

Volume 7, Issue-9(2), September, 2020
International Journal of Academic Research

Edited by

Dr.Haniyuru Chandre Gowda
National Tribals & Folkloric Researcher.
Director & Head BirsaMunda Tribals Community Development &
Research Center,
Kannada Associate Professor Bengaluru.

IJAR-ACHIEVED PULICATION EXCELLECE AWARD FOR OUTSTANDING CONTRIBUTION IN THE FIELD OF
INTERDISCIPLINARY RESEARCH

Published by

Likhitha Publications
Kakinada-533005 &
Visakhapatnam – 530 017
Andhra Pradesh – India
website :www.ijar.org.in

Office Address

Dr.T.V.Ramana, (9948440288)
4-105/1, Srinivasa Nagar,
Vakalapudi (P), Kakinada-533005
Andhra Pradesh-India
e-mail: drtvramana@yahoo.co.in

Design by

SS Xerox, Visakhapatnam

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Dr. T. V. Ramana

AKNU (Erstwhile Andhra University) Campus, Kakinada – Andhra Pradesh, India, 533 005

ADVISORY COUNCIL

Prof. M. SundaraRao, Chairman, Board of Studies,
Dept. of Economics, Andhra University,
Visakhapatnam

Prof. R.SudarshanaRao, Vice-Chancellor,
VikramaSimhapuri University Nellore AP

Prof. M. Chandraiah, Vice-Chancellor (i/c), &
Chairman of EC, Dr.B.R. Ambedkar University,
Srikakulam

Prof.B.Kuberudu, Dept. of Management Studies,
Andhra University Visakhapatnam

Prof. J.V.K.V. Pandit, Dept. of .Political Science &
Public Adm., Andhra University Campus,
Kakinada

Dr.P.SubbaRao, Director (i/c), Centre for Study of
Social Inclusion and Exclusive Policy, Andhra
University, Visakhapatnam

Prof. T.Ashok, Special Officer,
AdikavinannayaUniversity MNS Campus,
Kakinada, AP

Dr.V.Mahipal, Executive Director (Social welfare)
& Chief Planning Officer (Rtd), Kakinada, Andhra
Pradesh

Dr.K.VictorBabu, Guest Faculty, Department of
Philosophy, Andhra University – Visakhapatnam;
Chief Editor of IJMER and Associate Editor of
IJAR

Dr. Zoran Vu, ISI, Rector, St. Gregory Nazianzen
Orthodox Institute Universidad Rural de
Guatemala, GT, U.S.A

EDITORIAL COUNCIL FROM ABROAD

Prof. Roger Wiemers, Professor of Education,
Lipscomb University, Nashville, USA

Dr.A.Heidari, Faculty of Chemistry, California
South University (CSU)Irvine, California, USA

Dr. B. Raveendra Naik, Department of Sociology
and Social Anthropology at Arba Minch University,
Ethiopia

Prof. Josef HOCL-ITL, Department of Political
Economy University of Vienna, Vienna & Ex.
Member, Austrian Parliament, Austria

Prof. Alexander Chumakov, Chair of Philosophy
Department Russian Philosophical Society, Russia

Prof. Fidel Gutierrez Vivanco, Founder and
President Escuela Virtual de AsesoríaFilosofica

Prof. Igor Kondrshin, Member of the Russian
Philosophical Society, the Russian Humanist

Society and Expert of the UNESCO, Moscow,
Russia

Dr. Zoran Vu, ISI Rector, St. Gregory Nazianzen
Orthodox Institute Universidad Rural de
Guatemala, GT,U.S.A

Dr Leo O.N. Edegoh, Department of Mass
Communication,
ChukwuemekaOdumegwuOjukwu University, Uli,
Anambra State, Nigeria

Dr.V.V. Ratnaji Rao Chowdary, Dept. of Business
& Economics, Wollo University Dessie, Ethiopia

Dr.K.Chaitanya, Department of CHEMISTRY,
Nanjing University of Science and Technology,
China

Dr.I.Ketutdonder, Depasar State Institute of
Hindu Dharma, Indonesia

M.Ebrahimi, M.Ebrahimi, Department of
Industrial Engineering, Amirkabir University of
Technology, 424 Hafez Avenue, 15916-34311,
Tehran, Iran

EDITORIAL COUNCIL FROM INDIA

Prof. M. SundaraRao, Chairman, Board of Studies, Dept. of Economics, Andhra University, Visakhapatnam

Prof. J.V.K.V. Pandit, Dept. of. Political Science & Public Adm, Andhra University Campus, Kakinada

Prof.P.DakshinaMurty, Prof.in Physics, University College of Engineering, Jawaharlal Nehru Technological University, Kakinada

Dr. T.Ashok, Dept. of English, Andhra University Campus, Kakinada, AP

Prof. D. Satyanarayana, BVC Institute of Technology & Science, Amalapuram, AP

Dr. B. Naga Padmavathy, Dept. of History, S.K.S.D.MahilaKakalasalaTanuku, West Godavari District, AP

Dr. SudhansuRanjanMohapatra, Centre for Juridical Studies, Dibrugarh University, Dibrugarh, Assam

Santanu Kumar Das, *Department of Business Administration, Kalam Institute of Technology, Berhampur, Odisha*

Dr. Vidya. H.N, Department of History, Government Arts College, Hassan, Karnataka

Dr. R.H.Pavithra, Department of Economics, Karnataka State Open University, Mukthagangotri, Mysore

Dr. C. Jaya Subba Reddy, Department of Mathematics, SVU College of Sciences, Tirupati

Dr.K.JohnBabu, Department of Journalism & Mass Comm. Central University of Kashmir, Kashmir

Dr.Haniyuru ChandreGowda, National Folk & Tribals Scholar, Dept.of Kannada, HOD, SIMS, Bengaluru, Karnataka.

Dr.J.RatnaPrabhakar, Dept. of Commerce, Government City College,(aff) Osmania University, Hyderabad

Dr. A. Srinivas, Rajiv Gandhi Institute of Law College & Dept. of Humanities, JNTUK

Dr. KompellaVenkata Ramana, Dept. of Computer Science and Systems Engineering, Andhra University; India

Dr. K. V. Ramana Murty, Dept. of Management Studies, Andhra University Campus, Kakinada

Dr.P.V.SubbaRao, Dr. C.S.Rao PG Centre, Dept. of political science, Sri Y.N.College, Narsapur, West Godavari District, AP

Dr.V.V.S.Rama Krishna, Dept. of Economics, Andhra University Campus, Kakinada, AP

Dr.D.Thirupathaiah, Dept. of Economics, S.K.R.B.R College, Narasaraopet, Guntur, district, A.P

Dr. E. Ashok Kumar, Department of Education North- Eastern Hill University, Shillong

Dr. R. Dhanuja, PSG College of Arts & Science Coimbatore

Dr. BipashaSinha, S. S. Jalan Girls' College University of Calcutta-Calcutta

Prof. S. MahendraDev, Vice- Chancellor, Indira Gandhi Institute of Development Research Mumbai

Dr.D.K.Prabhakar, Department of Telugu, Jnanabharathi Campus, Bangalore University, Bangalore

Prof. (Dr.) Sohan Raj Tater, Former Vice Chancellor, Singhania University, Rajasthan

Editor-in-Chief, IJAR –Vol.7, issue 9(2), September, 2020

Typeset and Printed (Sucharitha publications) in India:

IJAR, concentrates on critical and creative research in Multidisciplinary and multiple languages Academic Research. This journal seeks to promote original research and cultivate a fruitful dialogue between old and modern thought. Views expressed in the articles is exclusively of the authors, thus, journal is not responsible of it in any case

Visit:www.ijar.org.in
E mail: drtvramana@yahoo.co.in
September, 2020

CONTENTS

Volume 7

Issue 9(2)

September, 2020

S. No	Title	Page No.
1	Living and Working Conditions of Women Workers in Unorganized Sector in Andhra Pradesh: C.Giri babu	1
2	Adhunik Samvahana Madhyamagalalli Lingatvada Prashne: Ondu Avalokana: Mahantesha Patil	9
3	Mahileya Pragathi Haagu Savaalugalu: Suneetha B.V	15
4	Trojan Yuddhagala Karana Mattu Parinamagalu: Krishnoji Rao T.M	21
5	A Study of Karnataka Cooperative Milk Producers' federation limited (KMF): Financial analysis for the period of 2008-2019: Amar.S	30
6	OlaMisalaati Kuritu Parishishta Jatiya Rajakiya Nayakara Ichchashakti-Ondu Vishleshane - ShivaPrasad. S	35
7	Buying Behaviour of Youth towards Consumer Durable Goods-A Study in Bangalore Urban District: SwamyNathan .C	38
8	Kolara Jilleya Nayaka Samudayada Vishishta Acharanegalu : D.Savithri	49
9	Bruhat Bengaluru Mahanagara Palikeya Aitihasika Vikasa Mattu Belavanige: Ondu Vivaranatmaka Avalokana(1850-2007): Vanaja	58
10	Kannada Bhasheya Prachina Parampare, Samskruti, Dharma Mattu Bhasheya Ugama, Vikasa Siddhantagalu-Ondu Adhyayana: Manjunatha D.R	62
11	Janapadara Nambikeyalli Jala/Neerina Mahatva: Prahlada D.M	68
12	MyasaBedara Hattigalu: Jeevanavartana Acharanegalu- Veena K.R	74
13	Adarsha Samajada Harikararagi Vachanakararu: Sundari. D	79

Editorial .....

Integrate and harmonize the intellectuals concerning various disciplines is a great task in the dynamic world. Meanwhile, International Journal of Academic Research - A Common Platform of Voice of Intellectuals as Change Agents for better Society' has been taking care towards the stare with the well acknowledged advisory and editorial committee speaks of strong backbone and its conscious action to deliver the best to the society, state, nation and the world by its unique features covering the areas of Social Science, Humanities and Technology. To add to this thought and idea, with the contributors from various university Professors and institutions of national and international importance, IJAR establish its credibility with the continuous effort to deliver the qualitative aspect of International repute.

IJAR enriches the world by adding the committed dynamic researchers and wish to utmost cooperation from the readers and intellectuals of institutions, universities, colleges etc. in improve the journal. IJAR believes that the present Issue enriches the aim of the journal. IJAR is conveying special thanks and congratulations to the participants with their valuable writings.

This volume is the glimpses of voice of authors that are enthusiastically associated with various issues. The present special issue is really useful to reference for multi-dimensional aspects. I am grateful to the paper writers for their valuable contributions on different dimensions of disciples.

Editor-in-Chief

Living and Working Conditions of Women Workers in Unorganized Sector in Andhra Pradesh

Dr. C.Giri babu., M.Sc., M.Ed., Ph.D.,
KKC institute of PG studies
P.R. Mangalam- 517584, Puttur
Chittoor- Dist., A.P.

Abstract:

The study found that a large percentage of the respondents are belongs to backward castes, scheduled castes and scheduled tribes, of them backward castes are predominant followed by scheduled castes and scheduled tribes. Nearly half of the total respondents are in the age group between 25-30 years. Overwhelming majority of the respondents is married. A large percentage of the respondents out of the total are illiterates. Overwhelming majority of the sample families are belongs to nuclear type. 65% of the total sample families are landless and the remaining landholding families are small and marginal farmers. 70% of the total families are found in the annual income between Rs.40, 000 to Rs.70, 000. Nearly 80% of the total families are in the annual expenditure range between Rs.50, 000 – 70,000 and above. A large percentage of the total sample families have savings between Rs.5,000 – 10,000 and Rs.15,000 above. Half of the total sample families are indebt and major sources for credit to the indebted families are commercial banks, friends and relatives, employers' local moneylenders.

Key words: unorganised worker, indebted families, Maternity Benefit

Introduction:

The term unorganised worker has been defined under the Unorganised Workers Social Security Act, 2008, as a home based worker, self- employed worker or a wage worker in the unorganised sector and includes a worker in the organised sector who is not covered by any of the Acts mentioned in Schedule-II of Act i.e. the Employee's Compensation Act, 1923 (3 of 1923), The Industrial Disputes Act, 1947 (14 of 1947), The Employees' State Insurance Act, 1948 (34 of 1948), The Employees Provident Funds and Miscellaneous Provision Act, 1952 (19 of 1952), The Maternity Benefit Act, 1961 (53 of 1961) and the Payment of Gratuity Act, 1972

(39 of 1972). According to National Sample Survey Office survey conducted in the year 2011-12, in both organised and unorganised sector in the country, the total employment was of the order of 47 crores. Out of this about 39 crores were in unorganized sector and the balance of the eight crores in the organised sector. The workers in the unorganized sector constitute more than ninety percent of the total employment in the country and a significant number of unorganised workers are home based and engaged in jobs like agarbatti making, papad making, beedi rolling, tailoring, and embroidery work.

Objectives, Research design and approach:

Main objective of the study is to study the living and working conditions of women working in unorganized sector in Andhra Pradesh. Multi-stage stratified random sampling method adopted in the selection of sample respondents for the study. The study covered 400 women workers working in unorganized sector i.e., 200 each from construction and agriculture work. As per the information provided by the Andhra Pradesh state building and other construction workers welfare board the construction workers were selected from the districts of West Godavari and Chittoor because these two districts have highest number of construction workers and agriculture workers selected from the districts of West Godavari and Krishna because these two districts in the state are agriculture potential districts. The sample respondents were randomly selected for the study.

Both primary and secondary sources of data used in the study. The primary data was collected with the help of a structured interview schedule. The schedule divided into two sections. First section deals with the socio economic profile of the respondents and their families. Second section consists the questions like type of work, experience in work, no. of days of employment in a month, no. of working hours per day, monthly income, problems, health problems, facilities available at work place, utilization of earned income, decision making in the family, improvement in living and working conditions, awareness on trade unions, various labour laws, building and other

construction workers welfare board and its schemes etc.

Besides the study also collected data from secondary sources from Government offices, books and journals etc., The collected data was analyzed keeping in view of the objectives of the study by using Special Package for Social Sciences (SPSS) 26.0V. Statistical technique like frequency percentages used in the study.

The Unorganized Workers Social Security Act, 2008

After a long time the Government has enacted his first social security act for the unorganised workers in terms of the Unorganized Workers Social Security Act, 2008. It will offer a social security to a gigantic group of workers in the unorganised sector backing by legislative power. It is result of the report submitted by National Commission for Enterprises in the unorganised Sector (NCEUS) on May 16, 2006. It covers the entire country. In this act the government should offer suitable welfare schemes from time to time to the unorganised worker in the matter links to life and disability cover, health and maternity benefit, old age protection and any other benefits determined by central government. This act include 10 schemes on social security which has mentioned in schedule-1. These are the Rashtriya Swasthya Bima Yojana, Aam Admi Bima Yojana, National Old Age Pension Scheme, Janashree Bima Yojana, National Family Benefit Scheme, Janani Suraksha Yojana, Pension to Master Craft Persons, Handloom Weavers Comprehensive Welfare Scheme, Handloom Craft Artisans Comprehensive Welfare Scheme and National Scheme for Welfare of

Fishermen and Training and Extension. With the concerned ministries all these programmes are included already, so the act does not offer any additional schemes/benefits to the workers.

- National Social Assistance Program (NSAP)
- Rashtriya Swasthya Bima Yojana
- Aam Admi Bima Yojana (AABY)
- Pradhan Mantri Jeevan Jyoti Bima Yojana (PMJJBY)
- Pradhan Mantri Suraksha Bima Yojana (PMSBY)
- Atal Pension Yojana

Profile of Women Workers:

Women form an integral part of the Indian workforce. The total number of female workers in India according to census report, 2011 is 149.8 million and female workers in rural and urban areas are 121.8 and 28.0 million respectively. Out of total 149.8 million female workers, 35.9 million females are working as cultivators and another 61.5 million are agricultural labourers. Of the remaining females workers, 8.5 million are in household. Industry and 43.7 million are classified as other workers. As per Census 2011, the work participation rate for women is 25.51 percent as compared to 25.63 percent in 2001. The Worker Population Rate (WPR) for women in rural areas is 28.7 percent as compared to 15.7 percent in urban areas based on 3rd EUS (2012-13) and same is 35.1 percent in rural area as compared to 17.5 in urban area under 4th EUS (2013-14). As per 3rd and 4th Annual Employment Unemployment Survey launched by Labour bureau in October, 2012 and December, 2013 the overall Female Labour Force Participation rate has increased from 25.0 percent to 29.6

percent and under 5th EUS (2015-16) the same has decreased to 25.8 percent.

Women in Unorganised Sector

A high proportion of working women in India is employed in the unorganised sector mainly in agriculture, livestock and forestry, working women are manifested in agricultural activities like land preparation, seed grading, sowing, dibbling, planting, irrigation, threshing, winnowing, storing, crops, feeding cattle, looking after milch animal and poultry etc. the nature of works in agriculture which the women labourers perform exposes them to particular health hazards. Perform exposed them to particular health hazards. In various states especially in south India, rice transplanting is done primarily by women laborers. This increases their susceptibility to a number of ailments such as intestinal and parasitic infections, arthritis, rheumatic joints, leech bites etc. It is observed that work participation in the unorganised sector has been an increasing trend. Immobility of labour is the greatest impediment of women labor that keeps them confined to low paying, irregular and local avenues of employment in unorganised sector. Ignorance, tradition-bound attitudes, lack of skill, seasonal nature of employment, heavy physical work of difficult types, lack of job security, long hours of work, lack of minimum facilities at the work place, ill-treatment and bondage are some of the features of the employment of women in unorganised sector.

Problems Faced by the Women Workers in Unorganized Sector:

- There is no sustainability of employment of women workers in unorganized sector.

➤ They are not getting proper training in unorganized sector.

➤ Women belonging to lower caste and communities face more disparity in social terms.

➤ They don't get right to raise their voice and interrupt in financial decision in their own family.

➤ Exploitation and harassment at work place is the main problem of female workers in unorganized sector.

➤ In unorganized sector women are exempted from maternity benefit and child care facilities.

➤ Women workers frequently face discrimination due to gender inequality.

➤ Women workers do not have benefit of Minimum Wage Act or Factories Act, benefits like organized sector.

➤ Insufficient labour law in unorganized workers and absence of Social Security.

Unorganised Workers are vulnerable to diseases.

The present study deals with the agriculture and construction workers in Andhra Pradesh.

Women in Agriculture:

The dignity of women is largely depends on the availability of employment for women. The casual essence of employment, absence of opportunities to progress, lack of required skills, segregation of work, unequal wages, corrupt surroundings of work, commercialization and mechanization of agriculture are some of the problems that have oppressed the female agricultural labourers. Concentration of vast number of women in this field also reduced the bargaining capacity of labourers. It also affects the wage pattern of these labourers. Women's

presence in the labour market is purposeful by her family situation, education, growth in job opportunities and the normal level of fiscal action. Female work presence in agriculture depends on a severity and related growth of agriculture.

Building and other construction workers in India and in Andhra Pradesh:

A total of 2.58 crore construction workers are registered across the country with these boards as of March 2017. According to the available state-wise data, Uttar Pradesh with 32.14 lakh has the highest number of registered workers, followed by West Bengal with 28.81 lakh workers. Madhya Pradesh is third on the list with 26.53 lakh registered workers. Apart from these three states, Tamil Nadu, Odisha, Andhra Pradesh, Kerala, Rajasthan, Karnataka, and Chhattisgarh have more than 10 lakh registered workers each. Another six states have more than 5 lakh but less than 10 lakh registered workers. Big states like Bihar, Gujarat, and Jharkhand have fewer number of workers registered with the respective boards. Fewer than 10,000 workers are registered in the states of Goa, Nagaland, and Meghalaya.

In Andhra Pradesh East Godavari district occupies first position in the construction workers followed by Guntur district, Krishna, Visakhapatnam. The total workers as per the building and other constructions workers welfare board is comes to 18,86,717.

Building and other workers welfare fund in India:

The data indicates that the states that collected the highest amount of cess spent the least on the welfare of construction workers. Maharashtra collected a total of Rs 5,074 crore, but spent just 5% of this amount on the welfare of workers. Similarly, Karnataka collected Rs 3,861 crore, but spent just 6%. Uttar Pradesh (20%), Delhi (9%), Haryana (9%), Tamil Nadu (35%), Rajasthan (39%), and Madhya Pradesh (35%) are next on the list. A total of 13 states collected more than Rs 1,000 crore each. These 13 states collected more than 82% of the total cess collected in the country and together spent just 21% of the amount collected.

Welfare schemes of the building and other construction workers welfare board in Andhra Pradesh:

1. Marriage Gift
2. Maternity Benefit
3. Fatal Accident Relief
4. Disability Relief
5. Natural Death Relief
6. Hospitalization Relief
7. Funeral Expenses
8. Relief to the unregistered workers
9. Vocational training to the dependents
10. a) Pension Scheme: NPS – Lite, 2010 (Swalamban)
b) Atal Pension Yojana (APY)
11. Training in Safety and Skill Development to the Construction Workers.
12. Supply of Tool Kits
13. Providing Scholarships to two Children
14. Providing Artificial Limbs and Other Appliances to Disabled BOC Workers

Conclusions:

- A large percentage of the respondents are belongs to backward castes, scheduled castes and scheduled tribes. Of them backward castes are predominant followed by scheduled castes and scheduled tribes.
- Nearly half of the total respondents are in the age group between 25-30 years.
- Overwhelming majority of the respondents are married.
- A large percentage of the respondents out of the total are illiterates.
- Overwhelming majority of the sample families are belongs to nuclear type.
- 65% of the total sample families are landless and the remaining landholding families are small and marginal farmers.
- 70% of the total families are found in the annual income between Rs.40,000 to Rs.70,000.
- Nearly 80% of the total families are in the annual expenditure range between Rs.50,000 – 70,000 and above.
- A large percentage of the total sample families have savings between Rs.5,000 – 10,000 and Rs.15,000 above.
- Half of the total sample families are indebt and major sources for credit to the indebted families are commercial banks, friends and relatives, employers local moneylenders.
- Nearly 70% of the total families are live in own houses and most of the houses of are pucca followed by semi-pucca in nature. Majority of the houses of the families have two rooms. All the houses of the sample families have electricity facilities, toilets, bathrooms,

drinking water and LPG as medium of cooking.

➤ A large percentage of the total construction sample respondents engaged in unskilled work such as brick layers, brick carriers, mixer preparation, watering, earth fillers, sand cleaners, brick cleaners, stone carries etc., In the case of agriculture work sample respondents, most of them involved in different kinds of activities like sowing, weeding, harvesting, stacking the produce, loading etc.,

➤ Following reasons are compelled to majority percentage of respondents to engage in the wage work lack of work in the village, early marriage, small size of land holdings, family disintegration, large size family, financial needs, low wages at native places, indebtedness, better wages, working with other family members etc.,

➤ Nearly 85% of the total sample respondents have less than one and one to two years of experience in the present wage work.

➤ 75% of the total respondents working in between 6-7 and 8-9 hours per day.

➤ 39% of the total respondents engaged in works between 25 and above days in a month followed by nearly 30% in between 15-20 days in a month.

➤ 59% of the total respondents earning Rs.200 per day from wage work followed by 21.25% earning Rs.250 per day. Nearly half of the total respondents reported that there is discrimination in wages for the same kind of work. Nearly 65% of the sample expressed satisfaction with the wages and the remaining are not satisfaction.

➤ Following are the reasons for not satisfaction- hard work, low wage, long working hours, exploitation.

➤ Two-thirds of the total sample respondents said that their social and economic status was improved after engaging in the wage work.

➤ Nearly half of the sample found in the monthly income range of Rs.5,000-6,000 followed by 33% in between Rs.6,000-7,000.

➤ A large percentage of the total respondents reported that total earnings are utilizing for different purposes such as household consumption, clearing of old debts, savings etc.,

➤ 42.75% of the total respondents said that employment in both construction and agriculture work is seasonal in nature. Due to lack of rain, consecutive drought situation, under employment are the prime concern for non availability of work in agriculture sector.

➤ A large percentage of the total respondents facing the following problems- unfavourable climatic conditions, continuous work without rest, work overload, no provision of refreshment at work place, low wages, rude behavior of employer, absence of social security, lack of basic facilities, insecurity of job, wage discrimination, health problems, long distance etc.,

➤ Nearly half of the total respondents reported that they do not faced any harassment and the rest of the sample facing the following different types of harassment at work place like verbal abuse, Eve-teasing, criticism at work, sexual etc., by employers, contractors, co-workers etc.,

➤ A large percentage of the total sample facing one or the other below mentioned health problems- muscle pain, allergy, asthma and breathing, cough etc., With regard to treatment for health problems, a large percentage of

the respondents approaching both government and private hospitals.

➤ Majority of the total workers reported that except drinking water there is no other facility provided at work places like toilets, workshed for rest at work sites.

➤ Only 12.75% of the total respondents involved in decision making in their families.

➤ 86% of the total workers are members in self help groups.

➤ Overwhelming majority of the total respondents aware about the activities of the trade unions. A large percentage of the total sample have membership in trade unions.

➤ Nearly half of the total respondents are aware about social security Acts and other welfare measures of government for the welfare of unorganized sector in general and construction and agriculture and allied sectors in particular.

➤ Awareness on the following Labour Acts are very poor among a large percentage of the workers- Workmen Compensation Act, 1923, Maternity Benefit Act, Equal Remuneration/Wages Act, Minimum Wages Act etc.,

➤ Out of the total sample only 34.50% have children. These childrens are look after by elder children, in-laws etc., at home.

➤ With regard to awareness on the Building and Other Construction Workers Act, only 30% are aware about the Act. Following are the sources for information in creating awareness among the respondents-Trade unions, co-workers, friends and relatives, labour department, employer, contractor etc.,

➤ Of the total respondents those who are aware building and other construction workers welfare act 1996,

of them 118 respondents register their names in the Building and Other Construction Workers Welfare Board.

Recommendations:

➤ A large percentage of the respondent families are landless. Government should provide free agriculture land to the landless families.

➤ Nearly half of the sample families live in semi pucca and katcha houses. There is a need to construct houses under housing scheme including subsidy.

➤ Most of the respondents of both sectors are unskilled labourers. In order to develop skills among the construction workers the Government should provide training through National Academy of Constructions.

➤ Majority of the respondents are members in Self Help Groups. So, facilitate institutional credit through the scheme of Self Help Group Bank Linkages to start income generating activities.

➤ Conduct awareness programmes with regard to legal rights, labour laws, building and other construction workers welfare board and its schemes among the women workers.

➤ Government should take lead for the appointment of wage fixation committee for the workers working in construction and agriculture sector to uplift the economic condition of the workers.

➤ Strengthen the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (MGNREGS) in creating alternative sources of employment in off season of agriculture and construction activities in rural areas.

➤ An external redressal committee should be set up to enquire

into the cases of wage exploitation, non-medical benefits, sexual exploitation and other forms of physical violence against the workers by the authorities.

➤ Informal sector is so large and it comprises variety of workers and all the workers are not same in terms of economically, socially and intellectually. So social security schemes should be made only for a specific group not for all in a single.

➤ The existing labour laws relating to minimum wages or social security are not helping them in any way. Therefore, proper implementation of the existing laws and measures are of utmost importance for the development of the unorganized women workers.

➤ Labour legislations are out of reach for most women workers because they are not beneficiaries of these legislations. Therefore, there is a need for an integrated approach of all the agencies.

➤ Monitoring and evaluation research needs to be undertaken to assess the effectiveness of different schemes/programs being run for the welfare of the unorganized women workers.

References

Adinarayana Reddy P, Syam Mohan David Raju B, Satyavathi R.B (2011), "Women and Work Participation Status and Training Opportunities", Sonali Publications, New Delhi, PP.20-40.

2. Baghere J (2005) (ed.), "The changing status of women in west Bengal", 19700-2000, the challenge Ahead, sage publications India Pvt. Ltd., New Delhi, PP-113.

3. Dr. K.A. Rajanna (2015) Socio-economic Status of Women Workers in Construction Industry: a Case Study. Chikmagalur District of Karnataka. IJMSS Vol.03 Issue-03, (March,2015) ISSN: 2321-1784 International Journal in Management and Social Science (Impact Factor- 3.25).

4. T.Subramani, et.al (May 2015) Analysis of Construction Workers Migrate from Industries International Journal of Application or Innovation in Engineering & Management (IJAIEM). Web Site: www.ijaiem.org Email: editor@ijaiem.org Volume 4, Issue 5, May 2015.

5. Anu Rai1, et.al (2012) Workplace Culture & Status of Women Construction Labourers:A case study in Kolkata, West Bengal. Indian Journal of Spatial Science Vol - 3.0 No. 2 Winter Issue 2012 pp44 – 54

S.Tikoo et.al, (2013) Work Place Environmental Parameters and Occupational Health Problems in Women Construction Workers in India. Global Journal of Management and Business Studies. ISSN 2248-9878 Volume 3, Number 10 (2013), pp. 1119-1128 © Research India Publications <http://www.ripublication.com/gjmbst.htm>.

Adhunika Samvahana Madhyamagalalli Lingatvada Prashne: Ondu Avalokana

-Dr.Mahanthesha Patil

DzÄP ,A°£ aiÄziÄU¼° °AUvz ¥±: MAZÄ Cª-ÆÄÆ

-qÄ.ª°ÄAvÄ± ¥ÄnÄ®

,°ÄAiÄP ¥ÄZÄi¥PgÄ

PElq CzAiÄÆ «ÄU, ZÄª tUg «±«ZÄi®AiÄ

2ªUAU/ÆÄw-577007. ZÄª tUg

DzÄP ,A°£ aiÄziÄU¼Ä ,ÄaiÄfP aiÄ ,AiÄÆÄ ¥w¢,Äª PÄ®«ZÄ. £ª«eÄEZ PÄAw-ÄAZ, vAveÄEZ "¼ª tU-ÄAZ °®ai ,gÆyz aiÄziÄU¼Ä C¹vP SÄCª. MAZÄ PÄ®z° aÄÄ®Uðz S¼PU aiÄv 1Ä«ÄvÄVz aiÄziÄÄ ,ÄZEU¼Ä, avðaiÄEZ° J® auðz ag S¼PUÆ ,Ä®ªÄV PÄUÄPÄªAvÄVª. F PÄ®z ÄAUjPjU aiÄziÄU¼ eÆvU SzÄPÄiZÄ 'fÄªE±ª°AiÄ S°ÄÄÄRiÄ"ÄUªAZÄ w¼¢ZÄg. gÄrAiÆÄ, m¥igÄPÄqðgi, mÄ®,giÆAv° ±ªaiÄziÄU¼ ,ÄEªEÄ FU z±±ªaiÄziÄU¼Ä DP«Ä¹ª. S°ÄÄÄRiÄÄV PÄ¥Æilgi vAveÄE, æE"Æi vAveÄE, zÆg,ÄPð G¥U° «eÄEZ° DVgÄª °Æ,°Æ, ,Ä±ÆÄZE, CEÄmuU¼Ä, aiÄziÄÄ PÄvz° UªÄEÄ°ð Sz-ÄªauU¼ÄÄ vÄCª. F Sz-ÄªauAiÄÄ ,ÄaiÄfP ,ÄWµð, ¥®I, «¥ªU¼U PÄgtÄUÄªµE ¥ªÄª±ª°AiÄVz. MAZÄ PÄ®z° PÄrE £qªª SzÄPÄwz aiÄEªÄ, EAZÄ 'ªÄE° aiÄziÄÄ -ÆÄPzÆ¼U SzÄPÄªAvÄVz'. aiÄziÄU¼Ä SÄqªÄª±ª»U¼ »rvz° EgÄªjzAz, CªU¼Ä CWÆÄ¶v ,ªð¢PÄj zÆÄguAiÄÄ 'aiÄziÄZ aÄCªAiÄÄ, 'aiÄziÄU¼U CÄnPÆÄq dEg'ÄÄ -Ä" vgÄª ,gPÄU¼Av "ÄªZÄg. DzÄP aiÄziÄÄ PÄvz° SÄqªÄª±ª»U¼ °ÆrP aÄvÄ »rvai ¥ªªª°AiÄVz.

aiÄziÄÄ aÄvÄ °AUvz ¥±AiÄÆÄ EIÄPÆÄqª aiÄvEÄqªaiZÄzg, aÄ»¼ aÄvÄ ¥gÄµg £qªª ESUÄiÄ ¥wQÄiÄiÄÄ PÄqÄSgÄvz. ,aiÄdz° °ÄUÆÄ °ÄUÄiÄÄ aÄ»¼Ä ,ÄAZEU¼Ä aiÄziÄU¼° ©vgUÆ¼ÄaiZÄ ±ÆÄmuAiÄ E-ÄiÄ°AiÄÄ. aiÄziÄZ a®AiÄz° DVgÄª ,PÄgÄvP CEÄmuU¼Ä, aÄ»¼Ä ,ÄAZE, ,S°ÄPgzt «µAiÄz° CµÄV DV® JEIS°ÄZÄ. aÄ»¼Ä U»PÄiÄ -Æ«ÄPÄiÄ° DVgÄª 1Ä«Äv Sz-ÄªauU¼Ä ,° DPµðu, ,gPÄ, n.Dgi.!, dE!AiÄ JEÄª "aiÄvP E-ÄiÄÆÄ aiÄv ¥w¢,Äwz. °ÄUÄV aÄ»¼ aiÄziÄÄP '¥z±ðEZ DPµðP ,gPÄV aiÄv ©Ä®,Äwgª WlEU¼Ä avðaiÄEZ° °ZÄV £qAiÄÄwª'.

,ÄaiÄfP aiÄziÄÄ (,ÆÄ¹AiÄi «ÄrAiÄi), «ZÄEÄE aiÄziÄÄ (J-PÄ®Pi «ÄrAiÄi), aÄÄzt aiÄziÄÄ (!Ami «ÄrAiÄi) CªU¼° UAqÄ-°tE °AUv ,ÄAZEÄiÄEÄ, °AUvz 1vAvGU¼ÄÄ UÄgÄw,Äª D±ÄiÄªEÄ F -ÄREz° aiÄq-ÄVz. ¥gÄµ ¥ZÄE ,aiÄd °ÄUÆÄ, °ÄUÄiÄÄ aiÄziÄU¼°Æ ¥gÄµg AiÄdaiÄEi aÄEÆÄªªªª aÄÄAZEtAiÄ°z. F avðE-ÄAZ °tE aÄÄ-®gAvGªÄV ±ÆÄmu £qAiÄÄvª. DzG DzÄP fÄªE ±ªAiÄÄ ±ÆÄmuAiÄEÄ ,»¹PÆÄq, CzÄ CªªÄiÄð JEÄª aÄEÆÄªªªªEÄ aÄ»¼AiÄg° "¼¹®ª. »ÄUÄV aiÄziÄÄ -ÆÄPz aÄ»¼Ä zEððE ¥PgTU¼Ä ,ÄCUE¼Cgªª WlEU¼ ,ASÄiÄÄ CªPªÄVz. aÄÄ®Uðz ¥wµ, CAV¹E C°«ÄPÜ¼ £qªª 'M¼VE UÄAiÄU¼Ä, °EgVE -ÆÄPz PtU ©ÄªZÄv EÄÄrPÆ¼ÄUÄVz'. 'EÆAZªg EÄÄª EÄÄiÄZªgvS®gÄ' JÄSªª aiÄvÄ aÄ»¼AiÄ ¥ª°UE EEÆi aÄÄAZªgZ DqÄÄªÆªªÄv vÆÄgÄwz.

¥, Äv ÄREZ° Dzäp ,A°E aiÄziÄU° °AUvz ¥±AiÄ JzÄj ,ÄwgÄa
 ,aÄ@ÄUÄÄaÄ? CaU¼ ,gE¥ °ÄVz? CaU½U PAgTU¼ÄEÄ? CaU½Az °EgSg@Ä ,Äzi«gÄa
 aiÄUðU¼ÄaÄ? JAŠÄ ¥±U½U vÄwP GvgÄEÄ PAqÄPÄE¼Äa ¥AiÄviÄEÄ aiÄqÄVz.
 DzäpVaiÄ "¼aTUÄiEqE PÜÄjPU¼ °Z¼CAz G¥"ÄV a ,ÄU¼ GvÄzEÄiÄ CÇPaÄÄVÄ.
 ÄÄRiÄÄV ÄÄ@Uðz G¥"ÄV a ,ÄU½U aiÄgÄPmÄiÄEÄ MzV,Ä GZÄ±CAz 'eÄ»gÄVÄU¼
 aEg°EÄUÄÄÄVÄ. DPµðP ÄÄaiÄIz ÄÄ¼, UÄE ¼AiÄÄa aiÄVÄ, PtÄ, ¼AiÄÄa StU¼ avÄg,
 »ÄU ,gPÄ MAzg ¥jZÄiÄQAv, Czg ZEPÄI¼,Äv EgÄ DPµðP ,gQE avU¼Ä UÄ°Pg
 ÄÄE ,EgUÄEqÄ. CzjAz ÄÄ¥Äg a»ÄÄIÄ ,PÄgÄvPaÄV ÄÄ¼vÄ. PÄÄAvgz° aiÄziÄ PÄÄCÄv
 ÄÄ¼Ä ¥ÄvU¼Ä, ŠAQÄÄ¼ÄÄ»ÄiÄ eÄUwP aiÄgÄPmÄiÄ ,ZÄðvP ÄÄEÄÄÄÄCAz, 'ÄÄ¼ PÄq
 ,gQ'EÄv "Ä«,ÄVz.

1). « $\frac{1}{2} \leq \frac{1}{2}$ » $\frac{1}{2} \leq \frac{1}{2}$: $\frac{1}{2} \leq \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2} \leq \frac{1}{2}$

[illegible]

,aİAdz° a»¼A ,AaZzEU °ZÄ eAU MzVgAaİzÄ, °aİAvAAV ¥,ÁgAAUa
 zÁgAA»U¼A. C«AU¼° aÄÄ@Uðz, aÄziAÄ aUðz zÆg,ÁpAiÄ SzÄPEÄ PÄAz aÁVIAPÆAQ
 'Px'ÄiÄÆÄ °uAiÄ-ÁVgAvz. aÄÄRiAAV PÄIÄSsz° aÄ»¼A¥AvU¼U ,ASA¢1z a ,AU¼A
 C¢P«ÁVgAvª. ¥,AvAAV ¥,ÁgU¼E¼AwgÄ PÄAPÄÄ "ÄUİ, P-Äİt, aÄAvðz, CVİ, ÁQ, ®Qİ"ÁgAAİ,
 ¥ÄİUËj aÄZªa, S°UAİÄ, ÁS®Qİ ,A,Ág, aAU¼A eÄEQ, ©½ °Ar, £A¢, AiİgÄ ¢Ä aÆÄ»,
 aÄ°ÁZÄ«-ÆZ-Äz zÁgAA»U¼A aÄ»¼AiİUÁV av«PÁgPÁV °uz PxAiÄ aİÄAiİeÁ®U¼A.

PI CvU-M¼AiÄ ,Æ, , PÄqQE ÉÄÇU-UÄtªAv CWU, «IUÄtz UAQU-U-¥wªv °Aqw, ,A¥ZÁ-ÄP UAq-DzÄP °Aqw, PIVÁ-Ä-M¼AiÄª AU¼Ä, C°APÄj ,Æ, -, ÈdEiZÄ®ª ÄEÄiÄª Ä»¼AiÄGª- »ÄUªÆZ-ÄZ «gÄzi UÄtzª äigÄzi ¥ÄVU¼ÄÄ DPµDP ,AªµuAiÄª ÄÆ®P ¥ÄPPGÄÄ »rÇqªª vÄVUÄjPAiÄÄ zÄGªªU¼° CÉÄ,j, -ÄUÄVz. zÄgªªU¼Ä PÄIÄSª ,AiÄ MqzªÄ, ÄU¼ÄÄ vÆÄj,ª PÆIÄiÄ ©ASU¼Äª. CaU¼Äª Ä»¼AiÄg°, APÄavªÄÆÄªª, KPÄAvÆ, TÆIVÄiÄÄ¼,®ª PÄgtªÄª. QÄiiZÄ®ªÄVziªÄ»¼AiÄGª, zÄgªª» PxU¼U CANPÆAQªªÄPÄVzÄg. zÄGªªª Cªª,ª ¥ÄVU¼ÄÄ CÉÄPj¹,ªª SZAQE° zÄgAVU¼ÄÄ D°Äª äiÄrPÆ¼ÄwzÄg. P¼AUðzªÄ»¼AiÄg°ªÄÄUðzªÄ»¼AiÄ SZAQE±ªÄiÄÄ CÉÄ,j¹,ªÄiÄQPªÄV Cvªqª, qGªªªÄÇU¼ÄÄwzÄg.

‘ΕΑϞα’ zÁgªA»Aii° Εη,Áwzi ‘‘Á@ΕηAiiÁΕΑi CΕÁPj¹, K¼ªªµðz ‘‘Á@Q Dvιvι
 aÍÁRPEAQ WIEAiiÁ avðªiÁΕz°, Cª¼U¼Az, ªiÁdz°Ε ªP¼ªª ªÁVª ªª¼ªAiiÁg SzAQE ªª¼
 ΕΡÁgÁvP ¥juªªªªΕΑi ©ÁgÁwªªiAzjAz, ¥ΕªªAv ΕÁUjPjAz ‘zÁgªA»U¼ΕΑi µªϞ’, ‘‘ÁPÁS
 PÆUª Pª¼SgÁwz.’ Czª PÈiªA©P zÁgªA»U¼ PxU¼ °Uv, ªªÁzΕAiiÁzg, ΕΕ/Εi ¥ΕgÁtP
 zÁgªA»U¼° ªª¼ªAiiÁΕΑi Czª ‘,ª¥zªÁ-ªP ZÈPnΕ°iª, ªiÉqvAiiª ªiªµªAiiÁgÁv aw, ‘ÁUAvz’.
 °ª, i zÁgªA»Aii° ‘qS‘‘ªªUι, ªªªµιªiÁΕΑi S¼¹PΕAQª, °tΕ SUU °ª, iz °, jΕ°
 Pª°Pz ªªΕΕªªªªªΕΑi ‘‘ªAiiªªAv ¥ÁgI, ‘ÁUAvz. zªz zÁgªA»Aii°, ‘ªª¼ªAiiÁΕΑi
 ªΕªªªAiiÁv, ªiªiUªWªiiÁv, ªiªAiiªAUΕAiiÁv ©A©, ‘ÁUAvz. MnΕ° zÁgªA»U¼ª ªª¼ªAii
 ZÁjvι, ΕªwPv, ª,ªw, zª®, vªAiiΕ ¥ªªª ªΕzªÁz UªtUÈgªU¼ΕΑi, UªtªªªªÁv vΕªj, ªª°
 ªª¼ªAiiª SUVE Oªªª C©ªªAiiªª ‘‘ªªtUªiiÁvz.

«zāiēāē aiāziāūā ēāi ūāē, ¼āiāā Pāgtūā° eā»āgāvā, ° sōāāāRiāVz. Pūājpūā° GvāzēAiāiūā, gPēā ūā°pju ¥jZ-ā, ā zēŋ-āAz DgA°āz 'eā»āgāvā' dūVā aiā¥āg -ēāPāēāi aiāAw, āāμā ¥°āā±ā°AiāVz. Sāqāā¼ā±ā»U¼, zōAiāā 'eā»āgāvā, zōAiāiV aiā¥āz'. eā»āgāwē° Pāt1Pē¼āāag° āāāUōz aē°ēāUz fāāē ēq, āāagā. Czg°Aiāē āāāRiāV ¥āiμēi reēēgiū¼ā, «āēi !m, i aiāUōz2ōAiāgā, gē¥z2ōAiāgā, °āāē, āāzjāiāgā, «±, āāzjāiāgā, ēnāātāiāgā, āā»¼ā Qāqā¥iāU¼ā- F āēz-āzāgā aiāziāā -ēāPz° 'āēiz āēm-āqā Pēā¼U¼Av' Sāqāā¼ā±ā»U¼ PARzāg. Cāg°t °ēRP aiāR, 'eā»āgāwē āāēP -ēā°dūVēāi, ēŋ, -āUāVz.

Pēz°U S¼, āā ±āā¥ēPāz zā°āj PāgāU¼āgU, āāU °Zā, ēāi!āz māAiāi-mī QāUī°agU, ēēinūāēi Jēfō Pāi¥ē-ŋU¼āz Pāqāēāiī°agU, ¥āgāμg ±ā«AUī °āRāz ēēgi°Aiāgi°agU: »āU ¥wāiēāzā eā»āgāvāU¼° āā»¼āiēāi 'aiāgālz, gQēμā, aiāzPāV vēāj, -āUāVz. 'DgāāgU¼° °¼āāāPāAw, Pēāāā° vZ (, ēā¥i eā»gāvā), gāμAiāV° ēēāā¥āz Pēz°āU¼UāV, (±āā¥ēi eā»gāvā), 'P- Dūāāzā M¼Aiāzā C°āā? (rldōAmī¥ēggi). 'Uēgātōz vZUāV (¥ā, i Qāiī)- F J° ēāzāiāōāzōPz °, jē°, gPāU¼ā, Pāātōz āā»¼āiāgēāi aiāē1PāV PāV1a. °tē °āōi, ēāzāiāōāēāi aē°«āPj, āv, Cā¼ Dv, ēāzāiāōāēāi Cxō»āēāzā ©ā°, āvā. āā»¼ā āāVQ JAJ, i Dāzāā« Cāgā «āā»¼āiāg āāā- ēqāiāwāā zēdōēi āāvā ±ēāμūU ¥gēāPāV «zā ā, āU¼ eā»āgāvāU¼ā Pāgt° Jāzā C°¥āAiā ¥qāVāg. ¥āiμēiēā, «ā, i ā-īō, zōU¼ā °tē ēāzāiāōPī °- PīāāV Pāqgē, C° «ēāvgāUāāgā ēāgāV 'eā»āgāvā-ēāPāēāi ¥āāz, āVāg. aiāgāpm āāV eā»āgāvāU¼ vāVUājp-āāz' āā»¼āiāg zā°1jāiā ¥z±ōē, āāēaiāiU¼ vēājp, DPμōP aiāVāUājp, °āā°āU¼āz- āāi¥āgz, gQēAv, Cā¼ēāi Māzā °ēāUz ā, āāēAv eā»āgāvāU¼° ¥z2ō, āāiāzā' C, āā¥ōP, Cāiāē«āiāāāzāzā.

'ēāāi aiāziāāz° gē¥QāiāV (DīAPgi) , āā, °, āā, ēēāqāā, āāz gāVgā, DPμōPāV aiāVēāqS°, āāēāVā āμōzē¼Vē Aiāāwāiāgā °āPāVzāg°- Jēāā, āāiāziāāz ¥wPā eā»āgāvā«ē, »āqgā Gzā± ēāāU CxōāUcggā. ēāēē «zāiēāē aiāziāāU¼U, āāiāzQāiāgā, āāi, āāzQāiāgā, PāiāōPāā gē¥Qāiāgā- 'Uāāiāgi' DVgāāV°agā °āPā Jēāāzā Aiāā PāgtPāV? Jēāāzēā CxōāiāRPē¼°āQz. āāVāV, āāi Nāāāgā n.« ¥gzāiā āāā DPμōPāV ©ā°, -āUāVz. āēzāā, āāi gē¥Qāiāgā, 1āg zj1, āāiāzē aiāqāwzīgē, P¼z ēāāā-Lzā āμōU¼āz, āāi gē¥Qāiāg zj, āā SmU¼, gē¥ 'Uāāiāgi', ±ō CāNPēArz. Cāg ©Vāiāz SmU¼ā, Cāg G1gāUn, āāAwāgā.

°āQAUī ēēēi, ©Uī Sā-nēi, i°¥āqā, 1āaiā °AUāā, āāē«ā āā, āā, °ēāqj -ēēi, QZēi°āPī, -āR, i P°- āēz-āz n.« PāiāōPāāU¼° Pāt1Pē¼āā gē¥Qāiāgēāi aiāzPāV vēāj, -āUāVzāiāā «ē°, āāi «μāiāēāi ¥āPPjU w¼1Pēqāā Gzā± Jzā Pātāāāā°. F PāiāōPāāU¼° āā»¼āiāg ¥ā-ē¼ā«P, °ādgāwāiāā ¥āiāt C°PāVzīgē, C° āā»¼ā, āāāzē aiāV UētāVgāVz. P°āā, āāi, āāi gē¥Qāiāgā, āā»¼āiā Zājvāi āzāiāUā jāwāiā «μāiāēāi gēēi, āāiāzā zāgāVāā, j.

Sāqāā¼ā±ā», C°Pāg±ā», ¥āgēā»v±ā», ¥āgāμ gādpāgt- F J° 'vāgvāā, ±ēāμūāiā ±ūU¼ā' MāzāV «zāiēāē aiāziāāU¼āēāi S¼1Pēāqā āā»¼āiā C1vāiāēāi C¼1 °āPāwā. aiāziāāz āāēēā°āU¼ā āā»¼āiāēāi ¥ādgz V¼1AiāV °¼, āā D, Qā»1a, °ēgvā, vāVāV fāāēz DPāz° gQ°ā °āg° JāSāā Dāiāāi, CāU¼U ē°āVz. aiāziāāU¼° ¥, āgāUāā āā, āā ¥āZ, ēēāwμi PāiāōPāāU¼ā- āā»¼āiāēāi aiēqiz Pē¥Pī M¼Uā aiāqāwā.

EwZÄU aÍÁZiáÄU¼° ©vgªÄZ ,ÄÇAiÄAzg, 'eÆÄW¶U¼ª aÍÁvÄ PÄ½- vÄ-Ä aÄP¼ Dv°v' F vg°z WlEU¼ª aÄ»¼AiÄEÄ EÄWPªÄV CzB¥vEPi EÆPÄWª.

2). ,Áªíáfp ªíÁziªÄU¼ª : °AUvz MqP®Ä ©AS:

21EÄiÄ ±vªíáEz ªÆz® z±Pz° eÄUWPªÄV °¼ZÄ ¢Awgªª ,Áªíáfp ªíÁziªÄU¼ª' EªÄi SZÄPEÄÄ Daj¹ª. EªÄUÆAZª ªÄE-ÄgªªAv, ªÄE¹gªªAv, EªÄU EªÄZÄiÄZ' ,Æª¹AiÄ-í «ÄÄRÄiÄZ° CPEÄmíU¼ªª. CaÄ EªÄi ªÄiÄQP SZÄPEÄÄ ,ÁªíáfÄPgUÆ½,ªª PÆARU¼Av UÆÄZj,Ävª. dUwE K¼ÄEÆgª PÆÄn dEg°, EÆj¥vª PÆÄnUÆ «ÄPÆi ¥Ä,íSÄPi SÄvU¼ª. EEÆlGª PÆÄnAiÄµª ªÄi¥í S¼PzÄgjzÄg. »ÄU E,Ä-Üªªii, nlgí, ªÄ,Ädgí, AiÄE- lÆ-í, °APiEÄí, UÆU-í ¥,í, ÄÄ¥íZÄmí, m°Uªªii- ªÄÄAvÄZ ,Áªíáfp eÄ@vÄtU¼ª, ¥ª¹vÄtU¼µÄ dE!AiÄªAvª, dEgEÄÄ DP¶ð,ªª° ªÄÄAZÆtAiÄª. DzÄ¢PÆÄvg fÄªE ±ªAiÄ° ,Æª¹AiÄ-í «ÄÄRÄiÄZ° CPEÄmíU¼ªEÄÄ °ÆAZªªZª ¥wµAiÄ «µAiÄªÄVz. CaÄU¼ª F PÄ®z ªÄEÄµig fÄªAwP, QÄiÄ²Ä@vAiÄ ªíÁEzÄqU¼AZª w¼AiÄªªµª ªÄÄRiªª¹ª.

F PÄ®z ¥ªª«ª, dE!AiÄ ,Áªíáfp vÄtªAzg ¥Ä,íSÄPi. CzÄ ¥Sªj 4, 2014g° Dgªªª-ÄvÄ. ªiÄPið dÆPgíSÜiðjAz eÄUWPªÄV °¼-ÄvÄ. ªÄiÄQP ªiÄ»wAiÆ¼UÆÄq ,Áªíáfp ¥Äi ªÄV PÄtªª ¥Ä,íSÄPiE° PÄtz ªÄÄRU¼® ªÄÄRªÄqU¼ÄV PÄt¹PÆ¼ªª. ªÄ»¼Ä ,AªZÆAiÄ E-ÄiÄ° AiÆÄª,ÄªZÄzg EP° SÄvU¼EÄÄ ,¶¶¹, 'ªÄ»¼AiÄgEÄÄ ªAª,ªª, ªÆÄ, UÆ½,ªª, °ÄPiªÄÄ-í ªiÄqªª, °zjPÄiEgªª ¥PgU¼ª C¢Pªªvª' JAZª L.n C¥gÄÇ «°ÄUz C¢PÄjU¼ª °Ä¼ÄwzÄg. CgEÜi ¹wAiÄ°gªª ªÄ»¼AiÄg avU¼EÄÄ °Äg ¥Ä,íSÄPi SÄvU¼Az mÄUí/ °APi ªiÄqªª, CaÄU¼ SÜi 'QÄ¼ª °ÄªEÄiÄ °ÄµAiÄ° PªÄAn,ªª, °EPÄUÆ½,ªª 'EnUgª', ªÄ»¼AiÄ «ZÄgªÄV °AU gÄdPÄgtªEÄÄ ¥z²ð,ªª WlEU¼ª EÄqÄiÄªª. ¥Ä,íSÄQE° QGÄPÄ¼, ±Æªµu, nÄPU M¼UÜªªgAzg, °Ç°gAiÄZ AiÄªªwAiÄgÄ. F «ZÄgz° »jAiÄ ªÄ»¼Ä EÄUjPgª CµÄV °AU gÄdPÄgtª PAUtU ÜÄjAiÄV®.

2014-19 ,ÁªE GqÄ!-ªPªÄU¼Egª °ÆÄP,ªª PÄvz ,A,z ±Æªªª PgAzÄE Cªg «gÄZ: ¥Sªj-2019g° ¥Ä,íSÄPi C©ÄiÄEz ªÄE®P 'UÆªªÄPi ±Æªªª' ±Æªªª °oªªÇÄ, GqÄ! SZªªÇÄ' JAZª ªÄ»¼Ä gÄdPÄgtAiÄEÄ vÄEÆªª ªiÄqªª-ÄvÄ. Cªgzª ¥Pz ,½ÄAiÄ gÄdQÄAiÄ ªÄÄRAqgE, 'Lzªªµð vÄª Uz PÄvzqu UªE°j¹®' JAS PÄgt ¢Är, F C©ÄiÄEªEÄÄ DgÄ®¹zGÄ. CzÄ jÄw ¥ÄgÄµ gÄdPÄgtU¼ª dEg ,ªª, U¼v UªE°j,ÇzgE, Cªg «gÄZ: ÄiÄª C©ÄiÄEÜ¼ª EÄqÄiÄ®. F WlE ¥ÄgÄµ zÆÄguAiÄ ¥wgE¥ªÄV ¥Ä,íSÄPiE° °Ægl C©ÄiÄEªÄVz. ,w Egªª, ¢ªð-Ä ¹ÄvÄgªªii, ,ÄµÄ, gÄei, °Äªª ªiÄ°ª, vÄgÄ, ªiÄª«Pª ªÄvª ,ÆªªÄiÄ ÜÄÇ, ªiÄÄiÄªªw, ªªªÄvª °ÄEfd, ªÄÄEPª ÜÄÇ, GªiÄ²Ä, gªiÄ, ¥ÆEÄÜÄÇ, CªªE®- »ÄU ªÄÄAvÄZ ªÄ»¼Ä gÄdPÄgtU¼EÄÄ ¥Ä,íSÄPiU¼° P®ª QÄ¼ª C©gªªAiÄ WlEU¼EÄÄ E lÄPÆÄqÄ, ZÄjvªª ªiÄqªªÜwz. F gÄdQÄAiÄ P,gÄiª 'ªÄ»¼AiÄEÄÄ °AUªµAiÄEÄÄ «ÄÄj' gÄdQÄAiÄ ªÄÄRªÄqPÄV 'ªÄÄn,ªªªZjAz, ªÄ»¼Ä ,AªZÆAiÄª ,Áªíáfp ªíÁziªÄZ° DvAP JZÄj,Äwz.

CªÄjPÄz °ÆÄgÄlUÄwð vgÄEÄ SPið DgÄ®¹z #«ÄÄ lÆ C©ÄiÄE (EÄEÆ PÆqÄ) Z¼ªª½AiÄª ,Æª¹AiÄ-í «ÄÄRÄiÄ Z¼ªª½AiÄvAiÄE ,AZ®EªEÄÄ ªÄER¹vÄ. 'GzÆÄU Cªª P®,z ,½z° EÄqÄiÄª °ÄVP QGÄPÄ¼z «gÄZ: ªÄ»¼AiÄgª zª JvªªAv ªiÄrzÄi «ÄÄ lÆ C©ÄiÄE'. ¥Ä,íSÄPi ªÄE®ªÄV ®ªª ªÄ»¼AiÄgª vÄi SZÄQE-Äz P» CÆªªU¼EÄÄ ¥Ä,íSÄPi UÆÄqÄiÄ ªÄª SgzÄPEÄqÄ', ¥ÄgÄµg zEdðEiz «gÄZ: ¥w° lÆAiÄEÄÄ MrzgÄ. EÄEÄªªÄPgí «gÄZ: En vEÄ²Äzv, PÄAz ,ªª JA.e.CPgí «gÄZ: En ¥ÆEªªª, CdÄðEi,ªð «gÄZ: ±w°j°gEí- F ªÆz-Äz «ÄÄ lÆ C©ÄiÄEÜ¼ª 'dE!AiÄE lGÄÄªªªAv ªiÄrzÄi MAZª

[illegible]

āv/ēazā , āiaīfP eā®vāt^aAzg^a āimīŕī. F PÁ®Z ÉÁUjPg® SÁ,VAiiÁV ,Azā±
 °AaP/ē¼®ā , «μAiā «α^aĀAiā aiāR/ē¼®ā S¼, āwgā^a aāÉā^a āē®z Diŕī CzÁVz. C°Aiāē ,
 °ā»¼Aiāg^a āimīŕī vātU¼U CÉÁ«ĀP ,Azā±U¼Ā , CÉÁ«ĀP PgU¼Ā , ēAVP^aÁV Gvāf, ā^a
 aiāVU¼Ā , CgEU avU¼Ā- zāVAzā JgV ©qāv^a. °tē SUI QĀĀĀ C©gāAiāēĀ z°, ā^a ,Azā±,
 ŕēām/ēU¼Ā CĉP^aÁV °jzāqāv^a. ,~nU¼Ā EÉā=Uā^{aii} SÁvAiā°: vā^ā ŕēām/ēĀ Cŕīēāqī
 aiāqā^azā , CāU¼U »A~Ā®Pgā PāĀn, ā^azēĀ ēēāqāvā^a. °ā°āqī , ~ā°āqī , āāq~āqī,
 mā°āqī ēnAiāg^a 'ŕēām/ēĀ' U¼ēĀ ēQ, ā^a , PāĀn, ā^a »A~Ā®Pg āēēāⁱWU , 'ēnAiāg^a āā°ē
 C©aiāē' JAzā w¼Aiā~AUzā. Czg°Aiāē Uāŕ PāāēAiā ziŕAiāā °ZÁVz. Cāv° āimāŕī,
 ēēiUā^{aii}U¼Ā ā^a»¼Ā AāzēAiāēĀ Uāiā^ā~āz ēēāqāv^a.

3). $a \ddot{A} z t \quad a i \dot{A} z | a \ddot{A} : a \ddot{A} \gg \frac{1}{4} \dot{A} \quad \cdot \S^{\circ} \ddot{A} p q t z \quad \cdot \ddot{A} v \ddot{A}^a$

ÁaíáFp áíÁzíaÄ, «ZÄÉÄE áíÁzíaAU½U °EÄ°1zg, áÄ»¼Ä ,AÄZEU ,PÁgÁVp ,AzEÁiÄÄ zEgQgáíZÄ áÄZt áíÁzíaÄZ °ÁiÄÄ. áÄZt áíÁzíaÄZ ¥WPUÄÄ áÄ»¼Ä ¥ÁgátU¼ÄEÄ ¥Pn, ÁáíZÄ áEz°ÁZ CÉÄ,j1PÉAqÄ SÄC°. ¥EÁÁÁTiÄÄ °E«ÄPÁ ¥Ágát (áÄ»¼ÄAiÁg D¥ ,AUÁw), ÁAiÄÄP PEÄÖIP-1AzEg ¥Ágát, «dAiÄÁÁt ®°v ¥Ágáu, «dAiÄ PEÄÖIP ®«®«P ¥ÁgátU¼ÄEÄ ¥Pn,Äwa. ¥EÁÁÁTiÄÄ ¥Sªj-2019jAz °E«ÄPÁ eÉVU ‘,A,Äw ,A¥z’ JÉÄÄ ¥ÁgátAiÉÄÄ °Egr,Äwz. áÄ»¼Ä ¥ÁgátAiÄ° áÄ»¼ÄAiÁg DgEÄU, ÉAzAiÄÖ, °E, SUAiÄ CqÄU, PEÍÄÄCP ,Ä ,U¼Ä, 2PtP ,ASÄC°1z áÄ»¼Ä Sq°U¼Ä ¥PIUE¼Ävª.

PEiqz aEz® aÄ»¼Á ,A¥ÁZQAIÄ ¥WP PEÁÐIP EAÇ², CzEÄI wgÄaÄ-ÄAS CagÄ
Eq1P/EAQÄ SgÄwzlgÄ. Dg1P-Äit aÄ CagÄ 'g,w' ¥WP Eq,ÄwzlgÄ. CEÄ¥aiÄ qgAdEg 'PÄ¼Ä
Q±/EÄj' aÄ»¼AiÄ PÄjvÄZ ¥ÄÄÄR SgÄtU. PEiqz° °EgqÄwgÄa ¥WPU¼Azg, ÄZA
(,A¥ÄZQ:,AZÄ¥i,) vgAU, U°±/EÄ-Ä, DgÄEÄU, UAq-°Aqw, EÄÄ aiÄE, gE¥vÄgÄ, 1±-/EÄP,
°ÄIii "AU¼EgÄ, NÄÄE,Ä, ®APÄ± ¥WP, UEj ®APÄ± ¥WP, °E,vÄ, AÄÄZ, aiÄdÄÄT,
,AUÄv, CgÄ°Ä-PÄgÄ°Ä, °E, aÄEÄµi, AÄÄZ, °E,vÄ aEz-ÄZaIU¼° aÄ»¼AiÄg Sg°U¼Ä
¥PIU/EÄvÄa. aÄ»¼AiÄg ,aÄ,IU ,ASAÇ¹ZAv «Äµ ,AaPU¼EÄI ¥WPU¼Ä °Egr,Äwa.
¥eÄÄÄtAiÄ° aÄZÄ», JÄii.J,iDÄÄZÄ«, ±Ä®eÄ °EUÄg, 1.aÄAU¼Ä, ,CvÄ SEÄÄr, gÄtÄPÄ
qQUÄAÇ, Ä²Ä® qEÄtÄEgÄ, ZÄvEÄ wÄxð°½, «dÄiÄ PEÁÐIPz° «EÄiiÄ MPÄÄZ, vÄjt
±Ä"ZÄÄiÄÄ, «dÄiÄÄÄtAiÄ° a ,/EAZgÄ "/E¥w : F ÄÄRQAIÄg Sg°U¼Ä aÄÄzt aiÄziÄZ°
aÄ»¼Ä C1vÄiÄEÄI Jw»rÄiÄÄ DÄiÄÄEÄI °EAÇgÄvÄ. F ¥WPU¼Ä CAPt Sg°UÄwðÄiÄgÄ
,g¼Äv PÄt1P/EAqAv, ¥WPU¼ ¥ZÄE ,A¥ÄZQAIÄgÄV EEÄEÄ aÄ»¼Ä ÄÄRQJU CÄPÄ±Ä zEgw®.
JZi.J,i CEÄ¥aiÄ CagÄ "aÄ»¼Ä PÄEimÄSÄÄ-ÄPÄ, aÄ»¼Ä PÄÄµEgÄ "Äq, aÄ»¼Ä
aqÇUÄwðÄiÄgÄ ÄÄPÄ, aÄ»¼Ä JrlgÄ "Äq' JEÄÄa aiÄvÄ aÄ a JÄÄ Ävz.

1° aÄAdj, av^aÄAdj, gE¥vÁgÁ, U^o±ÆÄ"- CavgtPU¼º S¼1PÆ¼Äa aÄ»¼AiÄg
avU¼ÄÄ, "ivAiÄ PmAiÄEÄÄ «ÄjgÄv^a. CgSgAiÄ Sm, aiÆ1pÄÁV GvÄDp avU¼ÄÄ, UAqÄ-º tÆ
CgEU. 1^owAiÄ ºÁÄ"Äaz avU¼ÄÄ, aÄ»¼AiÄg SÜU "ÆÄ" "ÄaE 'ºÄn, ÄaAwgÄv^a. EEÆÄ ¥ÄµEi
ÆÄp, |m^o,i m^oÆgüU¼ avU¼ÄÄ, º EÄwP JÄAiÄEÄÄ «ÄjgÄAv ¥Pn, ÄUÄvz. aÄ»¼ÄÄ
DIUÄwÄAiÄg avU¼ÄÄ, º C.ºdÄÁVgÄv^a. F «µAiÄÄÁV gEÄ «ºAiÄÄii, ÄpAiiÄ «ÄeÄö.

eÁ⁻Á UămÁ DIUÁwđAiăgă DIDqă^aÁU °ÁQPÆ^¼ăă SmAiă «Zăg^aă, Căg DIQAv £^aă aiĂziă^¼ă° °Ză ZZđAiă «μAiă^aÁUă^aıZă ZăgAvăă , j.

Mn£° DzăP aiĂziăă ⁻ÆĀP, ° t££ă MAZă ,gPÁV “Á«¹zAv vÆăgăVz. Ca^¼UăAz⁻ă °Ză CvĂZăg, zĒđđ£i, C¥^aiă£z ¥Pg tUăă “^¼QU SgăV°^a. F on£° Ppt^aÁz PÁ£££ăUă£ă eájU vAză aiĂziăă ⁻ÆĀPz CĤPăg±Á» aă££ă “Á^aă£ă ıAiăAw, “ĀQz. aă»^¼ăiă «μAiă^aÁV CAVgi eă® vátUăă ©vj,ăa aiă»wAiăă ‘PăăĀPăĀĤăv DVgăăıZă CĤP. ££i,ı°Ami £Av° CAveÁđ®,ăĤi vátUă° aă»^¼ăiă’ Păjvă Sg°Uăă C£ăwP «μAiăP ,AŞAĤ¹ză^¼ă DVgăăıZ£ă Ca⁻ÆĀQ, S°ăZă. £ă«Ază J® jăwAiă DzăP aiĂziăăUă£ă ‘¥ăăĀPăĀĤv, aiă£«Ăiăv PăĀĤăv, £ăwPv PăĀĤăvăV ‘¥jăwđ¹PÆ^¼ă “ĀPáz văvăđ CUViz ,Az “đz° £ă«Zăă. ‘»Az d£gă ,ă^¼ă,ăĤUă£ă °©,ăwzıgă, aiĂziăăUăă ,viă£ă °ăqăQ ¥,ăgUÆ^½,ăwzıă. FU aiĂziăăUăă ,ă^¼ă,ăĤUă£ă ¥,ăgUÆ^½,ăwă. d£gă ,viă ,ăĤUăV °ăqăPăqăwzăg’- F aiăvă aiĂziăă ⁻ÆĀPz aă££ăăwAiă£ă ©A©,ăvz.

aÄ»¼AiÄg «ZÄgz° o jÄPAiÄ aÄl zÄVg°®, MACµÄ aÄ»¼AiÄgÄ ¯Ä° ¥qzgE CzÄ °ZÄ PÄ® G¼AiÄ°®. aÄÄ¹Ag zÄgÄPaÄtz aÄÄAz aÄ»¼AiÄ fÄ°E ÄvµÄ zÄð, ÄiÄv, ÄVz. ¥juÄaÄ aÄzIPÄ°ÄEz aÄ¼U aÄ»¼ DEÄP, APµU¼EÄ JzÄ, ¯ÄPÄ-ÄvÄ. »ÄU aÄzU¼ PÄ®z° ¹Äv °ÄUE aiÄvÄvz SÜVE ±z! °ÄUE UÄgÄU¼Ä CµÄV PrÄÄiÄUÇzlgE aÄzU¼ EAvgz PÄ®z° aÄ»¼AiÄg, ÄEaiÄEU¼° o gAv gÄV PÄV °ÄÄvÄ. CaÄ DzÄoP PÄ®PÄ aÄÄAzgÇa. F SÜ PÄgtU¼EÄ ¥, Ä! ¹vÄ oÄgÄ zÄ, Ä-Ä "The patriarchal joint family, the customs of polygyny, the "purdah", the property structural, early marriage, self-immolation of the widows [sati] or a state of permanent widowhood, all these contribute to the smothering of the free development of woman"¹E° aÄ»¼AiÄ aÄÄP ¯¼a tUÄiÄEÄ CÇÄI ¯Ä®«Ä°, PÄIAoP »Ä, , w¥zw, «zÄÄ fÄ°E »ÄU ¥ÄgÄµ oÄÄðv PÄg ÄÄ, ÄiÄ° ¥ÄgÄµE CUVU¼U Mz ¯ÄPÄz jÄwÄiÄ° a, ÄÄÄV CaE, vÄV S¼¹PÄErgÄÄzÄ w¼ÄiÄÄvz.

±v±vÄiÄEU¼Az®E zE»P, aiÄE¹P, ¯EÄVP zÄððEPI °ÄUE, aiÄdz oððPI M¼UÄz aÄ»¼ a, Ä°vÄ±Ä»Ä, Äz ¯ðz EÄVµg Dq¼v ÄÄ, ÄiÄ PÄ®z° aÄ»¼Ä ¥UwÄiÄ aEz® ÄÄn-ÄV ²PtPI DzÄv oÄR-ÄVz. aÄ»¼ CPg eÄEÇAZÄV ««z PÄvU¼°, ®ÄÄnU vEqV¹PÄE¼®Ä aÄÄAZÄz¼Ä. ¥ÄX«ÄP, aiÄzi«ÄP, ¥Eg±Ä, PÄÄdÄ, ¥z« °ÄUE Äw¥g ²Pt ¥qzÄPÄ¼Ä CaPÄ± ¹Qz. EzjÄz NzÄa, CÄÄ, CzÄiÄE, °ÄÄ, D, QU¼Ä ¥ÄgÄ ¯ÄVz. ÄÄiÄfP, ±PtP, DyðP, GzEÄU aÄÄÄVÄz PÄvU¼ ¥jZÄiÄÄÄUvEqVvÄ. F ÄqÄa ««z CgÄaU¼EÄ ¯¼¹PÄEÄqÄ aÄ»¼, CÇÄI, vÄvÇÄz, «ZÄgU¼Ä, Äv CÄÄ ¯ÄU¼Ä ¥wPU¼° Px PÄz SÄjU¼° ÄPaÄvÄ. aÄ»¼ vEÄ EÄ«PÄiÄEÄ °Äv °ÄvÄÄV, aiÄdz° ÄP¥r, vEqVz¼Ä. ¥ÄgÄµ ¥zÄE ÄÄ, ÄiÄ° JgqEÄ zedÄiÄ° UÄwð¹PÄEÄqgE vEÄ eÄEz CjÄEÄ ¯¼¹PÄEÄq¼Ä.

¥ÄgÄµ Äxð Evg PÄgtU¼Az »Ä, ÄÄqEÜ¼EÄ, ÄvÄv EAv gÄÄµu JÄzÄ UÄwð¹ CaÄU¼U PÄgt ¥juÄÄÄU¼EÄ UÄwð¹a °ÄvPI aÄ»¼ ¯¼z¼Ä. F ÄqÄa ««z, ÄiÄÄvÄiÄ PÄjv aÄzU¼Ä ¥w ¯EÜ¼Ä CaÄU¼ ¥juÄaÄ aÄ»¼AiÄ aÄÄ-ÄVz. EÄVµi ¯ÄµAiÄ ¥jZÄiÄÇAZÄV «zÄ² ¯ÄµAiÄ Sg°U¼Ä aÄ»¼AiÄg aÄÄ, ÄPµÄ ¥ÄÄ °Äjz. aÄ»¼AiÄg PÄÄiÄðPÄv ÄvµÄ «, ÄgÄÄ-ÄvÄ. vÄEÄ, ÄÄvi Evg Sg°z° vEqV¹PÄEÄqÄ PÄÄ, «Ä±ð, °¼UÄxU¼ CzÄiÄEÜ¼Ä ¥ÄgÄ ¯ÄÄ-ÄvÄ. EÄzÄ aÄ»¼AiÄg CzÄiÄE ÄÄ, ÄU, «µAiÄ ÄÄÄqE, ZZð, ÄÄÄ± JÇzg®E ¥ÄgÄµg eÄv, j, ÄÄÄÄV oÄv¼Ä. ÄiÄvÄ® EÄEÄ aÄÄAz °ÄÄV ¥gÄ¥g-ÄÄz vEÜ CÄÄ ¯¹z ±EÄµuÄiÄ PÄgtU¼EÄ ¯ÄÇ, ÄÄ °ÄvÄÄÄ v®Ä! z¼Ä. vEÄÄ zÄgÄ, ÄU ÄÄE® PÄgt ¥ÄgÄµ ¥zÄE, ÄiÄd oÄÄð¹z °ÄUvÄgÄÄU¼Ä. aÄ»¼Vz¹ ²Ptz PÄEgÄ-ÄÄz CaÄ, ÄÄUÄÄV aÄÄAZÄgÇa. ÄÄÄÄzÄ-ÄP, zÄÄÄðP PÄgtU¼ÄErz E¥U¼Ä. EÄÄ aÄ»¼AiÄg° Dvi «±Ä, ÄEÄ PÄV¹, ÄÄiÄfP C, ÄiÄÄvÄiÄEÄ, Ä¹¹PÄEÄrÄ. EÄv°, ÄÄiÄfP PÄEgÄ-ÄÄz CaÄÄ vEÄÄ CaPÄ±U¼Äz ÄÄÄÄVÄVz¼Ä. EÄÄÇ aÄ»¼AiÄ CaÄwÄiÄ °ÄÇÄiÄEÄ UÄwð¹PÄE¼Ä aÄgUÄ aÄ»¼ ÄqzÄ SÄÇgÄÄzÄ PÄtÄvz.

DzÄÄPÄgt °ÄUE ¥ÄÄÄwÄPÄgtÇÄz aÄ»¼AiÄ fÄ°E CaÄ zE¹PÄEÄU¼Ä S¼¼µÄ SzÄaU¼ÄVÄ. ±vÄiÄEU¼Az aÄ»¼AiÄEÄ PÄrz °ÄÄ, ÄÄ, ÄU¼Az aÄÄPÄÄVz¼Ä. CaÄiÄÄµ »Ä, ÄvP ¥zwU¼ÄV, wÄ ¥zw, zÄÄzÄ¹ ¥zw, ¥gzÄ ¥zw, «zÄÄ «Ä° oÄgÄPgu, ¯Ä® «Ä° ¥zwU¼Ä aÄ»¼Ä fÄ°EÇAZ MACµÄ zEg, jÇa. DzÄ EÄv gÄ, ÄÄ, ÄU¼Az, Ä¥EÄtðÄÄV aÄÄPaÄV®. eÄUwÄPÄgt, vÄvÄE, DzÄÄPÄgt aÄÄÄVÄzÄU¼U aÄÄSÄÄÄTÄiÄVgÄÄ EÄÇE aÄ»¼ ÄÄvÄEÄzÄ «¥ÄiÄð, z, ÄÄÄÄU¼ÄÄ JzÄj, ÄwzÄ¼. aÄ»¼AiÄg «gÄz z C¥gÄzU¼Ä ÇEÄ ÇEÄ °ZÄUÄwÄ. °tÄ ²ÄÄU¼, ÄSÄ¥ÄiÄt PrÄÄiÄUÄwz. EzÄ °ZÄ DvÄPz «µAiÄÄÄVz. °tÄ ÄÄUÄ«E dEÄEÄ CÇÄ, ÄÄ, QÄÄÄV PÄtÄÄ dEg ÄE¹w EÄEÄ fÄÄÄvÄÄVz. ¹ÄÄiÄ, ÄÇ! °ÄUE ¥ZÄg ÄiÄziÄÄU¼° ¹Ävz C¥ÄiEÄÄÄUÄwz. °tÄ ÄÄP¼ °ÄUE ¹ÄÄiÄ aÄÄ-U ¯EÄVP QgÄPÄ¼ ¥ÄÄ ÄÄiÄ¹E ¥j«Äw-Ä®z ÄqÄiÄÄwz. EzÄ ÄÄUjÄP, ÄiÄdÄÄ ÄÄÄP ¥qÄÄÄv° Cw WÄÄgÄÄz PÄviÄÄV ÄqÄiÄÄwz. gÄdPÄgtz° °ÄUE, ÄÄÄðÄP fÄÄEz° ¹ÄÄiÄg, °ÄÄÄv MÄzÄ Pq °ZÄUÄwzlgE, ÄP ¥ÄwÄzi ¹UÄw®. ¹Ä-²Ptz ¥ÄiÄt °ZÄUÄwzÄ ¹ÄÄiÄgÄ UÄÄÄiÄ, ÄSÄiÄ°

GzÆiÄU¼ÆÄi ¥qAiÄwzÁg. Dzg CAV° PqU¼° ,ÆP °zv-Ä®z ±ÆÄµu JzÄj ,ÄwzÁg. EAV° ,aÄ,iU¼AZÁV ¥ÄgµÆÆAÇU ,aÄÆÄV °Ä¼ÄaÄzÄ CªjVÆÆi ,ÄziªÄV®. ¥Ägµ¥zÁÆ aÄi ,AiÄ° JgqÆÄ ¥eAiÄVzÁ¼. eÆvU F CvÁzÄP fÄªÆ 1Ä-¥Ägµg° °ÄUÆ »AÇÆ vªiÄjÆªgÆqÆ °ÆAZÁtP ,aÄ,i °ÄiÄ°ÄQz. aÄ»¼AiÄjU PÄiÄSsz M¼UÆ aÄvÄ °ÆgUÆ °AUvÄgviU¼Ä »A, zÆdðÆiU¼Ä °ZÄUÄwª. EÄiU¼U °tÄ aÄP¼ °ZÄ M¼UÄUÄwzÁg. °tÄ aÄP¼ÆÄ PÄ¥ÄqÄª PÄiÄSszÆ¼U ©Æi UÄjU¼Ä dªÄ°ÄjU¼ÆÄ ,Æa,Äª °AU°ÄzU¼Ä °ÄgÆAZÄ wgÄ«Æv °tÆ fÄªÆªÆÄ vUZÄPÆAqÄ °ÆÄUÄwz.

¥gA¥g Ew°Ä,z »A,AiÄ° £®ÄVz °tÄ DzÄP CªPÄ±U¼Az aÄÆ-ÄAz °ÆgSÄzÄ ««z »A,ÄvP PivU¼U S°¥±ªÄUÄwzÁ¼. aÄ»¼AiÄ «gÄzi JzÄgÄUÄwgªª »A, Cxªª PÆAiÄðU¼ ,gÆ¥ªÆÄ gÄªi CªÆª vªÄ ,ÆÄ¹AiÄ¹ ¥ÄSªii EÆi EÄAiÄ »ÄU UÄwð¹zÁg,

1. Criminal violence- rape, abduction, murder...
2. Domestic violence-dowry-deaths. Wife battering, sexual abuse, maltreatment of widows and/ or elderly women...
3. Social violence-forcing the wife/daughter-in-law to get to go for family foeticide , eve-teasing, refusing to give a share to women in property, forcing a young widow to commit sati, harassing the daughter-in-law to bring more dowry.....¹²

aÄ»¼AiÄ «gÄzi £qAiÄwzªª C¥gÄÇÄ »Æi¹AiÄ CvÁzÁg, C¥°gt °ÄUÆ PÆ¹U¼Ä. PÆiÄAÇP »Æi¹AiÄ agzPuÄ zÆdðÆi °ÄUÆ ,ÄaÄiU¼Ä, °AqWÄiÄÆÄ °ÆqzÄ pÄqÄª zÆ»P »A,U¼Ä, °ÆqvP 1®ÄPª °tÆ C, °ÄPvU¼Ä, «zªAiÄ «gÄzi »A,U¼Ä(Cw ,t aÄiÄ¹Æ°AiÄ «zªgÄV £gP fÄªÆ CÆÄ°« ,Äª °tÄ aÄP¼U ,wÄiÄgÄUÄª ¥zw, Dzg F ¥zw pÄiÄAvz°z) °ZÄ agzQuUÄV °tÆÄi ÄÄª »A,ÄvP PÆAiÄðU¼U 1ÄAiÄgª M¼UÄUÄwzÁg. °ÄVPv »A,ÄvP gÆ¥z° aÄ»¼AiÄÆÄ PÄqÄwª. ,ªiÄfP »Æi¹AiÄ °tÄ °Æt °v, °AU ¥vU¼Ä, aÄ»¼Ä D¹, EAV° «ZÄgU¼° °tÆ PÆ¹ °ÄUÆ »A,ÄvP PÆAiÄðU¼Ä £qAiÄwª. EÄiU¼ »AÇgª GzÄ±U¼ÄzgÆ KÆÄ? EÄiU¼ÆÄ °Ä¼ÄvÄ DgÄ ¥PÄgz »A,U¼ÆÄ gÄªii CªÆª ¥nªiÄr UÄwð¹zÁg,

'Types of violence

1. violence which is money-oriented;
2. violence which seeks power over the weak;
3. violence which aims at pleasure-seeking;
4. violence which is the result of the perpetrator's pathology;
5. violence which is the result of stressful family situations; and
6. violence which is victim-precipitated¹³.

PÄiÄS ,ªÄzÄAiÄ °ÄUÆ ,ªiÄdz° ««z ,gÆ¥z »A,U¼Ä, °vU¼Ä, °ÄVP CvÁzÁgU¼Ä, zÆdðÆiU¼Ä »Az °tz zÄgÄ, ,ªiÄ¹P zÆSð®, ZI U¼Ä, PÆiÄAÇP 1wU¼Ä, ¥Ägµ C°B »ÄU °®ª zÆÄµ¥Æjv ¥Ägµ aÄQvU¼Ä aÄ»¼AiÄg aÄÄ¹ »A,U PÄgtU¼Ävª. GzÆiÄU, i aÄ»¼AiÄ ,aÄ,iU¼Ä «©ÆiªÄvª. eÄUwÄPg t DzÄPÄPg t zU¼Av° ,AÇU: ¥j¹wÄiÄ ,AÇPÄ®z°£ aÄ»¼AiÄgÄ ,aÄ,iU¼ÆÄ JµgªÄnU ,ªiÄÆv ,ÄÇ,®Ä ,ÄziªÄUÄvz JASÄzÄ EÆÆi ,µªÄUÄw®.

'victims of violence

1. Who feel helpless, depressed, have a poor self-image and suffer from self-devaluation, or those who are 'emotionally consumed' by the perpetrations of violence, or who suffer from 'altruistic powerlessness';
2. Who live in stressful family situations, or who live in families which, in sociological terms cannot be called 'normal' families, this is families which are structurally complete (both parents being alive and living together), economically

secure (satisfying basic and subsidiary needs of members, functionally abepuate (have rare puarrels) and morally conformative;

3. Who lack social maturity and social inter- personal skills because of which they face behavioural problems;
4. Whose husbands/in-laws have pathological personalities; and
5. Whose hasbands are frepuent alcohol users⁴

aÄ½¼ ¥ÄgÄµE PĒAiÄĎP aAiÄ1E ¨Äz«@Z M¼UÄUÄwzÄ¼. ¥ÄgÄµE P¼aÄIz ,ÄaiáfP aÄE1WU¼Ä, PÄrvzAv° °@a| jÄwAiÄ ZIU¼Ä, aÄ»¼AiÄg aÄÄ MqvEaEÄ ,ÄÇ1PÆ¼Äa ¥aEWU¼Ä, 1ÄAiÄgEÄ GzÄ±¥ÆaĎPÄV zÄ¶,Äa aÄiÄQP zÆÄµAiÄÄ¼ a|QU¼Ä Cag avðE aÆzÄz a|U¼Ä aÄ»¼AiÄgEÄ PÄqÄa PÆ@a a|QU¼ÄV °tE C, °ÄAiÄP 1WU PÄgtU¼ÄV. EAV° Ppt ¥j, WU¼ÄEÄ JzÄj, ¨ÄPÄz aÄ»¼AiÄgEÄ C, °ÄAiÄPgÄV, Äa PÄAiÄĎ PÄIÄSÇAz ¥Äga¨aÄV ,aiÄd aÄj! Daj1a. aÄ»¼U eÄUwÄPgzt ¥QÄiÄU¼Ä °Æ, CÄPÄ±U¼ CÄiÄaÄU¼ eÆveÆvAiÄÄ ¨Æ, ÇV@ÄU¼EÄ °ÄUÆ ,ÄÄ, U¼ÄEÄ vÄZÆra. aÄ»¼AiÄ ¨«µi fÄaEz° v¼AiÄÄa °@a|U¼U CrUÄzAv DvAPU¼ÄÄ vÄÇgÄa|zÄ CµÄ ,vi. EAV° ,ÄÄ, U¼Ä «gÄzi, PÄAiÄĎaĎ, ÄwgÄa ±QU¼ «gÄzi ¢zÄĎjv °ÄUÆ ,AWnv °ÆÄGÄI £q,z °ÆgvÄ aÄ»¼AiÄgÄ F °Æ, ,ÄÄ, U¼Äz aÄÄPÄÄU@Ä ,Äzi«@.

DzÄĎÄPgzt, vAveÄEz «Ä±¥@U¼Ä ,AvÄE°gtzAv° ,É@¨i ¥qz aÄ»¼ «±ÄAw, zÄraÄ, ,a@ÄSÆAiÄ CÄPÄ±U¼ÄÄ ¥qÄiÄÄwgÄa|zÄ MAZÄ ÄUÄI°E avt. °tÄ ¨Æt °v, °tÄ 2,Ä«E °v, °tÄ ÄP¼ aiÄGÄI, aÄµÄÄÄNP, ÄAVP zÄSĎ¼P aÄÄAvÄz a| °tE ±ÆÄµu °ÄUÆ »A,UÆ PÄgtÄV. eÄUwÄPgztzAv° «±Ä@ aÄÇPAiÄv aÄVU¼ÄVwgÄa|zÄ MAZÄ PqÄiÄzg, °¼AiÄ a|a,ÄÄz °ÆgSgz S°Ä,ASÄv aÄ»¼AiÄgÄ aÄvÆAzq EzÄg. DzÄĎP 2Pt, GzÆiÄUÄPÄ±U¼Ä £qÄaAiÄE °vÄ °@a| °ÄUvÄgvÄÄz zÄĎðE|PÆ¼UÄUÄwgÄa aÄ»¼AiÄgÄ ,Ä«gÄgÄ ,ASiÄiÄ°zÄg. ¥gA¥AiÄ aiE@ÄEÄ M|PÆ¼ÄaAv O¥ZÄJP 2Pt °ÄUÆ ¥ZÆÄzEU¼Ä ¢ÄqÄUÄwz. |v¥zÄE aiE@U¼U ±guÄUÄaAv aiÄqÄa PÄIÄS a|a,Ä, eÄwa|a,Ä °ÄUÆ UÄ«ÄÄt fÄaE ¥zWU¼Ä F aiE@U¼ÄÄ EEÆI ¨zÄÄV1a. aÄ»¼AiÄgÄ aÄ1,Äa eÄU, Dzj,Äa eÄw, ¥qz 2Pt, C¼ DyĎPvU¼Ä aÄiÄQPÄV aÄ»¼ JzÄj,Äa ,ÄÄ, U¼Ä ,gÆ¥ CqVgÄvz. aÄ»¼Ä a@ÄiÄz° °ÄnPÆEq aÄ»¼Ä¥g °ÆÄGÄI °ÄUÆ «aÆÄZÆAiÄEÄ GzÄgÄÄÇ aÄ»¼Ä °ÆÄGÄI U¼Ä aÄvÄ aÄÆ@¨ÆvÄÄV aÄ»¼AiÄ ,ÄU fÄaEz ¥javðEÄiÄEÄ SÄiÄ,Äa wÄaÄÄz °ÆÄGÄI U¼Ä GzÄ± °ÄUÆ ,gÆ¥z°AiÄE JgqÄ jÄwAiÄ a|vÄ, U¼ÄÄ PÄtS°ÄzÄ. gÄd| °ÄUÆ gÄµ. aÄIz° ±Ä, EU¼Ä, P@a| 2Pt ,Ä, U¼Ä, aÄ»¼AiÄ eÄUw aÄÆr,Äa, aÄ»¼AiÄg ¥gÄÄz °ÆÄGÄI £q,Äa °ÄUÆ gPu ¢ÄqÄa °@a| aÄ»¼Ä ,AWIÆU¼Ä, aÄ»¼Ä C@ÄÇ: ¢UÄÄ, gÄ¶jÄAiÄ aÄ»¼Ä CÄiÆÄU, °@a| ,AiÄÄ ,ÄÄÄ ,Ä, U¼Ä ,PÄĎg °ÄUÆ SÄ,V a@ÄiÄz ,AW ,Ä, U¼Ä aÄ»¼AiÄg ,APµ ¢ÄÄguU aÄvÄ C@ÄÇU ±ÄÄ,ÄwÄ.

¥ÄgÄµ¥zÄE PÄIÄS °ÄUÆ ,aiÄd a|a, U¼Ä DzÄĎP aÄ»¼AiÄ fÄaE JµÄ SzÄaU ¥qzÄPÆ¼ÄwzgÆ ¥gA¥gÄiÄ ¥eAiÄ aÄÆÄzÄaÄĎU¼Ä EEÆI ,ÄÄ, Wp dUwE° fÄaAvÄÄV. aÄ»¼ DyĎP ,Äa@ÄÇ ¥qzÄ ,SÄiÄzgÆ C¼ ,ÄU fÄaE ,AQÄĎtvÄÄzÄ PÆrz. ¥ÄgÄµPÄÄÇv aAvEU¼Ä PÄ¥ÄqÄU¼Ä C¼ C1v °ÄUÆ ,vAv ,Ä@aÄE G½1PÆ¼@Ä PµÄUÄwz. CÇPÄg, D1, ,A¥vÄ, 2Pt, ÇgÄzÄ, ,A¨ÄaE, GvÄzE, ,AvÄE, ,aiÄd °ÄUÆ PÄIÄS z° ,ÄE, Evg «ZÄgz° aÄ»¼AiÄjU ,aiÄÆvAiÄ EÄAiÄ zÆgw@. Ezg «gÄzi: aÄ¥P nÄP, ¥w¨IÆ, PÄEÆÄÄ wzÄ¥rU¼Ä £qÇa £qÄiÄÄv@Æ Ea. aÄ»¼AiÄjU aÄÆ@¨Æv CÄ±PvU¼ eÆvU eÄEÄ@ÄÇU EÄWp ¨¼atUU °ZÄ MvÄ PÆq¨ÄPÄVz. Ew°Ä, ¥gA¥gÄiÄ Cj«EÆÄÇU aÄ»¼AiÄgÄ vÄÄ PÆgv °ÄUÆ C¥ÄAiÄU¼ÄÄ JzÄj1 °ÆGU SgÄav aÄÄE|qÄiÄ ¨PÄVz. »A, °ÄUÆ zÄĎðE|U¼U vÄvÄUÄa S°ÄvÄP aÄ»¼AiÄgÄ C, °ÄAiÄP 1WÄiÄ°gÄaagÄ. aÄzQÄAiÄ ,É@¨iU¼ PÆgvÄÄz TÆvU M¼UÄzgÄ. DyĎPÄV ¨ÄgÄiÄgEÄ CÄ@ÄÇ1 SzÄPÄaagÄ. PÄIÄS z

MvqU^{1/4} ° 1Q°AQPEAqagā. Áaiáfp Cj«E PÆgvAiā° Egvāwāaagā. aiāE1P ¥āgāμ «PēwAiā ,ASAZU^{1/4} ° 1AQ °EgSg Ágz C±Pgā. °tPÁV, D1UÁV, Áxð, ÁZEUV, CcPÁgPÁV, «Pēv ,ÁRPÁV, ¥āgāμE aiāE1P aÁiAiā PÁgtPÁV PÁIÁAS °ÁUE ,aiāD aia, U^{1/4} ° AU°ÁZz aiāE1P zEÁguU^{1/4}ā aā»¼Aiāg °¼auU zEeq vEeqPÁV^a.

aā»¼Aiāg °EAVPvAiāEāi PÁIÁAw, Áa ,@ÁÁV Pēiv, gPtv, ¥wvz ¥jP@EU^{1/4}ā ¥AiāEÁV1 FU@E °tEāi PēEi, 1Pē^{1/4}ā, gAf, Áa, PÁIÁAw, Áa °@aī PSAZEU^{1/4}āi Cā¼ aā° °Ág°ÁUāwz. Dzg °tEāi vEi aāE, ÁZaiiÁV S¼1Pē^{1/4}ā Uaq1U °EAVP ¥«vvAiā ¥±i JZāGUāw@. °tU dE1z Pēq°Á ¥āgA°āUāa EāwP °EāZEaiā ¥ÁOU^{1/4}ā ¥āgāμv@. °tPÁZ°Á PjAQ, Áa EAv° zEÁgu°ÁAZÁV PÁIÁAS aia, i aāV, aiāD aia, iAiā °AUVāgvāU^{1/4}ā ¥āgāμE aāAAz aiēEāVā. Áaiáfp PŠDZU^{1/2}@z CāE°E EāwP ¥jeāEZ PÆgvU^{1/4}ā CvÁZāg, °Egv, PÁrv, °EAVP zāāðvEaiā° ¥vPāÁVaiā PÁgtāVā. CāE SZA PÁ F jāw, ÁU@A EāwE PÁIÁAS °ÁUE ,aiādz°E °AUVāgvāi aāE, wU^{1/4}ā, ° PÁgtāVā. °tU Uēg, Áa EāwP ¥ÁO UaqāAP^{1/2}U/E °EāC1a aāE@P ¥āgāμ »A, °ÁAZ aā»¼Aiāg S°¥±ÁU^{1/4}āUāiZēāi vqAiāā° , °ÁAiāāUāVz. °EAVP ,aiāEvAiā ,aiāD aia, i «āD, Áav 2Pt °ÁUE °EāZEaiā, ÁU°ÁPÁVz. ,aiāEvAiā° aAiāQP fāE, ÁV1 GēwUāgā CāPā±«z. Dzg ¥wAiāV °AU°ÁZ vEāgā ±Eāμu, vāgvāi, zEððEU^{1/4}° °tE aQv Eā±«z.

aā»¼Aiāg ««z PÁVU^{1/4}° ¥āā± aiāQāav, ÁVZÁ¼. F PÁAiāðPÁVU^{1/4}° zÁrzā °¼Aiā@ Cā¼U zEgv CāPā±U^{1/4}āi, PēPāÁV ¥qAiāā eātvEāi Cvāiā±P «μAiāāVz. EA@UE «ā°āASāZā aā»¼Aiāg aā° °ājgāa PÁIÁAw t°ÁUE PÁgtU^{1/4}ā aāE@aī »A@E aia, i GzIāU^{1/4}°Á G¼z PÁgt °EAVPv Ezg PÁAZāV aā»¼ fāEz° °@aī , aā, U^{1/4}ā @gÁUā½ J@1 DPaiā SZA Pēiā vAiāiU^{1/2}°, @ā PÁgtU^{1/4}āVz. «ā° «ZiāZEUV^{1/4}ā, «zāā «ā°U^{1/4}ā, «ā° °Á»g °EAVP ,ASAZ, UaqPāz zEgāV MANaiiUāa, ¥jvPaiiÁV UaqE D, gAiāEāi @q°Ágz °@aī ,AP, U^{1/4}āi JZāj, Áa ¥j1w MAZā PqAiāZg aā±āwAiā° 1@APā, eā»āgāVā, Z@Eav, n« aāAvāZ zē±aiāZiāā aāZzt aiāZiāU^{1/4}° aā»¼AiāgEāi Eeq1Pē^{1/4}ā zÁr1Pē^{1/4}ā »Az ¥āgāμE °ÁU^{1/2}Paiā , ÁZEāV, «°Á1 , ÁRz aāE@aVZÁ¼. °tā vāEā , Áa@ACaiiU@ā °EāV ¥āgāμE Pē±QaiiÁV1 DPaiā zāaia, iaiāV EqaiaāwāiZā zāgAvā , j.

PēIASāP aia, iAiā aāiAiā° vA°Á, vAV, CP, Cv, EāCā, °Aqw, aāU^{1/4}ā, Cf aāAvāZ ¥āVz° U°tAiā aiāZjU^{1/4}ā ¥āgāμ PjAPaiā° 1āAv E°Aiā°ziāi. DzāP PÁ@WU^{1/4}° ««z PÁVU^{1/4}° aā»¼ ¥āā± ¥qCZÁ¼. ««z aiāZjAiā° vāi fāEāEāi SZA°Á1PēArzÁ¼. PÁIÁAS ,ASAZU^{1/4}āi M¼U/EaqAv aā»¼ DzāPvAiā Cjāi, eAUwU^{1/4}ā ¥gA¥gAiā 1ā«āvv «āj SZA°āUaiā °ÁCaiā° EqaiaāwZÁ¼. ¥āgāμE ¥ēgāμ, °EāgāI, ¥gāPāU^{1/4}ā ¥z±ðEz aiāZjAiā° ,vAv °EāGÁI UāwðAiāgā «āggÁAiāgā, zā±°Paiāgā, Lw°Á1P ¥āV aiāZjU^{1/4}āZg DzāP ,Az°ðz ««z PÁVU^{1/4}°E «eāC, aēzi, G¥Eāi, Q, 2PQ, UāAiāQ, EāAiāQ, Á»w, °ÁRQ, «ā±ðQ, A±EāZQ, PāAiāw, ,aiāD , ÁZāGQ, °EāGÁI Uāwð, «ZāyðC, ,aiāD , ÁaQ, ,AZā@Q, Pāāð°Q, UUE ,T, ¥z«āZg, aāAvāZ ¥z«āμ, ÁEāμ, Pvdāiāμ, Áāāμ °@aī 1ā aiāZjU^{1/4}āV aā»¼ , Áaiáfp aia, iAiā° PAqāSgāwZÁ¼. ,aiáfp aia, iAiā PÁ@PÁ@P SZA°ÁZAV°Á 1ā-¥āgāμg aiāZjU^{1/4}ā °ÁUE Czg PjAPU^{1/4}ā Pēq SZA°ÁV. PÁIÁASz° SAcAiāVZi aā»¼U °E1°Zān °EgU vEi fāEāEāi Z@E2Á@U^{1/2}1PēArzÁ¼. ««z PÁVU^{1/4} ¥āā± aā»¼U GzEāU eEvAiā° °E, , aā, i °ÁUE , Áā@U^{1/4}āi vAZErā. aā»¼ °¼ZAV ¥āgāμ ¥zāEvAiā °AUaiā, iAiā PÆgvAiā «, ÁgāC «±ā°ÁV °grPēArā.

°AU ,aiāEv , ÁC, Áa aāVā C, aiāEvAiāEāi vEeqZā°APāa zE°iAiā° , A«ZāE aā»¼U CēāP gPuU^{1/4}āi, a@vāU^{1/4}āi MzV1z. EzjAz aā»¼Aiāgā 2Pt, C°Ág, DgEāU, CāPā±, DAiā, ,vAv, DyðP S@, DgP 1PgE , ÁaiáfpāV aā»¼Aiāg , ÁEāiāE aāVā , ÁvAvāiāEāi EEāi ¥qAiā@ā , ÁziāUāw@. aAiāQPāV JZāGUāa CvÁZāg, aiāEēμ aiāQāa, D1qi JgazAv° »A, °ÁUE PēAiāðU^{1/4}ā JZāGUāV°Á Eā. , PāðgU^{1/2}z Jμā PÁAiāðPāa aāVā AiāEāDU^{1/4}āi

«ÄPÆArz/gÆ °ÁUÆ PÁEÆEÁVP gPuU½z/gÆ 1Ä °Æt°v, °tÄ aÄP¼ÆÄ ±Ä °qÄa½ZÄ, °tÄaÄP¼ wg, Äg, ÄiÄÄawÄiÄg C¥°gt, aiÄgÄI, SqvÆ, 2Ptz PÆgv, °Ä° aÄ±ÄiÄnP, °Ä° «aÄ° CeÄÆ, CyðP C°ÄSÆ, aÄvÆ vÄgv aÄi °ÆVP QgÄPÄ¼, PÄIÄA°P »A, agzQu i qÄUÄ, ZÄaZÄ¹ ¥zw, aÄÆ° aiÄzi aÄU¼° ZÄSð¼P, ZÄ«ÄðP »ÄIÄiÄ° ±ÄÄµu, P°, z, ¼U¼° ZÄdðE, QÄ½j aÄ, °ÆÄZÆÄVU¼ QgÄPÄ¼, CÇPÄjU¼ °vðE, P°, z, ¼U¼Ä ZÆg«gÄ½ZÄ, aÄP¼ aAv, J°QAv °ZÄV GzÆÄU °ÁUÆ PÄIÄAS JgqÆ, ¼U¼° aÄxðaÄV °að», °ÄPÄZ ZAZ ¥Äv, ZAZ°Äw, ZÄrzÄZÄÄ QvÄPÆ¼Ä ¥ÄgÄµ aUð, ¥jvP aÄ»¼ÄiÄgÄ, aÄÄAvÄZ, aÄ, ¼U¼Ä, APµU¼Ä, aÄ°ÄU¼Ä aÄ»¼ÄiÄg °ÁUÆ °tÄ aÄP¼ fÄÆZ° Daj1PÆAr a. °tÄÄ S°¥±ÄaÄV, Äa, vÄ½ÄiÄÄ EAX aÄ, ¼U FU aÄvÆAZÄ ¥j a vðEÄiÄ, AÇPÄ°aÇZVz. °tÄ DAVjP °ÁUÆ DAVgAVP D°ÆÄZÆ, aÄÄxðaÄÄ aÄEUaqÄ 1Ä, aiÄd vÄÄÄÄ vÄÄ U»1PÆ¼°Ä, qgÆ|1, °aða, ÄÄ aÄÄAZÄVZÄ¼. PÄEÆ°E Cj a, aÄeÄ°P °ÄÄÄU¼AZ vÄÄ °ÄIÄ, °¼a tUÄiÄ eÆvU vÄÄ C1v °°1PÆ¼Ä °ÆÄgÄIz b°ÇAZ, ¥ÄgÄµ aÄ, ¼U aÄÄVZÄ¼. F °ÄÇ °AUvÄgÄÄ«°Z, aiÄE, ÄEaiÄE, C°PÄ±U¼ÄÄ S¼1PÆaqÄ, aiÄEvÄiÄ E°ÄiÄ° vÄÄ, vAV C1vz aÄÆ°P C°aÄÄÄ °ÄÇÄiÄ°, ÄU°ÄPÄ5.

CPIÄ°ÄZÄÄ, Äa°ÆÄÄÄ, DzÄ°P aÄ»¼ E agÆÄÄ «aÆÄZÆ, aÄZÄÄiÄ °ÁUÆ DzÄ°Pv Cx aÄ a½ZÄjP EÄU¼ÄÄ ZÄÄðz »ÄIÄiÄ° PAqÄPÆaqÄU °ÄÄ aÄavðU¼Ä PÄtÄv a. ¥¥AZZ J°Ä ZÄÄðU¼Ä °tÄÄ aÄÄP½ ZÆg«IÄ qgÆ|PÆaqÄ SÄZÄU¼Ä. EzÄ F ÇEZ, vÄÄ °EÄÄ. ¥ÄaÄE °Ez ZÄÄ aÄÄÄiÄÄiÄÆAÇVÆ aÄZ «ÄZ °ÁUÆ SÄziE vÄÄ °AqwÄiÄg MvÄÄiÄZ EqÄa °tU, ÄÄ, vz CÄPÄ± ZÆgvzÄI JÄÄÄZÆAZÄ aÄZ«Z. eÄÄZÄÄðz° 'PAwÄiÄgÄ ¥, P dEz° ¥Ät½qzÄ ÄAvgz dEz° ¥ÄgÄµEÄZÄU aiÄv ¥gÄÄZ«U, aÄxðgÄUÄ½ZÄ. aÄÇP ZÄÄðz° °tÄ MAZÄ ¥Ä¥Äv. 'E¥Äv, ¼UwEÄð¹' °tU, AvÄEÄÄUz aÄÄP«°. aÄÄIÄ, ¥ÄwAvi »ÄU °vÄ °ÄÄ PÄgtU¼Ä °tÄÄ ZÄ, °ÄZÆÇAZ ZÆg«IÄ. G¥ÄÄiÄE, ZÄagÆÄÄ aÄÄIÄa ZÄ«ÄðP, ÄvAv E°ZAv aiÄrvÄ. ¥ÄgÄµ ¥ZÄE DZguU¼ aÄÄÄUÄ, ÄÇ1PÆaq ZÄiÄðZU¼Ä, ZÄÄð, Ä»vU¼Ä, DZÄg-«ZÄgU¼Ä 1Ä°PÄU¼ÄÄ P1ZÄPÆArziÄ.

DzÄ°PgÄV aÄÄqv °ÆAÇgÄa aÄ»¼Ä, aÄÆ° ZÆq ¥aiÄtz° MAZÄ Pq-ÄZÄI, aÄZÄÄiÄZ °, g° aÄ»¼Ä ZÄ«ÄðP °PÄ vÄÄ aÄZÄÄ Ej1PÆArgÄa, aÄZÄÄiÄ°µ ¥ÄgÄµ aiÄd aÄ, i «ZÄgU¼ÄÄ, aÄyð¹ ¥w¥ÄÇ, Äa 1Ä, aiÄdaÇ Ez. aÄZÄÄiÄ°µ aÄ, ÄiÄ° aÄ»¼ aÆZÄÄ a½ZÄjP °¼1PÆ¼°ÄPÄVz. fÄÄEzÄZPÆ J°aÄÄ JzÄ¹ °ÆÄgÄIz aÄÆ°PaÄ, Äa°ÄAÄiÄV vÄÄ C1v aÄÄÄ E°ÄiÄEj1PÆ¼ÄÄ UnvÄ aÄ»¼ÄiÄg° GAmÄU°ÄPÄVz. aÄ»¼ÄiÄgÄ ¥w°, CÄv±Q, «ÄZÆ, ZiÄiÄð, vPð, °¼1PÆ¼Äa½zg eÆvU, °PÄg, Ä°¥gv vÄÄg°ÄPÄ. ±v aiÄEU¼AZ drUn °ÆvÄ °ÆÄvgÄa aÄÄÄÄ, ÄU¼ÄÄ JZj, Äa P°, aÄÄ aiÄqÄa, aÄ»¼Ä, S°ÄPgÄt aÄvÄ C°ÄÄÄiÄv PgZÆÄiÄÄÄÄ vÄÄ EZÄ±QÄiÄÄÄ ¥Z²ðE aiÄqÄ°ÄPÄVz. aÄ»¼ÄiÄg fÄÄE °¼QEv vgZÄPÆ¼°Ä aÄ»¼Ä a°ÄiÄ vÄÄ PÄvÄgvÄiÄÄÄ PÄÄiÄÄPÆ¼°ÄPÄVz.

¥gÄaÄ±ð UAXU¼Ä

1. Neera Desai, Woman in Modern India, Pub, Bombay : Vora & Co, year 1957, page 29.
2. Ram Ahuja, Social problems in India, second edition, Rawat publication, Jaipur-New Delhi-1992 'violence of Against women', Page-214,
3. Ram Ahuja, Social problems in India, second edition, Rawat publication, Jaipur-New Delhi-1992 'violence of Against women', Page no-220.
4. Ram Ahuja, Social problems in India, second edition, Rawat publication, Jaipur-New Delhi-1992 'violence of Against women', Page no-220.
5. qÄ. eÄÄw ±²PÄaiÄgi, aÄ»¼Ä, ÄaiÄfPv, PÄiq «±«ZÄÄiÄ, °ÄI-2007, ¥ÄI-11.

Trojan Yuddhagala Karana Mattu Parinamagalu

-Dr.Krishnoji Rao T.M

mĒĀdĒi AiĀāzU% Pāgt āvā ¥juāāU%ā

-qā.PmĒāfgāi n.JA.

, °āiāP ¥āzā¥Pgā

“AU%Ēgā

māAiī āvā mĒĀdĒi AiĀāzU%ā MAZā Pā@z ,āā, ĩwp CA±U% āĀā “¼Pā Z@āāzg eĒvU D , aiādz gādQāAiā āā°vāĒ M¼UĒErgāvz. FUāUā ĒāāU@ w¼CgāāAv ±vāU%ā Pw »rzā āāgz PāZāgAiā° CqV Pā¼vā CgāāĒAiā ¥āā± aiār, Jā □, āwgāāAU Erā māAiī ĒUgPi “AQ °āzāU D ĒUg ,āiā zā, āā-āvā. Dzg D “AQaiā° PxāĒAiāĒĒ °Aqw ,āiā ,vā °ĒāzgĒ , ° CāāAiāāāV FāAiā, i vĒi vāZāiāĒĒ S@āAvāV °U@ āĀā °ĒvāPĒEaqā gāvĒā gāw C°Az v¼PĒEaqā zā±āAvg °ĒUāVāĒ. DU Pāz zāāvU% G¥¼¼P¼ ¼āQz FāAiā, i CĒāP Pm āvā AiāāzU%āĒ CĒā“« , “āPāUāvz. āfōĒĒ F FāAiāqī PwAiāā AiāāzU%ā CĒāagt āVz.

FāAiā, iĒ °qVU “AQ¼° Cā¥z zĒg C¼¼, Ēā FāAiā, iĒ vāZU ¥jZāiā«zāzjAz EāgĒā Pāqā ,āā°Cāz ,āUw, āVāĒ. D Pā@Pi FāAiā, iĒ vāZ CAP¼, i ,vā MAZā āμāāzāzjAz CāĒ ĒĒ!UāV ¥wāμā F CĒāĒā , i vĒiĒ °SāĒāV DZj, “āPāzā wāāiāāā C° CĒāP Qāq, ,āā, ĩwp PāAiāāPāā Ēq¼ Uz¼jU SāāiāĒāĒ PĒeqāVāĒ. °qUā Ēq, āā ,zā, āāUz N¼z ,zā, āāāāiāāz¼z ,zā, “ātāqāā ,zā Ēq, āwzlgā.

»āVgāāAU dĒĒĒā zāāv FāAiā, iĒ āĀā ,āqā wāj¼PĒāā °ĒEzā °āPāwzāzā. FU , jaiiāz , āāiā ¼qvā. C°Ē Uaq, g@ “i vĒiĒ DZj, āā ,āā, ĩwp PāAiāāPāāz° v°ĒĒgāVzāU, Ljā, i zāāvAiāā aiāgāāμCāz “ĒgĒā-ā JAS °uāV Sāzā D zā±z °AU, jU F mĒĀdĒg «gāz! °wPāVā. E°Ē , āaiāĒ dĒgā , āaiāā FāAiā, iĒ Pāgt, māAiīĒUg ¥vĒāU@Ē EāĒā Pāgt, Czā Ēā±āV EāCū K¼ā āμā P¼Cz Dzgā FāAiā, iĒ CzāĒā Ēgāā E¼°AiāĒā °āqāPāā F zĒĒU%āĒ ¼z¼r¼zāĒ. Ēāā! FU Ēā ĒāāC-āāCzāā, Dzg F °qUāU%zlg ¥āĒ E¼°AiāĒā °āqāPāā Ēāā Uaq, gā °ĒāV CĒāP Aiāāz! , āā! - ĒĒāāU%āUāVā. °āUāV F °qUāU%U “AQ °ā , āqĒĒ JAZā °AU, gĒā M¼¼ vāĒā āĒzāā “AQ °Zāā °ĒāUāVā. Dzg C°z¼ »jAiā āāāzāQ AiāS¼ā Eā¼ā “ĒgĒā-ā C@. Cā¼ā Sā-ā-āāz āāVzā¼ vāĒā FUμ Cā¼āā aiāVĒāR¼PĒEaqā SāCzāĒ JĒāVā. E°gāā FP AiāāgĒā zāāvAiāā Ēgāā JĒāVā. DU Lj, i zāāvAiāā āāāP āāj °ĒāUāVā. dĒjU KĒā aiāqāāPāzā vĒāz zāā Uār, °Ē°z¼ “AQ ¥āĒā F °qUāU%ā āĀā °āQzāU °qUāU%ā , āiā °ĒāUāVā. ĒzjAz zāāTvĒāz FāAiā, iĒ eĒāāzāāvAiāĒā “āRĒāVā. DU zāāvAiāā āāāAiāĒā , āj¼ “AQ Dj¼zgā Pāā° Ēāāā °qUāU%ā aiāV , ā¥ĒtāāV , āngāVā. ±vāU%ā aiāqz P@, āĒā D °AU, gā aiārgāVāg. Cāzā gāw PĒ¼Ē° CāĒ vāz Sāzā āāUĒā māAiīĒĒUg “«μāā Pāiāāz Ēān, i āāz “«μā , @°AiāāV ĒqzāPĒā UnāāMāzāgĒā aiāV āĒāiN U PgāPĒEaqā G¼zāgĒā E°Aiāā ©¼āāUā JĒāVā. ¥ĒmĒā zāāvAiā , āāiāāzāz CzāĒāĒāP¼ °ĒāV C° ĒĒāĒā Pāt “āPā JĒāVā. Ēv CāĒā °AU, gĒā , āāP¼ā - āāāāPĒā, D, Q E°zāgĒā C°Aiāā ©¼ā UnāāMāzāgĒāCū E¼°AiāV ¥Aiāā “¼, āVā. Cāzā , āUg, āĒāq ±āVāāVz¼jAz zāĒā Ēq, āā ¥ā°ĒĒ, Ēā Jμā JZg«gāā ¥Aiāw¼zgĒā Pāzā PāzāāāvAiāā CāĒā , āāāP¼ Jw J, AiāāVz. CāĒā , āāiāāVā. ĒzjAz FāAiā, i zāāTvĒāUāVā. āāāCĒ °qUā E¼°Aiā wāgPi Sāzā vāāVā. C° “āMāiār D°āg °āqāQĒāVā. ĒAvg C¥Ēā zāāāiā , tāāāCg zāāāā° āā , «¼ ¼āā (¥āāC) JAS ¥Ēāj tAiāĒā “āāiāV vĒi “«μāā PāāVā. DU ¼vā āāāā zāāgā Sāzā °āāāVā, āāā āĒzāā zāāgĒā ¥āyā¼ DU Uā°Aiā “āVāā vāiāāVz JAZā °āāzāU Cāgā ¥āyā, āVā, āV Cāgā ĒzāāgUĒ ©z¼ Pm-

ΕμU¼ΕΓÁ °Á¼ÁVÁ¼. MS «ZÁ² °tÁ, MS «ZÁ² CwyAiÁEÁ aÁZÁaAiiUÁaIzÁ mEÁdEg JΓÁ PμU½UE PÁgt JEÁVÁ¼. EAvg FμAiÁ, iEÁ D ¥EeÁjtU EΓÁ °wgz°gÁa CzEÁΓEÁPP PgZÁPÆAqÁ °EÁUΓÁPAZÁ ΓÁrPÆ¼ÁVÁE. Dzg C°U ,vágÁ aiÁv °EÁU@Á ,Ázi SzÁQgÁaagÁ °EÁU@Á ,Ázi«®. DzgE μÁEÁ ,viAvEÁZijAz °EÁV SgS°ÁZAzÁ °Á½ CªEEÁ CzEÁ ΓEÁPzv PgZÁPÆAqÁ °EÁUÁVÁ¼.

FμAiÁ, i PqAiÁag «ÁgEÁv °EÁgÁI

FμAiÁ, i aÁV CªE ,Á»v CPnÁ, gÁ EÁ¼ EqAiÁªª ªÁPg AiÁÁziz ¥juÁªU¼EÁ aAw, ÁwzlgÁ. EAvg C°Az P@ª Pj PÁjªÁjAiÁEÁ S°UÆIÁ °EglgÁ. Ev FμAiÁ, i MSÉÁ vA¥Áz PtªAiÁ °PÁ½wgªÁU CªE VÁΓÁ «E, i ZÁav ¥viP¼ÁV CªμUÁV ªªEEÁ aiÁrPÆIÁ DAiÁZU¼EÁ PÆqÁVÁ¼. ²μðP, PgªÁ¼, JzUÁ¥Á, PtPÁ@PÁ¥Á, Fn, UÁgÁt J@ªç «²μªÁVgªaIzEÁ ¥jÁQ¹, AvEÁμUÆ¼ÁVÁE. Cv FμAiÁ, iμU vEi VÁΓÁ AiÁÁz, U¼ª ªÁr , ªAiÁ aiÁrzg CzEÁ w½z dEÆEÁ ZÁvAiÁª , PÁAiÁð , ÁZEUV g°, i , AzÁ±zEAFU Lj, i ZÁvAiÁEÁ IÉð, iE S½ P¼ª» , ÁVÁ¼. Cª¼ CªEEÁ PAqÁ IÉð, i ªÁEÁ FUΓÁ mEÁdEg ªªÁΓ AiÁÁz aiÁq@Á EzÁ , jAiÁz , ªAiÁ AiiÁPAzg FμAiÁ, iEÁ vEiªgE® E°AiÁª ªIÁ AiÁÁzP , ªAiÁªEÁ ªIÁ S@ÁzÆg °EÁVzÁE. C° ªªE , iμPgEÁ PÆr¹ vgÁVÁE. CªEÁ SgªaIzgE¼UÁV E°gª CªE ¥jªÁg , iμPgEÁ PÆa PÆΓaiÁr μuÁðªª aiÁr ªqÁ JAS ªEÁ, z G¥ÁAiªEÁ ªÁ½PÆIÁ EzEÁ , zÁ¥AiEÁU ¥r¹PÆÁ JEÁVÁ¼. , ®ªç vqªiÁqz IÉð, EÁ vEi , iEªEÁ ªÁjzÁª¹ mEÁdEjzI PÆÁmAiÁ Pq EÁVizEÁ. zEgz° SgÁwzi ±vÁU¼E Á PAq mEÁdEi dEgÁ ªÁrE° ±vÁU¼EÁ JzÁj , ÁgzAzª vªª EÁAiÁPÆÁ ªÁ½zIjAz PÆqΓÁ J@gÁ PÆVPEAqÁ PÆÁmAiÁ M¼U Nr°EÁV PÆÁmAiÁ ÁV@ÁU¼EÁ z¥r¹ ±vÁU¼ Z@EªEUYEÁ Uªª, ÁwzlgÁ. Dzg IÉð, EÁ ªÁr U¼Av Egz vªª ªªÁΓ AiÁÁzP SgΓÁPAZª »ÁAiÁ½zgzE AiiÁgEsgª vªª EÁAiÁP FμAiÁ, iEÁ ªÁ½z aiÁvª «Áj CªE ªªÁΓ AiÁÁzP °EÁU°®. IÉð, EÁ PÆÁmAiE¼U EÁU@Á JΓÁzgª QArU½ªAiÁ JAZª ¥jÁQª¹zgzE J@E eÁU¹U° ®. PÆÁmAiÁ ¥Pz° ªªtU ª¥z ªÁgAiªª ªAwzi mEÁdEg °qUÁU¼EÁ PAqª ¥AdÁU¼ªIzª CªU¼EÁ , ÁIÁ ªÁPΓÁPAZª °EglEÁ, Cμg° , iªªZÁvAiÁª vEi VÁΓÁ eEÁai ZÁavΓÁz ¥qz F ¥Ei ªÁgU¼Az aiÁrz °qUÁU¼ª vEÁzgU ¹ªQZÁU °qvE , gE¥ P¼ZÁPÆAqÁ C¥gAiÁPÁg vÁ¼ªAv ag«ZÁzjAz F °qUÁU¼ª CªE PÆU ¹Uz mEsgEªAiªª °Áj C¥g ¹ªAiÁgÁV ªªAz , ÁQzgÁ. F ¥ªÁqª mEÁdEjU ªÁV IÉð, jU ΓAiªEÁIÁªaiÁrvÁ. Dzg IÉð, i aiÁv ΓAiªª¼z , AvEÁμ¥IÉÁ AiiÁPAzg, gEiE°Eg DAiÁZU¼AzÁU°Á, ΓÁnEg DAiÁZU¼AzÁU°Á, °qUÁ EÁ±ªUz VÁªª VÁªÁV EÁ±ªÁV °EÁzª. FU F mEÁdEgª vI¹PÆAqÁ °EÁUªª °UÁ E® EΓÁ , ÁAiÁΓÁPÁ, FUªgª AiÁÁz aiÁqzAiÁª ±guÁU ΓÁPAZª PÆ¼ÁVÁE. Ev EI°AiÁ JΓÁ dEgª Eªgª ªAQPÆAq PÆÁmAiª ªªÁΓ ZÁ½ aiÁq°z. DzgE EÁEÁ ªZªªAiiÁUΓÁPAcgªªªEÁ C¥°j , ΓÁPAcgªª EªgEÁ EÉ PwΓÁZΓÁ PÆaPÆ@ÁVÁE JAZª PÆ¼ÁVÁE. mEÁdEgª »AzAiÁª °tEÁ ªEΓEÁiÁjAzΓÁ mÁAiíEUG , ÁIÁ SÆªAiÁΓÁVÁ. FU E° EEª¼EÁ ªEΓEÁiÁª SÆªÁg E°AiÁE , ÁIÁ SÆªAiÁUÁVÁg. ¥¥AZz °tÁU¼EÁ ªEΓEÁiÁªjAzΓÁ Eªgª EÁ±ªÁV °EÁUÁwzÁg JEÁVÁE. E¥Ei ZÁav Pnz S@ªZ UÆÁqAiÁª mÁAiíEUGz° °w GjzÁU EEÁ Eªgª ªÁgz° PnPÆArgªª PÆÁm EªjU , ÁgQvªª EzE °Ew GjAiÁÁVz JEÁVÁE. EªgEÁ PÆ®ªª Áj ±QAiÁEÁ EEVÁU ΓÁPÁV®, ª ®EÁ aiÁrPÆI DAiÁZU¼ª ΓÁPÁV®, JI, Ei , iEiªç Áq, gÁw°Eª PzÁ PªªUÁUgEEÁ PÆAZª ZÁªg «U° PzEÁiÁÁVªª JAS ΓAiªªç Cªgª ¥qΓÁPÁV®, ªÁgz PÁZÁgAiE¼U C«wIÁPÆAqÁ PÆÁm ¥ªª²ªª CUViªç E®, ªÁqª °UΓÁ J@g PuzÁjU D PnUiÁ PÆÁmAiEÁ ΓAQ J@¹ , ÁIÁ PÆ®ÁVÁE JAZÁPÆ¼ÁVÁE. Cªgª °EgUqAiÁª ªÁqª ªqÁVÁg. Ev PÆÁmAiE¼Vgªª mEÁdEgª ±vÁU¼ Z@EªªEUYEÁ Uªª, ÁwzÁVÁg. Eªg Pq EÉ , EÁ, AiÁEgÁ®, iEÁ, ÁV® ZÁgªEÁ PÁAiÁVÁg. F ªÁzi EÉ , EÁ ±vÁU¼ª °EgUq ªªziz Cªª°E° ªª, ÁwzÁ, ΓAQAiÁª DjgªaIzEÁ Uªª¹ VÁEÁ PÆÁmΓÁZ

°Æg°ÆV E° £qAiÄÄ «ZÄg°ÆÄ F°AiÄ, iöU °Ä½ C°ÆEÄ PgvÄvÄE JAZÄU °Äq°Ä °Äq
 JAZÄ AiÄEgÄ®, EÄ °Ä½ÄvÄE. eÆvU vÄEÄ SgÄaizÄV °Ä½ °ÄV°Ä PÄAiÄÄ° P®, aEÄ
 °ÄgAiÄ°jU a»¹ EajSgÆ PÆÄm-ÄAZ °Æg°ÆÄUÄvÄg. E°gEÄ F°AiÄ, iEÄ P½, ÄvÄE. PÆÄmAiÄ
 °ÄV°Ä S½ SAZÄ P°Ä° zÄj-ÄZÄ CzÄ F°AiÄ, iEgÄ° ¥ÄÄNÄiÄ°i iEUGP °ÆÄUÄvZÄZÄ D
 vgÄt AiÄÄ°PgÄ w½ZÄ D zÄjAiÄ°. ÄUÄvÄg. »ÄU °Ægl°gÄ PÄrzÄ ¥e v½z, iöPgÆAZµÄ
 PÆ® °ÄPAZÄ PÆAQÄ CÆÄP gÆmÆÄ°AiÄEi, iöPgEÄ PÆAZÄ °ÄPÄvÄg. »ÄU aiÄqÄvÄ° ÄÄÄZ
 ÄÄÄZ °ÆÄUÄ°µg° °¼PÄ °jAiÄÄwÄ, EßgÆ EzEÄ° °¹ F°AiÄ, iöU «µAiÄ w½, ®Ä °ÆÄU
 °ÄPAZÄPÆÄvÄg. I£ð, iE °ÄAiÄP gÄivg ¥q, gÄt C°iÄ½Ä P½¹z¹ aÇÄ-EiEÄ F EßgÄ
 AiÄÄ°PgÄ MAZÄ wgÄ«E° °ÆÄVzEÄ EÄÄr©IÄ. CµÆWUÄUÄÄ AiÄEgÄ®, EÄ ±vÄU¼ aEiz
 ²ÄµðP, JzPÄZ vAÇzjAz CzÄ ZAZE °¼QU ¥¼ÄgE °¼PÄ, æ¹ C°jgÄ° eÄUz UÄgÄvÄ
 ±vÄU½U w½¹°Ä½vÄ. Dzg EzÄ D AiÄÄ°PjU w½AiÄÄ E°. iÄÄAiÄgÄz C°jU D PÄqÄ ZÄÄV
 UÆwzjAz, Äv°Æ PÄ°Ä° PÄvgÄ PÄrE° Nrz AiÄEgÄ®, iEÄ Pv°° zÄj v½zEÄ. E¹, i KEÆÄ
 Nr, ÄgQvÄZ eÄU v°Ä½zEÄ. AiÄEgÄ®, iEÄÄ ±vÄU¼ »rzÄ J¼ZÄ PÆAQÄ °ÆÄUÄwgÄaizEÄ
 E¹, EÄ PAqEÄ. vPt C°EÄ Fn »rzÄ ±vÄU¼EÄ w«AiÄ°Ä C°g Pq Nr °ÆÄZÄ. MßU w«ZÄ
 , Ä-Ä¹ ©Ä½¹zEÄ. °ÄU E°iSgEÄ ZÄPÆAZÄ. Dzg EzÄ AiÄgÄ PÆAZgÄZÄ AiÄjUÆ D Pv°°
 w½AiÄ°. DU ±vÄEÄAiÄP aÇÄ-EÄÄ AiÄEgÄ®, iEÄÄ PÆ®Ä° °ÆÄZÄU, E¹Ä, EÄ PÄt¹PÆAQÄ
 C°gEÄ PÆAZZÄ C°E° EÄÄÄ JAZÄ ÄÄÄZ SAZÄ. DzgÄ aÇÄ®EÄ Pw-ÄÄZ AiÄEgÄ®, iEÄÄ
 w«ZÄPÆAZÄ. EzjAz C°E ÄÄÄ° ©z¹ E¹, EÄ ±vÄU¼ PwU D°ÄwAiÄv vEi U¼AiÄE ZÄ°z
 ÄÄÄAiÄÄ° ©z¹EÄ. E° ±vÄU¼ EÄAiÄP aÇÄ-EÄÄ C°EÄ PÆAÇAiÄÄ vÄÄ, w½EÄ. Ev
 °¼PÄZÄzjAz I£ð, iEÄ JzÄ vEi°gEÄ J©Ä°, ÄÄAiÄP MAÇSgÄ, iöPgÄ E¹, i ÄvÄ
 AiÄEgÄ®, g gÄAQU¼EÄ FnU½U ZÄa PÆAQÄ PÄP °ÄPÄvÄ SgÄwzjgÄ. Ev QÄRÜÄZ mÆÄdEigÄ
 C°gÄ vgÄwz¹ gÄAQU¼EÄ EÄÄr zÄBTvgÄzgÄ. EzÄ, vAiÄÄ°P AiÄEgÄ®, iE vÄ-ÄUÆ w½ZÄ C°¼
 zÄBR DPÄZE ÄÄÄV°Ä ÄÄÄvÄ. I£ð, iE, iEÄ mÆÄdEgÄ PnPÆAQ PÆÄmAiÄEÄ GgÄ½, ®Ä
 ÄÄÄAZÄzgÄ. KtU¼EÄ °ÄQ °vÄ°gEÄ PAQÄ mÆÄdEgÄ vÄaÇ AiÄÄZ¹¹ zjgÄzgÄ ±vÄU¼EÄ
 ÄÄÄ°AZ P¼P v¼vÆQVzgÄ. C°g ÄÄÄ° Äj UÄvZ SAQU¼EÄ GgÄ½¹zgÄ. °zjz ±vÄU¼Ä
 zÆgÇAZ Fn, ©ÄÄ- ÄtU¼ ÄÄE°P °ÆQÄiÄvÆQVzgÄ. mÆÄdEgÄ M¼Uq Jvgz UÄÄÆÄg
 PnPÆAQÄ CzjAzÄÄ ±vÄU¼ Z°E °EÜ¼EÄ EÄÄr °ÆQÄiÄwzjgÄ. EzÄ I£ð, µU w½ZÄ
 zÆgÇAZ °AQÄiÄ ¥ÄdEÄ J, zÄ D UÄÄÆÄg°Ä, ÄIÄ °ÄQZÄ. DU D ÄÄgZ UÄÄÆÄg ÄÄÄ°AZ
 ©z¹ ¥juÄÄÄÄV CÆÄP mÆÄdEgÄ, vÄ°ÆÄzgÄ. C° G½z°gÄ Eßg °°Egi ÄvÄ °P, i ÄiÄv.
 Dzg F vgÄtgÄ I£ð, E PÜU 1Q°ÄQ PÆAQgÄ. °°Egi ±vÄU¼ PwU 1Q, vg NIUÄgEÄZ °P, EÄ
 C°jAz v½¹PÆAQÄ UÄÄq °v°Ä ¥AiÄw¹zÄU I£ð, EÄ C°ÆEÄ Pvj¹ GgÄ½¹zEÄ. EÄÄ M¼
 PÆÄm AiÄ°z¹ CÆÄP mÆÄdEi, iöPgÄ AiÄÄz¹ aiÄqÄÄ °ÄPÄZ C°ÄÄAiÄß SAÇvÄ. JgqÆ
 PqAiÄ°jUÄ AiÄÄZÄgÄ°ÄÄvÄ. Ev I£ð, EÄ mÆÄdEgEÄ ÄÄEz°, ÄvÄE, E«ÄÄZ ÄÄÄ v½¹
 PÆ¼Ä, ÄziÄ° E°. EÄÄ° ÄÄÄ°ÄZÄ UnUgÄ. DU vÄÄ° ÄÄnz UAqÄ ÄÄP¼EÄ »ÄZÄV
 PÆGÄiÄÄ° EÇAiÄ° ÄjE° °ÄÄÄÄV¹ Un UÆ½, ÄvÄ°. F °ÄqÄUgÄ µzUIÄ °¼V E, ÄQEÄÄ ÄÄm
 AiÄqÄÄ PÄRU °ÆÄUÄvÄg. ®UÄÄÄ° ÄQ »rzÄ PÄZÄg, ÄjÄiÄqÄvÄg. ©ÄÄ Ät ©qÄvÄg,
 Pµ¥IÄ P®, aiÄqÄvÄg. HgÆgEÄ £qÄV, ÄvÄg. ÄÄÄZgÆÄ, ÄÄÄiÄjU¼Ä, CAZ ZAZZ P, Äw
 Sm°ÄQ PÄP¼ÄzgÄÄ RÄ¶qÄwÄj ÄÄÄ° UAq, g° °AU, gÄ JAZÄ »ÄÄiÄ½, ÄvÄE. F ÄÄzi
 F°AiÄ, iE ÄÄU CAPÄ¹Ä, EÄ ±vÄÄZ EÄÄiÄÄ, iEÄÄ °ÆqZÄ PÆAÇzjAz C¥ÄÄÄÄ zÄäv
 aiÄgÄ ÄÄ±ÇAZ SAZÄ C°E F, Ä°, P¹ °ÆU½ PÄ® SgÄ° agUE aPÄEÄZ ÄÄÄÄ AiÄÄz¹
 aiÄqÄÄq JAZÄ °Ä½ °ÆÄZÄ. CzgAv C°E mÆÄdEgÄ E°EÄÄ AiÄÄz¹aiÄqÄÄ° ©qz vÄÄÄ
 AiÄÄz¹¹ zjgÄzgÄ.

PÆÄm °ÄV°Ä PÄAiÄwz¹, °ÆÄzgÄz ©ÄAiÄ, i ÄvÄ ¥Äq, EÄ vÄÄ MqAiÄ F°AiÄ, i
 °Ä½z ÄiÄvEÄÄ «Äj PÆÄm °ÄV°Ä vgZÄ vÄÄÄ AiÄÄz¹ aiÄqÄaizÄZÄ µ±-Ä¹ °ÄV°Ä vgZÄ
 SÄiÄ®° ±vÄU¼EÄ °ÆQÄiÄ vÆQVzgÄ. Dzg °ÆgVz¹ I£ð, iöU E°gÄ PÆÄm °ÄV°Ä vgZÄ

°Ægu Aiāāz: aiāqāwzāgASāzā £AS® C, āziāzggÆ, vāāg , °āiāpī °āV® Pq SAzā ©nAiiā, i£Eā PÆAzEā. »āU ±vāU¼ā M¼ EāUāwzāzEā PAq ¥Aqg, Eā °āV°U CqāV °Avā JA£EAv PÆām °āV®ā āāaz Dzg F Ur®rAiā° JmEā mÆādEgā °Æguā Aiāāz: aiāqāAvāzg, C£ĀP ±vāU¼ā PÆām M¼Uā G½zgā. F U®°Aiā° I£ð, Eā M¼U G½zzā zEU¼ āāāz °ā° ©Iā PÆAqAvā-āvā.

I£ð, Eā Aiāāz: aiāqāā jāwAiāEā PAqā mÆādEgā £qāV °Æāzgā. Dzg °āV®ā PāAiāwzī ¥Aqg, Eā vEī, EāzgEā PÆAzāE āāā, āqā wāj¹PÆ¼®ā EāE āāā AiāāzPī SAzā Fn-āaz Uāj-āIā °ÆqzEā. Dzg dÆEā ZāZvAiāā Czā ¥PPI °ÆāUāAv Uāj v!¹©I¼ā. Eavg I£ð, Eā °Æqz Pw KnU ¥Aqg, E v- Jgqā °Æā¼āV 1½, vāczEā. Ev I£ð, Eā PÆām°āV®ā vUzā vEīagEā M¼U ©IāPÆArzig Czā PÆEaiāzāUāwā Dzg PÆ®āā °gz° CāEā °āU aiāqz G½zgāEā PÆ®āV-ā Pā®P¼zā ©Iā. EāE F °ÆāGāIP dÆEā ZāAvAiāā, Ewð pāqāwz¼ā. F M°ÆAnUE Aiāāz: ā°, Cāz °zjz mÆādEgā °zj Nr °ÆāUāwzīgā. DU āāE, Eā, i JASāāEā mÆādEgā °āru¼Av J° Nr°ÆāUāwāJ F MAZā PÆām ©Ilg CqVPÆ¼®ā °āg eAU®. EzāAiāāEā pāā zā±; āw, gād; āw, EūādEU½zgÆ D MŠ ±vā«U °zj Nr°ÆāUāāzā °āru¼ ®Pt, J®gÆ MūMāV āāāEāVizg CāE£E£Eā °Æqzā Ggā½, S°āzāzā' °ājzāā©¹zāU Cāg® MūMāV I£ð, E PqU SAzā »rAiā-w, āvāg. DU «C-ā®z CāEā »Az, jzā £CU ©zā C°Az v!¹ PÆ¼āVāE. CūEwUāU-ā Cāu dÆEā ZāAvAiā, °āiāāç v!¹ °ÆāVgāVz.

FāAiā, i āvā āI£ig £qā«E Aiāāz

Ev °Æ-ÆPz° FāAiā, i āvā I£ð, i E£g £qāā Aiāāz: ©gā, āvAiāā £qAiāāwā. gÆI/E°£gAvā mÆādEg ©āru °AQ°AQ CāgEā, A¥EtðāV, āq°āPāczīgā. mÆādEgā v!¹PÆ¼-āUz C, °āiāPgāV PgāUā dEPāV Pātāwzīgā. FāAiā, i£E C£ĀP gādg, °āiāCāz Cāg, Eā, āāv vEī ©ārEv Aiāā, āv °qV° SgāwzEā. Eāu CqāV EāE °qUāUā C¥gAiāgāV SgāwzāzEā PAqEā. Cā¼ā £qz PvAiāE® °ā½z¼ā. pāEā Eāg®g, °āiā ¥qzā pEī ²©GP °ÆāUzAv vqAiāāzā D I£ð, E AiāāzE JAZ¼ā. EāE °qUEā eÆāGāV EāE zāJaiāV E£QzJaz Czā °āUE EāE PqAiāājz Pq °j-āvā. PÆāmAiāVzā, EāPgā vāā Aiāāz FāAiā, i SAczJaz vāā, āvEāmuEAgā. EāE »āU SAzzā I£ð, u D±AiāðāVvā Eāgā Sg®ā, āziāā E® JAZā CāEā EāczEā. Ev FāAiā, i£E vEīajU zāiāðCāz Aiāāz: aiāq®ā °ājzāā©¹zEā. Ev ±vā U¼ā AiāāzPī 1zgāV pAvgā. FU Eāg āāā MAZā Pq gÆI/E£gā āvEāzā Pq āI£gā DPāāt aiāqvEgVzgā. EāāE āāU ¥®, Eā I£ð, i£E āāā zāiāðCāz °ÆāgārzgÆ Eāpaz °vEāUāVāE. Ezā °zAiā «zāPvAiāEā vEāJ, āvz. Fn-āaz, vāE£ā CāE, EāPgā CāE vāzAiā S½ °EvEaiāgÆ CāE zāBRPI JuAiāā Eg°® zāAvU¼E F āzðAiā, ā«U āāgāV I£ð, u ±ā¥ °āPāAvāUāVz. F «Zāg w½z FāAiā, i£E PÆā¥EāzāQvEāV I£ð, E£ā PÆ®ā CāE£ā °āqāQPÆAqā SAzEā. C° I£ð, E, °āiāPāV SAz C£ĀP gādgāU¼Eā MAZÆAz KnU Pvj¹ I£ð, E£ā °āqāPāwzEā. Ev EzEā Eāqāwzī, Uð-ÆPz zāAvU¼āz dÆī, Igi vEī ¥w dÆEāU FU®E FāAiā, i°U Cā¼ vā-ā «āE, ¼ °AS® EzAiā JAZā Pā½zāU Cā¼ā E®, CāEā vEī, āāāxiðCāz Aiāāz: aiāqāwzāE. EāE PÆq D I£ð, u, °āiā pāqāw®. CāEā S°AiāV FāAiā, i£E PÆā¥ vtUāU° ©r JAZā °ā¼āVā¼. DzgÆ dÆī, Igi vEī gātAiāz dÆEā¼ āāE, ° I£ð, uE zīā°Qv, āā v!¹, āgzāzgÆ P®ā CUE¼āgUāzgā CāEā SzāPā½cg°. FU, ® CqāāzgÆ 1U° JAŠ D, AiāEā w½AiāVāE. AiāPāzg I£ð, E£E, vāvE PÆq EI° zāAvAiāE, i®āā, Eā DVgāāzJaz E° °Æāgāqā E£gā «āggÆ zāAvU¼ āāP¼Eā āEāP¼Eā DVgāāzJaz CāJU, °dāV zīā, °āiā ¥vPāUāEā ¥gÆPāUāEā zÆgAiāāV-ā EāVz. dÆī, Igi dÆEā¼u pEī

IEd, EEAI pμzAv aiAqA JAZAU CA¼A PEqA CAEEAI AiAAZi "AEAAAZ zEg°EAIUAaAv
 aiAqA, AAlGU¼ JCI, aEAq P«1 aEAA, AvAA. EzA, aAAiAz° FpAiA, iE jAWAiAA
 aAVESSEAI PivPaAV gE!1 C«U fAAVAAC ±, A, U¼, aAAV CAEA IEd, pga PqU
 aiAqAVAA. vEI PqU Sga vAA vAA oAqAPAA ±vAAEA PAQA, AvAAμUEAQ IEd, EA CAEEAI
 Pvj, ©A PivP FpAiA, iE PqU zA, AvAA. vEI¼EA C°j, AWAAiA FU EEAQA pEAI Pvj1
 vAAQA aiAqAVAAZAA CAEEAI »AAiAA½1 Nr1PEAQa oE AZAU D PivP aAEwDAiAA Nr oEAV
 MAZA oqVE° aAgAiAAUVz. CAEEAI Cn1PEAQa oEAz IEd, EA oqVU owz PEqA dEEEA
 zAAvAiAA oQUEAI aAUAAV Nr1 AiAAZi "AEAAAZ S°AZeg J¼ZAPAEQA oEAV ©qAVAA.

«AgEAz EA EA F jAWAiA oARiAAv zEgaAVGAalzP, vEIagEAI
 AiAAZi "AEAAiA° ©IA SAcGAalzP, EEAZAPAAvAA. AEB AiAAZi "AEAAU PgzEAIiAAv
 zAAvU¼U "Ar PEAvAA. Dzg UAAiAA HgAZ DrDAiAAz wAGP CAEEAI ©qAVz. Ev
 AiAAZi "AEAAiA° IEd, E, A»vEAz aEAnA, EA AiAAZiz aAAZAAUAAvAA. JgqE AUQPA AiAAZi
 ©APgAAV EqaAAvz. CAg, Aa - EEAaUAAUAAvz. MAZA Pq «AE, i zAAv, aAVEAZA Pq
 dEEEA zAAv PAAvAA AiAAZiz DUAAEAAUAAE EEAQAAGAAv. FpAiA, iEAI PEAa aEAnA, EA
 FNAiAA ©A, AvAA. DzgZ "AgAiAAEEAI PEAvz. FpAiA, i ©A½ FNAiAA aEAnA, E oEmU
 ZAA CAEA AUAAiAA CAZ C°Az v!1PEAQa oEAAvAA. Dzg AiAAAU FpAiA, i CAE aAU
 A, iEEAI PEAZA CAE ±AAEA, A, AgPAV CAE gAdi P¼A»1 PEAQAAvEA DU zAj aAzizA
 KIA wAZA ©Czi aEAnA, EA aAU ±AAEA PAQA CwAiAAz zABR aAV PEAACAZ SzAQE
 D, AiAA ©IA vEI PAAg Kj FpAiA, iEAI PEAa GzAAAZ AEB AiAAZi "AEAAU SAZA
 FpAiA, iPAZ CwAAAZ KnU 1PAvAA. FpAiA, i CAEEAI PEAACzge CAEA FpAiA, iE PwU vEI
 PEGAA dAr Pvj1PEAAvAA. aAAAE CE FpAiA, iEA AiAAZiz° aArzaJUjUE ±A, A, Ag
 aiAqAAvAA. AiAAZiz° dAiAAvAA PEl zAAvU¼jUE Pvdv, °, AvAA. C°ga, EpGjUE
 zAiAA vAASvAA. EA«AUAA aEAnA, iEEAI PEAZZAAvAA. EEA½Cga IEd, iESESSEAI, E
 A°½zg EA ±vAU¼ ©uAAaAAZAvAAvz. aAAZ EAa EI°AiA° oE, gAdi PIA AiAA
 CrAiAE E°aEAvAA. «AgAAgtAA ¥qz ¥®, E ±AAEA CAE vAZ EAAGpU M!, AvAA. C°
 D vAZAiA zABRz DPAZE, UEA¼AI EA qAAgz CAEEAI, aiAAE aiAr EAEEAI PEAZ
 IEd, iEEAI PEA "APAZA ¥we aiAqAAvAA.

vEU qEgEAgAt !AwAAZ PEnzi aEiz P, AwAAZ EAiAA a, aAV CAEA Em
 aAqAwzi a, A, ±, A, A, AAtS° dAr, ,g »rz JAZA, EpGEAI PEAZA ±A, A, Ag aiAqAAvAA. D
 aAAU AGAlaii EUgz »jAiAA SAZA AiAAZiz°, EA vAA, EpG ±AAEA dArzg vAAç
 CAJU ±A, A, Ag aiAqAAvAAZAA FpAiA, iE° "Ar PEAvAA. EI°U SAZAU Ega AEZAA Dwxi
 dArzig eEvU "A ¥wAiAAAlge DVGAalzjAZ M!PEAAvAA. ±AAwAiAAvAAvz, A°CAZ »AZ
 , jCzAI dAA EAa, EAa fAAv aAVGAAGUE ±AAwAiAA dAQs, E°U EEl, "AZiAAZ
 SAZZ®, Udz zAAvU¼A EEAI E°U P½½zAI, A°PI SAZ EEAI dAA gAdEA zEgaiAr
 IEd, E, A°AAEA EAC F AiAAZi PAgTEAZEA. Em dE CaiAAiAPGEAI S°PEQA SzAA
 IEd, EEEEA EEAAACU zAZAiAAZi aiAQs°AZAVAA. EAsg ¥EQ zAAgA AiAGEA G½, AwzEEA
 CAEA E° G½AiAAwzEA JEAvAA. FpAiA, iE F aiAAEAiAAvU Caga vAAUAAvAA. EAV°
 M¼AiA aiQU EAEEAI «gEAç, Awzi qAE, i JAS »jAiAA H jEag ¥gAAv vAAV
 PAiAAiAA, AvAA. pEU EAa zEg AAinE, iUE ±AAwAiA MAAZ aiAr, AvAA JEAvAA.

aAAZ AAinEgA vAAag ±AUAA avAiA°, AIA ±A, A, Ag aiAqAAvAA. PAgA Cag
 ¥zwAiA ¥PAG °tUAAEA UAAr vAAr AAtA aAAZAAvAA. J°E vAAagEAI P¼ZAPAEQA zABRz
 C¼AA aAAVAA aAAIvz. EzPI PAgTEAZ IEd, oU ±AAEA oAQZgA. EEAaAAZ vAAAgA AiAAZiP

°EÄUÄä!c®. gÄd!·ÄPÄVgÄä!zÄ C^EÆS□U ä!Äv^äVgÄä!zjAz zAzÄ!ÄÄz! ä!Är UzÄ!PÆ¼°
JAzÄ qÄE.ÆÆ °Ä½zÆÄ.

ḐinEiE aAv/AZĀ UĀAꝞ AiĀĀzPI qAiĀ«Ār,i JAS gĀdE Egā PĀ¼® ʘEĀz agĀ
 Egā 1Uz »AꝑGAvzgĀ. e/EvU CāEĀ ʏGĀP«ĀiĀE, aiĀE«ĀiĀi UĀt a¼ĀE/E Dz
 FṑAiĀ,iE/EAFU AiĀĀz! ḐqāḐ Ḑq ±ĀAw,AzĀE aiĀrP/E½ JAZĀ ,®ʘAiĀEĀ ʘĀrzIĀ. DU
 ḐinE,i z/EgAiĀĀ ,ḐAiĀEĀ GzĀ21 EĀā a/Ez-Ā ,jAiĀiV AiEĀa,ḐQvĀ, zĀ ag aP¼/EAFU
 aigv PnP/E¼AwzĀĀ. Cag/EAFU ±ĀAw MꝞAz aiĀr P/E¼EĀt aAzĀ PṑagEĀ ±ĀAw ,AzĀ±PgĀV
 FṑAiĀ,iE S½ P¼» ,ĀvĀg. ,ḐAiĀEĀ PĀjvĀ qĀE,EĀ zEq Ḑut aEĀ aiĀr IĒð,E
 ĀxðvAiĀEĀ FṑAiĀ,iE aiĀE«ĀiĀvAiĀEĀ PĀjvĀ ʘ¼ĀvĀvĀE. AiĀg/ESg/E AiĀĀzPI ʘEĀUĀāIzĀ Ḑq
 ḐPĀzg CāEĀ aiĀrP/E¼ʘ JEĀvĀE. CāEĀ JṑgEĀ 1ziĀiĀr, AiĀĀzAgAʘU/E½ ʏ-ĀAiĀE aiĀr
 ©qāvĀE. ʘĀUĀV FṑAiĀ,iṑU EĀā P/Eqā GqĀU/EgAiĀ ʘAꝑE aiĀvEAv z/EgAiĀ aĀU¼/EĀ
 CāU gĀtAiĀiV ʘĀqḐPĀ. AiĀĀz! EāEĀ SžĀQ,ĀgzĀ ±ĀAwAiE/AZĀ EāEĀ SžĀQ,ĀIzĀ
 JEĀvĀE. CʘAiĀĀ EzI IĒð,ṑU/E SĀꝑ aiĀvEĀ ʘ¼ĀvĀvĀE. ʘE dEg āĀ- ʘEU !Āw Ezg
 ,ĀE-Ā/PĀE Eṑꝑzg ʘĀE/ESEĀ zAzAiĀĀzPI ʘEĀUĀ F dEgEĀ Pgz/EAiĀiḐq JEĀvĀE. ʘEU
 gĀd aA±z ʘtĀ ḐQzg ʘĀE/ESEĀ ʘEĀgĀr ʏqzĀPĀE AiĀĀz!E«ĀiĀiʘ CaiĀiĀP dEg
 ʘtU¼EĀ ©Ā¼āAv aiĀqḐq, JEĀvĀg.

F#AiÄ_ï aÄvÄ l£ð_ï £qÄ«£ zAz AiÄÄz

PÁI«Ä-Ä¼ fÄE° Zjv AIAÄE° EÄEQS°ÄZÄ. ÄIlgÄ IÄð, iE, °ÄAIÄ
 SgÄI«C°AZÄ RqÄ RArvÄV °Ä½z ÄÄÄ IÄð, ÄÄ CÄg ÄÄÄ PÄEÄVUEÄÄVÄE. mÄÄdEgÄ
 Nr°ÄUÄÄV, z SrgÄIÄZÄVAIÄE, ¥GÄP«Ä ¥R°, EÄÄ PÄEÄGÄIÄZÄV °Ä½zEÄ. eÄvU MÄÄ
 ÄÄvg ¥w ÄÄjÄIÄE, ÄÄÄUÄÄI«C°. ÄIÄÄZiz°, ÄÄÄÄ-U«ÄÄI, °d ÄÄZÄZÄ. FU ÄÄÄI ÄÄg
 gÄdiz EÄgÄ ¥qzÄ ÄIÄÄZi ÄIÄQs°ÄZÄ. ¥GÄP«ÄÄIÄZ PÄI«ÄR°ÄE' EEÄI CEÄPgÄ ÄÄÄ ¥gÄV
 SgÄIÄZjÄZ ÄÄÄI ÄIÄ±ÄIÄV ÄIÄÄZi U«S°ÄZÄ. PÄEU, ÄÄÄUÄvZ JÄZ±zg FÄÄIÄ, i
 °Ä½zÄV ÄÄEÄ ZÄZÄIÄÄZP Izi JÄÄVÄE. Ev mÄÄdEg eÄvU JI, IÄ ÄÄÄIÄE, gÄI°ÄIÄE
 eÄv(IÄð, E eÄv) CÄIÄlgÄt, PÄI«Ä-Ä, ÄÄÄ, ÄÄ, i mÄÄÄ-ÄÄÄIÄ, igÄ ÄÄjPÄÄÄVÄg. ÄIz
 °ÄCÄIÄ° PÄÄjÄIÄ Pq SgÄÄ FÄÄIÄ, iEÄÄ CÄÄ PÄE°ÄÄPÄZÄ IÄð, ÄÄ °ÄÄÄVÄE. °ÄUÄV PÄq
 °ÄCÄIÄ° Vq ÄÄgU¼, ÄCÄIÄ° C«wzÄ PtÄIÄ° CÄEEÄÄ ÄÄÄ, CÄZ, Ä°, j, ÄÄ, ÄÄ, ÄÄVÄE.
 IÄð, E, °ÄÄIÄP SgÄÄ PÄI«Ä-Ä¼Ä S°¼ ¥GÄP«ÄÄIÄVZÄ EÄ¼EÄ PÄqg qÄIÄE ZÄÄvU °ÄE
 ÄÄw EÄvZ. zÄ EÄ¼EÄ gPÄ PÄZÄV PÄÄIÄÄwÄVÄ¼. F PÄI«Ä-Ä¼ PÄÄIÄÄ MÄZÄ ZÄgÄV
 ÄÄÄIÄÄVZ. EÄ¼ VÄZ ÄÄIÄS, ÄÄÄ vÄI gÄdzÄPÄIÄ° EÄE zÄÄ½PÄIÄÄ, »Iz dÄ EÄE «gÄzi
 zÄU JzÄI Ur¥ÄgÄ ÄIÄrzÄ. EÄE °ÄqW PÄIÄÄU °Änz ÄÄU¼Ä PÄI«ÄÄ¼ÄE J¼ ÄÄUÄÄVZjÄZ
 CÄ¼EÄÄ ÄÄU PnPÄEÄqÄ Cgtiz° CÄÄIÄÄwZÄU ±ÄÄU¼Ä C°UE ÄÄn °ÄÄZÄU ÄÄZiz° MÄZÄ
 EÄ ZÄq CÄ SÄZÄ vI¹PÄ¼ÄÄUz, vÄI FnÄÄZ NPÄ ÄÄgÄÄÄ, ÄÄÄZ PÄPi vÄUÄIÄ
 EÄqÄÄÄU Pn ZÄg°, gÄ½ D ÄÄUÄÄÄÄ Pn D PrÄIÄÄÄ F zqCÄZ EEÄIÄZÄ zqP
 J, ÄIÄÄVÄE. VÄEÄ ÄÄjE° Ff ÄÄÄÄCÄE zq v«ÄI, ±ÄÄU¼ÄZ ¥ÄgÄV ÄÄÄÄCÄE fÄÄEÄÄÄ ÄÄU¼Ä
 PÄI«ÄÄ¼ eÄv PÄqÄ PÄÄIÄÄVÄE. vÄI ÄÄU¼U PÄEÄÄ ÄÄÄ ÄÄU¼Ä °ÄÄ, °tÄ, D°Äg, ÄÄU¼Ä
 ZÄÄÄÄ ÄÄU¼ÄV S¼IzEÄ. PÄq° eÄÄ°Ei «zi, ©ÄÄ ÄÄtz «zi, NIZ «zi, PwÄg, »ÄU
 CEÄP «ziU¼° ¥ÄgÄUvÄ¼Z¼Ä. ÄÄÄÄV°EÄgÄ EÄ¼EÄ ÄÄU¼Äv ÄÄÄCÄIzg ÄÄv P«ÄgÄ vÄÄ
 ÄÄÄIÄV SgÄZÄ D², ÄwZgÄ. CÄVÄ CwÄIÄZ ¥GÄP«ÄÄIÄV Ä¼¼Ä. PÄI«ÄÄ¼Ä FU mÄÄdEg
 «gÄziP SÄCgÄIÄZÄ ZÄÄvU¼U CvÄIÄIÄÄÄVÄ. Dzg EÄ¼EÄ PÄÄÄqÄÄÄÄÄÄÄVÄ. mÄÄdEgÄU°Ä
 CxÄÄ EmÄ°ÄIÄEÄgÄ DU°Ä PÄI«ÄÄ¼ÄU ÄIÄguÄÄwP ¥IÄ PÄIÄ CÄgÄgÄzgÄ, jÄIÄÄ CÄgÄÄ
 PÄE°Ä ÄÄPÄZÄ qÄIÄÄEzÄÄvÄIÄÄ NÄI, i ZÄÄvU DeÄI, ÄÄVÄ¼. ÄIÄÄZi DgÄÄÄV mÄÄdEiPq

Aiāāzi aiāqāwzi JI, Ēā ųgāpāāčaz gēmēā°Aiāēā zAUā Sr¹zgē Pā«ā-āwā Pāzāg Kj vāēā
 °uAzā ±vāU¹U UēvāUčg-āzā °āUē Āt°qāā CqāāVzī vēl āēU¹ēāā ©VaiiāV Sm-āAZ
 PnPēAqā ųgāpāāčaz JI, Ē āāā- ©zā gtZArAiāAv °ēāgār 'DE, i' JASāāēēā PēAZ¹4.
 Dzg Dgēi JASāāēā Pā«ā-āwā āāā- Pt Iā Aiāāzi: ĒēāAiā° Pāā° Eā¹4ēiμā māUōmī aiār
 , āāAiāāPā± 1Pg āēā, čaz Pēāāā, AZāgē! 1 PēEU FnAiāēāā ©ā¹ Eā¹4 PāwUū °ēqzā
 PēAZā Nrzēā. āāāz N¹, i zāavAiāā ųwēAiāAv Dgēiēēā PēAZ¹4. AiiāāU vāā ēāAiāQ
 Pā«ā°, v¹4ēā Cāgā, ēāPgā Aiāāzi: Ēēā-āAZ Nr°ēāzgā. Ev Iēō, i āāvā FāAiā, i Aiāāzi
 aiāq-āPāS āā¹4U Pvā-āV D čē AiāāziP «gāāāā-āVā. Iēō, ē ųgāV Sāz ĀnējU
 AiāāzN aiā, iō «gāziāVzāzJāz Eāgā Aiāāzi: AiiāāUā, ēāāwzīgā. DU D gādēā vāēā
 FāAiā, i ēēāčU aiārPēAq ā²vāxōāēā āājzā CēāAiāz Aiāāzi aiāq āgčvāzā ųāāVāų
 ųqāVāē. ēāā FUāU-ā Jgqgqā, āēāVā ųāēB Aiāāzi aiāqāāzā, jAiāā, āzāē
 aiārPēāāzā Gvāāāz zāj JēāVāē. MAZā āā¹4 Iēō, i, vg FāAiā, iēēā «āvgēāV
 aiārPēā-ā āPāUāVzAiāā, °āUāV āēā SāzāQgāāU-ā °āU aiārzg Aiiāg, āā ēqAiāz
 , āSāz ēēā GvāāāVgāVzāz CāāU, aiāzāē °ā¹2zēā. Dzg Cāēā Mųz vāēā
 FāAiā, iēēā PēAZā wāgāVāēAZā āāēāVizēā. Dzg āāV Aiāāzi ēqzg FāAiā, iēā Iēō, iēēā
 PēAZā PēāVāēAZā w¹2zā gāt CāiāI¹4 CāāU ēāgāV Aiāāziāiāqz āēā, čaz zā¹2 aiāqāā
 , ā° āār¹4. DU Iēō, iēā zāųwAiāēā Pgzā ēēā āāāz gēmēā°Aiāg, āānēg āāā-
 mēāDēgā AiāāziP Sg āgāz Jāzēā. ēēā Aiāāziāāzīgā vēl āāVā FāAiā, iē ēqāāAiāā ēqAiā°
 Jāzā °ā¹2Pāā» 1zēā. Aiāāzi: Aiiāgā UāVāgAiēā Cāgā āēēi gātAiā Pē »rAiā° G¹2zāgā
 «āāw-āAZ ēgāā w¹2zēā. Ezjāz FāAiā, iōUē MāUaiā-āVā. ēSg ēqāā aiāV
 AiāāziāAZā wāāiāā° 1 EājSgēāā ©Iā G¹2z Jgqē Pq, ēāPgā, āvāē ųāPPGāV āVgā. Aiāāzi
 1zVāiāēā ēēārz dēēā zāavAiāā Iēō, ē, ēāzjAiāz dēIōē¹4ēā Pgzā āēl vāā
 Iēō, ēā zāz Aiāāziāzēg, āAiāVāē. °āUāV Kēāzgā aiār, ēāP Aiāāzi KųāōmāUāāV
 dēgēā ājvāā° 1 Sg āPāzā °āāVāVā. CūēwUāU-ā ųātS° āāqāā 1zāVgāVz. Ev
 dēIōē¹4ā gēIē°Aiāēīgā Uēg, āwzi Pāāā, āēāV āāμ āāg¹PēArz¹4. dēgēā Gzā²1 "F
 jāw MS āāēāēēā S°PēIā G¹2zāgā fāā G¹2¹Pēāāā ēāāUaiāUāāāāā, ēāā, ēāP ±Qaiā
 Czōzμā Pēq FāAiā, iē, ēēā. ēāā Cāg āāā- ©zīgē Cāg Pq MāēSāU ēāā PqAiā
 E©Sgā ©zīgē ēāā PqAiā, ēāPgā ēēā G¹2AiāāVāg. āVgāāU ēāā PēPn Pā¹2wgāāzā āārU¹4
 āPt āāUāVz. DU DPā±z° ē ±Pāēāčazēā vēāj, āVā MAZā °zā Pqā wāgz °QU¹4ēā Cn¹
 PēAqā °ēāUāwz. āājV¹2zā °čē GUāgāU¹2z MAZā °ā, ųQaiāēā JwPēAqā āāj°ēā-āVā.
 G¹2 °ā, ųQU¹4ā vāā gp SāiāāVā D °ā, ųQaiāēā G¹2, āā °čēV-ā āāj°ēāzā. DU
 Czā °ā, ųQaiā vēP MAZā Pq, G¹2z °ā, ųQU¹4 DPāāt āāVēAZā Pq vqAiā-āgz »rz
 °Qaiāēāā ©Iā vēl fāā G¹2¹Pēāāā C°Az v¹1PēAqā °ēā-āVā" JAS zēāēā vēāj, āVāē.

E° °čēāwāā FāAiā, iēēā vāāgē Mūnāz °ēāgārzg F Hjāz
 Nr, S°āzAS Mūnē, āzā± w¹2 zāz AiāāzQAV, ēāP Aiāāziāā GvāāAZā w¹2zā Jōgē
 zAU mēāDēgv Pw, Fn, ĀtU¹4ēā ųAiēāV, āv Cāg āāā- ©āāVāg. CēāP mēāDēgēā
 PēāVāg. Ev F Aiāāzi, āzāē āājzā ©zāzēā Pāq FāAiā, iēā vj¹°ēāUāVāē. DU
 āāg-āAZ dēIōē¹4 Ātā ©Iā FāAiā, iē ųPāāēēā Wā¹Uē¹4 Cāēēā »āčgāUāāV
 aiāqāVā. Dzg Ātā ©nzā Aiiāgāzā AiiājUē w¹2Aiāāāāā. CAiiā! Pī JAS āēzi Sāzā vēU
 w¹2z Aiiāā āēzi aiārzgā FāAiā, iōU Zāz Ātāēā °ēgvUaiāā, āziāāU-ā ēā. DU vēl
 āāUē F zāBRz 1wAiāēā ēēārz «ē, i zāavAiāā Qāmi čāųz ēqāųāōP °ēāV `rPiā, i'
 JAS Vq āāē°Pāiāēā vāzā AiiājUē PātzāV PāčAiāāā āājē ųāVU āQz¹4. ēāVg āēzi
 CAiiā! ēā ēzēā w¹2Aiāz D āājāz FāAiā, iē Uāiāāēā vē¹4zāU Cāē ēēāā ēzQziāV
 aiāiāāV, Ātāč, āāāV °ēgSāčvā. Ezjāz DāiāōUēāq āēziēā ēzā ēēā āēzi

¥®ª® Aiiā^aizēĀ zĀ^avAiā , °ĀAiā^aAzĀ °Ā¼ĀvĀÉ. UĀt^aĀĀREĀZ FªAiā, i PĒq⁻ AiĀāZā^a
 ā, U¼ĒĀ vĒiĀ AiĀāZā^a, U¼ĒĀ »rzĀ AiāZ: °ĒĒU ĒĀUĀvĀÉ. IĒđ, iĒĒĀ AiāZ: °ĒĒĀiĀ°
 °ĀqĀPĀwgĀvĀÉ. Dzg dĒiđĒi zĀ^av IĒđ, Ē gx^aĒĀ EªU¹ UzAv v_i¹ °ĀgPq
 Nr. ĀwgĀvĀ¼.

[illegible]

EzEÄŸ EÆÄrz «ÄE,ï zÄvAiÄÄ D aÄgz SÄqz S½ °ÆÄV vÄEÄ D Pw, FñAiÆÄŸ QVÄ vAZÄ FöAiÄ,ïE PÜU PÆI¼Ä. DU «ÄgjSgE vÄÄ vÄÄ S°µ DAiÄÄZU¼ÄŸ »rzÄ ¥g,g AiÄÄzPi PAvGÄ. zÄävU¼ PÆÄPmÄP ESjUE C° °AvÄ EEÆI ¥g,g S-ÄS®, Cz:µ S®CÄZ aÄv U® EzPÆAZÄ CAVi °Äq"ÄPAZÄ zÄävU¼Äz dÆI|lgï aÄvÄ dÆEÆÄ zÄävU¼Ä aÄvEÄrPÆAqgÄ. dÆIðE¼Ä Ið,ïU ,ÄAiÄ aÄqzAv aÄrzgÄ, Dzg dÆI|lgï zÄävAiÄÄ ¥PÆÄv aÄqÄvÄEÄZÄ Ið,ïU "AiÄÄÄ-ÄvÄzgE vÄEÄ AiÄÄzPi PAvEÄ. vÆiv EÄVi SgÄwz| FöAiÄ,ïEÄŸ PÆ®®Ä Ið,Ä gÄvgÄ vÄÄ °Æ®°° £nz| °EigqÄ dE JvS°ÄZÄz "ÄÄqÄP®EÄŸ vÄEÆSE JwPÆAqÄ SgÄwz|, Dzg Czg "Äg vqAiÄÄÄqz DAiÄ v| SgÄwz|Ä.

Ev F⊙AiÄ, ÄÄ ©RÄ »rzÄ "ÄtÇAz D "Äj°U UÄj-ÄÄÄ °EqZÄU CzÄ aÄZÄUÄÄQÄ
 1rzAv 1rzÄ D "ÄtzAv UÄgÄtÄiÄÄ P©ÄÄ vÄj CÄE vÄjEqÄiÄÄÄ ÄÄnPÄEArvÄ, ÄÄtPÄ°U
 KIÄ ©ÇizjAz IÄð, iÄÄ C°AiÄÄ PÄ1zÄ ÇZÄÄ. DU F⊙AiÄ, iÄ PqU EÄÄr EÄÄÄÄ ¥Ät, »v
 ÄÄVÄiÄU°Ä CxÄÄ ¥Ät°ÄÄZ ÄÄÄÄZgÄ DU° EÄÄ vÄZÄiÄ Ä±PÄ MÄÄ, Ä JAZÄ "ÄrPÄÄVÄÄE.
 ÄÄÄÄ UZÄÄÄÄ, ÄÄÄÄU, ÄÄvÄÄÄÄ ÄÄÄÄÄ gÄt ÄÄÄÄÄÄÄ FU ÄÄÄU, ÄÄjz °tÄ, EÄÄÄÄ EÄÄÄÄ ÄÄÄÄ-
 zÄµ, ÄÄÄ, "Äq JÄÄVÄÄ. IÄð, ÄÄ "ÄrPÄÄZ F⊙AiÄ, iÄU CÄE ÄÄÄÄÄ PÄÄUÄiÄÄÄÄÄÄÄ CÄÄÄÄÄÄ
 fÄÄ, »v ©IÄ ©q "ÄPÄ JAZÄPÄÄVÄÄÄE. Dzg Cµg°AiÄÄ IÄð, ÄÄ °U°U PnPÄEArzÄ ¥®, ÄÄ Jz
 ¥nÄiÄÄÄÄ PÄqÄ CÄÄÄÄ °ÄU ¥®, ÄÄÄÄÄÄÄ PÄÄZ JÄS zÄgÄt av F⊙AiÄ, iÄ ÄÄÄÄZ SgÄVz. ¥®, ÄÄ

DPAZE C^aE Q«U EE¥ÁV a^ÁV GU^aÁZ PÆ^Á¥ÇAZ `IÉð,É^Á ÉÁðÁU FðAi^Á,i C®, ÉÁÉ^Á ¥®,É^Á. ¥®,ÉÁV ðÉÉ^Á PÆ®ÁWZ^ÁÉAZ^Á PÆ^Á¥Á«µÉÁV ðÉ^Á a^ÁÁ[—] ¥wPÁg wÁj¹PÆ^¼Áwg^Áa^aÉÆ ¥®,É^Á; ÉÁÉ® JAZ^Á vÉ^Á Pw[—]ÁAZ S®aÁV IÉð,ÉÉ^Á PÆ®ÁvÁÉ. E^aÉ Dvⁱ vÁÉ^Á aⁱÁrz vⁱÉ ¥ju^aa^ÁÁV Ég[—]ÆÁP^aÉ^Á v®Á¥Ávz. »ÁU mÆÁdÉ^Ág Ai^ÁÁziPⁱ °®aÁg^Á PÁgtU^¼Á M«ÁAZÆ^aÁU MAZÁZ a^ÁÁ[—] a^ÁvÆAZ^Á SAZ^Á, ÁgÁwgÁv^a. F Ai^ÁÁziU^½U CAVⁱaASÁZ^Á E®.

UAXIÁt :

AENIED, Seetharamaiah K. M, Kuvempu BhashaBharathi, Bengaluru, 2006

EAVµiⁱ, Á»vⁱ Zjv, ±ÁµVjg^ai, J[—]i. Jⁱ,i, , ¥ⁱ SÁPⁱ °Éⁱ, ``AU^¼Æg^Á, 2006

A Study of Karnataka Cooperative Milk Producers' federation limited (KMF): Financial analysis for the period of 2008-2019

-Amar.S

Research Scholar, Department of Political Science
Bangalore University, Jnanabharati Campus, Bengaluru-560056

ABSTRACT

This paper aims at studying Karnataka cooperative milk producers federation has touched a record turnover 14465 cores in financial year 2018-2019, when we do the intuitive analysis, the company's MILK, CURD, UHT products are the main competitive advantage of the kmf.in this paper we will do detailed analysis of the growth of Karnataka cooperative milk producers federation financials and its relation with milk products, what makes it distinguish from other competitors in the scenario. This is basically a discussed historical background of kmf objectives and key milestone of kmf, sales of nandini milk products in Karnataka .and to find out the reasons of tremendous success of Karnataka cooperative milk federation.

KEYWORDS: Milk cooperatives, livestock, nddb, Karnataka dairy development corporation, animal husbandry,

INTRODUCTION

Karnataka cooperative milk producer's federation is the apex body it is representing dairy farmers of Karnataka .it is also the agency to implement dairy development activities in the state .the evolution of KMF is somewhat different from similar dairy federation in other parts of India. The government of Karnataka has played an important role in the management of kmf. This organization has maintained a strong relationship with National Dairy Development Board (NDDB), the apex body for dairy development at Anand and often perceived as a collaborator of NDDB in all its new initiatives in south India. Karnataka with milk production of 74.79 lacs kg per day is the 11th largest milk producing state, constituting about 5

per cent of the country's total milk production.

HISTORICAL BACKGROUND OF KMF :-

Dairy sector in Karnataka, prior to cooperativisation was the responsibility of the state Animal husbandry department.08-01-1955 the first dairy in Karnataka set up at kudige, kodagu district. A large dairy with a capacity of 1.5 lakh ltrs.per day liquid milk processing unit established 23-01-1965 in Bangalore.in June 1974, an integrated project was launched with the major objective of restructuring and the dairy industry on the AMUL cooperative model and provide infrastructure for dairy development. In 1975 the project was initiated with the support of the world bank and covered the districts

of Bangalore, Mysore, Tumkur, Hassan, Mandya, Kodagu, Mangalore, and Kolar which are the southern districts of Karnataka. In 1974, World Bank aided Karnataka dairy development project implemented with an outlay of RS.51 crore. This project came to an end in 1984. In 11-10-1974 Karnataka dairy development corporation is born. The dairy development activities were expanded to include the entire state of Karnataka barring a few tracts in the coastal district. KDDC was renamed as a Karnataka cooperative milk producers federation limited (KMF), as a cooperative producer owned structure in 1st May 1984 with an IAS officer deputed from the Karnataka state cadre as its head. KMF implemented the Operation Flood-II in Karnataka and subsequently Operation Flood -III till 1996. At present, KMF has covered by cooperative dairying activity implemented through 14 district milk unions under its umbrella covering all the 28 districts in the state of Karnataka. Thenandini brand came into existence on February 13, 1983 as the "**NANDINI CORPORATE BRAND**" in all products manufactured by KMF. The federation has 17 liquid milk plants, 40 chilling centers, with a total processing capacity of 66.10 lakh liters per day. The avg. milk procurement of KMF is 74.79 lkp/d as per 2018-19. The turnover of KMF is around RS.14465.63

crore per annum in 2018-19. KMF is the second largest dairy federation in India next only to the well-known Amul.

OBJECTIVES OF KMF

KMF has the following objectives with respect to dairy development in the state:

1. to ensure assured and remunerative market round the year for the produced by the farmer members.
2. To make available quality milk and other premier dairy products to urban consumers.
3. To facilitate rural development by providing opportunities for self-employment at the village level.
4. To prevent migration to urban areas, ensuring CASH economy and opportunity for sustained income.
5. Establishment of primary milk producers cooperative society model units to manage the dairy activities.
6. To provide technical inputs and extension to milk producers members.
7. Milk productivity enhancement completion from private dairy companies. His philosophy of dairy development is to eliminate middlemen and producers with the help of professionals employed by them to manage the milk federation.

MILESTONES OF KMF

The key milestones achieved by KMF in its three decades of existence are given in Table- 1.1.

Table 1.1: key milestones of KMF

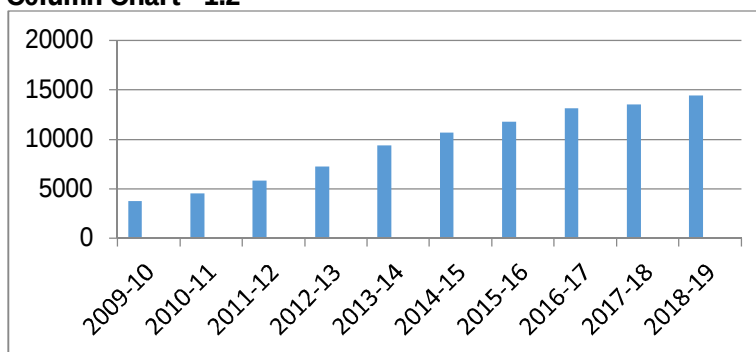
World bank aided Karnataka dairy development project implemented	1974
Karnataka dairy development corporation is born	1974
Government dairies transferred to KDDC	1975
Karnataka milk products federation limited established	1980
Corporate brand name 'NANDINI' given	1983
Karnataka milk federation is born	1984
KDDC transformed into KMF	1984
Dairies at Hassan,tumkur,Mysore,Bangalore,Dharwad,Gulbarga	1988
Centralized marketing organized	1989
Commercial production and marketing of NANDINI flavored milk launched	1992
Foundation stone laid for mega dairy & power plant at Bangalore	1996
Launching of new products	1998
Mega Dairy started functioning in Bangalore union	2000
Launching of homogenized tone milk	2007
Opening of Nandini Dairy Farmers Welfare Trust hostel	2007
Gulbarga Dairy & milk marketing taking over	2008

Source: kmf

TURNOVER OF KMF

KMF achieved strong growth on turnover during financial year 2009-2019 (a CAGR of 32.71%) due to an increase in milk production in the last three decades. Nandini paunchmilk, the highest turnover product, has shown volume growth in double digits while products like butter, ghee, ice cream, uht milk, flavored milk, paneer and fresh cream have also registered a thimble digit growth.

Column Chart - 1.2

Source: KMF Progress at a Glance

The above Column chart- 1.2 shown that, Karnataka cooperative milk producer's federation Limited turnover increased from Rs.3800 crore in 2009 -

10 to Rs.7273 crore in 2012-13.in to Rs.11779 crore in 2015-16 and to Rs.13549 crore in 2017-18 and further to Rs.14465 crore in 2018-19 (estimated to be Rs. 15000 crore in 2019-20 according to KMF official source).

Financials Source of Karnataka Cooperative Milk Federation:

Finances and funds may be raised by following subjects 1) shares 2) Debenture,3) Deposits 4) Loans,5) Subsidies 6) Donation and fees, 7) Entrance fees. 8) Grants and Aids: Government of India , Government of Karnataka

National Dairy Development Board

9) The federation may accept funds from any development agency or any financial institution by accepting loan etc.as per the terms and conditions prescribed by such institutions as may be mutually agreed upon subject to the

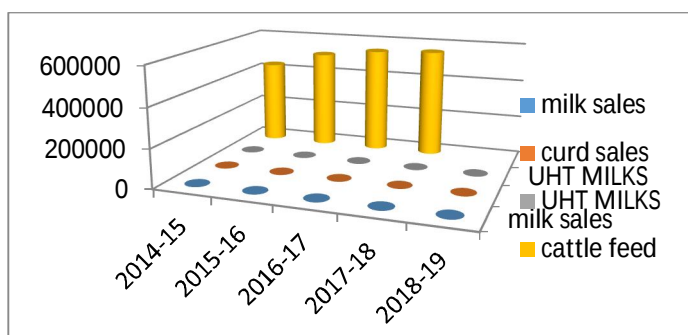
provisions of rules and regulation. 10) The authorized share capital of the federation shall be 10 cores divided into 1, 00,000 shares of 1000/- each and shall be paid in full on allotment. 11) The funds of the kind specified Debenture and Deposits and above to be raised shall not exceed ten times of the total of paid- up share capital and reserve fund less accumulated losses as provided in the act and rules there under.

Milk and Curd Sales of KMF

Karnataka cooperative milk producer's federation Limited sell milk under the Nandini brand, sale of products outside the Karnataka areas and export milk products is carried out by KMF. Kmf purchases raw milk collected by milk products for processing in its plant.

Line Chart- 1.3

Product Sales

Source: KMF Annual Report 2014 -2019

The above table 1.3 shown that, the 34.87 sales in the year 2018-19. Curd sales total number of sales milk curd, over the period of the time that is 3.72 UHTmilks, cattlefeed. Milk sales over the LKPD sales in the year 2014-15 and it is period of time that is 32.32 LLPD sales in increased to 4.76 LKPD sales in year the year 2014-15 and it is increased to 2018-19. UHT milk sales over the period

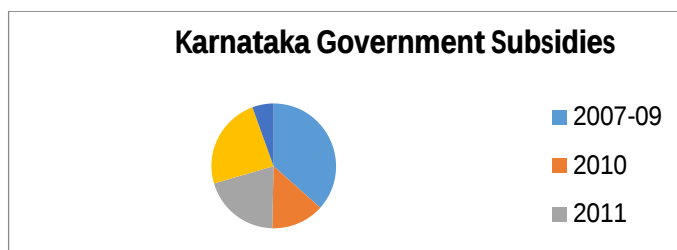

of time that is 3.69 LLPD sales in the year 2014-15 and it is increased 5.48 LLPD sales in year 2018-19. Cattle feed sales over the period of time that is 434717 metric tons sales in the year 2014-15 and it is increased 564478 metric tons sales in the year 2018-19.

Karnataka Government Subsidies

The Karnataka Government plays an important role in the economic development and growth of the KMF. The state provided funding and subsidies

Pie Chart -1.4

Source: kmf

Above the pie chart 1.4 shown that 2007-09 the Government of Karnataka releases subsidies of Rs. 529.85 crore. And it has decreased to Rs.347.50 crore in the financial year 2012. Rs.80 crore grants release in the financial year 2013.

References

- Dr.v.kulandaiswamy(1982) Cooperative Dairying in India, Rainbowpublications, Coimbatore.
- V.M.Rao(1991) Dairy Farming Socio-Economic Analysis of Milk Production, Reliance Publishing House, NewDelhi
- Shanti George (1985) Operation Flood: An Appraisal of Current India Dairy Policy, Oxford University Press, Delhi.
- Basavaraj s .Benni (2005) Dairy co-operative Management and Practice, RawatPublications, New Delhi.
- Bruce Schoolmen (2010) Indias white revolution, OperationFlood,

FOOD Aid and Development, I.B.TaurisPublishers, London.

- Economic and political weekly, Volume 6, part 4, 1971.
- Hansen, P.J.and C F. Arechiga. (1999) Strategies for managing reproduction in the heat-stressed dairy cow.J.Anim.Sci.77 (suppl.2):36-50.
- King,V.L.,S.K.Denise,D.V.Arms trong,M.Torabi and Wireman.(1988),Effects of a hot climate on the performance of first lactation Holstein cows grouped by coat color.J.dairy sci.71:1093-1096.
- Management information system Statement of Karnataka cooperative milk producer's federation Limited, march 2019.
- Annual Report of kmf 2008-2019.
- Siva Subramanian, Divyashrivastava (2013) Karnataka Co-operative Milk Producers Federation Limited, India ratings and Research, Fitch Group.

**OlaMisalaati Kuritu Parishishta Jatiya Rajakiya Nayakara
Ichchashakti- Ondu Vishleshane**

-ShivaPrasad. S

M^{1/4}«ÄÄ, -Áw PÄjvÄ ¥j²µ eÁwAiÄ gÁdQÁAiÄ ÉÁAiÄPg EZÁ±Q-MAZÄ «±Äµu

- 2 a ¥, Ázï J, ï

A±ÆÃz£Áγð

gÁd|±Á, Cz|AiÄ£ aÄvÄ, A±ÆÄz£ «"ÁU

PÁĎ j aÄ° Á«ZÁ®AiÄ(ÁAiäv), aÄAq

“Ágv, A«zÁE zÁz KPvAiÁEÄI ¥w ©A©, ÁA CzÁv zÁR-ÁiiÁVz. F »EΓAiÁ° zÁz±° C1vz°gÁa J-Á aiÁEa, aÁÁzÁAiÁaI MAZÄ JAS aiÁVÄ aÁVÄ “ÁaE, A«ÁzVUEARz. E° °@aÁGÁ, aÁÁzÁAiÁU¼A E-ÁzÁI, A«zÁE SziaÁV «ÄÄ, ÁwAiÁEÄI °AEAcª. Czg° ¥j²µ eÁw, aÁÁzÁAiÁaI MAZÁVz. “Ágv, A«zÁE 2° qÁ. ©DgI.CA“ÁqgI gAgÁ, aiÁEvU PÆI ¥Á±, iAEÄI F «ÄÄ, ÁwAiÁ ¥jP@EÁiÁ° PÁTs°ÁzÁ. «ÄÄ, ÁwAiÁÁ v¼, aÁÁzÁAiÁzAg, aiÁEvAiÁ, ÁzEÁÁVz. ¥j²µ eÁw, ¥j²µ ¥AUq aÁVÄ Evg »AzÁz z AUðU¼°E M¼eÁwU½U M¼ «ÄÄ, Áw PÁq@Á, A«zÁEz° CªPÁ±«gÁzEÄI aiÁEi WE ÉÁiÁi-ÁAiÁ Jw »rCz. F »Az, ÁIÁ PÆÁmið PÆq E.«ZEÁiÁi aÁVÄ DAZ ¥zÁ±, PÁðg ¥Pgtz° 2005g° LAgÁ ÉÁiÁi aÁEwðU¼ IÁoÁi PÁRzi wÁIðU aWjPªÁz C©¥ÁAiÁaEÄI aP¥r1vÄ. M¼ «ÄÄ, ÁwUÁV, A«zÁEz 341, 342 aÁVÄ 342(J) «C¼°°, Eª1 ¥nAiÁEÄI wgÁazAvÁUÁVz JAzÄ 2005 g° wÁ¥Áð PÁrvÄ. Dzg FU, ÁIÁ PÆÁmið aP¥r1gÁa C©¥ÁAiÁCÁz N¼ «ÄÄ, ÁwAiÁ ZZð aÁv ¥azðaiÁEPI SÁCz. F »EΓAiÁ° zÁzª DAiEÁU AgCÁiEÄI aÁv CzÁiÁE aiÁr ¥jµguU M¼¥r, @Á CªPÁ±, i¶1z. «ÄÄ, ÁwAiÁEÄI PÁqªª, Az“ðz°, AŞAcv, aÁÁzÁAiÁz PE¥zgZ ZZð aÁEΓU SÁCz. F ZZðAiÁ ÉAvg «ÄÄ, ÁwAiÁEÄI PÁqªªzPI Dziv PÆq ÁUÁVz. «ÄÄ, Áw JEÄIªIz CviAv dnªÁÁz «ZÁg, M¼ «ÄÄ, @Á «µAiÁPI SÁzg C°gªa zAzU¼A CªPªÁVz. FU M¼ «ÄÄ, ÁwU CªPÁ±«z JAS wÁ¥Áð Czq, ÁzP “ÁzPU¼ ZZðU¼EÄI °Án °ÁQz.

F «ZÁGUZU ,ASAÇ1zAv ¥j²µ eÁw , ºÄZÁAiÄz gÁdQÁAiÄ ÉÁAiPGá vÁZzÁiAiÄ ,EP CQ¥ÁAiU¼ÁÉÁ ºP¥r1zÁg. ¥j²µ eÁw, ¥j²µ ¥AUq ºÁvÁ Evg »AzÁ½z ºUÐU¼U «ÄÄ, ¯Áw ºÁqRÁ gÁdU¼Á 1zv ºiÁrPÆ¼Á ºiÄZÁ JAZÁ , ºiAPÆÁnÐÉ ¥±U , ÉÁÉ PÆÁÐIP , PÁðgz G¥ ºÄÄRi ºÄAwAiÄ ºgÁz 2Á UÆÄ«AzPÁgeÆ¼Ág ºgÁ 2005gº E.«.ZÉAiÄi ºÁvÁ DAZ ¥zÁ± , PÁðgz ¥Pgtz G¯ÁR ºÁUE ¥, ºv , ºiÄÁ PÆÁmÐÉ wÁ¥ÐÉÁ CjvÁ 'MAZÁ ºUÐ JAS PÁgtP ºtÁU¼ ErÁ SÁnAiÄÉÁ S®±ÁºAiÄZ MAZÁ eÁwU PÆqRÁ DUÁ ºiC® JAZÁ ºÁ½gÁ ºiÁvÁ , jAiÄVz JAS wÁiÐÉ G¯ÁR ºÉÁ M½zgÁ. EºAiÄ ºgUE ¥g²µ eÁw, ¥j²µ ¥AUq ºÁvÁ Evg »AzÁ½z ºUÐzº P® ºÁ P® ºi ¥S® eÁwU¼U ºiÁv «ÄÄ, ¯Áw ¯Á´ 1Qz. CzÁ , ºÄZÁAiÄz PIPqAiÄ ºiQU¼U Ezg ¯Á´ v® ºi® JAS ¥±U C ºgÁ zÁ±zº «ÄÄ, ¯Áw vAz ºgÁ vÁ ¯Á »jAiÁGÁ C, ±iv ÉÁ± ºiÁr , ºiÁÉv Pº, ¯ÁPÁ JAS zÁiÄ ºÉÁ ºÆAÇz ºgÁ. , ºiÁiÁfPÉAiÄ ºÉÁ CÉÁµÁEUE½, ¯ÁPÁ JAS GzÁ± ºÆAÇz ºgÁ F GzÁ, ÇAZ «ÄÄ, ¯Áw ºiÁ, i eÁjU vAz ºÁ.

DgAˆz 20 jAz 25 aμδ «ÄÄ, -Äw a|a, | j -ÄzÄ| D £Avgz° Czg
zÄgÄ¥Ai£ÄUaÄU®Ä DgAˆaÄ-ÄvÄ «ÄÄ, -Äw DgA©1z J, i.1AiÄ° 06 eÄwU½z|aÄ, FU 101
eÄwU½a. PÄa® MAZgqÄ eÄwU¼Ä «ÄÄ, -ÄwAiÄ£Ä C£Äˆ«1a|zÄ C£ÄAiÄ ¥w, aÄÄzÄAiÄz ¥w
PÄIÄASPÄ Ezq -Äˆ1UˆÄPÄ JASÄzÄ PÄðgz GzÄ± JAQÄ.

M¼ «ÄÄ, -Äw eÄjU aiÄrPÆArgÄ 1zVU¼EÄ w½1z CagÄ aÄÄCÆ °Avz gZEU, Ä1Ä PÆÄmÿ K¼Ä EÄAiÄ aÄÆwðU¼ vÄq ga1zÄ °Æ, Ä1Ä gZEU DzAiÄv pÄrz. «, V ÄÖP EzEÄ M1z. D ÄÖz EÄAiÄEÄ JzgÄ EÄÄqÄwz. , zÄ²a DaiÆAU agÇAiÄ eÄjAiÄ , aÄ, i °ÄjvÄ aiÄvEÄrz CagÄ «aÄz , Ä, Ä, Ä FU vÄÄ 1z«Ä²a °Ä¼ÄvÄ AiiÄjU «ÄÄ, -Äw-ÄÄz CÆÄAiÄaÄvZAiÄÄ CÄjU EÄAiÄ PÆr, ÄÄzÄ EÄÄ, PÄðgz zÄAiÄaÄz gÄ. ¥S® eÄwAiÄagÄ «ÄÄ, -ÄwAiÄ eÄjU CqUÄ®Ä °ÄQzg KEÄ aiÄqÄ«j JAS ¥±U ¥S®, aÄÄzÄAiÄz agÄ F «µAiÄz° aÄzi ¥Ä², ÄÄÇ® JAS ÄÄE EEizÄ JAÇzÄg. EzP J®gÆ , °PÄg pÄq ÄÄPÄ JAZgÄ.

EÄÄ EzÄ «µAiÄaÄv , aiÄd PÄt EÄSÄ aiÄf , aÄ JZi.DAdEÄAiÄ Cag C®¥ÄAiÄU¼Ä EAwa. M¼ «ÄÄ, -Äw Z¼a½AiÄ EÄAiÄP° NÄðgÄVgÄ CagÄ aiÄÇU , aÄÄzÄAiÄz agÄ , Ä¹a PÄ½EµÄ , ÄR, aÄÄzzµÄ zÄBRaEÄ °ÆAÇzÄg. CÆÄAiÄ C, aiÄEvU¼Äz S¼ÄwzÄg F »EÄAiÄ° CagEÄ aÄÄRi aiÄ»wU vgÄÄzÄ EÄÄ, A«zÄEz D±AiÄaÇ DVz JAÇzÄg. C, Äg®z agEÄ ¥nU , Äj1gÄÄzJAz CagEÄ °Æg °ÄPÄÄ. vÄ½vP M¼UÄzÄjU EÄAiÄ zEgQ, Ä¹a GziÄ±aEÄ °ÆAÇzÄg.

gÄdz° aiÄrz , aÄÄzÄAiÄ ±Ä 6% EzÄ, ¥j²µ eÄwU 15% «ÄÄ, -Äw J, i.n.U 3%, N.®1 27% EzÄ Ezg° 15% EÄÄ, aÄÄzÄAiÄP 1UÄwz JAZÄ C, aÄÄE«z JAZgÄ. F »Az C1vz°zi «gÄAz ¥ÄÄ®, J, i.JA.Pµ, 1zlgÄaÄAiÄ, JZi.r.PÄaiÄg , ÄÄ, AiÄrAiÄEg¥ J®gÆ JqUÄ , aÄÄzÄAiÄz ¥g EzgÄ JAÇzÄg. , aÄ, A¥Ä1z° , aiÄd PÄt , aÄÄvZÄU , zÄ²a DaiÆAUz agÇAiÄ CÆÄµÄEPÄV °ÄÄ «zU¼° °ÆÄgÄrzgÄ. , aÄAiÄ , AzÄÜ¼Ä zÄ1w-ÄÄz eÄjUE½, ÄU°® JAZÄ «µÄ¹zgÄ. F agÇAiÄEÄ eÄjUE½, °P JqUÄ-S®UÄ , aÄÄzÄAiÄz agÄ EÄq1z °ÆÄgÄU¼Ä ¥±A, pÄAiÄ JAZgÄ. CAwaÄaÄv vÄÄ aÄÄAÇE EÄAiÄEÄ w½1z CagÄ , aiÄdz aÄÄRAqg®gÆ 2ÄWzÄ , Äj , aiÄÄÄÄ, ÄvÄa «zÄE aÄÄq®z C®Ä±EPÆ , EÄEÄ aÄÄRiÄÄwU¼ÄÄÄ ÄÄAiÄv , zÄ²a DaiÆAU eÄjUE½, ÄÄv aiÄqÄvÄa JAZgÄ.

, zÄ²a agÇAiÄÄ ¥j²µ eÄw «ÄÄ, -Äw ±Ä15% Ez. ¥j²µ eÄwU¼ ¥nAiÄ° 101 eÄwU¼Ä. EÄÄU¼ÄÄ EÄÄÄ UÄÄ¥ÄU¼ÄÄv «ÄÄ, -Ävz. JqUÄ eÄwU¼U ±Ä6% S®UÄ eÄwU¼U ±Ä5% , ±Ä eÄwU¼U ±Ä3 °ÄUÆ Evg ¥j²µ eÄwU¼U ±Ä1% «ÄÄ, -Äw MzV, ÄÄPÄ JAZÄ gÄdi , PÄðgÄ PAZ, PÄðgP 2¥ÄgÄ aiÄrz. PÄÄz, PÄðg EzP , A, wE° wÄ¥r vgÄÄPÄ. P®Ä P®Ä eÄwU¼U «ÄÄ, -Äw 1QgÄÄzJAz C, aiÄEv EEÄÄ °ZÄVz EzEÄ , j¥r, ÄQz. °AaPÆAqÄ wEÄa OzÄAiÄðÄÄÄ J®gÆ vÄÄgÄÄPÄ. °ZÄ dE, ASi EgÄa °ÄUÆ , EÄÄ ÄÄvju CÄPÄ± pÄqÄÄPÄ. C, ÄvgÄ C, ÄgÄVgÄÄ dEg SÜ ErÄ , aiÄd PÄ¼f vÄÄgÄ CUVi«z. F agÇAiÄ CÆÄµÄEz SÜ pÄÄv EÄAiÄaÄÆwðU¼ÄÄz J.e., zÄ²agagÄ F aÄ¥P CzAiÄE EÄq1 , PÄðgP agÇ , °1ziÄ. C°U EÄÄ PvdÄi aÄÄvÇz, agÇAiÄEÄ PÄiqP CÆÄÄÄz aiÄqÄÄvAiÄaÄ w½1ziÄa «zÄE aÄÄq®z GÄAiÄ , zEU¼° ZZð EÄq1 agÇU CAVÄPÄg ¥qzÄ PÄÄz , PÄðgP P¼ÄÄ, Ä¹a P®, aEÄ gÄdi , PÄðg aiÄqÄÄQvÄ. F P®, DV®, F SÜ °ZÄEÄ aiÄvEÄq®Ä DUÄÄÄÇ® JAÇzÄg. CAzg , zÄ²a DaiÆAUz agÇAiÄEÄ , PÄðg eÄjUE½1gÄÄzg° aÄÄzUwAiÄ zEÄguAiÄEÄ CÆÄ, j1z JASÄzg° CÆÄaiÄE«®.

¥j²µ eÄw CviÄv p®ðP®P M¼UÄz , aÄÄzÄAiÄaÄvz. M¼«ÄÄ, -Äw pÄqÄÄPÄS °PÆvÄAiÄ gÄdz° z±PU¼Äz eÄjAiÄ°z. F , aÄÄzÄAiÄP EÄAiÄ MzV, ÄÄzÄ , A«zÄE SzÄÄvz. ¥j²µ eÄwAiÄ°gÄ M¼ ¥AUQU¼° «ÄÄ, -ÄwAiÄ °AaPÄiÄÄ PÄÄSzi pÄð°uAiÄEÄ vÄÄgÄÄPÄ. EÄAiÄ DÄz ¥zÄ± gÄdz° aiÄÇU , aÄÄzÄAiÄz °ÆÄgÄi ¥¹Ç ¥qÇvÄ. CzÄ jÄwAiÄ ¥juÄaÄ EÄÄ PÄÄðPz®Æ , ° aÄE aiÄvÄXvÄ gÄdz° M¼«Ä, -Äw vÄgPPÄjz , AzÄð° , JqUÄU , Äjz eÄwU¼ MvqP ÄÄt zÄ J, i.JA.Pµ ÄÄvz PÄAUÄ, i , PÄðgÄ M¼«ÄÄ, -Äw P°, Ä¹a PÄAiÄðP

vÁwP M!U ÐÁrvÄ. J, i.zªÄð¹AUÏ ÉÄvívz ,PÁðg PÁAUÄ, i-e.r.J, i ÉqÄ«Éª ÄÄw 2005g° ,zÁ²ª DAIÉÄUªÉÄ ga¹vÄ. F DAIÉÄU 2012g° CAÇÉª ÄÄRiªÄAwAiíVZi r.«. ,zÁÉAzUÉq ÐÄvívz ©.e.!. PÁðgP! agÇ , °1vÄ. M¼«ÄÄ, ®Ä eÁjª aiÁrzg S®UÉ M¼ ¥AUqª ÄVÄ Evg , ± ¥j²µ eÄwU¼ ¹IÄ JzÁj, ªÁPÁVvÄ JAS PÁgtP! CAÇÉª ,PÁðg PaªªÉÄ PÉUÆArg°®.

«gÆÄz ¥Pz ÉÁAiAPgÁVZi ,Azªðz°ª aiÁrz °ÆÄgÁIªÉÄ PÁAUÄ, i ÉÁAiAP ¹zÍgªÄAiÄ S®ªÁV ,ªyð¹PÆArzÍgÄ.ªÄÄRiªªÄAwAiíVZi S½P CªgÄ F «µAiÄz°ª »Az ,jzgÄ. z°vªªÄRAqg eÆVU 13,®ªiÁVÁPv Éq¹zgÄ. PÉªÄ¼AiÄz°ª JquÉ-S®UÉ ÉÄvívz «ÄÄ, ªÁw ÐÁw PÁjvÄ ÉªÄzÄAiíVZi «©ÉIª®ªªÉÄª vÁ½zgÄ JASÄZª ,µªÁVz.

G¥, A°Ág:-

M¼«ÄÄ, ªÁwAiÄª «µAiªªÁV F ÉÁAiAPgÄªÆÄÇgÄª SzivªÄvª PÁ¼fU¼Äª ,A«zÁÉz D±AiÄU½U ¥ÆgPªÁVª. v¼ªªÄzÄAiÄz°ªÉ C«zÁªAvgÄª «ÄÄ, ªÁw ,É®ªIÜ½AzªªAvgÁVzÁg JASÄZª ,viªÄzzÄI, CªJU F ,É®ªiz ªªªÉÄª v®ÄI,®ÄªªÄQgªªizªª eÄUªwªÄvª PIAªªmÁz PÁÉÆÉÄU¼ª eÁj,ªÄziAvgz°ª JzÁgÁUSªªzÁzªªµZÁj,ªªASvU¼ÉÄªªÄnª®ªªQz.ªªð jÁwAiÄªªiÁÉvUÁV gÁDQÄAiÄª ÉÁAiAPgÄªªªAzÁUªªQz. CÉªµÁÉPI JzÁgÁUªªªMvqªÄvªª¥j¹wU¼ÉÄªªªxðªÁV JzÁj,ªªªªxðªªÉÄªªª¹PÆ¼ªªQz. z±PU¼ª PÁ®ªAvgªQgªªª F CªPª±U¼ÉÄªªªªAiªÉÄUªª¥r¹PÆ¼zªªªÆÄzgªÄvªv¼ªªªzÄAiÄU¼Äª É®PZªªizg°ª ,ª±AiÄªªªASÄZªªÉÉIªªªÉªÄvªªAiÄQPªªªµu.

UAX I Ät:

1. ¥eªªÄt,ª¥ASgi 09, SÄzªÁg 2020.
2. ¥eªªÄt, DU, i 25, ±ªªªÁg 2020
3. «dAiÄªÉÄðIP, DU, i 30, ªªÉªªÁg 2020
- 4.ªªiÁfP Z¼ªª½U¼Äªª.ÉÄUgÁdÄ ZÄvÉi SÁPIªÉ, iªªª,ÆgÄ, 2015
- 5.ªªgvz°ª«ÄÄ, ªÁw EwªÄªªÄvªªª®giªªªwªgÇ
6. qÄIiª.Dgi. ZAZªÁRg, ÉªÉÄðIPªªª±É 2020
7. «ÄÄ,®ÄªPÁvU¼ª gÁDPAgt qÄ. ±²PªªiÁgi, r.e Gµªªªª±É 2015

Buying Behaviour of Youth towards Consumer Durable Goods–A Study in Bangalore Urban District

-Dr.SwamyNathan .C
Asst., Professor in Commerce
Government First Grade College,
Malleshwara, Bangalore -560012

Abstract: The changing preferences of the present day youth affects the buying pattern and it mostly follow the rhythm of fashion and taste according to the changing time and lifestyle of the youth. The lifestyle characteristics of the Youth have a major impact on the buying behaviour of the youth consumers. Consumer Durable Goods Market is highly competitive and lot of innovations is quite often taking place to meet the needs and wants of the consumers in general and youth in particular. In a consumer oriented market, a consumer chooses a product or a brand, which seems to match his/her lifestyle profile. A consumer makes his/her choice in such a manner that actualizes his/her lifestyle and it is materialized through the products or brands chosen by him/her. This research paper deals with the buying behaviour of youth towards consumer durable goods.

Keywords: Youth, Lifestyle, Consumer Durable Goods, Buying Behaviour, Consumer Durables Market, Need Recognition, Information Search,

Introduction

Marketing is an innovative subject which makes way for a lot of innovation in the area of manufacturing the product, providing services, communicating to the prospective consumers, establishing a relationship with consumers etc. Today's marketing environment is rapidly changing with growing competition due to tremendous change in the consumers' tastes, preferences, fashions, comforts and the desire to change their lifestyle. It is a well known fact that both the consumers and marketers are changing their thoughts and actions to meet the challenges of changing lifestyle. In a consumer oriented market, the success of the marketing efforts mostly depends on the ability of the manufacturer to evaluate the buying behaviour of their present and potential consumers and to deal with them efficiently. The buying

patterns of consumers are changing at a faster rate in the consumer oriented market.

India is considered to be the second largest consumer market in the world next to China. The Indian consumer profile has been developed and changed in terms of their demographic profiles over a period of time. There is a shift in consumer brand preference for durables products for the past decade with the adoption of modern technology. The consumer buying preferences are rapidly changing and moving towards high-end technology products with latest innovations incorporated in it. Products which were once considered luxury items have become a necessity because of the changing lifestyle and rising standard of living of the people. Of late the disposable incomes of the people increased and it has lead to the

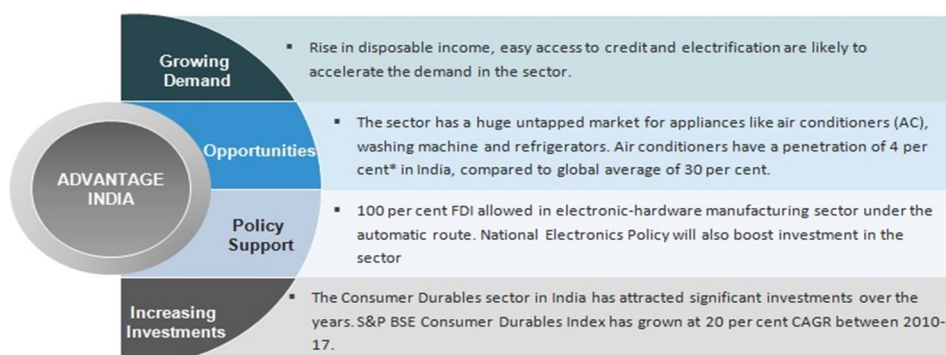

increasing demand for consumer durable goods such as TV, Washing Machine, Refrigerators, Micro Wave Oven, and Air Conditioners etc. The demand for the Consumer Durable Goods has increased in India due to the growth of nuclear families. As most of the youngsters after their marriage get separated from their parents and start leading their life separately, the nuclear families gets created in the society. Due to this fact most of the consumer durable goods are bought by the youth either male or female. Even the marketers also target the youth segment to promote their durable goods. As per the National Youth Policy (NYP) 2014, around thirty three crore population in India are in the age group of 15-29 years. The youth in this age group form a major portion of market in India. Every marketer must understand the psychology of this youth segment, so that they can be a successful marketer in the days to come in the competitive economy.

An Overview of Indian Consumer Durables Market

India is considered to be one of the key markets for the Global business enterprises. It is viewed that India will emerge as one of the potential market for the world economy. The main reason for the growth of India's consumer market is that, India is having a favourable population coupled with an increasing disposable income. The Per capita GDP of India is expected to reach USD 3,273.85 in the year 2023 from USD 1,983 in the year 2012. The maximum consumer spending is expected to be incurred in the Food Industry, Housing sector, Consumer durables Transport and Communication sectors. The durable market is broadly divided into urban and rural markets, and is attracting marketers from across the world. This sector comprises of the vast middle class families, relatively large affluent class and a small economically disadvantaged class. The importance of Consumer Durable Market in India can be witnessed in the Figure given below:

Status of Consumer Durable Market in India

Note: CAGR - Compounded annual growth rate, *Blue Star Investor Presentation May 2018

Source: Indian Brand Equity Foundation, October 2018

Volume of Consumer Durable Industry in India

1. The growing purchasing power and rising influence of the social media have enabled Indian consumers to splurge on good things. Import of electronic goods reached USD 53 billion in the Financial year 2017-18.
2. The Indian Appliance and Consumer Electronics (ACE) market reached USD 31.48 billion in 2017. India is considered to be one of the largest growing Electronics Market in the world. Indian Electronics market is expected to grow at 41 per cent CAGR between the years 2017-20 to reach US\$ 400 billion.
3. As of Financial Year 2017-18, the Washing Machine, Refrigerator and Air conditioner market in India was estimated around USD 1.09 billion, USD 3.03 billion and USD 3.1 billion respectively.
4. India became world's second largest Smartphone market with 40.1 million units shipped between July-September 2018. India is expected to have 829 million smart phone users by 2022.

Investments in Consumer Durable Industry in India

According to the data released by the Department of Industrial Policy and Promotion (DIPP), the electronics sector attracted foreign direct investment (FDI) worth USD 1.97 billion between April 2000 and June 2018. Following are some recent investments and developments in the Indian Consumer Durable Market.

1. India is now the world's second

largest Mobile phone manufacturer with presence of 120 factories according to data as on July 2018.

2. In July 2018, Samsung announced an investment of USD 745.82 million for the expansion of manufacturing to a capacity of 120 million from 68 million devices at its Noida plant in India.
3. Intex Technologies will invest around USD 9.27 million in 2018 in technology software and Internet of Things (IoT) startups in India in order to create an ecosystem for its consumer appliances and mobile devices.
4. Micromax plans to invest USD 89.25 million by 2020 for transforming itself into a consumer electronics company.

Initiatives of Government of India towards Consumer Durable Industry in India

1. A draft of National Policy on Electronics was released by the Ministry of Electronics and Information Technology in October 2018.
2. A new Consumer Protection Bill has been approved by the Union Cabinet, Government of India that will make the existing laws more effective with a broader scope.
3. The mobile phone industry in India expects that the Government of India's boost to production of battery chargers will result in setting up of 365 factories, thereby generating 800,000 jobs by the year 2025.
4. The Union Cabinet has approved incentives up to USD 1.47 billion for investors by amending the M-SIPS scheme, in order to further invest in electronics sector, and also to increase the employment

opportunities and minimize the dependence on imports by the year 2020.

5. The Government of India has allowed 100% FDI under the automatic route in Electronics Systems Design and Manufacturing sector. FDI into single brand retail has been increased from 51 per cent to 100 per cent and the government is planning to hike FDI limit in multi-brand retail to 51 per cent.

The demand for Durable goods is likely to accelerate with rising disposable incomes and easy access to credit. Increasing electrification of rural areas and wide usability of online sales would also aid growth in demand. India with substantial population with good amount of purchasing power of the consumers has bright prospects in the Durable Goods segment.

Review of Literature

Mujahid-Mukhtar, E & Mukhtar H, (1991) identified various cultural and economic factors that affect women's decision making power. Urban women, Women in nuclear families, Educated women, and Working women generally have more decision making power than Rural women, women in extended families, Illiterate women, and Unemployed women.

Venkateswara, M & Reddy, Dasarapharmi B, (1997) stated that in purchase of consumer durables, price is relatively more important factor and husband and wife take decision jointly.

The present market is no more a sellers' market, it is obviously a buyers' market as envisaged by **Gopal Das & Rohit Vishal Kumar, (2009)** A consumer is in the Position to influence the manufacturer or the marketer regarding, size, quality, content of the product, price, post sales service, among

other things. As a result, the markets no longer remained the "sellers market", it obviously turned in to "buyers market".

Lilly.J, (2010) found that in a family, the role of the spouse was considered to be the most important in seeking information about television brands and while selecting branded television set.

Saravanam.S, (2010) stated that the modern market is highly competitive and transitional. The prominence gained by an individual consumer in marketing decision making compels the marketers to look at the components of marketing mix through the customers eyes.

Hitesh D. Vyas, (2010) listed out that the Company or Brand Name, Guarantee / Warrantee, Price, and After Sales Service are the important factors in purchase of Durable Items. While the sources of important information, authorized dealers' shop, technical expert advice, role of TV as media and influence of friends, relatives and neighbors were also important in purchase of durables by respondents.

Stella Minahan Patricia Huddleston, (2010) highlighted that women are critical to the retail industry and they make the more of buying decisions for the family. Daughters represent the next generation of this major market force. Marketers and retailers must be cognizant of the power of this relationship.

Kamal Nabi, MD, Kishor. C & Lalit K.Pani, (2010) explained that the modern day consumers live in a crowded, competitive world of parity products and services. The companies have been struggling to develop mind space with the consumers for the durable purchase.

Ms. Pinto Raina & Dr. Rodrigues Melo Filipe, (2011) explained that consumers differ in many ways - in likes, dislikes, attitudes, income levels etc. consumers thus engage in buying activity according to their needs, preferences and buying power.

Gurvinder S. Shergill Harjit Sekhon Min Zhao, (2013) opined that cultural assimilation does have an influence on parental perceptions of teen's influence on family decision making.

Torgeir Aleti Linda Brennan Lukas Parker, (2015) reveals that where knowledge is limited, family-related services and household products will be jointly considered within the family. It is found that the consumer knowledge and learning is bi-directionally transferred through consumer socialization agency.

Need for the Study

Consumer Behaviour is defined as the "decision-making process and physical activity involved in acquiring, evaluating, using and disposing of goods and services". In order to succeed in any business in today's competitive market, marketers have to know everything about consumers. The marketer must know the needs and wants of their target audience. Consumer behaviour is an integral part of marketing. It is a complex, dynamic, multi-dimensional process and all marketing decisions are based on assumptions and perceptions of Consumers. Consumers are the king and the marketer needs to dance according to the tunes of the consumers. In the present study, an attempt has been made to understand the buying behaviour of youth towards the consumer durable goods. These are the goods, the purchase decisions are

usually taken by the youth both for their personal family and for their parents.

Statement of the Problem

Since Liberalization, Privatization and Globalization in the Indian economy in 1991, Indian consumer durables market has undergone a major transformation. The market size, product penetration, the variety and technology of products sold, have all experienced a substantial change. Improved product choice and decline in real prices, matched by increased consumer incomes have driven the market growth rate to dizzy heights. Now brands are becoming the most valuable assets that a business can possess. Products are not differentiated in the factories, but brands are differentiated in the customers' mind. Brands are capable of transforming a normal product into a product to fulfill one's desire. Accordingly, the market value of a business is determined by the number and types of brands it holds. Now in the competitive market, creating a brand, maintaining a brand has become a challenge to the marketers. Many research studies have revealed that among the consumers, the youth are more brands conscious and they look the brand as a social esteem status. The Buying behaviour of the youth in particular is to be addressed to understand the impact of it on Consumer Durable Goods

Scope of the study

The present study is focused on the buying behaviour of the youth who are in the age group of 15 -29 Years. The scope is also confined only to Consumer Durable Goods. The study is again restricted to the respondent in Bangalore Urban area only. The ultimate purpose of the study is to

analyze the buying behaviour of the youth towards Consumer Durable Goods in Bangalore Urban Districts.

Objectives of the study

1. To study the factors influencing the buying behaviour of consumers in general.
2. To study the factors influencing the buying behaviour of Youth towards Consumer Durable Goods in Bangalore Urban District.
3. To suggest the marketers to use the outcomes of the study as a means to devise the marketing strategies to increase the market share.

Hypothesis

H0: There is no significant difference in the Lifestyle and Buying Behaviour of Youth with respect to Consumer Durable Goods.

H1: There is a significant difference in the Lifestyle and Buying Behaviour of Youth with respect to Consumer Durable Goods

Research Methodology

The present study is based on both primary and secondary data. The primary data were collected directly from the respondents through a well structured Interview schedule. To make the respondents understand about the durable goods, few samples were given like Television, Washing Machine, and Refrigerator. The Interview schedule was given to the respondents who are of the age group of 15 to 29 years in Bangalore Urban District. Simple random sampling method was adopted. The interview schedule was given to 220 respondents and out of which 200 were considered to be qualitative responses for the analysis. Such 200 Interview schedule were tabulated and inferences were drawn from the analysis.

Statistical tools like arithmetical averages, correlation, regression, charts and graphs were used for the data analysis. Karl Pearson's coefficient of correlation is used to find the relationship between the variables of the study. Percentage Analysis is very powerful tool for the data analysis and specifically to understand market share of various companies and average expenses made for consumer durables and other aspects can be measured with this tool. The secondary data relating to the study were collected from books, journals, research articles, magazines, reports, newspapers and websites.

Operational Definition of the concepts

Youth: The term youth in this study means a person who is in the age group between 15-29 years. The term youth is considered as a unisex term where it includes both male and female.

Lifestyle: Lifestyle is a composite of motivation, needs and wants and it is influenced by factors such as culture, family, reference groups, and social class. The analysis of consumer life styles (also called as psychographics) is an important factor in determining how consumers make their individual and family buying decisions.

Consumer Buying Behaviour: The consumer buying Behaviour can be defined as the way in which consumers or buyers of goods and services tend to react or behave when purchasing products that they like.

Consumer Durable Goods: Consumer durable goods refer to various devices used in a household kitchen to reduce manual human labour content and to remove the drudgery in working place

and to make household activities speedy, tidy and enjoyable. In the present day, a large number and a variety of such household appliances like Air conditioners, Refrigerator, Television, Washing machine and, Wet Grinder.

Need Recognition: Need recognition means awareness of a want or a desire. A buying process starts with the need arousal. A need can be activated through internal or external stimuli. The basic needs of a man arise to a particular level and become a drive and he knows from his previous experience. This is a case of internal stimulus. A need can also be aroused by an external stimulus such as the sight of a new product in a shop while purchasing the usual product.

Product Awareness and Information Search: In this stage, the consumer enters a stage of active information search to get product awareness. He/she tries to collect more information about the product, its key attributes, and qualities of various brands and about the outlets where they are available.

Evaluation and Intention: Once interest in a product is aroused, a customer enters the subsequent stage of evaluation and intention. The evaluation stage represents the stage of mental trial of the product. During this stage, the consumer assigns real-time value-weights to different products/brands on the basis of accumulated stock of product information and draws conclusions about their relative satisfaction giving potential value. After this evaluation, the consumer develops

the intention either to purchase or reject the product.

Purchase: It is the terminal stage in the buying decision process that completes a transaction. It occurs either as a trial or adoption. If a consumer is buying something for the first time, from the Behavioural view point, it may be regarded as trial. If this experience is positive in terms of satisfaction derivation then repeat purchases may occur.

Post Purchase Behaviour: Post Purchase behaviour refers to the behaviour of a consumer after his commitment to a product has been made. It originates out of consumer experience regarding the use of the product and is indicated in terms of satisfaction. This behaviour is reflected in repeat purchases or abstinence from further purchase. Post Purchase behaviour refers to that behaviour exhibited after the purchase decision.

Limitations of the study

Although the study is conducted with utmost care, responsibility, with proper planning, there could be some limitations of it due to the following:

- a. The geographical limitation may influence the generalization of the outcome as the study is limited to Urban areas around Bangalore only.
- b. The outcome of the study cannot be generalized without the sampling error.
- c. As the study is based on primary data, bias in the primary data might affect the outcome of the study.
- d. The findings may hold good only for a certain period of time due to

the changes in the internal and external environmental factors.

Data Analysis and Summary of Findings

The data collected from the primary sources and secondary sources were analyzed using various statistical tools used in the study. The research findings are:

1. 40% of the respondents were male and 60% were female respondents.

2. 35% of the respondents were between 15 – 20 Years and rest of the respondents was more than 20 years.

3. 68% of the respondents were employed and the remaining 32% respondents were students studying in college pursuing their graduation and post graduation.

4. India is considered to be the second largest country in the world in the Consumer Durable Market next to China.

5. Nuclear families have become a great potential to Indian Consumer Durables Market.

6. As per the National Youth Policy 2014, youth is said to be a persons who is in the age group of 15-29 Years.

7. India has a youth population of more than 33 Crores as per the National Youth Policy 2014.

8. Lifestyle of an individual plays a key role in buying behaviour.

9. In the year 2030, India will have a maximum youth population and it is a great strength to Indian economy compared to its counterparts in the world.

10. Around 80% of the respondents opine that their buying behaviour is very much influenced by the present trend in the society.

11. Around 70% of the

respondents view that there is a peer pressure among the youth that drives them to choose the product at par with their counterpart.

12. Demographic profile like age, gender, annual income, qualification and occupation plays a key role in determining the lifestyle of youth and which in turn influencing their buying behaviour.

13. Among the many common factors influencing the buying behaviour of youth, branding plays a major role among 90% of the respondents.

14. Majority of the respondents around 85% were of the opinion that they buy the branded products due to lifestyle

15. Marketing of Consumer Durable Goods needs to be targeted to the youth as most of them (86%) takes the purchase decision.

16. Due to split in Undivided Families, many nuclear families have been emanated, and this has given a great opportunity for the Consumer Durable Goods Sector in Indian Economy.

17. As many as 74% of the respondents were living separately after their marriage and this has necessitated them to buy all the consumer durable goods.

18. Around 78% of the respondents make repeated purchases due to their brand loyalty.

19. It is found in the study that the qualification of the respondents plays a key role in creating the awareness about the product.

20. A well educated consumer makes an informed purchase than a un educated consumer who does not make an informed and correct purchase.

21. It is found in the study that the income of the consumer plays a major role in making the purchase decisions and it is found that most of the branded products are bought by the consumers who are earning a handsome salary.

22. The age factor also plays a key role in the buying behaviour, among the respondents around 77% takes the purchase decisions after comparing the product in online commercial portal.

23. E commerce is very much used by the youth of the present generation.

24. The online shopping is mostly preferred by the youth than the conventional physical shopping due to convenience of buying.

25. Gender, though does not have a major influence, still it is found the most of the female consumers were inclined towards online shopping than their male counterparts.

26. It is found that around 55% of the respondents have migrated from other states to work in Bangalore and hence there is a need for them to buy consumer durables in Bangalore in spirit of their families having in their home towns. This is also a good potential for Consumer Durable Goods industry in India in addition to the demand created by Nuclear families.

27. Word of mouth feedback is much sought by the respondents before buying any consumer durable products.

28. Around 62% of the respondents used to see the review in the social media before taking the purchase decision.

Suggestions

1. Youth being the main target

audience of this study as well in reality, there is a need to understand the changing lifestyle of the youth and accordingly the marketer needs to produce the consumer durable goods.

2. As in most of the cases the youth influences the family buying behaviour as well, the marketer needs to promote the family oriented products keeping in mind the present youths' whims and fancies.

3. As most of the consumers look into the social media comments, the marketer must give quality product at reasonable price and also offer satisfactory after sales service.

4. A Marketer should prudently aim at capturing all the income groups of consumers.

5. Advertisements about the products should be made attracting to the consumers.

6. The Marketers should give reliable information to the consumers.

7. Interest free installment methods would help increase the sales of the consumer durable goods.

8. Youth being more powerful segment in the near future, so all the marketer needs to fine tune their strategies to meet the challenges posed by this dynamic youth segment in the consumer goods industry.

9. Service during warranty period is mostly availed by the consumers and if done properly they are satisfied. But some of them have not availed the facility. Hence, door service may be tried for those who really need such services at door step.

10. Quality and brand name are two important factors, which are considered very much for purchasing durable goods. Hence, companies should provide quality products and need to build brand name.

11. Creating a Brand Loyalty among the customer is the need of the hour and hence the marketer needs to devise the various strategies to make the customer loyal to their brand.

12. The marketer should establish authorized sales and service centers for all brands.

13. Product improvement is very important in consumer durable goods. If the firm continues to make the product, there is a need to improve in its production or distribution so as to yield adequate returns and capture the potential market share.

14. As the online shopping is more preferred by the consumers, the marketer needs to focus on selling the consumer durable goods through online portals.

Conclusion

To conclude it is understood that, Consumer Durable Goods is an important product and everyone is in need of it. Consumer Durable Goods industry is in the growing stage in India. Both manufacturers and traders are compelled to explore every conceivable method to improve the operational efficiencies, in order to achieve a substantial and profitable business growth. The proper strategy of brand planning is needed to achieve revenue, sales, quality and market share. A good strategy differentiates one company's brand from the other competitors brands. This study indicates the level of importance attached to the various lifestyle variables of the youth consumer segment, which differ in economic, educational, emotional and other characteristics. However a special reference has been made to the Youth who are of the age of 15 – 29 years located in Bangalore Urban area. The demographic variables of the consumers

are deeply associated to their buying behaviour. This study highlights that there is a substantial relationship between the lifestyle of youth and the buying behaviour. Most of the time it is well understood that the youth purchases a product to enhance his lifestyle. Hence, as per this study, the Null hypothesis is rejected and alternate hypothesis is accepted to state that, there is a significant difference in the Lifestyle and Buying Behaviour of Youth with respect to Consumer Durable Goods.

The marketer of the present competitive economy need to make note of this changing lifestyle variables of a youth and accordingly devise marketing strategies to capture the potential market share as well retain the present market share. In the near future India is going to become one of the youngest populated countries with maximum youth population. It is the great strength to the Indian Economy in general and in particular to the fashion related and consumer durable industry in particular where the youth is ultimate target audience. If the youth segment is well tapped by the marketer, the consumer Durable Goods Industry has a bright future in days to come.

References

1. Mujahid-Mukhtar, E., Mukhtar, H., & Abbink, G. A. (1991). Female Participation in Household Decision-making: An Analysis of Consumer Durables' Acquisition in Pakistan. *The Pakistan development review*, 30(4), 953-964.
2. Venkateswara, M., & Reddy, D. (1997). B. Marketing of TV. sets—A study of external and internal influence on consumer behaviour. *Indian Journal of*

Marketing, 27(8), 20-24.

3. Das, G., & Kumar, R. V. (2010). Impact of sales promotion on buyer behaviour: An empirical study of Indian retail customers.

4. Lilly, J. (2010). Customer Perception and Preference towards Branded Products (With Special Reference to Television Sets). *Indian Journal of Marketing*, 40(2), 49-55.

5. Saravanan.S (2010). A Study on Consumer Behaviour of Women with Special Reference to Durable Goods in Coimbatore City. *Indian Journal of Marketing*, 5(3), 52-60.

6. Vyas, H. D. (2011). Consumer Purchase of Consumer Durables: A Factorial Study. *Journal of Marketing & Communication*, 7(2).

7. Minahan, S., & Huddleston, P. (2010). Shopping with mum-mother and daughter consumer socialization. *Young consumers*, 11(3), 170-177.

8. Kamal Nabi, MD., Kishore, C., & Lalit K. (2010). Durable Purchase Behaviour of Indian Consumers. *The Indian Journal of Commerce*, 63(1), 55-64.

9. Pinto, R., & Rodrigues e Melo, F. (2011). Consumer Behaviour Towards The Chocolate Products Of Cadbury India Ltd.-A Study. *Journal of Commerce & Management Thought*, 2(2).

10. Shergill, S. G., Sekhon, H., & Zhao, M. (2013). Parents' perception of teen's influence on family purchase decisions: A study of cultural assimilation. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 25(1), 162-177.

11. Aleti, T., Brennan, L., & Parker, L. (2015). Consumer

socialisation agency within three-generational Vietnamese families. *Young Consumers*, 16(2), 172-188.

12. Paramanand Dasar, Hundekar, S.G. and Mallikarjun Maradi (2013). Consumer Behaviour on Consumer Durables With Reference To Bijapur District, *Global Journal of Commerce and Management Perspective*, 2(1), 36-46.

13. Kasisomayajula, S. R. (2013). A Study on Customer Preference of LG Lap-Top". *International Journal of Computational Engineering Research (ijceronline. com)*, 3(3), 234-237.

14. Rajarajan, M., & Priyanga, T. (2013). Consumer Behaviour Towards Selected Household Appliances in Ramanathapuram District. *Primax International Journal of Commerce and Management Research*, 1(1).

U⁰ -¹AAz a¹AArAiiA⁰a¹E z¹A⁰A⁰Ai¹Az vEP) CU¹g⁰ C¹1/2Ai¹ ¥¹A⁰q(Sm) °AP¹Av⁰g. z¹EgU¹4A Czg a¹AA¹ - £qz¹ Sg¹Av⁰g. »ÄU C¹agEÄ⁰ Cz¹EjAiiÄV , ÄUw¹, Äv⁰g. D¹ , Az¹ -¹ðz⁰ U¹A⁰Ä¹, g¹ -¹Ä⁰ÄV z¹EgU¹4 D²Ä¹a⁰ðz ¥qAiÄ¹ag⁰.

‘a¹AArAiiA⁰a¹ÄU ¥x¹a⁰ ¥Ee z¹EgU¹4z¹Ä DVg¹Avz. z¹EgU¹4A D z¹Ä«U Cj²t, PÄAP¹a⁰Ä, °E, °1g¹ S¹1/4U¹4Ä, g¹Äµ¹ 1Äg, C⁰APÄgPi , A¥E¹tð °Ea¹ °tÄU¹4Ä °AU¹E CEÄP «z «z¹a⁰Äz aE¹z ZAZ¹°ÄgU¹4Ä, a¹Ä¹, E¹g¹Ä z¹EgU¹4Ä E¹ag ±EÄi¹ð , Ä⁰, Pi ðÄrz Rq¹, aE¹z GAU¹Äg EvÄ¹CU¹4ÄÄ D C¹E zÄ«U C¹1/2, Äv⁰g. ¥w , Äj PgU¹EÄv¹AP¹E zÄ«U aE¹z vÄ¹2AiÄ¹EÄ⁰ aiÄr¹ P¹EqÄv⁰g. »A¹C⁰Äz¹°E £qzÄP¹EÄqÄ SAz , A¥zÄAiÄzAv vA⁰CIÄ C¹Ä¥¹a⁰EÄ¹ aiÄq⁰Ä °vÄ Pf MP⁰Ä CQ¹ a¹vÄ °vÄ Pf °⁰a¹EÄ¹ »A¹C⁰E C¹E¹a⁰ z¹EgU¹4Ä MP⁰UjU P¹EqÄv⁰g. C¹ag¹ CzEÄ⁰ , A¥zÄAiÄSzi¹a⁰ÄV vUZÄP¹EÄqÄ EE¹, PÄn Cµ¹E CQ¹-ÄAz a¹ÄEg¹ C¹Ä¥U¹4ÄÄ aiÄqÄv⁰g. MAZÄ z¹EgU¹4U, EE¹EÄzÄ⁰ °E¹-ÄiÄjU, EE¹EÄzÄ⁰ E¹ajUÄ(MP⁰UjU) aiÄrP¹EÄqÄ F a¹ÄEg¹E , a¹ÄÄzÄAiÄU¹4ag¹ MAZÄ vÄAiÄ a¹ÄP¹4Av F eÄvAiÄ¹EÄ⁰ Cz¹EjAiiÄV £g¹a⁰j, Äv⁰g. °ÄUÄiÄÄ MP⁰UgÄ MAZÄ PÄjAiÄ¹EÄ⁰ »A¹C⁰E C¹E¹a⁰ EÄÄiÄPjU P¹EgÄv⁰g. C¹ag¹ CzEÄ⁰ zÄ¹ajU S⁰P¹E¹q¹-ÄPÄ. z¹EgU¹4A D zÄ«U a¹ÄAU¹4Ägw aiÄrz £Av¹g¹ G¹1/2z¹ag¹ D vÄ-ÄU C¹Ä¥U¹4ÄÄ °¹1/4UÄv⁰g. a¹ÄP⁰°EÄAiÄP ¥Ä¹4AiÄUÄg¹jU P¹EÄ¹ÄgEÄV PÄAiÄð¹a⁰ð», Äwz¹ aiÄC¹UeÄwAiÄ gÄ¹a⁰¥E¹ag a¹ÄE-ÄAz¹°E a¹AArAiiA⁰a¹ÄU a¹Ez⁰ C¹Ä¥ °EÄUÄvz. ‘S⁰Ä a¹µðU¹4 »Az MP⁰UjUE EÄÄiÄPjUE a¹iÄ¹ÄP , ASÄzU¹4vÄzÄ °Ä¹Äv⁰g. »Az E¹a⁰Ä ÄE¹vEz °tÄ a¹ÄU¹4ÄÄ MP⁰Ug a¹ÄEU P¹EÄ¹Ä zÄzÄ a¹ÄiÄq¹-ÄvÄ. MAZÄ AiÄÄziz , Az¹ -¹ðz⁰ DP v¹ag¹ a¹ÄEÄiÄ¹agEÄ⁰ °AU¹E Cv¹a⁰ÄEÄiÄ PqAiÄ¹agEÄ⁰ PÄ¥ÄrzÄ¹4. Caw¹Äz EÄ¹a⁰ D vÄ-ÄU F jÄwAiÄ PgU aiÄqÄ¹ , A¥zÄAiÄ¹a⁰EÄ⁰ aiÄrP¹EÄqÄ SgÄwzÄ¹a JASÄzÄ z¹EgU¹4Äz EÄgÄAiÄt¥ EÄÄiÄP¹E a¹ÄU gÄd¥ EÄÄiÄPg¹ag C⁰¥ÄAiÄ¹.

»ÄU F Jgq¹E , a¹ÄÄzÄAiÄU¹4Ä , ÄaiÄgÄ a¹ÄÄEÄ¹lgjAz EÄEÄgÄ a¹µðU¹4 »A¹C⁰Äz¹°E F DZguAiÄ¹EÄ⁰ aiÄrP¹EÄqÄ SgÄwzÄ¹g. »ÄU EÄÄiÄP , a¹ÄÄzÄAiÄz¹agÄ a¹vÄ MP⁰UgÄ eEveE¹vAiÄ⁰ F DZguAiÄ¹EÄ⁰ a¹vÄ , A¥zÄAiÄ¹a⁰EÄ⁰ a¹ÄÄzÄ¹aj¹P¹EÄqÄ , °¹Ä¹4-ÄAz SzÄPÄwzÄ¹g.

D¹a¹t eÄv Cx¹a⁰ Ä¹°ÄqEÄv

a¹ÄÄ¹4¹-ÄV⁰E D¹a¹tAiÄ⁰ ‘a¹µðP¹EÄ¹Ä⁰ £qAiÄ¹a 2Ä gÄ¹a⁰ÄUÄ±g eÄvAiÄ⁰ EÄÄiÄP , a¹ÄÄzÄAiÄz¹agÄ °ÄiÄ °Q-ÄAz ¥Ä¹Ä¹Äv⁰g. a¹Ä⁰Ä²agÄwAiÄ , a¹ÄAiÄz⁰ °Äj «dÄ¹u-ÄAz £qAiÄ¹a F eÄvU , ÄaiÄgÄ 10 °PP¹E °ZÄ dE , Äj S⁰1/4 Cz¹EjAiiÄV £q¹Ä¹ eÄvAiÄvz. F D¹a¹t eÄvAiÄ¹EÄ⁰ PÄ¹Ä⁰ MAZÄ eÄw, zÄ¹Äð, a¹ÄvU¹4U 1Ä«ÄvUÄ¹4, z J¹-Ä , a¹ÄÄzÄAiÄU¹4Ä , Äj MUÄn¹Äz £q¹Äv⁰g. 15 C¹EU¹4 PÄ⁰ £qAiÄ¹a F eÄvAiÄ¹EÄ⁰ , ÄaiÄgÄ 10EÄ ±v¹ÄEÄCÄz £q¹P¹EÄqÄ SgÄwzÄ¹ EwÄZU °ZÄ °ZÄ dE , Äj EE¹µÄ a¹ÄgÄUÄ¹Ä vÄA⁰, ÄwzÄ¹g. F eÄvAiÄ⁰ eÄEÄ¹a⁰ÄgÄU¹4 P¹EÄqÄ-P¹EÄ¹Ä«PÄiÄ¹E £qAiÄ¹vz. F , a¹ÄÄzÄAiÄz ¥E«ðPgÄz °AU¹E vÄÄ a¹A±z a¹ÄE⁰ ¥ÄgÄµEÄz ÄÄ⁰ÄQ ÄÄ⁰°ÄiÄ¹EÄ⁰ S⁰1/4 °Q-ÄAz DgÄC¹, ÄagÄ¹2.

EÄÄiÄP , a¹ÄÄzÄAiÄz¹agÄ vÄÄ¹Ä µÄ-ÄAz, °¹4UÄ-ÄAz¹-Ä G¥Ä¹, «zÄ¹ ¥EÄEÄ¹Ä £Av¹g wÄxð ¥, Äz vUZÄP¹EÄqÄ G¥Ä¹, a¹EÄ⁰ CIÄ HmEÄ¹¥ZÄgU¹4ÄÄ aiÄqÄv⁰g. C⁰Äz vÄz wÄxð¹a⁰EÄ⁰ a¹ÄEU °APÄv⁰g. D¹a¹tAiÄ⁰gÄ¹ ÄÄ⁰°Äð ÄÄ⁰ÄQÄiÄ¹ag ÄÄEwðÄiÄ z±ðE ¥qzÄ ¥Ä¹a⁰EgÄUÄv⁰g. C⁰ S⁰Ä¹zÄvz MAZÄ SAq Ez. CzEÄ⁰ GgÄÄ¹Ä SAq JAZÄ PgAiÄ¹v⁰g. Czg P¹4U PÄ¹Ä⁰ MAZÄ CrAiÄ¹µÄ aiÄv , 1/4«z. Dzg JAv⁰ a¹ÄQU¹4ÄzgE MAZÄ Pq-ÄAz ÄÄvEÄzÄ PqU GgÄÄ¹2P¹EÄqÄ , gÄU¹ÄV SgS⁰ÄzÄ. 1ÄvÄaiÄv EÄÄ¹ a¹ÄEÄiÄ a¹ÄU¹4Ä JASAv⁰ °Ä¹a⁰E-ÄAz DPÄiÄÄ £qzÄrz , 1/4, a¹ÄP¹4ÄÄ °qz , 1/4, a¹ÄP¹4ÄÄ vÄEV Dr¹z , 1/4, C¹agÄ a¹ÄUÄwz¹ vÄn⁰ÄU¹4Ä, C¹ajU , ÄE¹ aiÄr, Äwz¹ ¥ÄvU¹4Ä °ÄEg¹-ÄVzÄ CzEÄ⁰ a¹ÄÄnzÄU CzjAz a¹ÄzÄg¹Äz ±S¹ °Eg⁰°EÄÄvz. PÄ± °agEÄ⁰ °ÄE ¥Ä⁰E aiÄrz , 1/4U¹4Ä °AU¹E C¹ag °eUÄgÄvÄU¹4Ä, 1ÄvÄ aiÄvUÄV °P⁰itEÄ vE¹ °Ät¹a⁰EÄ⁰ °E¹r ðÄgEÄ⁰ vj¹z , 1/4Äz °P⁰itwÄxð J⁰ÄEÄ¹ EÄÄ¹r DÄA¹C¹ C¹ajU

£«Ä, ÄvÄg. 1ÄvÄiÄvÄiÄÄ °qz, ¼ EAÇUE ¥ÄgÄqÄ aÄ, £-ÄÄZ PÄErZÄ, C°£ aÄtEÄ vÄZÄ
 □Äj£° P°1 PÄRzg aÄP¼ ÄUj, ©, Ävz JAZÄ EASÄvÄg. AiiÄiÄZÄ jÄwÄiÄ PµU½zgÆ C°gÄ
 C°U «ÄÄ, ÄÄ Pn MAZÄ C°ÇAiÆ¼U GvÄÄ ¥w¥® ¥qÇZÄg. £Avg °gPU¼EÄ ZÄZÆ v¥ZÄ
 wÄj, ÄvÄg.

£g¹A°, Ä«Ä eÄvÄÄ°ÄvÄ

PÄÄ-Äg f-ÄiÄ PÄÄ-Äg, 2Ä°aÄ, ¥Äg °ÄÄ¼EgÄ, UI°½ vÄgÄ, gx, ¥«Ä vÄgÄ, J®ÆgÄ
 eÄv, PÄqÄ°£°½, Ct°½ »ÄU F ¥ÄAvU¼° gxÄvÄz Ç£ aÆ®Z ÄmÄiÄqÄa DZguU¼EÄ
 DZj, ÄÄ ÄPÄUÄvz. EAv° DZguU¼EÄ ¥Saj, aiÄZið, K|Ä wAU½E° DZj, ÄUÄvz.
 aµðPÆAZÄ Äj SgÄa gx, ¥«ÄÄiÄ °ÄtÄÄiÄ ®QÄEg¹A°, Ä«Ä ZÄÄÄÄiÄZ gxÄvÄaEÄ
 DZj, ÄUÄvz. »ÄU CÄÄP °½U¼ ÄÄiÄP, aÄZÄÄiÄZ ÄPÄU¼Ä Äj DZj, Äa F gxÄvÄ
 vÄÄÄ «ÄµÄv CzÆjÄiÄv £qÄiÄvz. aµðz ÄÄ wAU½E° SgÄa SÄZiÆtð«ÄiÄ Ç£,
 DÄEÄÄiÄ, Ä«Ä gxÄvÄ °ÄUE ®QÄEg¹A°, Ä«Ä gxÄvÄaEÄ DZj, ÄvÄg. F ÄÄ, wP °SÄEÄ
 ÄÄiÄP, aÄZÄÄiÄZag aÄZÄagÄZAv° Eg¹A°, Ä«ÄÄiÄ °, j£° £qÄiÄÄZÄÄiÄ. F °SÄEÄ
 vÄÄÄ ÄQÄÄÇAZ DZj, ÄvÄg. £g¹A°, Ä«ÄÄiÄEÄ aÄZÄagÄv °ÄÄÇgÄAv° EAgÄ MAZÄ
 wAU¼Ä CxÄÄ £®avÆAZÄ ÇEU¼ PÄ® aiÄÄ, Ä°ÄgÄEÄ, Ä«ÄÄiÄÇ. °SÄZ, ÄZÄ°
 °tÄÄU¼Ä aÄmÄzg CagÄ Cag aÄEÄiÄgz aÄEgÄ CxÄÄ LZÄ ÇEU¼Ä ÄgÄiÄg
 aÄEÄiÄgÄvÄg. CagPÄ®Z PÄiÄASU¼° AiiÄg aÄEÄiÄÄzgÆ, ÄÄÄzg D aµð °SÄEÄ
 DZj, ÄÄiÄÇ. ÄÄiÄP, aÄZÄÄiÄZajU EzÆAZÄ «ÄµÄZ PÄÄiÄ aÄZÄ aÄEÄ, Äµ-ÄAZ
 DZj, Äa °SÄÄvz. EzEÄ S°¼ «ÇÄÄv DZj, ÄvÄg.

vÄÄÄ CÄÄÇ PÄ®ÇAZ £qzÄPÆAqÄ SAÇgÄ F DZguÄiÄEÄ ÄtAUÆgÄ, WI°½,
 Ct°½, ÄiÄ®ÆgÄ, °ÄÄ¼EgÄ, LvÄg, £°½, PÄqÄ°£°½ aÄÄvÄZ, ÄvÄÄv® UÄÄU¼ dÄv
 DZj, ÄvÄg. D Ç£ ®QÄEg¹A°, Ä«ÄU ÇÄ¥ÄvÄaEÄ aiÄqÄvÄg. EzQAv®Æ aÆz®Ä ÄÄiÄP
 , aÄZÄÄiÄZag Äg¹A°, Ä«ÄU «Ä± ¥Æe aiÄr, ZÄajU MAZÄ «ÄÄ, ÄÄ PÄvÄg. Ä«Ä ÄÄiÄ
 □ÄÄUÄv Ämvg®Ä °ÄÄUÄwZÄa. £ÄÄU CwÄ ÄU Äm 1UÄZÄ D2Ä°ðÇ, ÄJAZÄ ÄRPÆAqÄ
 ÄmU °ÄÄUÄvÄg. Äg¹A°, Ä«Ä gxÄvÄz ÇEZAZÄ Cag ¥Æ«ðPgÄ DZj¹PÆAqÄ SAZAv,
 MAZÄ Ç½ aÆ®aEÄ ÄmÄiÄr vgÄÄPÄ. aÆ®aEÄ ÄmÄiÄqÄÄU P®ai □ÄiÄÄU¼EÄ ¥Ä°, ÄvÄg.
 °tÄ aÆ®aEÄ, aPÄ ÄjU¼EÄ, UÇðt ¥ÄtU¼EÄ, CÄÄ ÄÄVZÄU, PÄPÄÄÄ ÄÄjÇZÄU EAv°
 , ÄZÄ° ÄmÄiÄqÄÄiÄÇ. MAZÄ ÄÄ¼ aÆ®aEÄ ÄmÄiÄqÄÄU CzP UÄÄiÄÄzg CzEÄ
 C¥±PÄE JAZÄ Ä«¹ CzEÄ vgZ C°ÄiÄÄ ÇiÄÇqÄvÄg. ZÄajU vj£ «ÄÄ, ÄÄ Pn, MAZÄ
 °gPÄiÄÄ aiÄRPÆÄvÄg. DgÄÄU ¥ÆtðÄZ aÆ®aEÄ °ÄqÄQ CzEÄ °EqÄiÄZ, UÄÄiÄaiÄqz
 vÄÄÄ eÄUgEPvÄÄZ ÄmÄiÄqÄvÄg. »ÄU vÄZAv° aÆ®PÄ Ä°t CZðPgÄ PgÄÄ¹ Czg
 Q«U aÄiz ÄÄgÄaEÄ ZÄZÄvÄg. aÆ®aEÄ °ÄÄ, °tÄ, PÄÄU¼AZ ¥Æf¹, D gxPÄ E½ vUZÄ
 gxz P¼U S®UqÄÄZ Jququ ÇqÄvÄg. DÄvgÄÄ gxz ZÄ®ÄiÄUÄvz. CÄvg CzEÄ
 »rzÄPÆAqÄ eÄÄ¥ÄÄv Äv PÄr£° ÇiÄ SgÄvÄg. ÄÄÄÇ£ aµðÇ CzÄ aÆ® 1Qzg CzEÄ
 CzÄµ JAZÄ Ä«Ä, ÄvÄg.

ÄÄiÄPgÄ F DZguÄiÄEÄ aÆz°ÇAZ®E DZj¹PÆAqÄ SgÄwZigÄ. DÄvg P®ai
 PÄguÄAvGU½AZ CU, jU a», ÄvÄg. Dzg CäjU aÆ®Z ÄmÄiÄE 1Uz, °SÄEÄ Äµ-ÄAZ
 aiÄq®E Duz CagÄ aiÄqÄUÇZ, ÄZÄ° CäjU vÄÄÄ ZÄjz ÄÄaPÆArvÄv. EzP
 °zjz CagÄ Äv ÄÄiÄPjU ÄÄ¥, ÄPÄiÄÇqÄvÄgÄv³.

ÄÄiÄPgÄ ÄmU °ÄZÄU aÆ® PÄ® JgqÄ □«Äµz° 1UÄvz. MÄEÄÄ ¥z¥z CzÄ
 aÆ® 1UÄvz. DU CagÄ vÄÄÄ Äv, ÇAZ F aµðÄÄ ±PÄE JAZÄ Ä«¹ °SÄEÄ vÄÄÄ
 CzÆjÄiÄv, ÄÄaÇAZ DZj, ÄvÄg. F aÆZÄ w½¹z °ÄU Äm JAZg ÄqgÄ. ÄqgÄzg
 Äm JASÄv. Eaggg £qÄa C«ÄÄÄa, ASAZ«z. Äqg ÄmUE CagÄ DgÄÇ, Äa ZÄPÆ

MAZĀ jĀwAiĀ ,ĀA,ŵP aĀvĀ zĀ«ĀĎP ĒAiĒĀ ¼¹PĒArzĀg. Eā¹, aiĀdz Evg eĀwAiĀ ,Ā,ŵVAV ©ĒiĀVĀ. ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ P®ā¹ °SŪĒĀ DZj, ĀPĀzg F jĀwAiĀ «±Āμ zĀ«ĀĎP DZguUĒĀ aiĀqĀ ĀPĀUĀvz. E®Czġ ĒāĀU PĀqĀmĀUĀvzAS ĀiĀ Cag° CĀgĀVz.

ŸzŸ° UAU^aĒēāv.

ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ 'āĒE®vB SĀĀ¹ aĀ±z aĒEvĒz zĀvAiĀz UAU^aĒē eĀvAiĒĒĀ S°¼ CzĒjAiĀv °ĀUĒ μ-ĀAz DZj,ĀvĀg. F eĀvAiĒĒĀ dĒaj wAU^¼° DZj,ĀvĀg. Ezg G,ĀĀjAiĒĒĀ ŸgĀvĒ PĀ©CĀz®/E F ,āĀzĀAiĀz āĀRi aiQĀiĀvġā ŸzŸ° āĀā,Ā«Ā Cag vĀv-āĀvĀvĒ PĀ©CĀz®/E aĀ±ŸgAŸAiĀĎāV DZj¹PĒEqĀ SgĀwzĀg. F eĀvAiĒĒĀ JĀĀ ,āĀzĀAiĀz agĀ DZj,ĀvĀg. F zĀagĀ ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz ajU °tĀāU^¼ĀV °ĀUĒ āĒĒ zĀvAiĀvġāvĀ. °ZĀV ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ F zĀ«AiĀ āĒE® DgĀzPgĀvzĀg⁴.

F eĀvAiĀ ,āĀiĀz° P®ā¹ āAiĀāU^¼ā °ĀUĒ PĀŸqĀU^¼ĒĀ ŸĀ°,ĀvĀg. F eĀvAiĒĒĀ ŸgĀ©,ĀĀzQAZ āĀĀZ zĀag °,g°,ĀiĀ PĀvĀg. CzĀz ĒAvg,ĀiĀPĀā ©E©AZ E®avĒEzĀ ©EU^¼ PĀ® H jĒ° Cw±ĀzĀvAiĒĒĀ PĀŸqĀvĀg. UāĀz JĀĀ āĀRi,ġE,Āj D eĀvAiĀ PĀŸqĀU^¼ĒĀ, «zĀEU^¼ĒĀ ŸĀ°,ĀvĀg. D UāĀz° zĀajU ,ĀiĀ Pnz ©E©AZ E®avĒEzĀ ©EU^¼ PĀ® AiiĀgĒ aiĀĀ,Ā°Āg,ĀĒĒ aiĀqĀāAw®.

D UāĀz° zĀag Gvā, eĀv āĀvAiĀā vĒP AiiĀgĒ JuAiĀ° PjAiĀāAv° wArU^¼ĒĀ aiĀqĀġzĀ. ĀjU MUguAiĒĒĀ °ĀPĀġzĀ, ātĒEPĀĀĀ GjAiĀġzĀ, āĀ,ĀĀ ŸzĀxĎU^¼ĒĀ vAiĀgĀ aiĀqĀāAw®. UāĀz MĀU AiiĀgĒ ZŸ° °ĀQPĒEqĀ NqĀqĀāAw®. °EgUq °ĒĀUĀPĀzg ZŸ°U^¼ĒĀ MAZĀ SmAiĀ°,ĀwPĒEqĀ °ĒĀV °EgU °ĀQPĒĀĀPĀ. °EgUqĀĀz SgĀāU ZŸ° vUzĀ āv SmAiĀ°,Āw PĒAiĀ°rzĀPĒEqĀ SgĀĀPĀ. °tĀāPĀā āĀmĀUā ,ĀzĀvU^¼zġ CzĒĀ āĒzĀ wĀzĀPĒEqĀ UāāāĒĀ ©iĀ Āġ Pq MASvĀ ©EU^¼ PĀ® EgĀPĀUĀvz. ĀtAwAiĀgĀvzġE, °CagĒ H jĒ °EgU CAzg AiiĀgĀzgĒ ĒAlg āĒĒAiĀ° āĀ¹,ĀPĀ. H jĒ° āā°EU^¼ ZĀ©ĒAiĒĒĀ gĀUĒĒ¹gĀvĀg. UāāP ŸāĀ²,āā āĒzĀ āā°Ē ZĀ©ĒAiĒĒĀ °,ĀPĀ. zĀag ,ĀiĀ vUaiĀā vĒP zĀwU^¼ā zĒ»P ,ĀŸPĎ aiĀqĀāAw®. F jĀwAiĀ ŸzwAiĒĒĀ UāĀz J®gĒ ŸĀ°¹zgĒ, °Ā ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ °ZĀV ²,ĒĀ ŸĀ°,ĀvĀg. ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ °ZĀ ŸĀS®«gĀ ŸzĀ±U^¼Āz ŸzŸ°,ĀzŸ°, PĒvĒgĀ, GjuĀāŸā, aiĀ®EgĀ, ²āā,ŸĀg EvĀ© PqU^¼z vāĀ ĒAlg jμgĀ SĀzĀ ĒAv° DZguU^¼° ŸĀĀĒĀvĀg.

EāgĀ D zĀ«U Ÿxāā ŸĒē, °¹, MAZĀ zĒqzĀz vĀ©iĀ ©ĀŸāĒĀ aiĀr DPU ¼¹V¹z ĒAvgā zĀajU ,ĀiĀ vUaiĀvĀg. ,ĀiĀ vUz ĒAvgā aiĀāĒ°ĒAv dĒfĀāĒ Ēq,ĀPĀ. S° PĒiĀ ŸĒē aiĀrz ĒAvgā aiĀĀ,Ā°Āg H i ,ĀāĒ aiĀqĀĀPĀ. C°AiĀ vĒP aiĀĀ,Ā°Āg,ĀāĒ aiĀqĀāAw®. CĒĀP āμĎU^¼z F eĀvAiĀ G,ĀĀjAiĀĀ ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz āĀRAqgĀz SĀĀ¹ aĀ±z ŸzŸ° āĀā,Ā«ĀAiĀg ĒĀvz°AiĀĀ ĒqAiĀwz.

zĀag^¼āĒēāv

zĀag°¼AiĀĀ PĒĒĀg fĀiĀ aiĀ®EgĀ vĀ®EQĒ MAZĀ ,t UāāāVz. F Uāāz° JĀĀ eĀw ,āĀzĀAiĀU^¼ĒĀ,Ājz āĒēavjĀz E®avĀ PĀiĀSŪ^¼ā āĀ,āVzĀg. EzĒEzĀ ŸĀi °¼AiĀzgĒ ,ĀA,ŵP °ĀUĒ zĀ«ĀĎPĀZguU^¼U °,gĀz UāāāVz. F Uāāz° ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ °ĀUĒ PĀgĀS ,āĀzĀAiĀz agĀ ,āĀ ŸāiĀt z° āĀ,āVzĀg. F JgqĒ ,āĀzĀAiĀz agĀ ,ĒēzggAv »A©©A©®/E āĀ¹,ĀvĀ SgĀwzĀg. AiiĀāiĀ PĀiĀĎPāU^¼āU° MmĀV DZj,ĀvĀg. F °¼AiĀ °,gĀ ,Ēā,Āāv 'zĀag^½' JĀSĀzĀ UāāzĀāvAiĀ °,j®Az PĒErzĀvz. CĒĀP ±vāiĒEU^¼ »AzĀĀz®/E ĒĀAiĀP ,āĀzĀAiĀz agĀ PĀrĒ āĀ¹U^¼ĀVzĀv®z®, ĒUg

¥zÄ±z áÁ, QAv áÄAZ-ÄAZ@E MS ±QzÄvAiÄz (, ÁaiÄEiÁV SÄqPIÄ , áÄZÁAiÄz agÄ 1ÄZÄvAiÄEÄI ÉÄI áÄEvEz °tÄÄUÄÄ JAZÄ Ä«1 DgÄÇ, ÄagÄ) 'ZÄ«gÄÄ' JAS 1Ä-ZÄÄvAgÄzPgÄVzlgÄ.

‘, ÄaiÄgÄ 400 jAz 500 áμðU¼ »AÇAZ@E ÉÄAiÄP , áÄZÁAiÄz agÄ ZÄag¼áÄP U PgU °EgÄwzlgÄ. C° CzÆjAiÄV eÄv ÉqAiÄÄwvÄ. ZÄag¼AiÄ ÄIz áÄÄ PgU ZÄÄÄAiÄaÇ Ez. PgU°EÄI áÄEÄIÄ »jAiÄ áÄUEÄ °EgÄvÄE. ZÄÄÄAiÄz áÄUÄIÄ-Ä ZÄag¼ UÄÄÄz. D ÄI U¼°, UÄ°U¼°AiÄÄ ¥ÄÄÄUÄggÄ áÄ, «ZÄZjAz, CagÄ S¼, ÄwzI AiÄÄZiz DÄiÄÄZU¼EÄI EEÄI D UÄ°U¼° eÄÄÄEÄÄvngÄÄZÄÄI PÄtS°ÄZÄ. ZÄag¼ UÄÄZagÄ D ZÄ«U ÇÄ¥EÄvÄ °ÄUE eÄvAiÄEÄI aiÄqÄvÄg. áÆZ@ ÇÄ¥EÄI °ÄUE áÆZ@ ¥EÄAiÄEÄI ÉÄAiÄPgÄ , °ÄvÄg. ÉÄAiÄP , áÄZÁAiÄz agÄ ZÄag¼AiÄ ÄIz áÄÄ MAZÄ Si°ZÄPÄgz GzEÄIÄ ÇÄ¥ZP@EÄI EngÄvÄg. Ä«gÄgÄ áμðU¼ »Az D P@EÄI áÄvÄQ-ÄAZ 30 , PAQÄU¼°AiÄÄ °, ÄvZÄiÄv. D P@EÄI ÇÄ¥ZP@Ä JAvÄ PgAiÄÄvÄg. D P°E áÄÄ ÇÄ¥EÄI ÉÄAiÄPg áÄEvEz agÄ »AÇE gÄwAiÄÄ °a EqÄvÄg. CzÄ áÄEgÄ ÇEU¼ PÄ@ GjAiÄÄAv ÉÄÄPÆ¼ÄvÄg. D ZÄ«UPÄj, PÆÄ¼, áÄÄPU¼EÄI °eUÆAZgAv S° PÆqÄUÄwvÄ. P@ÄI «±Äμ , AzÄÄU¼° U@ðt 1ÄAiÄEÄI ZÄag¼ S° vUZÄPÆ¼ÄwvÄv. AiÄÄUÄÇ , AzÄÄZ° áÄP¼U áÄÄAZÄagEÄI C°AiÄÄ aiÄqÄvÄg. áÄP¼ áÆZ@ áÄÄRÄiÄEÄI , °Ä C°AiÄÄ vUÄiÄÄvÄg. D , áÄAiÄz° H jÄAz ZÄÄÄAiÄz vEP (100 ÄÄIgiEz) °eUÆAZÄ PÄjAiÄEÄI PrÄiÄÄwzlgAv. ZÄagÄ áÄÄÄÄ SÄZÄU áÄAZ PÄjU¼EÄI MaÄÄ wAZÄ áÄÄV , Äwz¼Äv⁵.

¥wáμð , ÄvÄÄÄv@ UÄÄÄU¼° áÄgÄtU aiÄr1, ÇÄ¥U¼EÄI aiÄr ÄI UÄvÄg. áÆZ@Ä C° áÄ, áÄvZi ¥ÄÄÄAiÄUÄggÄ AiÄÄZi , AzÄÄZ° S¼, ÄwzI Pw, UÄGÄt, Äfð, Fn EvÄÄÇU¼EÄI z, gÄ , AzÄÄZ° ±ÄaUÆ¼¹, ¥EÄf1 áÄv eÄÄÄEÄÄv EqÄUÄvz. F ZÄÄv JÄ UÄÄÄU¼EÄI aiÄgP SÄÄÄU¼Az PÄ¥ÄqÄvÄvÄS ÉA@P Cag° S@Ävz. F °SÄEÄI AiÄÄUÄÇ áÄvÄ DÄiÄÄZ ¥EÄ °SÄ D, Ä ¥Ä¹E° aiÄqÄvÄg. DzG EwÄZU áÆZ°E jÄwAiÄ° aiÄqÄÄIÇ@. , ÄaiÄgÄ ±Ä, ÄÄPU¼EÄI P@qÄvz.

ÄÄmU °ÄUE AiÄÄZiP, °EÄUÄÄU áÆZ@Ä C°U °EÄV D ZÄ«AiÄ z±ðE ¥qzÄ vg¼ÄÄIzÄ ¥zwAiÄiÄvÄ. EAÇUÆ D UÄÄÄZ° ±ÄÄPÄiÄÄU¼ÄÉÄI ÉqAiÄÄÄPÄzg áÆZ@Ä D ZÄ«AiÄ z±ðE ¥qzÄ °EÄEÄI agÄÄv ¥qzÄ DEAvGÄÄ PÄAiÄð ¥ÄGÄ@, ÄvÄgAv. °SÄ , AzÄÄU¼° D ZÄ«AiÄ áÄgÄtUÄiÄEÄI aiÄqÄvÄg. ÉAvG D ZÄ«AiÄEÄI GÄiÄÄÄI ÄÄÄ PÄ¼¹ GÄiÄÄÄÄvÄ aiÄqÄvÄg. UÄÄZ ¥w áÄEÄIÄ , z, igE D °SÄ° ¥ÄÄÄÄqÄ , ÄÄÄÄ, ÄvÄg.

EagÄ PÄrE áÄ¹U¼ÄvZi , AzÄÄZ° Cag ÄvZ P@, ¥ÄGÄ@, ÄÄZQAv áÄÄAZ PÄ@ZÄÄvAiÄz ZÄ«gÄÄEÄI ¥Äyð¹ P@, PÄAiÄÄU¼EÄI DgÄ@, ÄwzlgÄ. Cag PÄIÄÄS U¼° dÄ, Äá áÄP¼UÆ D ZÄ«AiÄ °, gÄU¼EÄI EngÄÄZÄ wÄAiÄÄvz. GzÄ°guU: ZÄ«ÄgÄÄ, FgÄÄ, Fg¥, zÆqFg¥, aPFg¥, ZÄ«Äg¥, ZÄÄÄÄ, ZÄÄ¥ »ÄU Cag áÄEÄiÄZÄag °, gÄU¼EÄI EngÄÄZÄI PÄtS°ÄZÄ. ¥w áμð DPÄiÄ °, jE° eÄv, GvÄ aiÄqÄÄ ¥zw gÆRÄiÄ°z. D ZÄ«AiÄ , Ä¥EÄtð dÄÄÄÄj D UÄÄZ ÉÄAiÄP , áÄZÁAiÄz agÄI DVZ. DPÄiÄ , ÄÄPÄAiÄÄU¼Ä, GvÄz dÄÄÄÄj EvÄÄÇU¼@aÇ CagziÄ DVgÄvz.

áÄÄÄE ¥Ä¼z áÄÄAiÄE eÄv

áÄÄAiÄI JASÄÄÄÄÉÄ ÉÄAiÄP , áÄZÁAiÄP , Äjz CwÄiÄEÄμ ±Q EgÄÄ MS ÄI. CÄEÄ áÄE@vÄ AiÄÄ gÄdPi , ÄjzÄEÄSÄZÄ , μ«@. DzG D ÄIÄI áÄEgE gÄdU¼ÄZ PÉÄðIP, DÄZ¥ZÄ± áÄvÄ v«ÄÄÄEÄrE ÄÄziÄUz° EgÄÄZjAz áÄEgE gÄdU¼ÄgE , °Ä DvEÄÄI DgÄÇ, ÄagÄ. áÄEgE gÄdU¼ÄZ@E D ÄIPI °EÄU@Ä GvÄÄÄZ g, ÄZ. DzG ÄIPI °EÄÇPÆÄqAv PÉÄðIP gÄdiz PIPqAiÄ °ÄAiÄz SÄUÄg¥Äm vÄ@EÇE ÄÄÄÄEÄÄI JAS

°, jE MAZĀ UÁ^aā<z. D UÁ^aĀz° ā¹, Ā^aag@g/E ÉÁIĀP, ^aĀZÁÁIĀz^agĀ DVZÁ/g. C^agĀ
 °Ā/Ā^a ¥PÁg ā@ÁIĀ Cx^ā ā¹Ā±¥ĒĒ É^āĀ ÉÁIĀP, ^aĀZÁÁIĀz āĒE® ¥ĀgμĒ DVZÁĒ.
 °ÁUĒ DvĒĒ ÉĒĒ SzĀQZÁÉAzĀ. D āĒEgĒ gÁdU^āg/E, Āj ā@ÁIĀĒ éÁvÁIĒĒ, Gv^āāĒ,
 gxĒĒ^āĒĒ DZj, ĀvÁg. āĀRĒ^āv ÉÁIĀP, ^aĀZÁÁIĀz^agĀ D éÁvÁIĒĒ, °S^āĒ^ā vĀ^āĀ^ā
 CzĒjĀIĀv DZj, ĀvÁg.

... Iz aÄÄ MAZÄ S°oZÁPáGáAZ 2ª AU«ZÄ CzEÄÜ aÄ@AiÄEÄ ¥wµÄ|1zAEAZä
 °Ä½PE¼ÄvÁg. EAÇUE aÄ@AiÄ vÁVEÄ C° UÄ°AiÄ° aÁ, «ZÄEAZÄ w½ÇZÁg. CAV°, aÄZÄAiÄZ
 aÄE® ¥ÁgµEÁZ aÄ@AiÄEÄ PÁjvÄ EAÇUE J¯ UÄªAU¼ EÄAiAP , aÄZÄAiÄ °AU Evg
 , aÄZÄAiÄU¼ag/E , °Ä vÄA ¯ ±! ¯ Q-ÄAZ DgÄÇ, ÄvÁg. J® jÄwAiÄ Pµ , ÄRU½U , AÇ, Ää
 ZÁgÁV F aÄ@AiÄEÄ dEg °izAiÄZ° aÄE aiÄrzÄE. AiiaÄzÄ jÄwAiÄ °gPU½zg/E P®ÄÄ
 ÇEU¼° ¥j°j , Ää F aÄ@AiÄüÜ avIaÇ ¥/e ¥ÄE , ÄguYÄ C©uÄPUYÄ ÉqAiÄÄwgAv¹6.

gÁd®\$Aq/gÁd®zÃª|qÃ eÁv (gÁdg\$Aq eÁv)

CEĀP aμDU¼ »Az gĀiAiāā JAS MS ° tĀāAU¼Ā ĄĀāōwZĀ«AiĒĀ DgĀC, ĀwgĀVĀ¼. CzPī DPaiĀ K¼Ā dĒ CtAcgĒ, °Ā, °Pj, ĀwgĀVĀg. EāgĀ QĀj JvĀ °ĀUĒ ¼nU zĀāgĀU¼ DgĀzPgĀVzī aiĀi, ĒĀiĀPgĀVzĀi F gĀd® zĀāg eĀvAiĒĀ EAĊUĒ DZj, ĀvĀg. CāgĀ CqĀĊ, Āā °ĒlgqĀ ¼nU zĀāgĀU¼ĒEazĀz gĀd®zĀāgĒ DgĀC, ĀvĀg. EāgĀ ‘SAIg’ UĒĀvzāgĀVzĀi CEĀP aμDU¼Az ²āgĀw, āĀiĀi° CzĒjAiĀiV gĀd®zĀāg eĀvAiĒĀ aiĀqĀVĀ SgĀwzĀg. EAĊUĒ D K¼Ā dĒ CtvaĀĀĊg āĀP¼Ē, ° MĒĒSgĀ MAZĒAZĀ ¼ĒeĀ, ĀāĀVU¼ĒĀ vAzĀ ¼Ēf, ĀvĀg. JgqĀ aμDU¼ĒEāi ĒqAiĀā F eĀvU F UĒĀvzāgĀ °ĒgzĀ±, °Ēg gĀdU¼Āz vĀĀĀĒĒqĀ, PĒĀĀIP, DAZ¼zĀ± āĀĀVĀz PqU¼Az Cāg āĀ±, gĀ SĀZĀ S¼Ā CzĒjAiĀiV Ēq, ĀvĀg. EzĀ vĀĀĀ zĀĀjAiĀiZ eĀvAiĀiZĀzJAz J®gĒ MAZĒAZĀ ¼ĒeĀ, ĀāĀVU¼Ā eĒv, MAZμĀ ° tĀĒĒ, AU»¹ eĀvAiĒĀ DZj, ĀvĀg.

SAlg UÆvz agā ° s aEā DZj , Āa aEzōā MAZā , " PgZā PÁIāDPāĀZ CAZāDā
 aZ, PÁIāDPāā Ēq, Āa SUI MAZā ¥nAiāEā vAiāj1PÆ¼ÁvÁg. aUc¥r1z cE SAZā ° s aEā
 DZj , ÁvÁg. C°U vg¼āā aĀĀZ Cagag aĒEvEP Aiiāā ¥Eeā , ÁāV SACgÁvzAiāEā CZEā
 aEz-ā UÁA|E » jAiāg aĒEU , Āj , ÁvÁg. CAzg D aμā Aiiāg aĒE-āAz Q-Āj Jvā, gád@
 zāgā āāvā Cag āÁZiU¼ÁZ Gjāā, (Uā«āāt " ĀμAiā° EzEā SĒgi SĒgi JAv@E PgAiāÁvÁg)
 vĀrāā(qUāĀā), Cxāā qP EIA ¥Ef , Āwgāāag āĒEU P¼āā»1gÁvÁg. MAZā āĒEiāāgā
 EĒgEāZā vAVEPā-ĀU¼Eā, JgqEiāāgā EĒgEāZā zāEāEā, āĒEgEiāāgā EĒgEāZā P.f
 CQ āāvā EĒgEāZā " @z CZĀU¼Eā, Eā@Eiāāgā EĒgEāZā P¥EāgZ ©U¼Eā, LzEiāāzāgā
 EĒgEāZā CUGSw PIAU¼Eā, DgEiāāgā Ju, K¼Eiāāgā PSā, EEā¼z , ÁāVU¼Eā » jAiāg
 āĒE-āAz vāvÁg.

»ÄU F aÄÄ°Ea´A aÄÄRi ,ÁaÄVU¼ÁVZÄI J0aÇ 101 ,ASiAiÄ°AiÄÄ Eg´ÄPÄ JAS
 ¥Zw¬ÄZ. °Sz »AÇE ÇEÄÄ EaIU¼ÄÄ» »jAiÄg aÄEU P¼ÄÄ»,´ÄUÄVZ. D £AvG EaGÄ MAZÄ
 ©ÇjE SÄnAiÄÄÄ UÄÄÄÄEvÇAZ ±ÄÇÄPj¹ Z£ÄV MtV¹ Cz£ÄI «´£w¬ÄZ ¹AUj¹ MAZÄ ©¼Ä
 ¥AZAiÄÄÄ CzP ,Äw UAIÄ °ÁPÄVÄG. Czg° MAZµÄ ¥EeU ´ÄPÄZ ,ÁaÄVU¼ÄÄÄ EIÄPÆAqÄ
 zÄÄÄÄÄÄÄÄ vg¼ÄVÄG. °ÄUAIÄÄ G½Z ,ASAcPgÆ ,°Ä ¥ÆeÄ ,ÁaÄVU¼ÄÄÄ »ÄUIÄÄ
 UÄÄÄÄEvÇAZ ±ÄÇÄPj¹z ©ÇjE SÄnAiÄ°IÄPÆAqÄ D ÇE ,Äe eÄV £qAiÄÄÄ ,¼ÄP SgÄVÄG. D
 ÇE ¥Æe DUÄÄ vEP ÄiÄqÆ H I, wÄRÄiÄÄÄÄ ÄiÄqÄÄÄÇ®.

»ÄU ¥£eU \$Az^ag@g£ v^aÄv^aÄi \$ÄnU⁴£Ä v⁻AiÄ aÄÄ⁻ EIÄP£EAqÄ ¥£eU¹zjgÄvÄg. PÄ®Z UÄgÄU⁴Ä °ÄU£ ¥£eÄjU⁴Ä gÄd® zÄ^ajU ¥£e aⁱÄr ZÄ®£ÄiÄ£Äi ÄqÄvÄg. DU \$ÄnU⁴£Ä£U \$AZ ``PÄ£U⁴ÄÄ OÄj Jw£ e£vÄiÄ° gÄd® zÄ^ag zÄ^aÄiÄiÄ®^a£Äi aÄ£qÄ

,ÁvÄ °ÁPÁvÁg. »ÁU ,ÁvÄ °ÁPÁwzÁv ŠāNU¼ÉÄ° °Ev P@ag aÄÄ zÄagÉÄ zaaÇÄ ŠAZAV DqÁvÄ 1«ÁvvAiÄÉÄ P¼zÁPÁvÁvÁg. CAV°agÉÄ EvggÄ »rzÁPÁEqÄ zÄÁ@AiÄaÉÄ ,Áw,ÁvÄ Cag °gPU¼ÉÄ ¥ÉgÉ,ÁvÁg.

F °ŠPAZÄ MAZÄ JvÉÄ ,ÁPÁvÁg. °Šz «Áv JvÉÄ PÁEqÁPÁ¼@Ä JÄ ,°ÉÄzggÉ EAWµÄ °t °ÁQPÁEqÄ JvÉÄ RjÄÇ,ÁvÁg. RjÄÇ1z JwU zÄajUÁv ¥I PI@Ä °ÁtÉgÉÄ PgZÄ «Ç«zÁEU¼Az D JvÉÄ C@APj1, ¥Éf,ÁvÁg. ¥Éf1z ÉAvG 'F JvÄ gÁd@ŠAQ eÁvAiÄ zÄag JvÄ' CxÁa v@ÁVÉ° gÁd zÁ/zÄ«ÉzÁ/QÄgzÄ, 'QÄjJvÄ' JAZÄ WÉÄ¶,ÁvÁg. F jÁw WÉÄ¶1z ÉAvG CzÉÄ PÁ°PÁz MZAiÄaAw@, °ÉAiÄaAw@, av»A, PÁqÄaAw@. P,Ä-ÁŠÁEU aiÁgÄaAw@. CzP1 aiÄÄ,Áz ÉAvG CzÉÄ ,vAvÁV ©IÄ ©qÁvÁg. µUÇ¥r1z PÁIÄŠZagÄ JggÄ µðU¼ PÁ° D JvÉÄ ,ÁPÁvÁg °ÁUÉ CagÄ MAZÄ gP ,ÁŠAZz ,°ÉÄzggÄ aiÁv ,ÁPÁPÁUÁvz. ÉAvG aÄÄaÇÉ JggÄ µðU¼ EÉÉIAZÄ PÁIÄŠZajU a»,ÁvÁg. °ÁUAIÄ JwÉ eEv Cag gÁd@ zÄagÄ, qUaÄ(qP) aÁvÄ GjÄ JAS aÁzU¼É ,°Á EgÁv. °Šz ÇÉ F JvÉÄ «±µÁV 1AUj,ÁvÁg. Czg aÄÄ JggÄ qPU¼ÉÄ °ÁQgÁvÁg. PÁ@ÁU¼U UeU¼Ä, ŠtŠtz ŠmU¼Ä, PÁŠÁU¼U ŠtÄÉÄ °a 1AUj,ÁvÁg. JggÄ µðU¼ »Az zÄajU EI ¥ÉeÄ ,ÁÁVU¼Ä UÄ°AiÄ° zÄag aÄÄAz Ezg aiÁv °Š aiÁqÁvÁg. E@ÄZg °Š aiÁqÄaÇ@. Dzg EzÄagUÉ F jÁw ,A«1@ JÉÁvÁg ¥ÉeÁj aiÁz¥ÉagÄ. »ÁU °@a PIÄ¥ÁqÁU¼ÉÄ CÉÄ,j,ÁvÁg.

gÁAiÄaÉ ŠAQÜ CANPÁEqAv EÉÉIAZÄ ŠAQ Ez. Czg° MAZÄ ,tzÁz, MAZÄ CrAiÄµÄ CU@z wPÁÉÁPÁwAiÄ UÄ° Ez. D UÄ°AiÄ°AiÄ gÁAiÄaÉ CtAÇgÁz gÁd@ÁUÁgÄ (7dÉ gÁdgÄ) EzgAS ¥wÁw Ez. F eÁvAiÄ ÇÉ D K¼É dÉ gÁdgÉ, Cag aA±,lgÁz ŠAlg UÉÁvz ag aÄÄÄÄ ŠgÁvÁg. D K¼É dÉ ,°ÉÄzggÉ »Az, vÉI vAVAiÄ ,Á«É ÉAvG MAZÉAZÄ eÁwAiÄ °QU¼ÁV D UÄ°AiÄ° ,ÁjzÁg JÉÁvÁg. CagÉÄ °ÉGU PgvG@Ä °ÁUÉ JggÄ µðU¼ »Az EIAv° ¥zÁxðU¼ÉÄ °ÉGUvUAIÄ@Ä F jÁw ¥Éf,ÁvÁg. aÉz°U °ÉlgÄ aPaP aÄtÉ PÁrPU¼° vÄ@, @Ä J¼PÁgÄ aÁvÄ eÁrÄtÉÄ «Ät aiÁr UuÄ±ÉÄ vAiÁgÄ aiÁrPÁvÁg. CzÉÄ CagÄ 'UjU' JAZÄ PgAiÁvÁg. D UjU¼ÉÄ aiÁrPÁEqÄ, ¥ÉeÄ ,ÁÁVU¼Äz zÄÉ, °zZÄ, vAVÉPÄ-Ä, PŠÄ, °Á¼°tÄ aÄÄAvÁz aU¼ÉÄ vUZÁPÁEqÄ °É, aÉGU¼° IÁPÁEqÄ UÄ°AiÄ M¼Uq °ÉÁV C°gÄ zÄagÉÄ ¥Éf,ÁvÁg. DU JggÄ µðU¼ »Az EI °¼AiÄ ¥ÉeÄ ,ÁÁVU¼ÉÄ °ÉGUvUAIÁvÁg. FU EI ,ÁÁVU¼ÉÄ aÁv 2ÉÄ µðz zAgÁwU aiÁvÄ °ÉGUvUAIÁvÁg. »ÁU °ÉGUvUz °¼AiÄ ¥zÁxðU¼ÉÄ vÄ gP ,ÁŠAÇU¼Äz J@gÉ ¥,Ázz jÁwAiÄ° °AaPÁEqÄ wÉÁvÁg.

'F °Šz ,Az°dz° aiÁv Cag aA±,lgÁz agÄ K¼Ä dÉ D UÄ°AiÄ M¼U °ÉÁV CagÉÄ PgvGÁvÁg. CAZg M°ÉŠjUE M°ÉŠgÄ aÄÄÄÄ ŠgÁvÁg. CagÉÄ zÄÉaÁv zµ °ÁµAiÄ° PgZg ŠgÄaÇ@. Cag vAVAiÄz gÁAiÄaÉÉÄ °ÉAiÁvÄ 'PÄ Z° @Ad', °µgÄ@Ä' gÄaÄ °ÉnP('°ÉIVAV ,É¼', °µ¼Ä, °Ág °ÉGU) JAZÄ C²Ä@aÁv °ÉAiÁvÁg. DU aÁEvÄ@PÁEq CtAÇgÄ C° ÉgÇgÄaagÉÄ GzÄ²¹, 'PÄ Pµ ,ÁRU¼ÉÄ vÉ@V¹, ÉÁÉÄ PÄ@gÉÉ ZÉÁV ÉÁrPÁvÁvÁE. PÄ PÁjPU¼ÉÄ FqÁj,ÁvÁE. ÁvÁE °ÁUiaÉÄ PgÄt,ÁvÁE. «Á°ÁU¼a °ÁU aiÁqÁvÁE' JAZÄ ÉvðÉ aiÁqÁvÄ °Áµ PÉqÁvÁg. D ,Az°dz° CagÄ ¥¼V1z JwÉ aÄÄÄ@É gÁAiÄaÄ ŠAZÄ J@jUE M¼AiÄzÉÄ aiÁqÁvÁEzÄ vÄiÉÄ CÄr,Ávz. UÄ°-ÁAZ ÉÉgÄ «ÄIgi zÉgz° aÄÉÄ±gÉ zÄÁ@AiÄ °ÁUÉ K¼Ä dÉ CtvaÄAÇg K¼Ä zÄÁ@AiÄU¼ÉÄ «Äð1zÁg. Czg aÄÄAzAiÄ CVIPÁAgÉÄ «Äð,ÁvÁg. ÉAvG F gÁwAiÄ JggÄ UAM ,ÁaiÁjÉ° K¼Ä dÉ CtvaÄAÇgÄ aÄÄÄÄ ŠAZ ¥ÉeÁjU¼Ä °ÁUÉ JvÄ J@gÉ CVIPÁAgz aÄÄ fVAIÁvÁg.

F eÁvAiÄEÉÉIAZÄ «±µvAiÄAZg ŠAQAiÄ aÄÄ ,zÄ PÁgÄ vÄAÇgÄ zÉU-ÁZÄ, aÁgÄÇÉ °¼U aÄÄÄÄ zÄ, °EvU¼gÄaagÉÄ F zÉUAIÄ°gÄ PÁjÉ° aÄÉgÄ °Áj

aĀĀĀV, ĀvĀg. aĀEgEĀiĀ Āĵ aĀĀĀUĀwzĀv Cag aĀEĀĀ°E zā, ĀEUVĀ gĀUĀqĀvā. ĀEĀĀjUĀ Cag dĀĀĀ »rzĀ ĀĀjĒ° aĀĀĀV, ĀvĀ D zā »rzāgEĀĀ PĒU Āĵ, ĀvĀg. DĒAvG zāUĀ dĒz° SgĀĀĀ JAZĀ EASĀvĀg. DĀE aiĀvāĀ EgĀgĀ dĒgĀ Czg°AiĀ ĀĀgEĀĀ aĀĀn, wĀxĀz° ŌU PĀrzĀ, ĀĀgEĀĀ vĀiĀ aĀĀ°E ŌĀQPĒĀvĀg. G½z ĀEUĀ° AiiĀgE D ĀĀgEĀĀ, 2Ā, Āā ŌĀVĀ. F zĒUĀiĀ aĀĀAZ SĀqAiĀ aĀĀ vĀĀĒ° Sgz āĀEgĀ, Ā°Āz PĒrz MAZĀ ±Ā, EĀĀ PĀVz.

EzĀz EAvG PĒEĀiĀ° zĒUĀiĀ ĀPz° PĀ°z PĀ »jAiĀgĀ SĀqAiĀĒĀ ±ĀzUĒ½ Czg aĀĀ CagĀ vĀCzĀ EĒgEĀZĀP.f Ā° aĀvĀ CQĀiĀĒĀ EĒĀqĀvĀg. EzĒĀ CagĀ 'ĒĀĒ ĀiĀiĀĀ' JĒĀgĀ. EzĀ ĀEĒU S°¼ aĀĀRiĀz ĀzĀxĀĀvĀgĀvz. F ŌSPĀ SĀz ŌtĀĀP½UĀ āĒzĀ (F ŌSPĀ ŌtĀĀP½ PqĀAiĀĀV SgĀĀĀPĀ.) C° vĀiĀj½z ĀzQĀiĀĒĀ ŌAZĀvĀg. EAvG vĀĀ, Ē, AiĀjU ĀĀqĀvĀg. »ĀU, ĀgĀgĀ āμĀU½Az āiĀ, ĀqgĀ gĀdĀ zĀg eĀvĀiĀĒĀ āiĀRPĒAqĀ SgĀvĀ D zĀĀiĀ PĒU ĀĀvĀvĀg.

PĒĀĀgĀĀ ŌĀUĒ, ĒĀĀĀg Gvā

«± Ā°ĀiĀĒĀ ĀqĀgĀ PĒĀĀgz PĒĀĀgĀ zĀĀĀiĀ ŌĀUĒ, ĒĀĀĀg zĀĀĀiĀzĒĀCĀU, ĒĀiĀP, ĀĀzĀiĀP JgqĀ ŌĀUĒ āĀEgEĀiĀ ±vĀiĀĒĀzĀ ĒĀiĀ Ez JASĀzĒĀ ĒĀiĀP, ĀĀzĀiĀz PĒĀm ĒĀĀiĀtĀ ŌĀUĒ Cag, ŌĒzggĀ āvĀ PĒĀĀgĀ zĀĀĀiĀz CZĀPgĀz ZAZĀRgĀ ĀQvĀ CĀĀiĀ ĀqĀvĀg.

CĒĀP ±vĀiĀĒU½AZ F UĀĀĀĒĀ PĀiĀĀwĀ UĀĀzĀv PĒĀĀgĀĒ āĀ»ā CĀg. F zĀĀU Āw ĀEĀĀ ĀEĒUĀ ĒqĀiĀĀwĀvā. āĀUĀĀg ŌĀUĒ ±ĀPĀg vĀĀĀ «±μĀz ĀEĒ ĀĒ, ĀgUĀĀ, ĀĀĀĀPĀg, āĀ°tĒ ĀĀ, ŌĒĒ CĀPĀg, CĀμĀPUĀ ĒqĀiĀĀvā. dĒgĀ vĀĀ AiiĀĀzĀ jĀwĀiĀ PμUĀĒĀ ŌĀPĒAqĀ D vĀĀiĀ S½ SĀzĀ ĀĀz ĀRPĒAqg, ĀPĀ PĀĀ ĀEUĀ° Cag PμUĀĒĀ Āj°j, ĀĀĀ.

F zĀĀiĀ zĀĀĀiĀĒĀ āĒz°U āĀĀzāgĀg? DPĀiĀ āĀ»ā EμĀ, āĀĀiĀiĀv ŌgqĀ PĀgtUĀĒĀ JASĀzPĀ ŌĀĀgĀ zĀvPĀUĀ āiĀ»wĀiĀĒĀzV, Āvā. »Az āĀEgEĀiĀ ±vĀiĀĒz° F ĀĀvĀiĀ PĀĀiĀ ĀĀg D½PU MĀĀvĀ. DU F ĀĀvĀĒĀ ĀĀĒ āiĀqĀwzĀĒĀ 'PĒĀĀ' CxāĀ 'PĀĀ' JAS ĀĀĀiĀUĀgĒĀ. MĀĀ DvĒ dĀĀĒĒĀ GĀĀĀU āĀtĒ MĀU MAZĀ ZĀĀĀAqĀĀj gĒĀgĀ CμĀĀUĀ āĀ»μĀ, Āg āĀĀg gĒĀz MAZĀ, ĀzggĀz «U° 1UĀvz. DvĒ PĀz° ĀĀiĀĒ dĒjU KĒĀ 1QzgĒ āĒzĀ gĀdjU vĀĀĀ, ĀĀ ĀzWĀvĀ. CzgAv PĒĀĀ JAS ĀĀĀiĀUĀgĒĀ vĒĀ JwĒUĀRĀiĀ° CzĒĀ vUzĀPĒAqĀ PĀU ŌĒgqĀ 1zĒĀUĀvĀ. »ĀU ŌĒgqĀĀU āiĀUĀz āĀziz° CĀE JwĒUĀRĀiĀ MAZĀ ZP āĀjzĀ ŌĒUĀvz. DU CĀĒ vĒĀ ĀĀiĀtĀĒĀ Ā°1 D «μĀiĀĒĀ NĀPĀg PĒ° gĀdjU, ĀĀiĀĒĀ āĀĀn, ĀvĀĒ. «μĀiĀĒĀ w½z ĀĀ gĀdĒĀ, Āj JwĒUĀR J° āĀjzĀ ĀĀzĀiĀĒ C°ĀiĀĀ CzĒĀ ĀwμĀ, 1 JAZĀ DĒĀĀ, ĀvĀĒ. ĀĀ w½z PĒĀĀ JAS ĀĀĀiĀUĀgĒĀ D «U° ĀzĀ eĀUz°ĀiĀĀ MAZĀ UĀRĀiĀĒĀ āĀĀ, ĀvĀĒ. DU 'PĒĀĀ' JAS ĀĀĀiĀUĀgĒĀ D zĀĀĀiĀz, ĀvĀ MAZĀ PĒĀmĀiĀĒĀ, ŌĀ Pn, ĀvĀĒ. D PĒĀmĀiĀĀ FvĒ, āĀY ĀĀiĀĀz »rzĀ PĒĀĀgĀĒ zĀĀĀiĀ ŌĀUĒ PĒĀĀgĀĒ PĀiĀ vĒP DĀj½z. FvĒ PĀgĀ āĒU½U ĀĀiĀ ŌĀPĀĀU PĒĀmĀiĀ CĀĀμz PĀUĀ 1UĀĀzĒĀ PĀtS°ĀzĀ.

DvĒ āĀ, gĀ zĀĀU CĀĀPĀz EĀĀgUĒ, zĀ ĀEĒ ĀĒ, ĀgUĀĒĀ āiĀqĀvĀ SgĀwzĀg. ŌĀUĀiĀ āμĀPĒĀiĀĀv D vĀĀU eĀvĀ āĀĒĀvāĒĀ, ŌĀ āiĀRPĒAqĀ SgĀwĀvĀg. ĀĀg D½PĀiĀ EAvG UĀUg D½PĀiĀ° D zĀĀU zĀĀĀiĀĒĀ Pn, ĀvĀg. DUĀE Cag āĀ, gĀ ĀEĒĀ PĀiĀĀUĀĒĀ āiĀRPĒAqĀ SgĀwĀvĀg. EAvG zĒĀg D½PU SĀzĀU ŌĒgUq āĀĀRĀiĀĒ EvĀĀCĀUĀĒ Pn1 zĀĀĀiĀĒĀ EĒĀμĀ, ĀzggĀv, «±ĀĀv «, j, ĀvĀg. CĀĀPĀz D vĀĀiĀ āĀ»ā EĒĀμĀ ŌĀvz. PĒĀĀgĀ ŌĀUĒ, ĒĀĀĀg zĀĀgĀU½U āiĀzĀ

WAU½E° GvªU¼EÄi Éq, ¯ÁUÁvz. D GvªU¼EÄi ¥ÁgÁvE PÁ@ÇAz@Æ ,A¥zÁAiÄ SziªÁV
ªA±¥ÁGA¥AiÄðªÁV Éq¹PÆAqÄ SgÁwzÁg. »ÁU ,zÁ CªgÄ ¥Æe, ªv, ÇÄ¥Á@APÁgªEÄi
ªA±¥ÁGA¥AiÄðªÁV ªiÁqÁwgvÁg.

‘GvªU¼ ,ªÄAiÄz° EAÇUÆ PÆÄ® JAS ¥Á¼ÁUÁgEª ªA±,lgÄ ¥xªª ¥ÆeAiÄEÄi
,°,ÁvÁg. °ÁUÆ Cªg ªÆvEzªgÄ P¼±ªEÆi °ÆgÁvÁg. PÆÄ¯ÁgªÄzÁª«AiÄ P¼±ªi ,ªAiÁgÄ
°vjAz °ÉlgqÄ P.f.AiÄµÄ vÆP«gÁvz. CzEÄi °Æg@Ä ,ªªxðªgªª ¥ÁgÁµEÄ °Æg¯ÁPÄ. F
P¼±ªEÄi °ÆgªªgÄ ÉÁAiÄP ,ªªzÁAiÄz ,ÁPÁv® UÆÁvzªgÁvÁg. Cªg PÄIÄSszªgÄ D
zÁª«AiÄEÄi vªÄi PÄ@z °tªªU¼Azª ¯ªª¹zÁg. °ÁUÄiÄ ,Æªªª±g zÁªª@AiÄz GvªPÆ Eªg
ªA±,lgÄ ¥xªª ¥Æe ,°,ÁvÁg. F JgqÆ zÁªª@AiÄU¼ ,A¥Ætð dªª¯ªj Eªgª ªA±,lgzÄ
DVgÁvz¹. GvªU¼ ,Az¯ðz° »AÇPÁz ÉqzÁPÆAqÄ SÁzAv EªgEÄi zÁªª@AiÄz CZðPgÄ
UÆª¥ÆªðªÁV Dªª,ÁvÁg. CªgEÄi GvªP Dªª,ªª CZðPgÄ Cªg ªÆAiÄ ,z,jjU¯
ª,U¼EÄi ªÄr UÆªªÇAz Dªª,ÁvÁg. ¥ªªg PÁ@ÇAz F jÁwAiÄ ,A¥zÁAiÄU¼EÄi ¥ªª¹PÆAqÄ
SgÁwzÁg. EªgÄ zÁªª@AiÄz G,ªªj ªiÁqÄªzPª ªÆ,ÆgÄ MqAiÄgÄ DgÄ JPgAiÄµÄ
¯ÆªªAiÄEÄi zÁªª@AiÄPª zÁEªÁV ªÄrzigÄ.

,Æªªª±g zÁªª@AiÄz Gvª Éqz JÄIÄ ÇEU½U PÆÄ¯ÁgªÄzªª«AiÄ Gvª Éq, ¯ÁUÁvz.
F Gvªz PÆEÄiÄ ÇEz°,Æªªª±g °ÁUÆ PÆÄ¯ÁgªªEÆÄi PÆÄ¯Ágz ¥ªªR ÇÄÇU¼°
ªÁgªtU ªiÁq¯ÁUÁvz. D ÇE gªªtªU «ªµ ¥Æe-ªzÄi, gªªtE v¯AiÄ ªª¯²ªE «UªªEÄi
PÆj¹PÆAqÄ CzÆjAiÄiÁV ªÁgªtU Éq, ¯ÁUÁvz. D ÇEzAzª PªªE zªªEÄi ªiÁq¯ÁUÁvz.
f¯AiÄ ÉÁEÄ ¯ªU½Az ¯PÁÇU¼Ä ,jzÄi PÆÄ¯Ágªªvª-ªAiÄ PªU ¥ÁvgÁUÁvÁg. »ÁU
¥ÁgªªÇAz »rzª PÆEÄiªgUÆ JªªÇ ,ªÆvªÁV ÉqAiÄªAv ÉÁAiÄP ,ªªzÁAiÄz ÉÁgÁAiÄt¥
ÉÁAiÄPg PÄIÄSszªgÄ J¯ª jÁwAiÄ G,ªªjAiÄEÄi EÆÄrPÆªvÁg.

PÆE n¥tU¼Ä

1. **ªÄrAiÄiªªÆiÁv: ªP:** ªÄP®ÉÁAiÄPE ¥Á¼z zÆg Ç. ªÄªÄr ªªªEÁAiÄPÁZÁAiÄð ªÄt¥
ÉÁAiÄÄ, gÁd¥ ÉÁAiÄP, UAqMPªUgÁz ªÄrAiÄiªªªÆ PgU °Ægªª UtUÁEªªAiÄ
ªÄªªAiÄ¥, ªiÄ¹ °ÆÄS½ ªiÁ@ÆgÄ (vÁ) PÆÄ¯Ág (f)
2. **DªtEÁv: ªP:** ªÄg½ ²Ä gªªª±g zÁªª@AiÄz CZðPgÄ, DÆAz ²PPgÄ, Dªt.
3. **Ég¹A°,ªªÆiÁv: ªP:** ÉÁUgÁd ¯ªAUÆgÄ, PÆÄ¯Ág
4. **¥z¥ªª UAUªÆiÁv: ªP:** S¯ªª ªA±z PªªAiÄgªª ªªª,ªªª P.f.J¥i, ªPmª±i ¯ªª¯
ªªiv GzÆÁV P.f.J¥i.
5. **zÁªgªªÆiÁv: ªP:** ÉÁUgviªÄ, Uªªt, ªEUªªð¥ Uªªª ¥AZª-ªw ,z,lgÄ, zÁªgªª
PÆÄ¯Ág
6. **ªª@AiÄEÁv: ªP:** ÇPªt PÆ°, Pªµ¥ ÉÁAiÄP ªª¯ªE ¥Á¼ SÁUÁg¥Ám.
7. **gÁd@SÁqeÁv: ªP:** ªªªEAdªAq¥ vEªPEªª, ¥Æeªj ªiÁz¥ ªªvª ªªªgÁd¥
zÁªgªª, vªªªEÁqÄ.
8. **PÆÄ¯Ágªªªvª,Æªªª±g eÁv: ªP:** ZAzªÁRg ÇÁQvgÄ, PÆÄ¯Ágªª zÁªª@AiÄz CZðPgÄ,
ÉÁgÁAiÄt¥ PÆÄ¯Ágªª zÁªª@AiÄz P¼± °ÆgªªgÄ, ªªvPÆªªðªªv GzÆÁV, PÆÄm,
PÆÄ¯Ág.

Bruhat Bengaluru Mahanagara Palikeya Aitihasika Vikasa Mattu Belavanige: Ondu Vivaranatmaka Avalokana (1850-2007)

-Vanaja

**ಶಿಂವಿ "AU%Ægā ā°ÁEug ¥Á°PAiā Lw°Á¹P «PÁ, āvā "¼ª tU:
MAZā «ªguāvP Cª-ÆĀPE-(1850-2007)**

-ª£d

, °ÁAiāP ¥ÁZā¥Pgā, gād±Á, | «"ÁU,
, PÁðj P-Á PÁ-ĀdĀ, "AU%Ægā-560 001.

CªĀEvō:

PEĀðIPz° S̄i°vī "AU%Ægā ā°ÁEug ¥Á°PAiā Lw°Á¹P «PÁ, āvā "¼ª tUaiā SUI
MAZā «ªguāvPāZ «±āmuU M¼¥r, -ĀVz. PEĀðIPz° Dq½vāVP «PĀAĀPggtz ¥juāāāV
S̄i°vī "AU%Ægā ā°ÁEug ¥Á°PAiā «PÁ, Pī ¥EgPāZ CA±U¼EĀ Cª-ÆĀQ, -ĀVz. °ÁUÆ
"AU%Ægā Eug āĀā¥-ī "ÆĀqīð āvā PAmÆĀEAmī ¥zĀ±U¼ gZEU PĀgtªZ CA±U¼EĀ
CzĀiāEPi M¼¥r, -ĀVz. F -ĀREā S̄i°vī "AU%Ægā ā°ÁEug ¥Á°PAiā 1850-2007 g āgVE
«PÁ, āvā "¼ª tUaiāEĀ «±Āġ, -ĀVz. "AU%ÆjE ¥Āg, "Aiā Dq½vz Ew°Á, āEĀ Jgqā
¥āĀR "ÁU¼ÁV āVāðPj¹, Cª-ÆĀQ, -ĀVz. "AU%Ægā ā°ÁEug ¥Á°PAiā gZE, ĒEPg±ā»Aiā
±Āt āª, | āvā DAIĀPgā ©.©.JA. | ā@AiāU¼ā āiā»wAiāEĀ F -ĀREā M¼UEArz.
āĀR¥zU¼ā:- «PĀAĀPggt, PÁ¥ÆĀðgāµEī, PAmÆĀEAmī, ©.©.JA. |, DAIĀPgā, ā@AiāU¼ā,
āĀā¥-ī "ÆĀqīð.

!āpP:

DzĀp AiāUā | ¥eÁ, vāVP āª, |AiāVzĀ, ¥eÁ, vāVP āª, |Aiā° CĀPĀgā |, āiādz
P@ā āUðz dEg° PĀAĀPggtU¼ZĀ CĀPĀgā | «PĀAĀPggtP °āE DzīVaiāEĀ "Āgvz°
āq-ĀVz. ¥¥AZz S°āVĀP gāmu¼ā CĀPĀgz «PĀAĀPggt °ÁUÆ Dq½vāVP «PĀAĀPggtP °ZĀ
ā°v āqāwz. Dq½vP, ASAC¹zAv CĀPĀg «PĀAĀPggt Dq½vāEĀ C¼ār¹PEAQ
C@āCĀiāEĀ, ĀC, Āwz. "Āgvz° gādQĀiā āvā Dq½vz «PĀAĀPggt āª, |Aiā C¹vz°zīgE
, ° 1993g° 74EĀ, A«ZĀp wzĀ¥rAiā EAv g "ĀgvzāZīAv ā°ÁEug ¥Á°P Cxāā
¥Āg, "U¼° «PĀAĀPggt ¥jP@EU¼ÆACU eāju SāZā. "Āgvz°, ½Āiā, Pāðgu¼ā vEīZĀ Dz
, Āgāgā āµðU¼Az "¼ZĀ SĀCzīgE ©µg Dq½vz CāCĀiā°, ½Āiā, Pāðgu¼ā PāSziāV
āvā āªāivāV «PÁ, UÆArzā. 1687g° āZĀ, ī āĀā¹¥-ī PÁ¥ÆĀðgāµEīU¼ā gZEUÆAQā.
1726g° āĀĀ "Ē āvā P@vā PÁ¥ÆĀgāµEīU¼ā eāju SāZā. 1907g° gĀiā-ī P«ĀµEī PĒq Eug
, ½Āiā, Pāðg, Ā¥EU °@āGā ²¥Āg, ā ārgāāzg āĒE@P "Āgvz, ½Āiā, Pāðgu¼ā «PÁ, z°
ā°vāZ ¥āvāEĀ ā»¹vā. 1897g PĀiā CEAiā āĒ, Eāgā, Pāðgā "AU%ÆjE zĀAQā¥zĀ±z°
āĀā¹¥Á° nAiāEĀ ga, -Ā-āvā.

dEg-ī Āqīð j¥Eīgāgā "Āgvz°, ½Āiā, Aiā, Pāðgu¼U v¼¥Āiā °AQzgā.
DzīJaz Eāgā, ½Āiā, Pāðgu¼ā |vāā°gAS SĀwU ¥āvāVzĀg. "Āgvz°, ½Āiā, Pāðgu¼ā
¥eā¥-āVz zĀiā āvā vvU¼ DzĀg āĀ- gZEUÆAQā. Eug, ½Āiā, Pāðgu¼ā

dEutwAiAEAiA 1964g° PEÁðIP ¥Ág, "U¼ CçPaiAaA PÁAiA P@A 3 aÁvA 9g° G-ÁT¹zAv EUg ,½ÁAiA ,PÁðgU¼EÁ EUg ,", ¥Ág, " aÁvA ¥It ¥AZÁ-Áw JAZÁ ,PÁðgª aÁEgÁ "ÁU¼ÁV aVÁðPj¹z. CAZg 3,00,000 @PQAv °ZÁ dE,ASi °EAcgª EUg ¥zÁ±aEÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°P JAZÁ ,PÁðgª WEÁ¶¹z. "Ágvz° EUg ,½ÁAiA ,A,¼U¼ S@aZðEUÁV PÁAz ,PÁðgª 1992g° ,A«ZÁEP 74EÁ wzÁ¥rAiAEÁ eÁjU vAçvÁ. dÆEi 1, 1993g° EUg ¥Á°PAiA PÁAiAÁiA C¹vPI SAcvÁ. ,A«ZÁEZ 74EÁ wzÁ¥r-ÁAzÁV ¥Ág, "U¼U ,ASAc¹zAv 1EÁ "ÁU 'J'É° 243P -ÁAz 243ZG agvE «çU¼Á, °ÁUÆ 12EÁ CEÁ,ÆaAiAEÁ °Æ,zÁV EUg ¥zÁ±U¼U ,ASAc¹zAv ga, -Á-ÁvÁ. EUg¥Á°PU¼ gZE ,A«ZÁEAvP °ÁUÆ EÁAiA@AiU¼AZ ,AgQ,®nz. EUg, "U ,ASAc¹zAv 18 «µAiAU¼EÁ M¼UEArz. Ezg° EUg ¥zÁ±U¼ gZE ¥Á°PAiA ,PÁðgz gZE, CçPÁg aÁvA Pvðª¼U¼ EUg ,½ÁAiA ,PÁðgU¼ ZÁEÁaUiA ¥ÁçPÁgz °ÆuUÁjP, °tP¹E «µAiAU¼U ,ASAc¹z «µAiAU¼EÁ G-ÁT, -ÁVz. PEÁðIP ,PÁðgz EUg ¥zÁ±U¼ PÁAiAU wzÁ¥rAiAEÁ aiAr zÆq EUg Dq½v aáð°uUÁV aÁa¥-i PÁ¥EÁðgªµEiU¼EÁ ga, -Á-ÁvÁ. ,A,wE CçPaiAÁU¼ aÁE@P PÁAzÁq½v ¥zÁ±U¼° aÁa¥-i PÁ¥EÁðgªµEi ga, S°ÁzÁ.

Si°vi "AU¼EgÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°PAiA «PÁ, aÁvA "¼atU Si°vi "AU¼EgÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°PAiA PEÁðIPz°gª J-Á aÁ°ÁEUg ¥Á°PVAv «,gtz° S°¼ aÁiPpÁZÁ, Si°vi "AU¼EgÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°PAiA "Ágvz EÁ@EÁ CwzÆq aÁa¥-i PÁ¥EÁðgªµEi DVz. DgÁ z±PU¼AZ Ezg aÁiAiA ±ÁPqª 10 ¥IÁ °ZÁ «,j¹z JASÁZÁ UÁEÁ°ðªÁZZÁ, ©.©.JA.¡.AiA "PEIqª °¹gÁ, PEIqª G¹gÁ" JAS ZÁAiA, UÁjAiAEÁ °EAcz. Si°vi "AU¼EgÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°PAiA ¥eÁ¥-Ávz aÁEgEÁ °Avz ,PÁðgªEÁ ¥wç,Ávz.

"AU¼EgÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°PAiA Lw°Á¹P »Ei:

"AU¼EjE ¥Ág, "AiA Dq½vz Ew°Á, aEÁ ¥aÁARªV JgqÁ "ÁU¼ÁV «Aur, S°ÁzÁ. Cª¼U¼Azg:

1), ÁvAvª ¥Eªð 2), ÁvAvªEAvg

1) ,ÁvAvª¥Eªð:

,ÁvAvª¥Eªð° "AU¼EjE ¥Ág, "AiA Ew°Á, a 1850 jAz ¥ÁgA "ÁU¼vz. 1850g° "¥ItU¼ ,ÁZÁguÁ PÁAiAÁiAEAiA aÁa¥-i "ÆÁqĩð"EÁ EUgU¼° ga, -Á-ÁvÁ. F aÁa¥-i "ÆÁqĩð aÁAz °Æ, PAmEÁEAmi ¥zÁ±U¼ÁV ga, -Á-ÁvÁ. 1888g° aÁa¥-i "ÆÁqĩð aÁvA PAmEÁEAmi JgqÁ aÁAQ½AiAEÁ ±Á,ESzU¼E½, -Á-ÁvÁ. F aÁAQ½U¼Á "AU¼EgÁ EUg, ¥Ág, " aÁvA "AU¼EgÁ 1«-i °ÁUÆ «Á°Ij ,ÁµEi (PAmEÁEAmi) JAS °,jªAz PÆrz JgqÁ ,vAv ,A,¼U¼ÁV C¹vPI SZAª. 1913g° F EUg ,½ÁAiA ,A,¼U¼ UËgªÁzPgEÁ EÁ«Á, -Á-ÁvÁ. K¼Á aµðU¼ EAvg F ,ÁEP ZÁEÁaUÁ ¥zWaiAEÁ eÁjU vAzgÁ. aÁa¥-i PÁ¥EÁðgªµEi CEÁ 1926g° PAmEÁEAmi aÁAQ½AiA PÁAiAðªÁð°P ¥ÁçPÁgªÁV DgA©, -Á-ÁvÁ.

2) ,ÁvAvªz EAvg

"AU¼EgÁ EUg ¥Ág, " aÁvA PAmEÁEAmi JAS JgqÁ aÁa¥-i "ÆÁqĩðU¼EÁ «°ÁEUÆ½¹ 1949g° "AU¼EgÁ 1n PÁ¥EÁðgªµEi PÁAiAÁiArAiA° "AU¼EgÁ EUgz µUªÁ (Bangalore City Corporation)ªEÁ ga, -Á-ÁvÁ. F µUªªª 70 aÁAc ZÁEÁ-Áv ¥wçU¼EÁ aÁvA 50 ZÁEÁaUÁ «"ÁU¼EÁ M¼UEArv. "AU¼EgÁ EUg PÁ¥EÁðgªµEiE aÆz® ZÁEÁaUiA 1950g° Eç-ÁvÁ. EAvgz çEU¼° "AU¼EgÁ 1n PÁ¥EÁðgªµEiEÁ aÁAz "AU¼EgÁ aÁ°ÁEUg ¥Á°P (©.©.JA.¡)AiAEÁV °,gÁ Sz°, -Á-ÁvÁ.

“AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°P:

“AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ 1991g° 87 āÁqĩđU%ĒĀ M%UEArVĀ. 1995g° 100 āÁqĩđU%ĒĀ ,Āj¹ Ezg āĀiĀiĀĒĀ «,j,Ā-ĀvĀ. F PĒġĒĒ° ,A,VĀ āĀVĀ gĀdi «zĀĒ,“ĀAz 40 dĒ °ZĀaj ,z,ġĒĒ M%UEArVĀ. Ē°ASgĩ 2006g° “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ vĒĒ LzĀ āμđU% CāĈ ¥ĒtđUĒEq ĒAvg PĒĀđIP ,PĀđgāĒ EzĒĀ «,fđ¹vĀ. āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ EUgz ,ĀvāĀv°Ē 111 UĀāU%ĒĀ «°ĀEUĒ% ,Ā ,PĀđgāĒ CĈ ,ĒZĒĒĒĒĒ °Ēgr¹ MAZĀ Dq½v ¥ZĀ±āV ga¹vĀ. F «°ĀĒ ¥QĀiĀiĀĀ 2007g° ¥ĒtđUĒArVĀ. KĴĴĩ 2007g° “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ Sĩ°vĩ “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAiĀV(©.©.JA.Ĵ) ¥ĒĒgĩ ĒĀāPgtāĒ āiĀqĀ-ĀvĀ. °Ē,zĀV ga,Āz ©.©.JA.ĴU āiĀZĩđ 28, 2010 gZĀ ,ĀāđwP ZĒĒāuU%Ē ĒqzāĒ.

gZĒ:

Sĩ°vĩ “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ ,z,ġĀ ,ĀāđwP āiĀ,ġ āĀvzĀĒ ¥zWĀiĀ āĀĒP DĀiĀ āÁqĩđĒ dĒjAz DĀiĀiĀUĀvĀg. ¥,Āv ©.©.JA.Ĵ.ĀiĀ MĀĀ ,z,ġ ,ASĩ 198. ¥Á°PAIĀ zĒĒĀĈ Dq½vāĒ ĒĒĒPĒĒ%Ā āĀĀiĀgĩ āĀVĀ G¥āĀĀiĀgĩ CāgĒĀ MAZĀ āμđz CāĈU ¥Á°PAIĀ ,z,jAz DĀiĀiĀUĀvĀg. F ZĒĒ-Āv ,A,ĀiĀ ĈĒĒWĀiĀ° ©.©.JA.Ĵ.ĀiĀĒ PĒĀđIP ,PĀđgĈAz ĒĀĀ,ĀĴ »jĀiĀ L.J.J,ĩ CĈPĀjĀiĀĀ ¥Á°PAIĀ DĀiĀPgĀV PĀiĀđġā» ,ĀvĀg. DĀiĀPg eĒvU Evg Dq½v ĒĒPg±Ā»U%ĒĀ ,° M%UEArz. ©.©.JA.Ĵ.ĀiĀĒ ZĒĒ-Āv ¥wĈU%Ā M%UEArgāā EUg ,“U%Az Ēq,ĀUĀvz. F ¥wĈU%ĒĀ Sĩ°vĩ “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°P ĒĒPg±Ā»ĀiĀ ±Āt ‘PĀ¥ĒĀđġĀĴ,ĩđ’ JAZĀ PgĀiĀvĀg.

DĀiĀPgĀ

°Zāaj DĀiĀPgĀ (āāđ°u)	fĀĈPĀj (DzĀiĀi)	«±āμ DĀiĀPgĀ (ĀiĒĀdĒ)	dĀnDĀiĀPgĀ (J,Āmĩ)	,μĩ PĀāĩ (WĒvĀdi āāđ°u)	°ZāajDĀiĀPgĀ (ēĀ»ĀgāVĀ)

°Zāaj DĀiĀPgĀ «±āμāV PĒĀđIP ,PĀđgĈAz ĒĀāPUĒEq L.J.J,ĩ. CĈPĀjĀiĀVgĀvĀg. Ēāgā Sĩ°vĩ “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ Dq½v āĀ°ZāguĀiĀĒ ĒĒĒPĒĒ%ĀvĀg.

ā@ĀiĀU%Ā:

Sĩ°vĩ “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAiĀĒĀ Dq½v ĈĒPĒPĀV 8 ā@ĀiĀU%ĀV «AUr,ĀVz. ¥WĀiĒZĀ ā@ĀiĀz Dq½vāĒ MS DĀiĀPgĀ ĒĒĒPĒĒ%ĀvĀg. ĀiĀ°ĀP ā@ĀiĀ, zĀ,g°½, gĀdgāē±jEUg ā@ĀiĀ, “ĒāĒ°½ ā@ĀiĀ, zQt ā@ĀiĀ, ¥zāā ā@ĀiĀ, ¥Ēāđ ā@ĀiĀ, āĀ°ĀZĀā¥Āg ā@ĀiĀ.

©.J,ĩ.ĀĀĀ-ĩ ĒĀv:ĩ° Sĩ°vĩ “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAiĀĒĀ ¥ĒĒgĩ gZĒĀ ,«ĀWĀiĒĒĀ Sĩ°vĩ “AU%EGĀ ¥ĀĈPĀgz CrĀiĀ° PĀiĀđġā» ,Āwgā 5 ,t ¥Ā°PUĀV ©.©.JA.Ĵ.ĀiĀĒ ¥ĒĒgĩ ga,Ā 2¥Āg,Ā āiĀvĀ. UĀĈĒUg ā@ĀiĀĀ PĀAz “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Á°PAIĀ āĴU zĀ,g°½, gĀdgāē±jEUg āĀVĀ «dĀiĀEUg ā@ĀiĀU%ĀV ¥zāā ©.©.JA.Ĵ.ĀiĀ°ĀP āĀVĀ āĀĀgā ā@ĀiĀU%ĒĀ Gvg ©.©.JA.ĴiĀV, ,āđEUg āĀVĀ āĀ°ĀZĀā¥ĀgāĒ ¥Ēāđ ¥Ā°PAiĀV, dĀiĀEUg āĀVĀ “ĒāĒ°½ ā@ĀiĀĒĀ zQt “AU%EGĀ āĀ°ÁEUg ¥Ā°PAiĀĒĀ °ĒĀĈz. ¥w ā@ĀiĀĀ dĀnDĀiĀPgĀĒ °ĒĀĈzĀ, Dq½vz°Ē ,āĀ,ĴUĒĀ SU°j,Āā «PĀĈĀPgtāĒ CvĀv ¥juāĀPĀjĀiĀV PĀiĀđġā» ,Āwz.

Gý, A°Ág:

Šē°vī "AU¼EgĀ āĀ°ÁEug ¥Á°PAiĀ "¼atUaiĀā ċrĀgÁV «PÁ, aÁZāZĀ, Dzge "¼atUaiĀā ċĀWōPÁ@z Lw°Á, »EĀiĀEĀĀ °EAcz. EwĀaE ċEU¼° "AU¼EgĀ EUg CviAv āĀUāÁV "¼AiĀāwgĀā EUgāÁVzĀ, F EUgPI vPAv āĀE°ĀEv ,ĒPAiĀđU¼EĀĀ MzV, ā° °EuUÁjPAiĀā ©.©.JA.ĀiĀ āĀ°z. "AU¼EjĒ° vĀdĀ ģāđ°uAiĀ ©PIĀ vĀgPPĀjzĀ, F ,āĀ, ĀiĀā ©.©.JA.Ā. JzĀj, ā° ,āĀ@ĀU¼° MAZÁVz. PEÁđIP ,PÁđgaĀ ©.©.JA.ĀiĀ ,z, ġ ,ASiĀiĀEĀĀ °a, ā° ā°tđAiĀ PEUEArgāĀzĀ ©.©.JA.Ā Dq¼vāEĀĀ ¥ĀEgi ġZE āĀvĀ Š°āzđEUĒ¼, ā° ,ÁzEU¼° MAZÁVz.

UAXĀt:

- 1) qĀ.Dgi, ĒĒāĀ¥ (2002), āĒ, ĒgĀ āĀā¥Á°n Dq¼v PĀjvĀ MAZĀ CziĀiĀE.
- 2) qĀ.C±q.ġ (2008), PEÁđIPz° āĀā¥Á°nU¼ Dq¼v, āĒ, ĒgĀ «±«ZĀiĀiĀ.
- 3) ŠAQĒĀ¥ÁZĀiĀiĀ, 1āĀAw (2013), "ĀgwĀiĀ EUgU¼° D1 vjU, z°° āĀvĀ "AU¼EjĒ °Ē°P, EArAiĀEi PEĀĀi ¥Āgi j, Ziđ DEi EAlgiĒĀiμEĀĀi JPÁEĀĀPi jĀμEi.
- 4) ¥Ē.JA.JZi.PiμAiĀi, qĀ.«dAiĀ, "AU¼EgĀ z±đE, ,A¥ĀI-1, GzAiĀ "ĒEĀ PĀ ,AW, "AU¼EgĀ, ¥Ā, A.49-70.
- 5) Š.Ē. ,ĀZggĀāi: "AU¼EjĒ Ew°Á, z āĀĒEĀĀr, ,A¥ĀI-III.
- 6) PEÁđIPPiĀr (2017), PEÁđIP UĀi, nAiĀgi EĀS, "AU¼EgĀ.
- 7) Shyam Singh, (2012), 'The Community Participation Law in Urban India' Status and Issues, - A across the states, Civic, Bangalore.
- 8) History of BBMP in Wikipedia.org.
- 9) www.bbmp.gov.in

Kannada Bhasheya Prachina Parampare, Samskruti, Dharma Mattu Bhasheya Ugama, Vikasa Siddhantagalu- Ondu Adhyayana

-Dr.Manjunatha D.R

PẼlq "ÁµAiā ¥ÁaĀE ¥gA¥g, ,A,ŵw, zāāđ aāvā "ÁµAiā GUāā, «Pā, 1zĀAvU¼ā-MAZĀ
 CzĀiĀĒ

-qĀ.āĀAdĀĒÁx r.Dgĩ

, °ÁAiĀP ¥ÁZĀĴP, PẼlq «"ÁU,

, PĀđj ¥xāāzeđ PĀĀdĀ,

UĒj©zĒEgĀ, aPŠ¼Ā¥lg f—561208

!ĀpP:

PẼlq "Áµ CvĀv »jAiā "ÁµU¼° MAZĀ. "ÁµĀ, āĒċ, ,Ā»vī, āĒċ: CvĀv āĀā©l zĀl.
 PẼlq ,Ā»vīā EAZĀ C½ā G½«E ¥±AiĀVz. P«gĀd aiĀUđPĀg PẼlq ±SīāĒĀ ¥ZĀ±
 āĀAiĀV S¼1zĀĒ. CavgAUz "ĀāEU¼ĒĀ °Eg °ĀPā aiĀZīāāĀ "Áµ. Sg° gĒ¥z
 "ÁµAiĀĒĀ ,AQ¥āV ,Ā»vī JĒlS°ĀZĀ. CAZ aiĀvP Sgzzīāç ,Ā»vīā©. "Áµ ©lĀ Sg°«©.
 Dzg Sg° ©lĀ "Áµ EgS©ZĀ. EzP dĒ¥zg ,A,ŵwAiĀĀ ,ĀQ. ,dĒ²Ā© ,Ā»vī PīwAiĀU°,
 ¥wPAiĀU° āĀĒr Sg"ĀPāzg "ÁµAiĀĀ DzĀg. Dzg ,Ā»vī ,ĒĀiĀ° "Áµ"Vg"ĀPāz UnvĒ,
 āĒĒZĀvĒ, ¥w"Ā±Q ¥wPĀ Sg°z° Eg"ĀPāV©. ,Ā»vīP CUVī 1zĀv, ,dĒ²Ā©v Eg"ĀPĀ. PĀā©
 Pv, PĀZASj, Uzī - ¥ziU¼ Sg°āµĀ ,Ā»vīā©. "ÁµAiĀĒĀ ,Ā»vī ¥ZĀgPī vPAv
 °zUĒ½, "ĀPĀUĀvz. ¥A¥, gĒl, PĀāiĀgāĀ, āZĒPĀggĀ, zĀ,gĀ, ĒāçZaii ¥Uw²Ā©, Ēāi z°v
 SĀqĀĀiĀ PĀ©Wl z°Ē JĀ ,Ā»vīz "ÁµU¼ā DĀiĀ PĀ©āiĒz S zĀāuU vPAv gZĒAiĀVz.
 PĒĀđlPz° PẼlq āĀ Dq½v "ÁµAiĀV Evg "ÁµU¼ĒEAċU "¼AiĀ"ĀPāVz.

PẼlq "ÁµAiā ¥ÁaĀE ¥gA¥g

PẼlq āvā PĒĀđlP ±SīU¼ĒĀ ©ċđµ Cxđz° S¼,ĀUĀwz. »Az F ±SīU¼ā "Áµ,
 dĒĀAU Cxāā dĒ¥z ¥zĀ±U¼ĒĀ ,Ēa,Āwzīā. P«gĀd aiĀUđPĀgĒ PẼlq ±SīāĒĀ "Áµ °ÁUĒ
 ¥zĀ±āĀAiĀV S¼1zĀĒ. '¥°UĒlq' JASĀZĀ "ÁµAiĀĒĀ PĀjvĀVz. 'PĀāĀj-ĀAZāiĀ UĒĀZĀāj
 āg«Āzđ ĒĀqZĀ PẼlqzĒĒī "Ā«1z dĒ¥ZĀ' MPĀAZz ĒqĀā t ĒĀqĀ PẼlq wgĀ¼ī JAS°
 ¥zĀ±āĀAiĀV S¼1zĀĒ. CAqAiĀĀ °Ā¼ā PẼlq āā¥Ā ĒĀqĀ ZĀ-ĀvĀ JAS°AiĀĒ ¥zĀ±āĀ
 ,ĒavāVz. 'PuĀđl' ±SīċAZ PẼlq SĀċgĀgzĀ. v«Ā¼ī > zĀ«qāz °ÁU PẼlq āĀ
 PuĀđl āĀvg"ĀPĀ. Dzg PẼlq ±Sīz ,A,ŵwĀPg t PuĀđl JĒlS°ĀZĀ. v«Ā½Ē° PgĒĒĀqĀ,
 PgĒĒĀqgī ±SīU¼ā. Pgī + ĒĀqĀ + DUA = PgīĒĀqUA, PĒĀđlP JĀZĀvgS°ĀZĀZĀ «zĀā,gĀ
 H »1zĀg.

PẼlq ¥zĀ±z SUI āā°Āāgvz , "Ā"āĒ °ÁUĀ ©Āµi ¥āđU¼° 'PuĀđl' JĀZĀ
 GĀT1gĀāi zĒĒĀ PĀTĀvĀā. PẼlqz ¥ĀāĒvAiĀĒĀ ±Ā,Ē °ÁUĒ ±Ā,Ēāvg DzĀgU¼AZ
 w½AiĀ"ĀQz. PẼlq "Áµ ,ĀāiĀgĀ 2500 āµđU¼ Ēw°Ā,«z. °g¥Ā - āĒ°ĀeĒzĀgĒ, ,A,ŵwU
 ,Ājz āĀċPU¼° PẼlq GĀR«zAiĀZĒĒ, CāgĀ 'PtāĀgī' dĒĀAUz āgAZĀ qĀ. °gĀ,ī °Ā½zĀg.
 PẼlq "ÁµAiĀ ,Ā»vī ¥gA¥gU Q.±. 450 g °°r ±Ā,Ē v¼°ċAiĀVz.

bÁAzEÄU G¥µwE° ZEi (ZAz) aÄla («Äqv) ±SÜÄ 1UÄvª. aÄ°ÁÁÁgv, ¥lgátU¼° PEÄðIPz ¥,Á¥«gÄ¹zÄ PAQÄSgÄvz. mÄ°«Ä°°Ágvz, ¼U¼ÄÄ°°Ä½zÄE. P®aÄ PEiq ¥zÄ±z, ¼U¼ÄZÄ UÄÄ«Az ¥Ä UÄgÄw¹zÄg. Q.¥Ç. z C±ÄÄPE ±Ä, EU¼° 'E¹®' ¥z S¼PAiiÄVz 1EÄ ±vªiÄE °ÄgÄdE 'UÄxÄ, ¥, w' PÄ¹z° PEiq ±SÜ¼ S¼P-Äz. GzÄ: ¥Çm (°Äm) vÄ¥, HgÄÄ, Q.¥Ç. ÇAz Q±. zªgU ¥ÄP¹v Dq¼v °Äµ-ÄzÄ, PEiq, Ä¹iÄÄ dEg DqÄ°ÄµÄiiÄVg°ÄPAzÄ UÄÄ«Az ¥Ä ÄiÄg C®¥ÄiÄ.

2011 g dEUtw ¥PÄg zÄ±z° 19569 a¹Äv:°ÄµU¼ª JAZÄ CAZÄf, °ÄVz.

10 ®PQAv °ZÄ dEgÄ a¹ÄvEÄqÄª °ÄµU¼ª	40 °ÄµU¼ª
1 ®PQAv °ZÄ dEgÄ a¹ÄvEÄqÄª °ÄµU¼ª	60 °ÄµU¼ª.
G½zª¹U¼Ä, vAv °ÄµU¼ÄVª.	

,A«zÄEz° aÄz®Ä 14 °ÄµU¼zÄ, FU 22 °ÄµU¼ª.

2011 g° PEÄðIPz° PEiq °Äµ aÄvÄ Evg °Äµ a¹ÄvEÄqÄªag, ASi F P¼VÄAwz.

PEiq	66.54%
GzÄð	10.83%
v®ÄUÄ	5.84%
v«Ä¼Ä	3.45%
aÄgÄp	3.38%
vÄ¼Ä	2.61%
®A°Ät	1.59%
»AÇ	1.43%
PÄAPT	1.29%
aÄ ÄiÄ¼Ä	1.22%
Evg	1.86%

°Äµ:

,Ä¹iÄE¹ÄV EÄÄ DqÄª a¹Ävª aÄvª Sg°aEÄ °Äµ JÄÄvªª. °Äµ + a¹ÄEªE, ASÄz CEE¹ÄÄzÄ. °Äµ a¹ÄEªE fÄªEP ZivEi vÄASÄvz. ¥yÄiÄ aÄÄ° aÄÄµE J°Ä, Ä°, 1Ç¹iÄEÄ, ÄgÄª, A¥Pð «dÄiÄ a¹dÄiÄAwÄiÄ °Äµ JAZÄ °Ä¼S°ÄzÄ. °Äµ JASÄzÄ, A,Äev ¥zz °Ä,Ä' JAS zÄvª«Az SÄÇz. °Ä,Ä' JAZg °Ä¼ÄiÄÄ¹zÄ, ¥PÄ², Ä¹zÄ.

°Äµ - aÄÄµ G½z ¥ÄTU¼VAv ÇEÄ. °ÄµÄiÄ° aÄÄµE ±Äµv PAQÄ SgÄvz. language JAS DAU ¥z Cª°ÄQ¹zÄU °ÄnÄEiE °AU (Lingua) JAS zÄvª«Az SÄÇz. E° °AU JAZg EÄ°U (tongue) JAZxð. EÄ°U EÄrzzÄ (spoken word) JAS ¥zÇAz aÄEr SÄÇz.

EÄ°U MAZÄ a¹¹v, APÄVU¼ C®a¹Q, ÄzE. aÄÄµ ¥ÄTVAv ±ÄµvÄiÄEÄ° ÄEÄzÄE. °Äµ aÄÄµU agzÄEªVz. °Äµ CªªÄiÄð PÄq DVz. J¥i.n. a¹q¹ gag ¥PÄg °Äµ aÄz®Ä a¹ETP QÄiÄ EAvG °Tv gÄ¥" °qðg¹ gag ¥PÄg °Äµ, Ä°Ä«P QÄiÄiÄ® / P°v QÄiÄ. G¹gÄqÄªª aÄ°v ¥qÇz.

°ÄµÄiÄEÄ PÄjvª aEi aÄz®Ä Cz¹iÄE a¹Ärz zÄ±ðP ¥mÄ. °Äµ, A,ÄvÄiÄ, «Ä®EªV P®, a¹ÄqÄvz. aÄÄµ D, /Cª¹P/C®¥ÄÄiÄU¼ÄÄ a¹P¥r, Ä¹zÄ °Äµ. °Äµ aÄÄµ fÄªE ±° wzÄª, ÄzEU¼° MAZÄ. °Äµ «ZÄgzÄÄiÄPªV/°ÄªEU ¥ÇÄµPªV/¥ZÄzPªV

PAIAIðð«ð», Ävz/¥PwAiÄ , ð¶AiÄ ¥aÄqª®. “Äµ JEÄªª eÄÄw E®z E¢z/g ErÄ dUVÄ Pv®° aÄÄ¼ÄV °ÄÄUÄwvÄ” JAZÄ zAr °Ä¼zgÄ.

“Äµ JAZgÄÄ ?

“ÄµU ¢RgªÄz aÄiSÄE ¢Äq®Ä , Äzi«®. J°Az °ÄnzÄ JASÄzÄ ¢RgªÄV®. “ÄµÄ «eÄµU¼ C®¥ÄAiÄ ©E, ©EÄÄVª. “Äµ JAZg-MAZÄ , aÄÄdz aÄQU¼Ä vªÄ Cª¹P C®¥ÄAiÄU¼ÄEÄ zª, APÄvU¼ª aÄASÄAvg C®ªQ, ÄÄizÄ “Äµ. “ÄµAiÄÄ zª, APÄvU¼ª MAZÄ aÄª, Ä. “ÄµAiÄEÄª aÄEÄ aÄEZ®Ä ±Ä¹ÄAiÄ CzÄiÄE aÄÄrz aÄQ ¥mEÄ.

- ¥mEÄ-“zª, APÄvU¼ªAz aÄÄÄµE «ZÄGU¼ÄEÄ C®ªQU¼E½, Äª, ÄzEªÄ “Äµ”.
- F, gi- “Dv«gÄª AiiÄÄizÄ ¥ÄtÄiÄ CEÄ”ªU¼ C®ªQÄiÄÄ “Äµ.
- aÄÄnð-“MAZÄ av ÄwAiÄEÄª aÄP¥r, ®Ä aÄÄqÄª GzÄ±¥ÇªðP zªU¼ GZÄguAiÄÄ “Äµ”.
- J®AUÄª °Ä, Ä-“AiiÄªÄU “ÄPÄzgE , ¥ÄjvªÄV GZj, S°ÄzÄz , ÄA¥zÄ-ÄP , APÄv aÄª, ÄiÄÄ “Äµ.
- “ÄPÄ CAqÄ mÄUgi-“MAZÄ , aÄÄdz aÄQU¼Ä ¥g, g aÄªªÄgPÄV S¼, Äª zª, APÄvU¼ª AiiÄzÄfP aÄª, ÄiÄÄ “Äµ”. (Language is a system of arbitrary vocal symbol by means of which a social group co-operates)

“ÄµAiÄª aÄª°v:

, ÄÄiÄEÄÄV EÄªÄ DqÄª aÄÄvÄ aÄvÄ SgªªEÄ “Äµ JEÄªVª. zª, ±S, CxðU¼ÄEÄ M¼U/EargÄÄizÄ “Äµ. ±Ä®P aÄvÄ ZÄPÄ, UÄt °ÄEÄz. NzÄª, SgÄiÄÄª aÄvÄ aÄÄvEÄqÄª JÄ PE±®U¼ªª aÄQU , aÄÄd, aÄV zPÄÄizÄ vEÄ “Äµ P°P-ÄAz. aÄE¹E M¼U , ÄvÄqÄª eÄE, CEÄªª CxªÄ MÄÄ , AÄÄzE , ÄPÄGU¼ÄÄÄizÄ “Äµ-ÄAz. “ÄµAiÄª°E , µv, ¢Rgv, aÄQÄiÄª°E aÄZÄjP , µv PÄq °EzÄ.

“Äµ “¼ÄiÄ-ÄPÄzg aÄEZ®Ä EÄªÄ EÄªÄ “ÄµAiÄEÄª Äw, “ÄPÄ. CzEÄª G½¹ “¼, Äª ¥e ¥wAiEsg®Ä aÄÄEq-ÄPÄ , aÄÄzÄÄiÄz° aÄQU¼ EÄqÄªt CÄvgÄ , ASÄzU¼ÄEÄ S®¥r, Äª ¥®ª aÄÄziÄªªAzg CzÄªÄ “Äµ. aÄÄÄµÄ aÄÄv aÄÄÄvªÄV , AªªE EÄq, S®. “Äµ aÄvÄ aÄÄEªE , ASÄz CEÄªÄzÄzÄ. “Äµ aÄÄEªE fÄªEPÄ ZÄvEªEÄ vÄASÄvz. aÄÄÄµE ±Äµv “ÄµAiÄª° PAqÄ SgÄvz. “ÄµAiÄª° aÄÄ®P aÄP¼ª aÄÄvÄ, aÄE, Ä, “ÄªE, DÄEÄZEU¼ÄEÄU¼EÄqAv MmÄg aÄQv «PÄ, aÄÄÄvz. “ÄµAiÄEÄª , ÄÄiÄfP, “ÄªEÄvP , ÄÄE²Ä®, Äª»vª °ÄUÄ , Äª, ®ÄwP E-U¼Az P°, “ÄPÄ. “Äµ , Äª»vª, Äª, ®Äw aÄvÄ zPtU¼Ä CÄvgÄ, ASÄª ¥jP®EÜ¼Ä. EzÄ ¥g, g ¥ÇgP aÄvÄ ¥ÇÄµPªÄV “¼ÄiÄÄvz. aÄÄÄµEÄ “ÄµAiÄEÄª vEÄ «ZÄgªAwP °ÄUÄ «PÄ, z , ÄzEªÄV S¼¹PÄE¼ÄEÄ.

ziªªÄE®ª zÄÄV

- aÄÄÄµEÄ zÄªg , ð¶ - CzÄ jÄw “ÄµAiÄEÄª , ° , ð¶¹z.
- ¥ÄªÄE PÄ®z° CEÄPgÄ , Äª, ®Äv zÄª “Äµ, JÄ “ÄµU¼ª aÄÄE® JAZÄ EÄªz/gÄª aÄvÄ ¥Çf , Äwz/gÄ.
- “Äµ zÄªg , ð¶ÄiÄÄzg °Änz aÄP¼ªgE , °dªÄV aÄÄvEÄq-ÄQvÄ.

- °qđgi JAS °ÁÁ «eÁ wÁ «g/ÉZ aP¥r1zÉÁ. C°E ¥,P °ÁÁiÁ GUaÁ»
P°P-ÁAZ SÁZ JAZÁ aE/ aEz®Á °Á½zÉÁ. zÁag ,ÉÁiÁVzg ¥¥AZZ ,ÁaÁgÁ
3000 °ÁU¼Á C, a, aVª. zÁagÁ ,ÉÁzg J-Á °ÁU¼° -ÁE¥«gÁwg®.
- °mÁ¼APEÁ °ÁÁiÁÁ °UªVÉ. ÉÁ JÁZzÉÁ.

C£ÄPg t^aÁz(°©leï)

- aÄEÄµi aÄE@vB CEÄPgt 2Ä@aÄz ¥Ät
- D¢ a iÄEª »Az vEi fÄªE PÄq° P¼AiÄAwzEÄ.
- PÄRE°gªÄ ¥Ät / ¥QU¼ª ±Si CEÄPj¹ vEiZÄ Dz zªAiÄ° CzEÄi C©ªiQ ¥r¹z CzÄ
ÄÄuAiÄª aÄE® JEÄªiZÄ° ©e iÄz.

gE. i JEÄ^a "ÁMÁ «eÁ^a F^a ÁZ^a EÄ^a wq. | i¹z, EzÄ^a ÄÄ^aμ | dEP^a iÁr z C¥^a iÁE JEÄ^a iÁE.

aiaipī aā@gī JĒA^a ṽÁµ «eÁº ©Cēī aÁz aĒA wg,ij¹, ṽÁµ PĀ® ¥Át ¥QU½U
 1«Áv aÁV® JA ZÄ CĒApqt aÁz aĒA ḔḔḔ aÁZ JA ZÄ UÅ° aia rzĒ.

GzÁlg^aÁz (PÁiAr⁻ÁPi)

Dϕ^aiÁ£^aαUÁZ GvI^{..}Á^aÁ^aÃ±U¼ ¥®^aÁV°Ægl GzÁgu¼Ä /^{..}ÁµAiÄ°ÁnU PÁgt JAzÄ
C©¥ÁAiÄ ¥l£Ä. GzÁ°quU : µmĩ, cÄ, x£.

a iÁiPi aÄÄ@gí EÄ F aZ aEÄ «gEÄc¹ GzÁg aÁZ aEÄ ¥i°Ä ¥i°Ä aÁZ JAZÄ UÄ° a iÁr zEÄ.
CEÄPg t aÁZ (a iÁiPi aÄÄ@gí)

F aÁzZ ȲPÁG ȲPíWaiA° Z°EgAiÁÁa a, Á«U/E CzjAz SgÁa ±SÍ 0U/Ez aÁZAv°, ASAz«Z.
AiiÁaíZÁ MAZÁ a, Á«U °Eqzg CzjAz °EqgÁa ±SÍaÁ C£ÁPg t aÁZ.

GzÁ^oguU : vm § rzÁU duĩ duĩ

v^aÄm °ÆqzÁU quï quï

EzÄß a íÁPí aÄÄ®qí v£ aÁz a£Ä rAUí qÁAUí JAzÄ UÃ° a íÁrPÆArzÁ£.

$$\pm^a \ddot{A} \nexists j^o \acute{A} g^a \acute{A} z (\pounds \pounds \ddot{A} \neg \ddot{A} j)$$

E^a£ ¥PÁq^aÄÄµ¹ v£¹ a¹ÁÁ RAqU½U ±^aÄZÁ-ÄP P®. a¹iÁrZÁU D ±^aÄP ¥j^oÁqPÁV £Áa¹

G¹q£Ä aäv aäv eÄqäv ©qäa|z|Az ±aä Pr aÄAiüÄa|zä. Ez|Az "Äµ °ÄnvÄ.

Gz⁰quU : PnU PrAi³Ä^aÄU D⁰Ë, §m vE^{1/4}Ai³Ä^aÄU G.ï, P⁻vÄ^aÄU L.Á JËÄ^a aÄË®P.

AeÁ^aÁz (°ÇAqĩ)

a iÁ£ a aÄÆ®vß DAVP AeU¼£Ä §¼ Äwz£Ä .

P®ª ¨Áj ªiÁvÉÁqªª ªiÁwU ±0 PÆqªªzPÆÄ q Cxªª C¨Á. §®Czªª AeU¼ÉÄ

§¼. Ää|zÄ. FU®/E ° Gvq CäÄ|P z° "ÄüUv °ZÁV DAVP Ae÷§¼. ÄwzÁq. Dz|Az

„AeAiÄÄ “ÁµAiÄ aÄÆ® J£ÄÄa£Ä.

G zÁ: 1)EAçUÆ a iÁvÄ .. Áqz a qÄ . Ae §¼. Ä a qÄ.

2) \$ÄqPIÄ dEÁAUz^aqÄ FU®Æ Ae^aÄvÄ "Áµ JA§ §¼P^aiÁqÄvÄq.

ΡΕΘ "ΆμΑι" ΑΑ "òèwP «ΖΆg

PEiq dE ,ÁaíAEigā ga¹z dE¥z ,Á»v¹aí ¥Á^aÁg ,Á»v¹a□¹zgE a¹«z¹¥Çtð^aÁVz.
EzEÁ¹ a¹ÁEUAq P«gÁd a¹iÁUðPÁg PÁjvÁzAíÁÁ PÁ^a_i ¥ÁiEÁU ‘¥jt v^aÁwU¹4i’ JAÇzÁE.
±Á¹ EU¹4° 450 g °ir ±Á¹ EÁ^a a¹E¹ a¹Ez@Á. zÁE, zÁ^að, PEiq ,A¹ðwAíÁ ,°d @Pt^aÁVz,

¥A¥, gE, Pāiāgāā, āāōāāgv a, āāēā Dj¹PEArzīgE Ca, PEIq EOP °EACPEAr a. aZE, āāviāAvE «±, āāviP PEI PātP CaēāWāāVz. PEIruG Gzāgv, SāāAwP, °Pāg, °āā ±āμvAīāēā ¥qzāPPEAr a. PEāōIPz gādgā Gvgz ēāUg, zQtz zā«q JAS Jgqā āā, āāP°U¼, AUāāāVz, ēāāzā S°āāāT, A, ēēwAīāVz. L°ē¼, āāzā«ā, ¥IzP°ā, ēēāāēāx¥Iq, °A¥Aīā° Pāāīā CaēāWāāVz. zā«qāā Aīā āāU¼ā PEIqāā. āāWō Ew°ā, °EAC «²μ SUIā, A, ēēw Dqāā ēēāāV °¼Cz. ¥gzāāōāēā Uēg«āā, DgāC, āā āāē PEIruG° gPUvāV Sāzāzēā P«gād āiāUōPāg' GāT¹gāāzēā, ij, S°āzāVz. PEIq, A, ēēwAīā āgvz ZEPnē° °EACPEAQā, āāzgāāV Cg¼z. āiāē«āiāVāiā āāzāgz ¥w°AS āāVz. āā, ēēwP zēīāāz F ēāRU Gd° ¥gA¥gāāz. Ew°ā, āāiāfp āā, āā, zāāāōP z±ōē, āāvi, ēē, ²°, āVāV °AUā ēiv. āāU Jā PāvU¼° PEIq Cēē ēēāiā, āā, ēēwAīāēā «dāC, āwz.

zāāō: ēāiāiā āāwāiā ¥āōēāiāēā zāāō JēS°āzā. zāāōz ±μō āiāqāāzā PμPg. ¥wAīēāzā zāāōāC āiāēāē CavgAUPI CngāāAvzā. CavgAUz Pā, āāā, āāiāēāzā Cxōz° zāāōāAzg, ēāUōz° ēqāiāāzā Jāzā. zāāō Jēāiā, A, ēēv ±Sīāā 'z' JAS zāVā«āz °ānzā. Ezg Cxō 'zj, S°zā'. āiāēāēā Aīiāā vvaCāzēā zj, āVāēēā Czāā zāāō.

āā°ā āgvz āāiāē zāēāāzā

Aiāzā-Aiāzā » zāāō, Uāōāāw āgv
Cāiāēā zāāō, vāzāVēā ¥ēāāēāiā

CAzg AīiāāU zāāōz Cāēw DUāVzāiēā, Czāāōz GēwAīiāUāāzēā DU, āāzāU¼ »vgPu, zāμg «ēā± āiāqāā ēēāāiā āāā zāāōz ¥āōēU ēēā Cāv, āā Jāzā °āāgāēā.

S, ātēāg āzēU¼° zāāōz «Zāg

zāiā«ōz zāāōzāāzāiā
zāiāāā āāPā, P° ¥ātU¼g° |
zāiāā zāāōz āāēāāiā
Pēq°, AUāiāēāVōzē° Pāqāiā ||

CAzg zāiāāā dāāz zāāō ¥āōē. ¥āt »A, āiāqz zāiāVēāgāzā. ēēāā āāā dō¹z ¥wAīēāzā ¥ātāiā āāā zāiāVēāgāāPā. āgv zāāz° ¥gāVē PāCāz°ē Jā zāāōz āgā, °Pāg, °āāāāz fāāē ēq, āwzāg.

āgvz S°ā, ASāiv zāāōU¼ā

P, A.	zāāōU¼ā	dē, ASi	āāPgā
01	»Azē	82.6 %	-
02	E, āā	11.35%	āēāāzī ¥UASgī
03.	Pōē,	2.43%	Aīāā, ā Q,
04.	ēēz	0.77%	Sāz
05.	eēē	0.46%	āāāāāg
06.	īSī	0.20%	UāgāēēPī
07.	¥āīō	0.93%	Pē«āāēāāiī

Dzāg: āgvz dēUtw 2011

PEÄðIPz § °Ä, ASÄiv z °ÄðU¼Ä

P., A.	z °ÄðU¼Ä	dE, ASi
01.	»AZÆ	84.00%
02.	E, ÄÄ	12.92%
03.	PðE,	1.87%
04.	°Ez)	0.16%
05.	eÆ	0.72%
06.	°Sï	0.05%
07.	EvggÄ	0.02%
08.	°Ä½PÆ¼Z °gÄ	0.27%

DzÄg:PEÄðIPz dEUtw 2011.

DzÄg UAxU¼Ä

- 1) Z.E.±APggÄ°i-2002, °ÄPÄ°E °ÄgwÄAiÄ, °ÄiÄd CzÄAiÄE, °ÄÄAU¼ÆgÄ-eÆ °Ägv ¥PÄ±E
- 2) J, i. f. »gÄ°Äo-2007 °ÄgwÄAiÄ, °ÄiÄd CzÄAiÄE-°ÄzV ¥ÇÄ¥ ¥PÄ±E.
- 3) P.°Eg¥-, °ÄÄU °ÄgwÄAiÄ, °ÄiÄd, °ÄAU¼ÆgÄ-, ¥Ä SÄPï °E, i
- 4) PEiq ¥Ä, P ¥ÄÇPÄg-°ÄAU¼ÆgÄ
- 5) °Äµ °ÄÄvÄ °ÄÄzE-ÇEÄ, ÄAiÄ «.¥gV
- 6) PEiq °Äµ °ÄÄvÄ °ÄÄzE-qÄ.NS¼Ä±i Wn
- 7) PEiq °Äµ °ÄÄzE-qÄ.gÄeÄ±i.E.©.
- 8) PEiq ÄÄr °ÄÄzE-°ÄÄAiÄ t E°gï
- 9) ¥, ÄgÄAU, PEiq «±«zÄÄÄAiÄ-°ÄÄ.

Janapadara Nambikeyalli Jala/Neerina Mahatva

-Prahlada D.M

dE¥zg EA@PAiÄ° d@/ÄjE °Ä°v

-¥°Äz r.JA.

,A±ÆÄZÉÄyð

eÁE¥z CzAiÄE «°ÁU, PEiq «±«ZÄ@AiÄ, °A|, «ZÄgti-583218,
 °Æ, ¥Äm-vÄ, S¼Äj - f

¥,Ä°E:

ÄgÄ ¥AZ°ÆvU¼° MAZÄ ,P@ ZgÄZg fÄ«U¼U ÄgÄ C°ÄAiÄð°Äz °ÄÆ@ZÄv°ÄVz.
 J°Ä fÄ«U¼UÆ fÄ° ¥ÆÄµP°ÄVZÄ ±ÄÇÄPgtz °ÄÆ@a,Ä°ÄVz. dE¥zg SZÄQE° ÄgÄ
 UAUÄZÄ«, UAUÄÄ, UAUÄiÄv °,gÄU¼U ¥Ed°ÄAiÄ°ÄVz. F »EÄ°AiÄ° EÇAiÄ ÄgEÄ CviÄv °Q
 UËg°U¼Az PÄTÄvÄg "UAUÄ ,ÄE vÄAUÄ ¥ÄE" JAS EÄTÄrAiÄEÄ UÄ°Äz ÄgÄ ¥«v°ÄZZÄ
 JAZÄ w½ZÄ SgÄvz, UAUÄEÇAiÄ° ,ÄE ÄiÄrzg ¥ÄuÄ@,Ävz.vÄAUÄ EÇAiÄ ÄgEÄ PÄrzg
 EÄÄ fÄ°EÄP °ZÄ DÄiÄ,Ä @,Ävz. gÄÄU-gÄfEU¼Az °ÄÄQ °UÄvz JAS EA@P ÄjE SÜ
 UÄq°Äz EA@PAiÄEÄ °ÆÄÇZÄg. EÄÄ °ÆÄiÄvÄiÄ °,ÄjU °ÄÆ@ZÄv° ÄgÄ, ÄjU MAZÄ «²µ
 ±Q Ez, °ÄE,Ä-°ÄE,ÄU¼EÄ UnÄiÄv °,ÄiÄvz. Er HgÄ MAZÄ PÄiÄASz jÄwÄiÄ°
 Äj°Äj,Ä°Äv ÄiÄqÄ° ±Q ÄjVz. "ÄgÄ PÄ½z ÄjU E@ JÄ "ÄgzÄ" JÄÄ° UÄZÄiÄ »EÄ°AiÄ°
 ztZÄ SÄz°gEÄ vÄ! ¥r,Ä Äj°ÄZ ÄiÄv ,ÄZ. CÄv° ÄgEÄ PÄ½zg E@ JÄZ PÄq°ÄPÄ
 JAZÄ dE¥zgÄ UÄZÄiÄ °ÄÆ@P ÄjE Ä°v°ÄEÄ °Ä½zg. F Äj°ÄZ ,ASÄZU¼EÄ zÆg
 ÄiÄqÄvz °ÄEÄµE° ÄE,Ä¥U¼EÄ °ÄiÄ °ÄPÄ UÄt ÄjU-Äz. EzP ÄÄE@ PÄgt EÄÄ PÄÄj
 EÇAiÄ ÄgEÄ v«ÄÄÆÄrU @qÄ½zg SÜ, Ä°ÄZÄ-Ä EÇ«ÄZ, PÄµÄ EÇ«ÄZU¼EÄ PÄT S°ÄZÄ.

ÄgÄ EÄZÄ ÇE°vz SZÄQE° CÄj¹PÆ¼ÄwgÄ ,ÄÄ,ÄiÄvz EzP ÄÄÄRÄ PÄgt dEg
 ,Äxð ÄÄv° °µv JAZÄ PÄT S°ÄZÄ. ¥PÄwzv°ÄZV zÆgPÄ° d@ ,ÄÄÇAiÄEÄ PÄrE ÄgU¼EÄ
 PrZÄ ÄiÄgÄÄ ÄiÄqÄÄz jÄz °Æ«ÄAiÄEÄ SgqÄ ÄiÄqÄwgÄÄzÄ PÄqÄSgÄvz F »EÄ°AiÄ° EÄÄ
 ,PÄdg PÆÄMÄAvg gE¥Ä-ÄU¼EÄ ÄiÄÄiÄr PÄqEÄ °¼¹ EÄqEÄ °¹gÄV¹ ÄÄÄgÄÄEÄEÄ °ÆÄU
 SgÄiÄr. JÄÄ°Äg EÄqEÄ EÄÄÄiÄqÄwzg JASÄZÄ w½ZÄZÄjÄz F ÄjE ,ÄÄ,Ä ÄiÄv
 °EÄÄÄvE °Ä@ZÄv °¼ÄiÄv-Ä-ÄZ.

dE¥zgÄ »Äz zÆq zÆq PgU¼EÄ Pn ÄgEÄ ,AU» ,ÄwzgÄ. CAZÄ ÄjE CÄvðeÄ@
 °Æ«Ä-ÄÄZ LÄvÄ CrAiÄ° °UÄwÄ.°ÄU °¼-PÆ¼U¼Az SÄZÄ ÄgÄ Pg-PmU¼° vÄASÄwzÄÄ C
 Äj°ÄZ dE¥zgÄ ÄjÄ,ÄÄiÄ ÄÄqÄwzgÄ. DU ÄjU ¥EÄiÄr ÇvE ÄiÄqÄwzgÄ EzEÄ MAZÄ
 PÄ@z dE,Ä° ÄiÄqÄwzgÄ. vÄÄ SZÄQE ¥ÄtÄz P@,U¼° ÄgEÄ ±ÄRj,Ä PgU¼EÄ Ä«Äð,ÄÄZÄ
 MAZÄ PÄÄiÄðÄiÄAZÄ EA@ZgÄ ÄiÄTP ¥gÄ¥gÄiÄ° v°ÄiÄj°ÄZ v°ÄiÄjU ,ÄV SÄZ ÄjE SÜVE
 ,ÄÄ eÄEÄÄ ÄjE eÄE¥z JAZÄ PgÄiÄ-ÄVz. ÄgÄ CviÄv ¥Äx«ÄP°ÄZZÄ fÄ° ,ÄÄiÄÄ ÄÄvÄ
 ¥ÆÄµUÄ Äg ¥ÄuÄZÄg°ÄVz. fÄ°Ez GUÄ° °ÄUÆ °ÄEÜ¼gqÄ ¥AZ°ÆvÇÄZ JAZÄ
 °Ä¼-ÄVz. ¥AZ°ÆvU¼° ÄgÄ DviÄv CPµðP °ÄUÆ ±QÄiÄEÄ °ÆÄÇz D PÄgtÇÄZ-Ä
 U°ðzj¹zz°ÄEÄ «ÄgÄ ,APÄv EzP ¥EgPÄV ÄÇP ¥ÄgÄtU¼Ä ÄÄÄiÄEÄ «ÄÄiÄðgE¥ JAZÄ
 ZÄR°¹Ä. ZÄävU¼Ä fÄ°U¼EÄ ÄEÄqz° «,fð,Ä°Äv. ÄÄÄiÄZÄU F fÄ«U@Ä °Æ«Ä ,Äj
 ÄÄtE ÄÄE@P Äg Vq D°Äg ,ÄÄÄiÄ ÄÄE@P °tÄ-UÄqÄU¼ÄV fÄ° ,ÄÄU PÄgtÄUÄÄZÄ
 JAZÄ «Äj,ÄVz. U°ðz SÜVE dES¼P ¥z ¥ÄiÄEÄU¼° ÄgÄ DPÄ±-°Æ«ÄU¼EÄ MAZÄV

.. Aiiāa ±QaiāEāi ¥qzāPēArz. aiāEāEā “ēāāiā āā” SāZā DāEā “I-Uāqu¼° aāi, āv
 oājē, aāēāiāEāi PaqāPēAq CāCāAz, āāz, ēC, Pg, o¼, vEg, HmU¼Eāi C±-āi fā«, @ā
 ¥āGāC±zEā. UAUāiāEi vEi vā-āiā Jz °ā Azā w¼zā aiāEāEā vEi zā° wājīPē¼@ā oāgEāi
 G¥AiēāVīzEā. D ēAvg aiā, āiāz Cjāi āāErzīJaz oāgEāi S¼¹PēAqāZāi w¼zā SgāVz.
 ēAvg aiāEāEā «Pā, °ēAzāV Pā@-ēāWU¼Eāi PnPēAqā. āā@ā ēāWāiāgā P¼ēāWU¼Eāi
 oāj@z PēgVīgāiāZā ZjvU¼° PātS°āZā. Dā“āqgī vEi “ā@iz° ²Pt ¥qAiāāāU oāgEāi
 PārAiā@ā ©qāāiCē EzjAz “ā,v Dā“āqgī, A«zāE ga, @ā ¥āguAiiāVgS°āZā. ēāāi
 ēāE¥z āā°āPāaiāz dāAd¥ē Pāai° dāAd¥ vEi vā-āiāEāi ¥wāv ¥jāPU M¼¥r, āāU
 Ptār d°r Aiā° oāgEāi, āāzCāz vAzg oāEā ¥āwāv JAZā, āCāVā JAZā °ā¼āVāE. D
 ¥jāPāiā° Aiā±¹AiāUāVā¼. oāgā CμēAZā ¥«vv JASāZēāi w¼, āVz.

1. oāgā, ēiāiā āāE@:

PēāōIP ¥zā± DēAiā° Pāā@ oāgā aiāV Ezāi Czg āā- vā@āwgā C@z āgZ
 J-āiā° “UAāvEā Pā@ā “g¼Eāi āā¥āVā ā@VzīEā JAZā aēCp ¥āgātU¼ā ZAR°, āVā. F
 , ēiā oājPāZ Cājīvā PāāZāEā«U āāāiā@ā °ā-ā Eg°@ CU Kēāaiāq“āPāZā āāāPāiēS
 PāāZāEāāEāi Pā¼z. PāāZāEā vāVē zēq āāUEāZ °¥āāāPāiēāi S°PēIlg CāE gpCāZ
 , āz °¥āUn “ēāāiāUāVZāZā °ā¼Vā. F SūVē «āguU¼ā ¥w ¥zā± dēāUōU¼°AiāE Ezāi
 oāgā, ēiāiā āāE@ CpG ¥zāxōāVgāiāzP, āQ oārā, ēiāiā ±QaiāEāi °ēAqāā oājU «ēā±z
 āāRāi Ez JēāaiāzEāi dUwē J-ā dēāUōU¼ S°āZā ēA@P zāāvU¼ Pēā¥āā d@ ¥¼Aiāz
 āāE@P āiPāāUāVz JAZā J-ā Pā@z° w¼zāSgāVz. ēāāi PēIq «± «zā@Aiāāi °āiAiā°
 EgāāāU d@¥@AiāP CāivUēArvā JASāZēāi w¼AiāS°āZā. DU PēIēgā, āāāfU¼ā ZAZāRgī
 Pā“āgju ¥ēāēi aiār P@āi, āVāEz aiāVāU¼Eāi w¼, āVāg “ēāāi «± «zā@AiāP MzVz “ā@
 iāq vE@Vvā Eēāāāāz PēIqēāqēāi “¼Uā «± ēāēāUāVz” JAZā oāgēiāi oājPāZ
 āāā¼Vzā D UAUāiāVāi Pēā¥«g S°āZā C vā-āU Pā@ Pā@P ¥ēēāiār¹zg M¼AiāZā JAS
 ēA@P ēāāi dē¥zg° Ez. ¥¼AiāU¼ā, A“¹zāU UAUāiāVāiēāi, āVēi ¥r, @ā ¥ātU¼ēāi
 S°Pēqāā ¥zW DZguAiiāV ēA@Uē PātS°āZā.

2. OmCāiā ±Q oāgā:

oājU OmC Uāt«z JēāaiāzEāi CēāC Pā@CāZ@ē aiāEā w¼CzīEā. ±āi oāgEāi
 PārAiāāiāzJaz ēēgāgā Pā-ā-U¼Eāi vqUīS°āZāZā “āgwāiā AiēāU «ēāE w¼, āVz. aiāi,
 āāV, vāVāZguU¼° S¼, āā d@P Pāz ±QaiāEāi ©r, āā āāvā gēāU Uāt¥r, āā ±Q Ez JAZā
 ēASāVāg. SāēAiiāzā¼ā oājē° āāā¼āV K¼āaiāzJaz Cā¼ā ¥@āwāiāUāVā¼. oājU “uAiāEāi
 Gvw aiārPēAqā Cā¥° azg, āqāVz. “u o¼ Jēāāi Aiāāāēēgā UāāZ° ¥AiēāU aiārZāg.
 F o¼z° āāā¼āVzg PāμgēāU Pf āā¹AiiāUāVz JAS ēA@P ēA@Uē w¼zāSgāVz.

3. oāgā ¥ēdāāiā:

1. oājU, āSāz ¥i CēāP ¥ēēU¼Eāi PēāōIPzāiāV ¥Z°v«z. SāqPiā
 , āāāZāAiāU¼° vāāi āāE zāāju UAU ¥ēē JAZā aiāqāVāg. DU o¼z° °ēāV oāgā 1Uāāāgu
 āātā vUZā D oājPāZ zāāg MqāU¼Eāi vE¼zāPēAqā SgāVāg. °āUā Lzā P@U¼ēāi Eīā
 Czēāi oājPāZ vE¼zā D P@U¼ā zāāgAZā UAUā, āē aiārZ ¥AZ¥āāqāgAZā D P@U¼ēāi
 ¥ēē aiāqāaiāzEāi PātS°āZā.

2. ¥ÄtîPâVU¥AZ zªÄð,¼ , °A! , vAAU~z £¢ ¢ÄgEÄ MAZÄ VªÄZ ZA©£°
vÄA©PEAQÄ °ÆÜÄvÁg. D ¢ÄgEÄªªÄEAiÄ°IÄ CzP MAZÄ vAVEPÄ-Ä EIÄ °A! «g¥ÁP
¥ÆeAiÄ ££ D ¢ÄgEÄª ¥Æf,ÄªIZEÄ PÁT§°ÄZÄ. °AU D ¢ÄgEÄ Cagªª¥ÁgªiÄqªª
CAUrUª°IÄ ¥Æf,ÄvÁg. £ªªªª¥Ág GvªªªÜÄvz JA§ EA©PAiªAZª w½ ÄvÁg.

3. P:TIU 0AgA aAE-AZAg P:TIaA° 0wz ¼ ¥,®APeq-APAZg 0Ag CzP ¥AgU
P:TIaA° 0vE aiAQaAÁU 0AJE° CEaEÁ ˆg1PEAQa° 0E®z ,Áv Z®AaIzÁ PÁtS°ÁZÁ.
0Aj0AZ zÁµ ±QU¼A z/EgaÁUÁvª. ¥,°U AiiAaIzÁ gEÁU SgÁaIc® JAS EA©P-ÁgAaIzEÁU
w¼AiÁS°ÁZÁ.

4. aÄ¼-ÄAZ PgAiÄ ¢ÄgÄ H j£ Pq £ÄUÄwz£g. JgqÄ ¸Ä¼ J-UÄ£ÄÄ MAZg aÄÄ-
MAZ¢ÄÄ Czg vÄÄÄ CQ °ÄQ Czg aÄzi vÄVE PÄ-ÄÄÄÄÄ Ej¹, °Ä£Ä, PÄAPÄÄÄ, °j²t
EÄÄ °Ä¼ÄÄÄ vÄ° ©qÄÄ ¥zw gÄrÄÄÄ°. P®Ä Pq Kj SÄZ £ÄU aÄÄvÄzÄÄÄgÄ Dgw
ÄÄqÄÄ ¥zw gÄrÄÄÄ°. Pg vÄÄCzg D ¸ÄÄÄÄ zÄag «U° Mq aÄUÄÄÄ MAZÄ vÄ£ÄvÄ JAZÄ
DZj, ÄvÄg. MAZÄ zqz° ÄÄjU ¥Äe ÄÄÄ ©lgCzÄ D ÄÄj£° aÄÄÄÄUz EÄÄÄÄÄ vÄÄÄÄ
vÄ°PÄÄgÄ SgÄvz. F MAZÄ DZgu £ÄÄÄÄP£°n wÄÄ ÄÄÄ eÄvÄÄ° PÄt S°ÄÄÄ.

4. $\pi \tilde{A} q \tilde{A} \ f \tilde{A}^a \xi \tilde{A}^a v \partial \xi \ D Z q u:$

fĀaEÁavðE DZguU¼º ¢ĀĜā ¥āĀĀR ¥Āvā», Āvz. āĀUā«E EĀāPgtzAzĀ LzĀ dE
āĀĀvðzAiĀĜā “Ā«-ĀAz ¢ĀĜā vĀA¢z PĒEqU¼EĀĀ vgĀvĀĜ. vĀA¢z PĒEqU¼EĀĀ vĒEñ P¼U EĪĀ,
āĀUā«E ŠQ Q«ĀiĀº GzĪĀvº, gĒĀĀ āĀEĜā “Āĵº ¢Ā½º, gĒĀĀ C¢PĒvUE½, ĀvĀĜ. vĀA¢z PĒq
vĀASĀ fĀāEz, APĀvāĀVz. ¢tĀ ĪvĀāĀwAiĪĀz, Az“Ďzº āĀĀvðzAiĀĜā, Āĵ, ĀĒE aiĀr, āā
±Ā, ĀiĀqĀvĀĜ. F MAZĀ DZguU ¢ĀggAiĀā ±Ā, ĴazĀ PgAiĀāvĀĜ. ĪvĀāĀwAiĪĀz ¢tĒ PĒU
MAZĀ vA¢U ¢ĀĜā vAVEPĀ-Ā, ¢ĵ²E PĀAPĀāĀEĀĀ PĒĪĀ, ĀĒEz āĀEU DºĀº, ĀvĀĜ. ¢ĀggAiĀā
±Ā, ¢AZº tĀE, ĒvP P¼zĀ ¢ĒĀUĀvz ĴAS EĀ¢P-Āz.

eÁw-ÄAz S»µáguEAq aQU%EAÄ, aÄE°CAz zÆg«Ä Caju ``AQ aÄvÄ ÐÄgÄ
PÆqÄaÄc®. S»µvvgEÄ eÁwU, Äj1PÆ%aÄUÖÄ v|v, aQU ÐÄjE, ÄQÄiÄV vÆÄÄU ÐÄr
, aÄÄzÄÄÄz PaÄ ÄiÄÄ, ``ÄPÄUÄvz. eÁwÄiÄ C±ÄzVÄiÄEÄ ÐÄgÄ PÄÄiÄÄvzÄzÄ aÄÄ°E DZgu, ÄQ
MzV Ävz.

aÄzÄaAiÄ, Äz`ðz° ðÄj£ ±Ä, PÄtS°ÄzÄ. aÄzÄ aÄUEÄU`ÄPAzg a£z®EÄ ±Ä, aÄ
 °j²t ðÄj°Äz, Ä£ aiÄr, ÄvÄg. UAqÄ °tÄU¼Ä `Ä«AiÄ ¥Pz° ©wz ©ÄdU¼Ä ¥®aAwPAiÄ
 ,APÄaÄvz. °tÄ ©w ðÄggz ©ÄdÄ Z£Äv `¼zg °ÄIÄa aÄÜÄ UAqAzÄ `Ä«, ÄvÄg. aÄzÄaAiÄ°
 P£q UAUÄiÄ ¥£e aiÄr ÄÄzÄ PÄtS°ÄzÄ.

MS. ° t ā āUuA vAZAIā āĒ-ĀAZ UAqE āĒU ° ĒĀUāāU UAqE āĒ-ĀAZ vAZAIā
 āĒU ° ĒĀUā zĀjAIā° vĒg, °, ĒĀIĒĒ āPĀĒ JwPEAqā zĀnz vĀ-Ā J° CrPAIĒĒ
 āUā<U āĒĒg, Āv, Ā½zĀ ĒĒU ©qāā ¥zw PEĀδIPz °@ā° ĀUu° gĒrAIā°z. °Ā«, Pg,
 ĒĒU½U ° SĒU° ¥Ēe, °¹ JqUĀĒ āĀjU ©qāā ¥zw EAĒUĒ PAqā SgĀvz. F DZguUĀ
 āqā āvā āĒĒĒ ĒAIĒĒ. APĀw Āvā.

Á«£ DZguU¼@/£ ¢ÁĜā ¥āĀĀR ¥Áv a», Áv^a. a_Q Á«£ P££ W½UAI° Dv£
 “Á-ÁU ¢ÁĜā ©qĀ^a ¥zw Ez. F, Az”ðz° a_Q ¢ÁĜā PĀrzg a_Q UðP /£ĒUĀ^aagv£ D°Ág
 “Á-ÁU ©IĀ ¢ÁĜā Mzv, ÁvzAZĀ £ASĀvÁg. gĀz”£«ÁU /£ĒZ^ag® ¢ÁĜā āĀIĀ ±Ā, a£Ā
 aĀĜÁvÁg. °wqz Pq Cx^ā ½z° aĀ«£ J-ĀAz ¢Ág£Ā āĀEgĀ “Āj v-ĀiĀ āĀ-

°AQPÆ½ÁvÁg. ,v ºQAI° °,j£° ¥Æe CZðE ºiÁr¹ ºÁj£° !Aq ¥zÁE ºiÁqÁvÁg. ,v ºQ ºÁj£ÆAÇU UAUÁ ºiÁvAi° ºÁr° °,ÁgÁvÁEAS ÉAÇP Ez. ºÁEÁµi ºÁj£ SUI ÉAÇgÁizÁ vEi fÁªEÁªvðEU¼° w½AiÁS° ºÁZÁ. ºÁEÁµi ºÁgEÁ MAZÁ ZÁªvAiÁZÁ ÉAÇZÁE JASÁZÉÁ F ºÁÁ° É DZguU½Az w½AiÁS° ºÁZÁVz.

SÁQPIÁ , ºÁZÁAiÁU¼° PÁÇPI ºjU ºÁgÁPªª DZgu

Z¥°AiÁ° °ÆqzÁrzg °Æqzªgª ºÁvª °Æq¹PÆAqªgª PÁÇUIAv. Eªgª PÁÇ PIÁ gÆ¥P SASÁ ºÁgÁQ¹PÆAqª °EÁUÁvÁg. CªÁU EªgEÁ ºÁEÜ °ÁUÆ PÁÇZÆ¼U ,Áj¹PÆ¼ÁvÁg. EªgEÁ 1Ç: ºiÁqÁªizÁ DZguAiÁEÁ ÉÆÁqÁªizÁZg. Z¥°AiÁ° °ÆqªEÁ "vi-Ám ZAQ PÆq"ÁPÁ. PÆI "vAiÁEÁ" ÁmAiÁEÁ H j£ AiÁdªiÁEjU w½¹ UÆrU vUZÁPÆAqª SgÁvÁg. Q-Áj Cªgª vAz ZÁEÜU½Az CÉ ºiÁr gÆ¥z "ÁU°U ºÁEgª JqU¼EÁ" ºÁQ. C° ¥Æe ºiÁr AiÁdªiÁEÇU PÁ-Á PÆmÁU Ám PrAiÁÁvÁE. Cªgª ÁmAiÁEÁ PrZÁU gÆ¥zªgª ZÁgªvÁU¼ wÁxðªEÁ Q-Áj »rzÁ ¥ÆeU EngÁvÁE. D ÉAvg D wÁxðªEÁ AiÁdªiÁEg PÈU PÆqÁvÁE. C°AiÁªgUÆ PÁÇUIªgª UÆrE °ÆgU EgÁvÁg. CªÁU H j£ »jAiÁ F wÁxðªEÁ vUZÁPÆAqª °ÆÁV CªÇU(PÁÇPIªÇU) PÁr¹, ºÁEÜ ºÁÁQ¹ gÆ¥z M¼UqU SgªAv ºÁÁvÁg. D ÉAvg ºiÁÁ, ºÁÁZi ºiÁrgªªizÉÁ wEÁªÁU. K¼Á dE ¥zU¼Á vªÁ vmAiÁªgª CÉiz° MAZÆAZÁ vÁvEÁ F PÁÇUnziªÇU PÆqÁvÁg. CzÉÁ CªEÁ wAZÁ ±ÁziÉÁUÁvÁE. »ÁU °Æq¹PÆAqªEÁ °ÆqzªEÁ MAZÁ ÇE SgªªÇ. Ág Ág ÇE SASÁ ±ÁziGÁV °ÆÁUÁvÁg. F ºiÁ, Áq , ºÁZÁAiÁZ° eí°U °ÆÁV SASªgª PÆq PÁÇUngÁvÁg. Cªgª eí°ªAz SAS vPt CªEÉÁ ºÁEÁi° ,Áj¹PÆ¼ÁªÇ-Á CªEÁ ZÁªgªvÁU¼ gÆ¥U½U °ÆÁV ±ÁZi ºiÁrPÆAq ÉAvgªª CªEÉÁ PÁÇPI ,Áj¹PÆAqª CªEÉÁ ºÁEÁiE¼U ÇIÁPÆ¼ÁvÁg. EzjAz gÆ¥U¼Á JµEÁZÁ ¥«v JASÁªizÉÁ F DZgu-ÁZ w½AiÁS° ºÁZÁ.

5. ºÁj£ ,ASAÇv ÉAÇP ºµÁZU¼Á:

ÉAÇP, ºµÁZU¼Á dE¥zg SzÁQE D °Tv ±Á,ÉU¼Azg v¥ÁU-ÁgzÁ. ºQAI° SzÁQE° ÉAÇP ºµÁZU¼Á gPUvªÁVgªª. Cª, ZÁ CªEÉÁ PÁÁiÁªªª. DªWqÇAZ ¥Ágª ºiÁqÁªª. d® ,ASAÇ ÉAÇPU¼Á °ªEª ÇEªª: ºÁvª Cwª: PÁÇvªÁVgªªizÁ PAqªSgªªª. d® ,ASAÇª ÉAÇPU¼° °ªEª ºÁÁAiÁEÁ PÁjv ÉAÇPU¼Á DZguU¼Á ÉAÇUÆ PÁtS° ºÁZÁ.

1. vÁÇZ UrU JzÁgÁZg ±Á.
2. S° ºÁqªª ºÆZÇÁ S°AiÁUªª ¥ÁtAiÁ v-ÁiÁ ºÁÁ- ºÁgª °ÁP-ÁPÁ.
3. ZÁªg PÆ¼z ºÁgEÁ C, ºi ¥qzÁ ,ÁE ºiÁq-ÁPÁ.
4. ºÁj£° ºÁÁÁV ZÁªgEÁ UAUª ºÁEgª Áj vÁ¹ ºÁEgª ,Áj ºÁÁÁV¹ ºÁr°U °AQPÆ½ÁvÁg.
5. PÁÇª vE¼AiÁªªÁU »ªªr ¥Æwð ÉEÁiÁªªAv vE¼AiÁª-ÁPÁ.
6. ºÁjU PÁÇ °ÁQzg vÁ-Á °ÆmU PÁÇ °ÁQZAv .
7. ,Á«ªAz »AwgÁV SgªÁU ºÁgª ºÁÁn Sg-ÁPÁ.
8. ,v ,¼z° ºÁgª vÁÇZ ZASÁ Eq-ÁPÁ.
9. Pg vÁÇZÁU S° PÆq-ÁPÁ.
10. °jAiEÁ ºÁjU ºÁE°U E®.
11. Pg vÁÇZÁU PÆÁrAiÁ° °AU, gª dª¥Æe ºiÁq-ÁPÁ.
12. U°tz ÇE ºÁgª ºÁE°U AiÁUÁvz.
13. vÁÇZ UrUU AiÁªizÁ ZÁªg °, gª ºÁ½ ¥Æe ºiÁrzg D ZÁªjU ¥Æe ºiÁrz °ÁU

14. vAVAiā aÆz® aĀUaEĀ Ct āĀjE° ¥w©AS EÆĀr D EAvG aĀUāaEĀ EÆĀqĀĀPĀ.

āμĀZU¼Ā:

1. āĀjU PĀĀ °ĀPĀĀgZĀ .
2. Z¥° PĀ°E° °Æ¼U E½AiĀĀgZĀ.
3. gĀwAiĀ āĀgĀ PĀrAiĀĀgZĀ .
4. āĀjE° aĀĀR EÆĀrPÆAqĀ °AU, gĀ °uU PĀAPĀāā °aPÆ¼ĀĀgZĀ.
5. °Āā PrzĀU āĀgĀ PĀr, ĀgZĀ , Eĉ zĀn, ĀgZĀ .
6. āĀmĀZ °AU, ā āĀgĀ āĀĀĀĀgZĀ.
7. EĉAiĀ āĀE® °ĀqPĀĀgZĀ.
8. MUz šmĀiĀEĀ āĀgĀ ,ÆĀgĀā °ĀU Mt °ĀPĀĀgZĀ.
9. vĀA©Z PÆq āĀEĀiĀ° MqAiĀĀgZĀ.

6. DzĀPv āĀvā āĀgĀ:

DzĀP dUwE° āĀgĀ ĀĀĀiĀ āĀĀ fĀĀ, ©Ā ĀĀPĀZ , ,U¼ ĀĀtUĀiĀ° āĀgĀ ¥Āv a» ,ĀwgĀĀzg SUĀ AiĀμĀ EĀā Uāā, āvā šAĉZĀā. Āgvz° āĀgĀ ĈEĀP PĀ, U¼EĀ āiĀqĀvz. āĀEĀμiE zĀEĀĉE ZĀānPU¼° āĀgĀ š°āĀĀRiāĀV ĀĀPĀUĀvz. āĀgĀ ZĀEĀāāĀzzĀVz. ĈZĀ «zĀZQ GvĀZEUĀV š¼, š°ĀZĀVz. šZĀPEĀĀ °ZĀ ,ĀRāĀiĀāĀV, āā EÆgĀgĀ G¥PgtU¼Ā PĀ, āiĀqĀĀ F «zĀvī G¥AiĀĀV, ĀUĀvz. āÆzĀā 2āE , āĀāzz° āĀjPĀZ «zĀvī GvĀZĀ āiĀqĀĀĀvā.

āĀgEĀ Ut Gziāāz° ,gPĀ ,ĀāiĀVU¼ vĀiiĀjPĀiĀ° Plq āāiĀĉt āÆzĀZ PĀāĀUĀjU¼° °ĀUĀ ,ĀāiĀEĀ J® PĒUĀjPU¼ ¥QaiĀU¼° G¥AiĀĀV, ĀUĀvz. PĒUĀjPU¼° gĀā zĀ±U¼° āĀgĀāju ĀĀPĀUĀĀzQĀv °ZĀ āĀgĀ PĒUĀjPU ĀĀPĀUS°ĀZĀ.

āĀjE āĀĀ ,gPĀU¼EĀĀ ,ĀV, āāzĀ ,ĀUĀtPĀiĀ ,ĀĀĀ «zĀE «±z ,ĀUgU¼ āĀĀ š°vi UĀvz ,gPĀU¼EĀĀ āZĀEĀĀ DzGĒ °qUĀU¼° ,ĀV, āāzĀ. PĀā zĀ±U¼ā vāĀ ,gĒāgU¼Ā EĉU¼Ā āĀvā EĀĀU¼EĀĀ ,gPĀ ,ĀUĀtPUĀV °ZĀjU¼EĀĀV G¥AiĀĀV, āwā.

F fĀāEz fĀāeĀ® āĀqĀā F UĀUĀāiĀvĀĀz ,AvĒāμ GĀĀ, U¼EĀĀ āĀqĀwā. āĒ, ĒjE P.Dgi.J, ĀE° gĀwAiĀ āĀ¼ EqaĀiĀā āĀjE EĒvĉAZ JμĒEzĀ GĀĀ, āĀUĀvz. F āĀjE āĒEĒgĀdĒ āĀqĀā UĀt PÆq Ez JAZĀ PĀt š°ĀZĀ.

DzĀPĀP dUwE° āĀgEĀĀ MĀZĀ āĀĀgZ ā, āāĀV š¼, āwzĀg. ĀĀĀiĀ CAVgĀ eĀĀ PĀĀvĉAZ ĀĀ , °¼ HmU¼° āĀgEĀĀ PĀtĀ DUĀwĀ. ĈZPI PĀgt āĀ¼gĀĀiĀEĀ , jĀiiĀV ĀĀĀ ĀgZ PĀgt JAZĀ w½AiĀš°ĀZĀVz. āĀgĀĀUz °ÆĀzg ¥ĀtU¼Ā āĒEĀμgĀ F ĀĀĀiĀĀ šgqĀV °ÆĀUĀvz. DzĀjAZ PĀqEĀĀ Ā¼ĀĀ EĀqEĀĀ G½Ā gĀvE fĀāEĀr fĀā dĀāEĀĀ G½ĀPĒĀĀā ¥AiĀĀ āiĀqĀĀPĀVz. , āĒēĀ PĀqĀU¼ĀZ ĀĀĀU āĀ¼ šGĀvz JAS EĀ©P EĀĉUĒ dE¥zg° Ez. F PĀqĀU¼EĀĀ EĀāāiĀqĀwgĀā PĒUĀjPU¼Ā EĀĀ fĀā dĀPI vĒEzG GĀĀāiĀqĀwā JASĀZĀ UāĒEĀ°ĀĀZ , AUw.

የግል ልማት ህግ:

1. ደረጃ ህግ ልማት, ልማት, ደረጃ ህግ ልማት, 2015
2. ርዕሰ ልማት ህግ ልማት ልማት, ልማት ህግ ልማት, 2010
3. ልማት ህግ ልማት, ደረጃ ህግ ልማት, ልማት ህግ ልማት, 2009
4. ልማት ህግ ልማት, ልማት ህግ ልማት, 2010

ሌሎች:

1. ልማት ህግ ልማት, 2015
2. ልማት ህግ ልማት, 2015

«የሥራ ህግ»:

1. የሥራ ህግ ልማት, የሥራ ህግ ልማት, የሥራ ህግ ልማት, 2009
2. የሥራ ህግ ልማት, የሥራ ህግ ልማት, የሥራ ህግ ልማት, 2018

MyasaBedara Hattigalu: Jeevanavartana Acharanegalu

-Veena K.R

aiAi, "Äqg °nU¼Ä: fÄªÉªvðÉ DZguU¼Ä

-«ÄuÄ. P.Dgï

,A±ÆÄzÉÄyð

SÄqPIÄ CzAiÄÉ «ÄU, PÉiq «±«ZÄiAiÄ. °A!, «ZÄgti-583218,
 °Æ, ¥Äm-vÄ, S¼Äj - f

¥, ÄªÉ:

aiÉªÉÄ ¥ÄUw°Ä1Pz CaÆÄPEÇAZ CaÉÄ vÉ GvwAiÄÉÄ DgÄz °Avz° PÄqÄ
 aiÉªªÉÄV ¥Ät fÄªÉ Éq1zÄi w½ZÄ SgÄvz. PÄrÉ° KPÄAVAiÄV C-zÄqÄvÄzg ¥ÆÄmuUÄV
 PÉU zÆgQz °tÄ °A¥®Ä Uq Ut, ÄU¼ÉÄ wAZÄPÆÄÄqÄ fÄª, ÄwzÄ, DvÉ fÄªÉ pÄz°
 "¼atUÄiÄZAv "ÄmÄiÄqÄaizÉÄ MAZÄ ¥ÄÄÄR P, ÄSÉÄV aiÄrPÆÄqÄ ¥ÄtU¼ aiÄÄ, aÉÄ
 wÉÄv vÉ °1aÉÄ »AV1PÆ¼vÆqVzÉÄ.pÄÄt "AQÄiÄ S¼P °Æ¼ZÄVpAz °1aiÄÄ, aÉÄ
 "»1PÆÄqÄ wÉ®Ä ¥ÄgA©1zÉÄ. EÄU¼ »ÉÄÄiÄ° aiÉªªU SgÄSgÄv GzÆÄUz P®É aÄÆr
 MAZÄ «±ÄªÄZ SÄiÄ®Ä ¥ZÄ±z° EÄpAvÄ ¥ÄtU¼ÉÄ, ÄQ JvÄU¼, °ÄiÄÇAZ "Ä, ÄÄiÄªÉÄ
 ¥ÄgA©1zÉÄ. °ÄU ¥±Ä, AUÆÄ¥É aiÄqÄaizÉÄ P°vÉÄ. D ¥±ÄU¼Az °Ä®Ä vÄ¥ aÄÄAvÄzÄU¼ÉÄ
 zÆgQ1PÆÄqÉÄ. PÄjU¼ GuÄÄZ SmÄiÄÉÄ vÄiÄj1PÆÄqÉÄ EzQAv ¥Æªðz° PÄrÉ°
 CÄiÄÄwzÄU Vqz J-U¼Ä CÆ GqÄU¼ÄVzÄi °ÄUÆ aÄgz ¥ÆzU¼Ä CÆ D±ÄiÄ
 vÄtU¼ÄVzÄi ÉAvG «PÄ, z zÉiÄiÄÉÄ PAqÄPÆÄqÉÄ.

aiÉªªÉÄ "ÉWP «PÄ, aÄZAv, ÄWfÄªÉz ¥e aiÉªª° aÄÆrzÄVpAz CaÉÄ
 aÄ1, °P ÉÇÄiÄZÄqÄiÄ aÄÄ EgÄª «±ÄªÄZ SÄiÄ®Ä ¥ZÄ±ªÉÄ DÄiÄ aiÄrPÆÄqÄ EAv°
 ¥®ªvÄZ "Æ«Ä °ÄUÆ pÄgÄ zÆgÄiÄªªAx ¥ZÄ±z° aiÉªªÉÄ aÄÉU¼ÉÄ PnPÆÄqÄ gÄÄvPªÄV
 fÄªÉ P¼ÄiÄ®Ä ¥ÄgA©1z. SgÄSgÄv aiÉªª dÉÄAUª aiÇÄiÄiÄUÄv ÉqÄÄvÄ. DU MAZÄ PÄiÄASP
 SzÄV °vÄiÄ PÄiÄASU¼Ä "¼zÄi »ÄU PÄiÄASU¼Ä aiÇÄiÄiÄUÄv °ÆÄZAv D ¥ZÄ±ªÄ UÄÄU¼
 GUªPI PÄgtªÄÄvÄ. D MAZÄ UÄÄU¼° CÉÄP, aÄÄZÄÄiÄU¼Ä °ÄnPÆÄqÄ. ¥±Ä¥Ä®É
 aiÄrPÆÄqÄ SÄÇgÄ SÄqPIÄ, aÄÄZÄÄiÄU¼Ä vÄÄ ¥±ÄU¼ÉÄ PÆqª, ¼PI '°n' U¼ÄZÄ CxÄÄ
 'zr' JAS ¥ZU¼ÉÄ S¼1 CaU¼ÉÄ UÄÄU¼ÄV aiÄrPÆÄrzÄg JAZÄ w½ÄiÄvz.

"°n" ¥zz Lw°Ä1P »ÉÄ

"°n" JAS PÉiq ¥ZÄi v®ÄVÉ° "zÆr" CxÄÄ "zr" JAS ¥zÇAZ SÄÇz. F "°n"
 JAS ¥zSÉÄ SÄqPIÄ, aÄÄZÄÄiÄU¼° aiÄv PÄtS°ÄZÄ. F SÄqPIÄ, aÄÄZÄÄiÄZªgÄ aÄÆv:
 DAZ¥ZÄ±z 2Ä±®ÇAZ a®, SÄÇgÄaizJAZ D, aÄÄZÄÄiÄU¼Ä v®ÄVÉ É®ÄiÄiÄÉÄ vÄÄ
 aiÄv: "ÄmuÄiÄ° S¼, ÄaizÉÄ EAÇUÉ PÄtS°ÄZÄVz. F, aÄÄZÄÄiÄU¼Ä aÄÆv: ¥±Ä¥Ä®PgÄVZÄ
 ¥±ÄU¼ÉÄ gÄwÄiÄ aÄÄiÄiÄ° MAZÄ Pq PÆr °ÄPª, ¼PI "°n" JAZÄ "zÆr" "zr" JAZÄ
 PgÄiÄaizÉÄ ¥, Äv ÇÉaiÉU¼° PÄES°ÄZÄ. D ¥±ÄU¼ °nU¼ °wgÄ MAZÄ °Ä®Ä
 UÄr, ®ÄU¼ÉÄ PnPÆÄqÄ aÄ, aÄVZÄ Cg, aÄÄZÄÄiÄZªgÄ SÄZÄ ÉÄ, ÄvÄg. CzÄ MAZÄ
 UÄªªÄUÄVz. C° aÆz®Ä ÄiÄgÄ SÄZÄ É¹gÄvÄgÆÄ Cg°, gÉÄ D H jU ÉqÄaizÄ. D
 °, jÉ aÄÄAZ "°n" JAS ¥zªÉÄ, Äj, ÄvÄg. GzÄ: ZÉiÄiÄÉ°n, PÄiÄ NSÄiÄÉ°n, NÇÉ

NSAIAE°n, ĀIPĒðg°n. F °nPÁggā JAZā Āq, āĀZĀiā°g° °ZĀ PĀtS°ĀZĀ ĒAvg PĀqĀ
UĒ@g, āĀZĀiā°g°Aiā °nAiāĒā ĄzāĒ S¼¹PĒAqĀ UĀāU¼Ēā āĀĒ¹PĒArzĀg.

ĀĀĀR DZguU¼Ā

1.dĒĒ

dĒĒz āĒz° PĀiāðā āĒz°Ēā °jUU vāi vāgā āĒEU SgĀvĀg. ĒAvg MAĀvā
wAU¼ āĀ, āĀĒ¹° 1ĀāĀv ±Ā, āiāqĀvĀg. F 1ĀāĀvz° vĒ UĀqĒ āĒĒĒĒZ S¼, °tĀ,
1Āgu¼Ēā vĀZĀ UĀq vĒ °AqWU S¼AiāĒā vĒr, āvĀĒ. ĒAvg LzĀ dĒ āĀvĒZĀiāgĀ Cj²t
PĀPĀĀĒ EĒĀ D²ĀĀðĒ, āvĀg. dĒĒz, ĀzĀĒz° āĒz° DZguAiā °Ānz āĀUĀ UĀqĀZg
PĀĒ¹z, ĒfAiā° S° GŠĀ, S° Jz, S° ĄPĀiā ĀĀz° ĀqĀāgĀ. °uĀzg Jz°ŠĀ, Jq Jz
Jq ĄPĀiā ĀĀz° ĀqĀāgĀ ĒAvg °ĒP¼ Gj Pvj¹ UĀĒĀ °ĀPĀāgĀ. JgqĒAiāZĀV āĀUĀāĒā
āĒvĒ¼zĀ ĒAvg āĒĒPĀiā° āĒĒgĀ jĀwAiā ZĀĒU¼Ēā °ĀPĀvĀg, S¼U¼Ēā M¼Aiā āQĒĒĀZ
°Ā, āvĀg. āĀUĀāĒā Czg° āĒĒgĀ ĒEU¼ PĀ° āĀV, āvĀg. āĒĒgĒĒ DZgu °jUĀiāZ āĒĒgĀ
ĒEU¼Ā D āĒĒ, ĒvPĒAZ PĒrgĀvz. āĒĒgĒĒ ĒĒ āĒĒAiāĒā vĒ¼zĀ vĀĒĒ āĀUĀĀU ĀĀĒĒ
ĒĒĒĒ ZĒĀV ĄĒrāiĀr °ā āĒĒ vĒ¼AiāāgĀ ĒAvg MAZĀ āĒĒPĀiā° ĀĀĒĒ, ĒĒĒ
PĀqĀUĒĒĒĒ EĒĀ, ĒAiāð ZĀāU vĀĒĒĒĒ āĀUĀāĒā PĒ āĀV, āāgĀ. E°U dĒĒz, ĀzĀĒz°Ē
ĒvP āĀVĀiāvz.

2.ĒĀĀPg t

ĒĀĀPg tĒĒ āĀUĀ dā¹z, āĀiā W¼U ĒPvz DzĀgz āĀĒ eĒĀw¼g °wg °ĒĒV
PĀ¼¹PĒAqĀ SgĀvĀg. D āĀUĀĀU °, jĒ āĒz° CPgāĒā °ĀĀvĀĒ. D CPgĒĒĒ ĄĒĀĒĒĒ āĀUĀā
°, gĒĒĒ EqĀvĀg JAS ĒĀCP ĒAZĀ PĒq DZj, āvĀg. dĒĒĒĒ āĒĒgĀ wAU¼° āĀUĀĀU
ĒĀĀPg t āiāqĀvĀg. CAZĀ vĀĒĒĒĒ vāgā āĒĒAiāāgĀ vĒn°Ā vĀZĀ vĀĒĒĒĒ āĀUĀĀU °Ē,
S¼AiāĒā vĒĒĒĒ. ĒAvg °Ē, vĒn°U °ĒĒĒĒ CĀPj¹ Czg° S¼AiāĒā °Ā¹ āĀUĀāĒā
āĀV¹ vĒn°U āĀUĀĒĒ, ĒĒzg CvĒĒĒĒ ĄĒĒ āiĀr, āvĀg. ĒAvg UĀUjAiā UĀĒU¼Ēā
PĒiā° ĒĀPĒAqĀ D vĒn°Ēā āĒĒgĀ ĀĒj, āvĀĀU āĀUĀĒĒ °, gĒĒā °ĀĀvĀ, āvĀvĀ¼. F
ĒĒĒĒĒ āĀUĀĒĒ ĒĀĀPg t āĀUĀvz.

3. ĒĀĀĀw

F, āĀZĀiā° °tĀ āĒĒgzg āĒz°Ēā PĀiāðā DĒĒz ĒĒĒĒĒ eĒĀw¼āĒā
PĀ¼, āvĀg. CAZĀ ZĒĀV SĀzg UĀr, °Ā, ĒĒzg āiāāĒā PgZĀPĒAqĀ SĀZĀ āĒĒAiā °ĒĒUq
ĀĀĒĒ, ĒĒĒ °ĀUĒ °ĒAU, ĒĒĒĒ UĀr, °Ā °ĀQ PĀZj, āvĀg. ZĒĀV Sg°ĀZg āĒĒgĀ
ĒEU¼° āĒvĒ¼zĀ M¼Uq Pg¹PĒĒĒĒĒ. CāgĒā āĀZĀāiā, ĀzĀĒz° °tĀ UĀqĒā
āĀĒĒ, āĀU F ĒĀĀĀw DZgu āiāqĀvĀg. vĒ vĀĒĒ vāĒĒ āĒĒgĒ °tU UĀr, °Ā DPĀvĀĒ. D
UĀr, °U S¼, āĀ, ĒĒĒ °ĒAU āĒgz, ĒĒĒ eĒvU ĀĀĒĒ, ĒĒĒĒ S¼, āĀĒĒ PĀtS°ĀZĀ. D
UĀr, °Ē° āĒĒgĒ °tĒĒ PĀj, āvĀg. Czg° MAZĀ vĀĒPĀĒĒĒ °ĒĒĒ EqĀvĀg. MAĀvā
ĒEU¼āgu D °tĀ MAZĀ SĀqAiā āĀĒĒ H Ē āiāqĀĒPĀ JAS āĀĒĒĒ PĀtS°ĀZĀ. MAĀvĒĒ
ĒĒz° °ĀqĀVĀiā, ĒĒzg āiāāĒ āĒĒĒĒĒ vĀZĀ āĒĒgĒ °ĀqĀVĀiā, ĒvPāĒā
P¼AiāvĀg. M, UĀiā° 1Āg MĒ ĒĀ MAZĀ PAS¼AiāĒā vĀĒgĀvĀg. āĒĒgĒ °ĀqĀVĀiāĒā H jĀZ
°ĒĒUq PgZĀPĒAqĀ °ĒĒV, āĒĒ āiĀr¹ vĒĒ, ĒĒzg āiāā vĀĒgĀ 1ĀgAiāĒā Gr, āvĀg. ĒAvg
vĀUr' VqPĒ ĄĒĒ āiĀr¹ D VqāĒā ZĀn, āvĀg. C°U Czð, ĒvP S¼°jAiāvz. H jĒ M¼Uq
ĄĀ², āĀU, ĒĒzg āiāā SĀqP°U vĀĒĒ PĀĒĒĒā MqAiāĒĒĒ, ĒAvg āĒEU SgĀĒĒĒ C°

IÁvÁ^aÁwAiiÁz °tU PÁ°E GAUÁGU¼EÁÁ ÉÁ°UAIÁ vÁÇAIÁEÁÁ vEÁ ,ÆÁzg aÍÁ°EÁ ZÁnP DPÁvÁE, ÉAvg SAz°g@GÆ IÁvÁ^aÁw °tEÉÁÁ PgZÁPÆAQÁ °ÆÁU UAUÁ°E ±Á, aÍÁr¹PÆAQÁ SgÁvÁg. C°U IÁvÁ^aÁwAiiÁ DZguAiiÁEÁÁ MAZÁ ŠÁqPIÁ É°ÁiÁ° DZj,ÁaÍzEÁÁ EAÇUE F °nU¼° PÁtS°ÁZÁVz.

4. ÁZÁ^a

ÁZÁ^aÁiÁ °ÆZ@ ±Á, aÁ °tEÁÁ ÉÆÁqÁaÍzjAz ¥ÁgA°ÁUÁvz. °tE ÁÆEiÁ°gÁ UArE ÁÆEiÁEÁÁ ÉÆÁq@Á °ÆÁUÁvÁg. ÉAvg °tE eÁvP UArE eÁvP°EÁÁ vUZÁPÆAQÁ °ÆÁV ¥AZÁAU PÁ½¹ °, jE Š@z ÁÁ° ZÉÁV ŠAZg CAZ «Á°z ÇE°EÁÁ ±Á°Á, ÁvÁg. ÁZÁ^aÁiÁEÁÁ ÁÆEgÁÇEUE¼ PÁ@ aÍÁqÁvÁg. ÁÆZ@EÁ ÇEZ PÁiÁðz° Z¥g °ÁPÁaÍzÁ ÉAvg ÁZÁ^aÁUÉEÁÁ zÁ°g ÁÆU P½, ÁaÍzÁ, ÁZÁ^aÁU¼EÁÁ CAZÁ gÁw ÁÆvÆ¼ZÁ ÁZÁ^aÁU¼EÁÁ aÍÁr °nAiiÁ zÉAU½U ¥Æe aÍÁr, ÁaÍzÁ. JgqEÁ ÇEZ PÁiÁð vÁ½AiiÁEÁÁ PIAÁaÍzÁ, ÉAvg ÁZÁ^aÁU¼EÁÁ UArE ÁÆU PgvAZÁ ÁÆvÁASÁ PÁiÁð aÍÁqÁvÁg. CAÁU ÁZÁ^aÁUÉ vAV Dt-CwUAIÁ ¥ÁZU¼EÁÁ vÆ¼ZÁ °EÁ ÁÁU¼EÁÁ ÉEÁ ÁÁU°U PÆq°ÁPAZÁ PÁ½ÁvÁ¼ CzPI ESgÁ, ÁÁWPÆqÁvÁg. °ÁUÁV EAÇUE °Áq, ÁÁZÁÁiÁz° «Á°U¼Á ÉqAiiÁaÍzÁ, ÁÆzg aÍÁ° vEÁ vAV ÇPE ÁP¼EÁÁ «Á°ÁÁUÁvÁg. ÁÆEgEÁ ÇEZ PÁiÁð zÁ°gÁU½U ¥Æe aÍÁqÁaÍzÁV PÁtS°ÁZÁ. ÁZÁ^aÁiÁ ÁÆZ@EÁ ÇEZ° ÁZÁ^aÁU°AZ PAS°EÁÁ ÉIÁ CzPI ¥Æe aÍÁqÁvÁg. ÉAvg Z¥g °ÁPÁÁU PÆq ÁÆEgÁ vAVE UjU¼EÁÁ ÁÆZ@Á ÁZÁ^aÁUÉÁ °ÁP°ÁPEÁÁ, Á¥ZÁÁiÁ«z. F ±Á, ÁÁVz ÉAvg ÁZÁ^aÁUÉEÁÁ ÁÆvÆ¼ZÁ vEÁ ÁÆE zÁ°jU P½, ÁvÁg. CAgÁ ÁÆZÁ°g UÁr EgÁ°U °ÆÁUÁvÁE. D H jE° LZÁ dE ÁÁvÁZÁiÁgÁ ŠAZÁ ÁZÁ^aÁU°U ÁÆvÆ¼ZÁ zÁ°jU ¥Æe aÍÁr¹ DvE PÉU PAPt Pn PÆg½U FgvÁ½ °ÁPÁaÍzg ÁÆE@P ÁZÁ^aÁUÉÁV aÍÁr P½, ÁvÁg. CAZÁ gÁw ÁÆU ŠAZÁ »jAiiÁg °S° JAZÁ DZj, °ÁPÁ EZPI ÁÆEiÁ°E DAIÁZU¼EÁÁ ÉIÁ ¥Æf, ÁvÁg.

JgqEÁ ÇEZ PÁiÁð vÁ½PIÁ° ±Á, EzÁ ÁZÁ^a ¥ÁÁR WIÁÁVgÁvz. UArE ÁÆEiÁ°g@GÁ °tE H jU °ÆÁUÁvÁg. C°Az vÁ½PIÁ° PÁiÁð DgA°ÁUÁvz. ÁÆZ@Á °tE ÁÆEiÁ°gÆAÇU °ÆÁV @U Pn¹PÆAQÁ ŠAZ ÉAvg °tE ÁÆEiÁ°wg ÁZÁ^aÁU UAYt °ÆÁUÁvz. ÁÆZ@Á J°Á PÁ°ÁAZ°g, ÁÁRz° ÁZÁ^aÁiÁEÁÁ aÍÁqÁaÍzjAz J@G C¥u vUZÁPÆAQÁ UÇUÁ °ÁPÁvÁg. D UÇUU ¥Æe aÍÁr J° CrPAiÁEÁÁ °PÁZg ÁÁ° °tE ÁÆEiÁ°jU PÆqÁvÁg. PÆEiÁZÁV zÁgAiiÁ Ág PÁŠ, @AU°EÁÁ °tE vÁ°ÁiÁ Ár°U UÇÁUAIÁ ÁÁ° °ÁqÁvÁg. D ÁÁgAiiÁEÁÁ vEÁÁ ÁZÁ^aÁU¼Á vEÁ, ÁÆzg aÍÁ°E eÆvAiiÁ° ŠAZÁ UArE JzÁjU ÁAvÁPÆÁÁvÁ¼. DU »jAiiÁg D²ÁÁðz ¥qzÁ PAPt°EÁÁ PIAÁvÁE. “UAQÁ °tE PÆg½U PIAÁ vÁ½AiiÁ° Cj²t zÁgPI PÁÁ ÁÁtU¼EÁÁ ¥ÆÁt¹ ŠAUÁgz ÁvÁPÁgz vÁ½AiiÁEÁÁ, Áj¹gÁvÁg. CzEÁÁ ÉÁÁ vÁ½ JAZÁ PgAiiÁvÁ°. CzEÁÁ °tE PÆg½U ÁÆEgÁUAIÁ °ÁPÁvÁE. ÉAvg LZÁ dE ÁÁvÁZÁiÁgÁ UAQÁ °tE PÉU¼ ÁÁ° °Á@EÁÁ, ÁjAiiÁvÁg. EzÁ °Á°t ÁÁ° ¥ÁiÁt aÍÁrz °ÁU °Á°ŠGÁ ÁZÁ^aÁiÁvÁgÁŠ, ÁPÁvÁEÁÁ, ÁEÁ, Ávz. F PÁiÁð Cz ÉAvg, ÁEiÁðdu ÉÁÁ, j, ÁvÁg.

JgqEÁ ÇE gÁw ÁÁ¼ UArE H jE SgÁvÁg. C° ÁÆEiÁ° °Æ¹@ °wg ‘eÆÁ¼EÁÁ ©vÁ° PÁiÁð aÍÁqÁvÁg. CzÁ “µi UAq-°Aqw ÇEÆEiÁÁV zÁrzÁ wEÁ° JAS, ÁZÁ±°EÁÁ PÁtS°ÁZÁ. ÉAvg °Æ¹@EÁÁ zÁÍÁÁU ÁZÁ^aÁUÉ, °ÆÁzj vEÁ Ct CwUAIÁg PÁ@EÁÁ vÆ¼ZÁ °EÁ ÁÁU¼EÁÁ ÉEÁ ÁÁU°U PÆq°ÁPAZÁ ¥ÁiÁt aÍÁr¹PÆAQÁ vEÁ Ct CwUAIÁgEÁÁ ÁÆE M¼Uq ©r¹PÆÁÁvÁ¼ EzÁ °tEÁÁ ÁÆE vÁÁ°¹PÆ¼Á° ±Á, ÁAZÁ UÁgÁw, Š°ÁZÁ.

ÁÆEgEÁ ÇE °½U UAQÁ-°tEÁÁ Cj²t °Áj°AZ ÁÆvÆ¼ZÁ °Æ, ŠmU¼EÁÁ vÆr¹ °tEÁÁ ÁÆEiÁ° M¼Uq ©qz UAUÁ ¥ÆEU PgZÁPÆAQÁ °ÆÁUÁvÁ UAU ¥Æe aÍÁrPÆAQÁ v°ÁiÁ

āā° ©āāUāī° Ÿēf¹z āāēā vgāvā¼ Czēā vēl UAq °ē¹® M¼Uq āAvā Ÿēēāīār vēl
°āqwaīā v° āā°gā UAUāīēā E½¹Pē¼āvā¼. F MAZā Pāāīāōāā PēāēāīāzāVgāvz JAZā
w¼āīāS °āzā.

5. „āē DZgu

F °nu¼° AiiāGāzgā ,vā °ēāzg D ±āāēā zQtpī v°āīēā āīār Gvgpī PāāU¼ēā
āīār āā°V,āvāg. v°āīā vāāīā° MAZā °ēāz° CQ Hāē °wāīēā °āqāvāg. ēAv
Pāā°agg āēU °ēāV ātē āārPāīēā vgāvāg. °āUā °¼āīā Smaīēā vgāvāg. ±āāēā
°ēāVāPēāqā °ēāUā Zīāēā vāīāj,āvāg. CzPī Jgqā P¼āīā āāgzUē¼U¼ēā Przā CzPī
Cqā, t P¼āīā PnU¼ēā vAVē zāgāz °Vāīāvāg. Czg āā° ēēā¼z zāīā °āQ Czg
āā° ±āāēā āā°V¹ °¼āīā Smaīēā °ēā,āvāg. CQ Ÿēē āīār °ā°U °tāēā °āPāvāg.
J°āGā PēāāVzā ±āāēā °ēāVāPēāqā °ēāUāvāg. ±āU¼ēā H t,āvāg. E°āā ,āqāvāg.
°ēt,āā ±āU¼ā zg vēl Uāāz°, vā °ēāzg āzāz° āāgt°ēāczg H¼ā
,āzāāīāēā Cēā,j¹zg °āU DWāvz° āāgt°ēāczg S,ājāīāV «μ,ā«¹ Dv°vī
āīārPēāqā D,vU¼° āāgt°ēāczg ,āqāā Ÿzāwāīēā PātS°āzā. ,ātPī °ēāVāPēāqā
°ēāV ±āāēā āātē° H¼āāU PātU Ÿēēāīār J° CrP Eīā ±āāēā āā°V,āvāg. ēAv
C° Sāāgā ,ASāāPāā āātēā ±āz āā° °āPāāzg āāēāP ±āāēā āātā āīāqāvāg. āātā
āīārz ēAv »jāīā āU āājē ,āāīāēā °ēāVāPēāqā D ,āīāāīēā āāēā°āj ,āvāvāē. CzPī
v°āīā Pāāō JAZā °āāvāg. F ±ā °zī āāēāīā° āāēāēā ēēzāgu ,ēvP Dāj¹gāvz. āāēāēā
ēē °¼U ,āīāāīā S½U °ēāV āāēāēā ēēz Pē¼ā vāīāj¹ Eīā Sg°āPā. Czēā Aiiāāzāzgā
Ÿāt āāāīāāgu C°āīāēā ēāā āānz ēAv °¼z° ,āēāīār āēU Sg°āPā. Dēēz gāw UAq
,vg °tā Pājāīēā Pēāāzā °āā¹ ,āīāāīā °wg °ēāV ,āīāāīā āāzī °āUz° D āīā ,z
Hīāēā Pēāāz āāāz °āāāz° wēl°āPā D āāēāīā »jāīā āU, Cāēē gāw D PāāPī
,ājzāgōgā Sāzā F āīā ,z Hī āīāqāvāg. CāēU F jāw ±ā ,āāgz ,ēvPāēā
P¼āPē¼āvāg.

MmāGāīāV SāqPīā ,āāzāāīāU¼ā āāzU¼ ŸēāōPā°z° āā¹,āwzī D dēāUā
vāāzāīāz ,āzāāīāU¼ēā Cēā,j¹ āāzāāīāU¼āV Czēā āāāzāāj¹Pēāqā Sāzgā. āīāU
āīāU¼ā Ggā½ °ēāzgē ±v ±vāīēU¼ēā Cāgā zān Sāzgē vāā āāēā ,āwāīāēā
Cēā,j¹Pēāqā Sāzg °ēgvā ēā ēāUjPvāīā Ÿ°āPē M¼UāU°®. »āUāV «Pā ,z °āāīā°
D¹vPī Sāz SāqPīā dēāUz ,āwāīā Uāā ēUg ,āwāīā Ÿ°āPī 1°āPz G½zā
Sāāgāāzā Czg °PtāVz. F SāqPīā dēgā °āīā, āāzāā, īāvāāw, ēāāPgt, āā F
Lzā ,z°āU¼°āīāēā °āōt Ÿēēāēā»vPī CāPā± Pēqz vāā vāā ,āwāīā ŸgāŸgāīāēā
G½¹Pēāqā Sgāvgēā C°āīāgu SāqPīā ,āw vēl āāēā ,gēz°āīā G½ēāvz.

āīā ,āqgēā Evgā SāqPīāU¼U °ēā°¹zg Cāg ,āwāīā° P°ā CāU¼ā °ēāāV
,μāV Uēāzj,āvā. CēāP SāqPīāU¼ā Eāzē zīāz Cgtī Ÿzā±U¼° āā ,āVzā vāā āāēā
,āwāīā DZguU¼ēā Pīā āmāV Ÿā°,āvā Sāā. Dzg āīā ,āqgā āāēā°z° Pārē°
āā ,āVzā Eāzā P°ā Ÿzā±, Ÿīt Ÿzā±U¼° °wgPī Sāāzgā ,° vāā āāēā DZguU¼ēā
G½¹ °¼¹Pēāqā Sāāgāāzēā ēēāq S°āzā. CāU¼° āāāīāV fāēāāvōē DZguU¼ēā
w¼āīāāzā āvā āāāōPā āvōē DZguU¼ēā w¼āPēāq SāqPīā ,āw °āU Eāg° āāzāz
JASāzēā Uāāw,S°āzā E° fāēāāvōē DZguU¼ā Cā±P «ē-«zāēU¼āz āv ,āāīāfP
Pīā ŸāqāU¼āz ēāwāīēāzā gēr¹Pēāqā Sāz āīāāU¼ā āāēāP DZj ,āqāvā.
āāāōPāfāēāāvōēU¼ēā DZguU¼ā °ZāV ,āāēā āmāzāU¼ā. °āUē ,āāzāāīāz ,āw

□Aiā^aU%° E qAiāā^azā °AUÁV EAΦUÆ SāqPIā ,āāzāAiāU%ā ÉÁUjāPvAiÆ%VzīgÆ vāā^a
,A,āwAiāÉāā āāgw^ā JAŠāā^azPī F āā°É DZguU% Pāgt āAzā °ā%Š °āzā.

¥gā^aā±ðÉ UAxU%ā:

1. Pj±n gāz¥, āiā, ÉÁAiāPgā: MAzā dÉÁAVāP CzīAiāÉ, PÉiq ,ā»vī ¥jμvā, °AU%Ægā, 1995
2. Pīμ^aāÆwð °ÉÆgā, āiā, °āqgā, (avzāUð f^āAiā āiā, °āqÉÁAiāP SāqPIā fāāÉ āāvā^a, A,āw CzīAiāÉ) PÉiq ¥ā,P ¥ÁΦPāg, °AU%Ægā, 2004
3. Pīμ^aāÆwð °ÉÆgā, Éār ±Éāz, PÉiq ¥ā,P ¥ÁΦPāg, °AU%Ægā, 2004
4. w¥ā, ā«ā, JZī.Dgī, āiā, °āqg PmāāÉU% ,āā,āwP CzīAiāÉ, C¥Pnv ,A±ÉāzÉā^a āā°ā¥ŠAZ, PÉiq °āgw, PāāA¥ā «±«ZāāAiā, ±APgWī, 2010
5. āāvAiā. J,ī.JA, eÁÉ¥z z±ðÉ, PÉiq ,ā»vī ¥jμvā, °AU%Ægā, 2018

[illegible]

P%AIŠ@qÁvE AiEÁV, PÁV" aÁ wÁxö" aÁ JAS PáÄÖAU%ÉÄ, 1ÁPj1 P%AIŠ@qÁvE AiEÁV" JAZÉÁVÁE C@aÁ.

PáÄÖAiEÁV JAZÁ Pg1PÉ%Áa 1zígáÁE/E ,µaÁV auÁö±aÁ aÁa,IAiÉÄ «gEÄ¢1 aiÁEavÁAz aÉÄ ¥Ág,1j1zÁE. 'DI AiEÄdÉAzqÁÉÄ! ÐÁE/E°z aÉÄ PÄdÉAiíÄ!' JAZÉÁVÁE. °ÄnpAz PÄ@ ,Á!vÁÁUZÁ. eÁW aÁa,IAi° aÁÁ°gÁa PÄdÉ@ 2aou !AiÁaÁzgÁ PÄdgÁ JAZÁ °Á½ "eÁw-«eÁwAiÁ ÐÁÜÖrAiÁ °EÁzg, ,ÁqÁ °EÁUAZÁ ÉEQv D d@aÁ, D d@zAvÁU"Áq a »jAiÁgÁzgÁ?" JAZÁ 1zígáÁ ¥2!,ÁVÁE. zÁ°aAzÁ °EÁzgÁ d@aAzE "ÁzaiÁqÁ!¢@ D d@zAvÁiÁ ÉaÁ »jAiÁgE ,aiÁEvAiÁ ¥w¢U%ÁU"Ág? E@¢zg CagÉÄ »jAiÁgÉÄ!zÁ °ÁU? JAZÁ PÁ%Áa aÁE@P ErÁ aÁa,IAiÉÄ ¥2!,ÁVÁE aÁVÁ °ÁVg"ÁPAS zÁjAiÁEÄi aÁa,1U vEÁj,ÁVÁE. CAVAiÁ PÄ@aAzÁ °EÁgÁqÁ CtU½gÁ PÄ@z° °ÁgÁ½°aAzÁ »ÁU °Á½ÁVÁE. "PÄ@aÁ zEÁ°gE! PÄ@aÁ aiÁzÁgE! PÄ@aÁ zEÁÄö,É, PÄ@aÁ aÁ,É! PÄ@aÁ aÁ°ÁPE ! PÄ@aÁ PÉAr@É ! PÄ@aÉE%q °ÁgÁ½@" E° GPÁVgÁag@gE Cag ,ÁzE, 1¢U½Az"Á UÁgÁw1PÉAq aÁgÁ «E° PÄ@¢Az@. °ÁUÁV PÄ@UtE ,@zÁ. CzgÁZU aiÁEav, »j aÁ – Uj aÁU%Á aÁÄR!aAzÉÁVÁE 1zígáÁ.

CAVAiÁ DáÁU gÁAiÁaÁ JAS aZEPÁwÖAiÁE "Dá PÄ@aÁzqÁÉÄ CAUZ aÁÄ" °AUa½ag DZÁg a½agA"ÉAiíÄ." JAZÁ °Á%Áa aÁÁSÁE °AUZÁjAiíAz aÁÄ" PÄ"Ázz PµaÁ ¥j°ÁgÁV UÉga ,@ÁvzAv@E Eµ°AUZÁjAiíAz a PÄ@aÉÄ ¥ÁrUIS°ÁzÉÁVÁ%. CAVAiÁ PÁ%ÁAiÁE "1z!°PAiÁ vÁ¥aÉÄ ,U%ÁiÁ ÐÁgÉÄ, ±Ázi°aZÁ PÄrz SÁ¢UÁr «¥JU ÉÁiÁÉGP v¥zÁ" JAZÁ PoEÁgÁÁVAiÁ PÄ@z aiÁVvÁaag «gÁzi ¥wQ-Á,ÁVÁ%. «¥PÄ@z C°APÁgÁÉÄ vE! ,µ ÐÁ«PAZ ,aö,aiÁEvAiÁ vv÷z »É-ÁiÁ° ÐÁÁj1z S, a tÉÄ "JÉ! PÄ@,ÉvPa P%ÁV" JAZÉÁVÁ% CPÉÁUÁÄ.

MAZgqÁ aZEU%Á aiÁv @!«gÁa ±gu "ÉAVÁZÁ«AiÁ PÄ@z SÚVE C@¥ÁiÁU%Á wÁav-ÁAz aÁVÁ½a. "Hg M%Ut SÁiÁ@Á Hg °EgUt SÁiÁ ASÁZÁAm?, HgE%U "Á°t SÁiÁ@Á, Hg °EgU °E" SÁiÁ-AzÁAm?, J° ÉEÁrzq SÁiÁ-ÉAz, "Q-ÁAz M%°EgUAS ÉÁaÁaÉ, J° ÉEÁrzg Pgqz N JA"ÁVÉ @ÁqÁr",JAZÁ °Á½ M%-°EgVE SÁiÁ@Á «ÁÁj Hg SÁiÁ@Á MAZÁ JASAv KPvU vÁra FPAiÁ ¥w" C,ÁzÁgt aÁ ,j.

PÄ@z SÚU aiÁvÉÁqÁa aiÁzÁg ZÉAiÁ Aiía!zÁ ±µ PÄ@? Aiía!zÁ Pµ PÄ@aASÁzÉÄ °Á½ EgÁa PÄ@ JgqÁ Cál ±µ aÁVÁ »ÁE JAZ/E ,ÁWP-C,ÁWPvU%Á CálU%ÉÄ ¥aiÁtÁPj,Áa aiÁÉzAqU%AZÁ »ÁU °Á½ÁVÁE. "DZÁgÁ PÄ@ CÉÁZÁgÁa °E", EAWÁ eÁWUÉÁvzE%UÁZ ÐÁZ-±µaAS, JgqÁ PÄ@a@z, °E" °¢EASÁ eÁWÁiÁAS PÄ@«@» Éq-ÉÄr 1zÁAvU%° PÄ@, °E", ,ÉvP«@, ZÉÁV aiÁvÉÁr Éq PmÁz° CzÁ °E"vE, PlzÁjAií° ÉqzÁ aÁv vÁÉÄ PÄ@dÉAZÁ °Á%Áa!zÁ C,Ázi°aZÁE PÄ@aASÁZÁ Éq-ÉÄrU ,ASA¢1zÁ °EgVz CzÁ °¢EÁiÁ eÁWU%Áz «Aur ,Áa!z@aAzÁ ,µér,ÁVÁE.

a t ö"Áz aÉÄ PájvÁ aÉ¢Pg zAz ÐÁwAiÁÉÄ nÁQ,Áa ZA¢aÁg,ÉÄ"QZÁ zÉa aAzÁ °«AiÁ "ÁqÁaÁg, QZÁ °ÁgÁa g aÁÉAiÁ ,ÁqÁÁU, SZ@ P,g @Á¢AiÁ zE%Z°, "E"Éjz@g Pg aÁgÁ- - " JAZÉÁVÁE. CÉÁPE@ 1AzÁÁV aWö,Áa aÉ¢Pg ÐÁ@aÉÄ PíÁÁVAiÁa aZEPÁggÁ nÁQ,ÁVÁg. °ÁUÁV PÄ@aAS U»PAiÁ vÁÁ ÐdÁV PÄ@aASÁZÁEASÁzÉÄ vÁÁ vÁÁ Cj«É ¥jAií° PnPÉqÁa aZEPÁggÁ ,ÁWP É"U ,aiÁd aÉÄ PÉAqEÁiÁ@Á °a t 1zÁg.

QÉlj "ÉaÁAiÁ 'PÄ@'z a¢i°z° 1Q ,ÁvÁwgÁa aÁVÁ aÁÁAzEjAiíZ C@U»PAiÁ ÉEÄ! a½ajU °gAiÁ, gE¥, 1j aÁVÁ PÄ@z SÚVgÁa C@aíÉaÉÄ víf,ÁAv w½1 "ÐÉ

PÄ@Z@aíÁÉZ Uaðª ©qÄ aÄgÄ¼ÁUÇgÄ" JAZÄ JZj,ÄvÁÉ. eÆvU "Dª aÄqPAiiÁU° ,Äz ,ÁPÁgz° "Äz«®" JAZÄ gÆ¥Pz aÄÆ@P aÄÉÄPÄ®aÇAZÄ JASÄZÉÄ ,Á©ÄvÄ ¥r,ÄvÁÉ.

eÁw, PÄ® AiiÄaÍZÄzgÄÉÄ? ÉªÄ PÄAiÄPaÉÄ aÄÉaÇ¥ªªAv aÍÁq"ÄPÄ. KPAzg ÉªÄ Pvðª¼Ä "ÄgAiÄag °PÄU½gÄvª JASÄZÉÄ PÆlr PÄAiÄPz C«ÄZÄªAiÄ »ÄU °Ä¼ÄvÁÉ "Dªª eÁw UÆÄvz° SÄzgÉ, vªÄ vªÄ PÄAiÄPP "QU ,ÆvP«®Çg"ÄPÄ" CAVAiÄÄ ±gt DzAiÄÉÄ dAUªªU eÁw-Ä® eÁw-Ä®ªASÄZÉÄ »ÄU °Ä¼ÄvÁÉ. "UÄgÄ«É° UÄtªÉg,°®, °AUz° ®PtªÉg,°®, dAUªÄz° PÄ®ªÉg,°®..." JAZÄ °Ä¼Äªª aÄÆ@P – PÄ®ªASÄZÄ aÄÄRªª® Sz°U PÄAiÄP aÄÄRªªAv®É, aÍÁÉ«ÄAiÄ aÍÉ®¼ÉÆ¼UÆAq ÉqAiÄÄ ±µªAv®ÉªZEPÄggÄ ,Ägªª aÄÆ@P eÁw"Äz«®z ,ÁwP ,ªiÄdP vÄrAiÄÄvÁg. Dzg ¥,Äv ,Az"ðz°AiÄÆ FªZEPÄggÄ vÄrz Dz±ð,ªiÄdªªiÄðtªÄV®ªASÄZÄ "Ä,gz ,AUw. EACUÆ eÁw¥zªwAiÄ ±ÉÄµuU¼Ä DAIiÄªÄU¼ ©ÉivAiÄ° CZ½AiÄZÄ G½ÇzÄ Czg ÉÄ±P ¥tvÆIÄ ,ÁwP ,ªiÄdP vÄrAiÄz eÁw-PÄ®zªÄv"ÄiÄP¼Ä gÆ|vªÄUÄwgªª ,ziz ¥j¹wAiÄ° ²Pt«zlgÉ, aÍÉqivAiÄ Cj«zlgÉ Dz±ð ,ªiÄd PÆlrAiÆ¼VÉ UAmÄ DV G½ÇgÄªzP ,ÁwP ,ªiÄdzªªiÄðtPªiÄÉ¹P ¹zivAiÄUÇgÄªzÄ, eÁUv ¥eAiÄªªÄÉqÇgÄªzÄ PÄgtªÉS°ÄZÄ. °ÁUÄV J®gªÄÉU¼Æ ±ªªÄv ,ÁwP ,ªiÄdªªÉÄ PmÆÄt ÉÄª Dz±ð ,ªiÄdzªª¼ªAiÄ PÄuÆÄt.

¥gªªª±ðÉ UAXU¼Ä

- 1)ªZEU¼° ,ªiÄÉv - ¥É. J.J,ÿ. dAiÄgÄA.
- 2) S,ªtÉagªZEU¼ ,ªiÄªÆÄPÉ – qÄ. ©.Dgÿ. »gªªÄo
- 3)ªÄÉÄµªeÁw vÁÉÆAZª®ª – (,A) qÄ. PÄ.ªA. ²ÄªªÄ,ªÄÉwð
- 4) ÉÄªªªÆ¼UÄ - ©. ZAZ±ÄRg ÉAU°
- 5) Cj«É DAZÆÄ®É – r.JA. zÉÆlgÿ